

This field may only be populated. The file has been moved, renamed or deleted. Verify that the link points to the correct file and location.

This content may be subject to copyright. This file may have been created, modified or deleted using the software provided by the user of the software.

میحرّلا ن محرّلا الله مسب

ی دنوادخ ن آ ز ا ش یاین و ش یاتس ن یرتهب
و ن اقسا س اس ا رب ا ر دوجو ملاء خا ک ه ک ت سا
قلخ و تو کلم و کلم ملاء و ؛ تشار فار ب ما کحتسا
ر ه ه ب و ؛ دیر فایب راوتسا و ن یتم ا ر ر ما و
ر ه ه ب دسر ب ات ، ملاء ر ه ت ادوجوم ز ا ی دوجوم
و ت ح ل ص م ق ب ط ه چ ن آ ، ملاء ن ی ا ت ا ر ذ ز ا ی ا ه ر ذ
ه ا ر ن دومی پ ر د ا ر ن آ و ؛ در ک ت ی ا ن ع د و ب ت م ک د
ر د ی ل ص ا ن طوم و ف د ه ی و س ب ت ک ر د و ل ا م ک
درو آ ت ک ر د و و پ ا ک ت

ه ب ا ر ن ا س ن ا ، ن ا گ د ش ه دیر ف ا ه م ه ن ا ی م ز ا و
؛ دو م ر ف ع ل خ م م ل ع ت ع ل خ ه ب و م م ع ن م ت ف ل ا خ ت م ع ن
ن ی ا س ی ط ب س ا ن م ز ا ه ج ه ب ز ه ج م ا ر ن ز و در م
م ز ل ا د ا د ع ت س ا و ی و ق ه ب ا ر ک ی ر ه و ؛ دو م ذ ق ی ر ط
ا ت . ت خ ا س د ه م م ن ا ن آ ز ا ی ن د ر و م ب ا ب س ا و ت ل ا آ و
دو خ ی ا ه د ا د ع ت س ا م ا م ت ، ف ن ص و د ن ی ا ز ا ک ی ر ه
ل ن آ ذ دو خ ل ا م ک ه ب و ؛ د ن ر و آ ر د ت ی ل ع ف م ا ق م ه ب ا ر
د ن ی آ

۱ ن ی ق ل ا خ ل ا ن س ح ا ء ا ل ل ه ا ک ر ا ب ت ف

ن ا ر ب م ا ی پ ن آ ز ا م ل ا س و د و ر د ن یر ت ه ت س ی ا ش و
و د ک ا ب ه ک ؛ ت س ا ی ر ش ب ت ی ا د ه ه ا ر ن ا ر ی گ ت س د و
ن ا س ن ا و ، ه د ن ا م ب ق ع ه ل ف ا ق ن ی ا ، د ه ج و د ج و ب ع ت
ه ی ه ل ا ت ی ب ر ت و م ی ل ع ت ت ح ت ر د ا ر ج ز ا س و ط ی س ب

¹ دنوادخ ت سا س د ق م و ه ب ت ر م د ن ل ب س پ : ن و ن م و م ۲۳ ه ر و س ز ا ، ۱۴ ه ی آ
ت سا ر ا ی ت خ ا و د ن س پ د ر و م ط ق ف و ا ، ن ا گ د ن ن یر ف ا ه م ه ن ا ی م ز ا ه ک

دَمَّحُم نَامَزْلَا رَخَا رَبْمَايِد تَرْضِد هَصَاخ
 نِيَا رِد هَك مَّسِد و هَلَا و هِيلَا اللّٰهِي لَصِي فَطْنُم
 و ، رتشیبش دّهعتو ، رتن ارگ همه زاش راب ، هار
 نیا رد ن آرق لیزنتی ارب ؛ دوبرتنوزفا شاهعد
 اَطَقْتُ يذُوا اَمَلْ ثَمِي بَدِي ذُوا اَم رَاتْفَك هَب ايوگ ، ملاء
 دیدرگ

مَمَحْرَ لَّا اِك اَنْلَسْرَا اَم و هَب دنوادخ بناجزا و
 ی مامت هقلطم ریخ و هضم ت محر ، ن يَمَلَا عَلَا
 اَنْلَزْنَا اَم هَط : باطخ هب و ؛ تفرگ رارق ن ایناهج
 دش بطاخم ، ³ قَشْتِلَا نَا رُقُلَا كَيْدَا

تیرته ناگیرب مارکا و تیحتن یرتی لاء و
 و ، شناد رهش و ملاء هنیدم باب ، و اج نرتسد ه دش
 و ردارب ؛ دیحوتی اول و دمدمچرپ هدنزار فرب
 : و اتیلو لاماد و ل صلابی صو و ، هفیلخ
 هیلع بلای بی بان بیاع نینمؤملا ریما ترضد
 یاپزانا رقل یواتغ یلبتء ادا یارب هک داب م لاسلا
 بتسکشبت دابع بارحم رد ش قرف ات تسشنند

بحاصد هَصَاخ ، ش داجما دلوا هدزایرب و
 نَسَحْلَا نُب هَجْد نَامَز ماما ، یربک تیلو ماقم
 رادسای هتسویپ هک ، ءادفلا ه ل انحاورا یرکسعلا
 و هدوب نیلسرما دیستعیرش نابهگن و ، نید
 و نیوکت و ، توکلم و کلم یوسودزا و ؛ دنتسه
 طار سردار هیناسنا هقطانس وفن ، عیرشت

¹ رازآ دروم نم هک یردقب ماگچیه یربمغیپ چیه : هکتسا یوبنثیدح
 بتسا ه دشعقاو تّیذا و رازآ دروم ؛ مدشعقاو تّیذا و
² رگم ار وت میداتسرفن ورفام و : ءایینلا : ۲۱ مروسزا ، ۱۰۷ هیآ
 ن ایناهج مامت یارب ت محر تهجد
³ ورفوترب ار ن آرقام ربمغیپ یا : هط : ۲۰ مروسزا ، ۱ و ۲ هیآ
 ؟ ینکفیدبعث و چنر هب ار دوخ مدرم تیاده یارب هکنیا ات میداتسرفن

اب و ؛دَنکِم ی ر بهر دُوخ ل ا م ک ی و س ب م ی ق ت س م
 س ا س ا ر ب ه ک ، دُوخ ه ل م ا ک ت ا د ا ش ر ا و م ع ط ا س ت ا ن ا ی د
 ل ق ع ر و ح م ر ب و ، ت س ا ن ا ز ی م ق ق د و ، ق ق د ن ا ز ی م
 ، ت س ا ی گ ت م ت ق ی ق د و ت ی ع ق ا و ز ک ر م ر ب و ، ر ا و ت س ا
 ز ا ، ن ا س ن ا ت م ل ا س و ت ی ا د ه م م ز ل ا ه ک ا ر ه چ ن آ
 ، ه د و ب ی ن ط ا ب و ی ر ه ا ظ ، ی م س ج و ی ح و ر ض ا ر م ا
 ر ا چ د ، دُوخ م ا ع ه ب ر ا و د ب ی ب ی ن و چ و ه د ر ک ن ا ی د
 وَ مَهْرُ دَ هَلِیْفٍ^۱ . د ن د ر گ ی م ز ی ه ا ب ت ش ا و ا ط خ ه ن و گ چ ی ه
 . م ه ر ج ا ی ی ا ع

ه ک ت س ا ن ا م ل س م د ر ف ر ه ه ف ی ظ و ن و چ ی ر ا ب
 م ل ا س ا ت م و ک د س ا س ا م ی ک ح ت و ی ن ا ب م د ی ی ش ت ر د
 ن ا ک ر ا ت ی و ق ت ر د ع س و ر د ق ب و ؛ د ش ا ب ا ش و ک و ی ع ا س
 ن د ر ب ن ی د ز ا ر د و ؛ د ی ا م ز د ه ج و د ج م ل ا S ا ت ل و د
 ز ا ر ی ق د ن ی ا ؛ د ن ک ن غ ی ر د ه ن و گ چ ی ه ز ی ن ف ع ض ط ا ق ن
 و ر ا ز ه ک ی ه د ع ق ل ا و ز م و د و ت س ی ب ا ت ل ا و ش ه م ی ن
 م ا ن ه ب ی ا ه ل ا S ر ه ی ر م ق ه ی ر ج ه ه ن و د و ن و د ص ی س
 ی ا ع ن و م ا و ق ل ا ج ر ل ا : ه ی ا ر ی س ف ت ر د ه ع ی د ب ه ل a S ر
 ا و ق ف ن آ م ا م ب و ض ع ب ی ا ع م ه ض ع ب ا ل ل ه ل ض ف ا م ب ع ا S ن ل a
 ی ب ا ت ک ت ر و ص ب ه ک ، م د ر ک ف ی ل ا ت م ه ل a و م آ ن م
 و ت م و ک د و د ا ه ج ع و ض و م ر د ، ی ل a د ت S a
 ن آ ر د ی د ا ر ط ت S a ر و ط ب و ت S a ن ا ن ز ت و ا ض ق
 . ت S a ه د م آ ن ا ی م ب ه ی ق ف ت ی ل a و ز ا ز ی ن ی ث ج ب

ی ه ق ف ب ل ا ط م س ا S a ر ب ن و چ ه ت ش و ن ن ی ا
 ه د ش ر ی ر ح ت ی د ا ه ت ج ا

^۱ ف ص و ر د ه ک م ل a S l a ه ی ا ع ن ی ن م و م ل a ر ی م ا ش ی ا م ر ف ز a ت S a س ا ب ن ق ا
 بُبِیْطٍ : د ن ا ه د و م ر ف ۱۰۸ ، ه ب ط خ ر د م ل S و ه ل آ و ه ی ا ع ا ل ل ه ی ا ل ص د م ر ک ا ل و S ر
 ت S a ی ب ی ب ی ط م ر ک ا ر ب م غ ی ی : ه م S a و م ی م ا و ه م ه ا ر م م ک ح ا د ق ه ب ی ط ر ا و د
 ی ا ر ب ه ک ت S a ی ت ر ی ص ب ی ذ ق ن ا د و ر ه ا م د a T S a دُوخ م ا ع ر د ه ک
 ا ر م خ ز ه د ن ن ک ر ب ی ا ه ل ی م ، د a S ف ه د a م ن د ر ک د و ب a ن و ا ه م خ ز ن ت خ a D n a ر ب
 م ه ر م ن ی ر ت ه ب ن آ ی و ر ر ب S پ S و د ه ن ی م ع ض و م ر ب و د ن ک ی م غ a D ب و خ
 . د ن ک ی م م ک ح م و د ر a ن گ ی م ا ر ا ه

ثحب و ی ملاء تا حلاطصا قیرط رب و ،تسا
 ی تیاور و یریسفت تا هج رد ،لماکی سررب و مّات
 و هریس و ترهش و ی عامجا و ی لقع لئسم و
 بولسا و کبس رب لاماک و ،هتفای نیودت باهریغ
 بتک هنوگنیاً اعبط و ؛تسا هیهقف هیلا دتسا بتک
 هدوبی بر عن ابز هب نونکات م لاسا ءاهقف زا هیملع
 هزود و ی ملاء عماجم رد دیاب صّ خلااب و تسا
 ؛دریگر ارق دنمجا بلاط ثحب دروم هیملع ی ماه
 دش هتشونی بر عن ابز هب ،یرگید تا هج هب زین و
 رشتنم و عبط ریقد دوخ طّ خاب تروص نام هب و
 دیدرگ

ی ناحور ن اوخا زا ،ملع لاجر زا یرایسب
 دوب بوخ هچ :هک دندومن راهظا ی نامیا ءلاخاً و
 فذداب و ؛دشیم هتشونی سرافن ابز هب باتکنیا
 زا رگید یرادقم ن دوزفا و ی ملاء تا حلاطصا
 ناردارب سرتسد رد ی عامتجا و ی خیرات دهاوشد
 بتفرگیم رارقن ابز ی سراپ زیز عن ارهاوخ و
 رب ت عرس رد دیکأت زین رگید یرایسب و
 ترورض و ؛دندومن تروص نام هب ن آ همجرت
 دندش رکذتم مومع ی ارب ار ن آ راشتنا

همجرت ه ل صود و ل ا د ه ن ر ی ق د ن ی ا ن و چ و
 ن ابز هب ایناژارنا ریرحتل اجم هذو ،م تشاد ار ن آ
 رصتخم متساوخی من زین ی فرط زا و ،ی سراف
 مرتحم رشاد اذهل ،دوش هداد ن آ بلاطم رد یرییغت
 زا ی کی هب ار باتک همجرت دوخ دیدحلاص هب
 زاناشیا تساوخ هب انب هک دومن رانگا و نایاقاً
 ی ئدم زا سپ و ؛دوشیم یراددوخ ناشمان رکذ
 ی سررب و قیقدت ی ارب داد هئارا ار ن آ همجرت
 ن دوبرتن اور و ؛ن تم اب همجرت ق بیط ترد یرتشید

تحت روطب اهاج زا یرایسب رد هک ی تارابع
،دوب هدش هدنادرگرب ی سراپ هب ی ظفلا

رد همجرت نیا ،دوبدن تم یانعم دیفم لاماک و
لضفلها زا رفرهاچ طسوت رگید تبون راهچ
رارقی نیبزاب و رظندروم ،لقدر دنیما و شناد و
دمآ لمعی تاحیحصت و تاحیقنت و ؛تفرگ

ار نآ هدش ی نیبزاب نیرخا ،ن او انیا رد و
لغاوش و لغاشم ترثک اب و ،دندروا ریقد دزد
نآ نم دنوادخ ؛دوب مکارتم وس ره زا هک ی ماع
ار نآ ی اهتنا ات عادتبا زا رابکی هک داد قیفوت
و ل ماک ار نآ یریغت رصتخم زا سپ و معلاطم
م تفایه معلاطم و عبط ی ارب هداما

ناتسود رگید زا زین و مرتحم مجرتم زا
حیحصت و همجرت راکرد هک شناد و لضفلها
دوخ ماند رکذ زا و دندش تامحز ل محتتم باتک
تسال صاد نانتما و رکشت لامک دنتسین دنسرخ

،تسا دنوادخ راواز سدس اسپد و رکشل امک
هلاسرنیا ات ،دومرف تیاند ی قیفوت نینچ هک
رد بولطم تروص نیدب ی ماسا ی گزهر ف
دریگ رارق تقد و معلاطم و رظنلها سرتسد

لَا وَّلَايَ دَتَهِنَا اَنْكَا مَ وَا اِنْهَا اِنَادَهْ يَدَّلَا لِّلَّهِ دُمَحْلَا

¹ اللهُ اِنَادَهْ نَأ

۱۴۰۳ بجر مراهچ ،یوضر سدقم دهم

میر مق میر جه

ی نارهط ی نیسد نیسد دمحم دیسد

¹ هک دراد دنوادخ هب ص اصتخا س اسپد :فار علا : ۷ هروسد زا ، ۴۳ هیأ
ی منام زگره ،دوبدن و اریبهر رگا و ؛درک یریبهر اجنیدب ار ام و ا
میایه ار اجنیدب میتسناوت

هئاسر نیا فیئات بېس

مِحْرًا نَمَحْرًا لِلَّهِ مَسْبُ

ام هک ت سازسد ار ی دنوادخ س پسد و دمخ
ش رسمه ی و س نجزا و دیرفآ ی دحاو ن اجزا ار
نانز و نادره ، تفج نیا زا و دروا دیدپ ار
ار ام و ؛ ادنکارپو درکش خپ ملاءرد ار یرایسب
راونا یوسد هب هدیشک نورید ی ناوید هدکتملظ زا
ی کید ار ام ل مکل زمانه و ؛ دومرف یربهر هیها
ن داهن هعیدو اب و دروا ن ایاپ هب یرگید زا سپ
ی ناسنا رویز هب ار ام ی دحا رونو ی هها تافص
زا ، ۱۴ هیا) **نَقِلاخًا نَسْحًا اللهُ كَرَابَتَف** ؛ تسار ایید
دنوادخ هک ی تسار هب سپ» (۲۳ ن و نمؤم هروسد
«تسا ناگدننک قلخ نیرتهب

اب و داد تفارش فیلکت س ابلا هب ار ام س پسد
هک دیشخب تلیضف و یرتربت شادگرزب و میرکت
دومرف

**رَحْبًا وَ رَبًّا فِي فُمْ هَانْلَمَدَ وَ مَدَا يِي بُبَانْمَرَّكَ دَقْلًا وَ
نَمَم رِيْتِك يِي لَعْمُ هَانْلُضَف وَ تَابِيْطَلَا نَم مُهَانْقَرَر وَ
(ءارسلا ۱: ۱۷ هروسد زا ، ۷۰ هیا) .بَلَايِضْفَتَا اِنْقَلْخ
رب و میتشاد ی مارگ ار مدآ ی نب انامه»
و لکاپ ی اه ی زور و میدومذل مد ایرد و ی کشخ**

1 يِي ذَلَا مُكَبَّر اَوْقَتَا سُ اَنَلَا اَهْيَا اِي :ءاسنلا : ۴ هروسد زا ، ۱ هیا زا س ابنتقا
وَ اَرِيْتِك لَّاَجِر اَمُهْنِم تَتَب وَ اَهْجُوْر اَهْنِم قَاخ وَ دِحَاو سِيْفَنَم مُكَقْلَخ
ءَاسِنَد

ی رایسب ر ب و میداهن ن اشرایتخا رد ار ار اوگ
 ار هچنآ و ؛ «میدوشخب یرتر ب دوخ ن اگدیر فآ زا
 و ،^۱دینادرگ ام رخصم تسا نامسا و نیمز رد
 هب ام ی ار ب ار زور و بشد و راود هام و دیشروخ
 ام ی ار ب نیمز رد ار زیچ همه و ،^۲تفرگ راک
 داهن ام رایتخا رد میتساوخ هچ ره زا و ،^۳دیر فاید
 زا مینک هر امش ار ی هلا ی اهت معن میهاو خبرگاک
 تهج ره زا و ت ایادخ راب . دما میهاو خن ر ب هدهع
 هشیپ متسد و زرو رفک ن اسنا هک ی لادر د ی هژنم
 ۴.تسا

نیرتهب ن اور هب ن ایای بی م لاسد و دورد و
 وا هب ،^۶باطخلا لصف و ،^۵مکلا عماوج هک ی سک
 ی هلا محکم نیناوق و تعیرش بحاص ، دشتیانع
 و روندنوادخ بناج زا هک س کن آ . راوتسا نید و
 هر وا ی یاضر هار رد هک ار ی مدرم ات دروا ی باتک
 هب و دناسر ب تداعسد و تملاسد هاگیاج هب دنرپس
 ی نانشور هب اه ی کیرات زا و انذا
 راوتسا ریسم و تسار هار هب و دروارد
 ی کین ره هب ار ام هک ی ربمایپ^۷ . ددرگ نومزهر

۱ ام مکل رخصد الله نأ اور تملاً : بنامقل : ۳۱ هروسد زا ، ۲۰ هیأ زا سابتقا
 ضرلاً ی فام و تاوامسلا ی ف
 ی فام و تاوامسلا ی فام مکل رخصد ” : هیثاج ۴۵ هروسد زا ۱۳ هیأ زا و
 ” . بنم اعیمج ضرلاً
 ۲ و س مشلا مکل رخصد و : میهارب : ۱۴ هروسد زا ، ۳۳ هیأ زا سابتقا
 راهنلا و لیللا مکل رخصد و نیناد رمقلا
 ۳ ی فام مکل ق اخ ی ذلاً و ه : هرقبلا : ۲ هروسد زا ، ۲۹ هیأ زا سابتقا
 . اعیمج ضرلاً
 ۴ هو منلأسد ام لکنم مکاتاً و : میهارب : ۱۴ هروسد زا ، ۳۴ هیأ زا سابتقا
 رُافک مؤظلاً ن اسنلاً ن اهو صحت لا الله ت معذ او دعتن و
 ۵ نیرتلماک ی واحد ماتوک ی اه بیکرت و عماج تارابع : مکلما عماوج
 (مجرتم) . بت غلاب و تحاصف جوار د اهت مکدی ناعم
 ۶ و کشد هنوگ چیه هک دنیوگ ار ی مکحم و نقتم ملاک : بباطخلا لصف
 (مجرتم) . درادنه ار ن آرد ی دیدرت
 ۷ رُونُ الله نَم مْکعاج دَق : هدئاملا : ۵ هروسد زا ، ۱۶ و ۱۵ هیأ زا سابتقا
 مْلاسلالْبُسدُ هُناوْضِر عَبْتا نَم اللهُ هب ی دَهْدُنْ یبْمُ بَاتک و

تَشَاد زَابِی رکنم و ی تشز ره ز ا و درکت و عد
 ار اه ی گدولاً و ل لاد ام رب ار اههزیکاپ و اهکاپ
 تراسا ی اهریجنز و دیق و ، تخاسد مار د ام رب
 و ق ق د ل و ق ا ب و ، تشاد رب ام ن درگ و تسد ز ا ار
 : دو مرف دوخ نیتسار م لاک

مُارِد وَ اِمَیْقِلَا مَوِی ی لِا ل لَادِ دِمَحْمُ ل لَادِ
 ، اِمَیْقِلَا مَوِی ی لِا م ا ر دِ دِمَحْمُ

مارد و تسال لاد تمایق زور ات دّمحمل لاد»
 هب ن ایای بی بدورد و ؛ «مارد تمایق زور ات دّمحم
 هک دابی و نیرهاط تیدلها موصعم و کاپن اور
 و باتک ناگدنراد اپ هب زین و نید نانا بهگن
 و تزج هکی ملامد و دورد ، دنیوا تّما ناتسر پرس
 در مشرب ار نا دناوتندس ک گرزب ی ادخ ی ا

هب هک هد رارق ناسک ن آ زا ار ام ادنوادخ
 هب و دندرکی رای ار وا و هدروآ نامیا تر بمایپ
 ، دنتشادرب مدق دشد هاتسرفی و اب هکی رون دل ابند
 ماقم قّ د هب ، هد رارق نارماگتسر زا ار ام و
 و تهک و ا نیرهاط هیزد و عایصوا و ش تیل او
 دابی ناسک رب و تنیرفند و نعل و ؛ ی ناعد هدنوش
 ار و تاملک و دندرکل یدبت و ریغت و تنید رد هک
 ی ب و هر خسم هب ار و تناماما و دندومذ فیرحت
 ی اهاوه و رکف و ی ار هب ار ام و ؛ دنتفرگی ج را
 ریذپد ار ام ی اعد و ایادخ راب ؛ رانگماو دوخ
 هب هتخیمآ گنهر ف هک مدید نوچ ... ی راب
 ربی برغو ی قرش ز ا ی دام رفک

1 ل و سِرّاً ن وُعْبَتِي ن يذَلّا : فار علا : ۷ هرود سا ، ۱۵۷ هیا زا سا بقا
 مُهْرُ مَائِلٍ يَجْنَلِا وَ اِرْوَتْلَا ي ف م هَدْنِعْ ا ب و ت ك م ه ن وُد جِي ي ذَلّا ي مَلّا ي بِنّا
 مَهْيَلْعْ م رَحِي وَ ت ا بِي ط لّا م ه ل حِي وَ ر ك ن م ل ا ن ع م ه ا هْيَدِ وَ ف و ر ع م ل ا ب
 ا و ت م ا ن ي ذ ل ا ف م هْيَلْعْ ت ن ا ك ي ت ل ا ل ا غ لّا وَ م ه ر ص ا م ه د ع م ض ي وَ ت ن ا ب خ لّا
 م ه ك ن ل و ا م ع م ل ز ن ا ي ذ لّا ر و ن لّا ا و ع ب ت ا وَ م و ر ص د وَ م و ر ز ع وَ ه ب
 ن و ح ل ف م لّا

ار ی تافلاتخا و هدش رو هلمدی ماسا تعیرش
بسده درم و نزنایمی ماسا قوقد رد هک
دوجو کیره صاخ هزیرغ و ترطفی اضتقا
نیا دوجو و دناهداد رارق داریا دروم؛ دراد
رد نانزی عیبط قوقد بلسد بسد ار تافلاتخا
هبلینزا ناندانتشادزاب جوم و هتسناد هعماج
هناخ چنک رد ن تفرگی اج و دوحی ناسنا تلامک
دنامشی می گدنکفارسد و تآذ و

ردی هورگ هک مدرک دهاشم لباقم رد و
هک دنرادیم راهظا تااضارتعا نیا خساپ
نز قوقد رد هکی ناهتیمورحم و اهتیمونم
یرما دراد دوجو ماسا ماظن رد درم هبتسند
ی مومع تحلصم تیاعر نآ رد و تسای هلا
هعماجی اقبو لیکشتی اربو تسا هدیدرگ روظنم
هلسلسد کیره دوجو، هاضاف هنیدم و لآ هدیا
تسای رورضا هتیمورحم

رد) فلاتخا رکنم لاصا، رگیدی هورگ و
رد ار (درم و نزن) سنجود ره و، هدش (قوقد
ی دراوم ردی تدی عامتجا و یدرف قوقد عیمج
هتسنادی واسم تموکد و تواضقه و داهجنوچ
دنا

نیا فارطا رد هک مدش نآ رب هک دوب نیا
زا هک ار هچنآ هصلاخ روط هبی ماسا هلمسم
مهیلع نیموصعم و مرکا ربمایپ تّسند و ادخباتک
نآ و، مروآرد ریرحت هتشر هب، هدش دراو ماسا
تقیقد و مزاس دیوم یرطف و یلقع نیهار باب ار
نشور ار قوفب اوجود ره فعض طاقد و هلمسم
مزاس

زاغآ راگدرو رپت ناعتسا و یرایه بک نیا و

زا زجی تردق و وریند چیه هک میئامنی م نخس
درادن دوجو لااو و گرزب دنوادخ هیجان
:دوشدی م میسقت ه لحر م ود ه ب ام ثحب
ن ز ق و قد ه فسلف ن آ رد ه ک ، ی لک ثحب :ل و ا
دوشدی م ن ابید م ا ع ر و ط ه ب در م و
داننسا ه ب ه ک ، ی ه ق ف ی ص ا ص ت خ ا ث ح ب : م و د
داهج ه نیمز رد ن ز ت ی ع ق و م ه ب ت ب س ن ی ع ر ش ه ل د ا
دریگیم ما ج ن ا ت م و ک د و ا ض ق و

قو قد هفسلف رد ی لک ش حب : لّوا له حر م
مّاع روط هب در م و ن ز

تهج دنچ ردّ اعمجم تسخن لهجرم رد ام نخس
:دشاب می

ن آ تارثک مامت اب ملاء ماظن :لوا تهج
ق دس اسار ب و هتسویپ ، دحاو تسای ماظن

تادرجم زان آ تارثک مامت اب ناهج ماظن
و طئاسب و توکلم و کلم ملاوع ات تایدام و
ی اتکیق لادس اسار ب هئاگیتسای ماظن ، تابکرم
و راوتسای اهدعاقر ب هکتسای میظعی انب ؛ ن آ
ءازجا مامت ن آ رد هک هدش یزیر ی پ عیدب ی بولسا
هتسویپ طابترا و ی گتسباو تیاهن رد رگیدکی اب
هروس ز ا ، ۸۸ هیآ) **عِي شَلُّكَ نَقْتًا يَذَلِّ اللَّهُ عُنْدَ ؛ دنا**
ی اهدیرفا مامت هک ی دادخ شنیرفا» (ل منلا : ۲۷
» بتسا راوتسا تخسوا

هن و درینپ می ی انخر هن هک نانچ ن آ
:هک دباپ می می تسس

عَجْرًا فِ تَوْافِقَتِنَا مِنْ مَحْرَلًا قَلْبِي فِ رَتَامِ
: ۶۷ هروس ز ا ، ۳ هیآ) **رِوُطْفُنَا فِ رَتَلِه رَصْبًا**
(کلملا

و می مک چیه نامحر دنوادخ شنیرفا رد»
هب کین سپ تفای می هاوخذ (ی گناگود و) می شیب
می تساک و صقن ز ا ی رثا ایآ رگنبدوخ فارطا
» ی نک می دهاشم

هچیز اب هنو هدش هر یچ ماظن ن آ ربی لطا ب هن
ددرگ می دهاشم ن آ رد ی گهدو هیب و

لَطَابِ امْهَيْبِ امٍ وَ ضَرْلَاً وَ ءَامَّسِلَا أَنْقَلْخِ امٍ وَ

(۳۸-ص هروسزا، ۲۷ هیآ) . اوزر فک نیدلا ن ظ کاند

نید ار هچنآ و نیمز و نامسا ام و»

نامدرم نامگ نیا و میدیر فایند ل طاب هب تساهنا
«تسا رفاک

امْهَيْبِ امٍ وَ ضَرْلَاً وَ ءَامَّسِلَا أَنْقَلْخِ امٍ وَ

أَنْكُنَا أَنْدَانُ مْهَانْدَخْتَلَاً اَوْهَذَا ذَخْتَنْ أَانْدَرَأْ وَا *نِيْدِعْلَا

(ءایبلا ۲۱ هروسزا، ۱۷ و ۱۶ هیآ) . ن یلعاف

اهنا نیدرد ار هچنآ و نیمز و نامسا ام و»

قلخ هچیزادی و رزا و هدوهیب و ثبع هب تسا

هدوهیب و ثبع راک میتساوخی م رگا هک ، میدر کند

می عورش دود بنا جزا ار لمع نیا میده ماجنا

«میدرک

لَا اَنْبِيْلًا مُكِّنَاً وَ اَثْبَعُ مُكَانْقَلْخِ امَّنَا مُنْبِسِحَفَاً

(ن و نموئا ۲۳ هروسزا، ۱۱۵ هیآ) . ن و عجزت

هدوهیب ار امش ام هک دینکیم رکف ایآ»

«تسگ دیهاو خذ زاب ام یوس هب امش و میدیر فآ

ساسا رب ار ملع ناهج راگدرو ری آ

تخاسد داینب ، قدهب و راوتسا و ن قتم

لَا اَمْهَيْبِ امٍ وَ ضَرْلَاً وَ تِاْوَامَّسِلَا أَنْقَلْخِ امٍ وَ

(رجلا ۱۵ هروسزا، ۸۵ هیآ) . ب ق حلب

اهنا رد هچنآ و ار نیمز و اهنامسا ام و»

«میدیر فایند ق در ب ز جتسا

نوئش و ملاوع همه لاونم نیا رب سپ

و هقراقم لوقع زاک هچنآ و اهنا ی اهت یعقوم

ی تابند و ی ناوید و ی ناسنا ی ناحور س و فذ و هنراقم

قده دوشیم هدید ن آ رد ، ن آ ریغ و ی دامج و

و زاجم زای لاذت یعقاو و صلاد و فرصد

للاج و لامجت اولج هک تساهباشی ب قده

رهاظم و ، تیمومیة و تزّء رگناشد و یهلا
دنشابی مواتافصد و عامسا

يَنُودُ نَمَنَ وُ عَدِيَّامَنَّ أَوْ قَحَطًا وَهُوَ اللَّهُ نَّ أَبَدِكَ لَدِ

هر و سزا ، ۳۰ هیا) رَبِّكَ لَا تُيْلَعًا وَهُوَ اللَّهُ نَّ أَوْ لَطَابًا
تسا قد دناو ادخه كه تسا جنأ زانیا» (نامقل ۳۱
دناو ادخا نامه و تسال طابیدوبعم ره وازج و
«تسا گرزب و رترب و امه

هک تسین یفاک ار ام میکد دنوادخ هتفگ رگم
 یَّتَدْمَهْسُفْنَآ ی ف و ق ا ف لآ ی ف ا ن ت ی آ م ه ی رُت س د : دومر ف
 ع ی ش د ل ک ی ا ع ه ن آ ک ب ر ب ف ک ی م و ا ق ح ل ا ه ن آ م ه ا ن ی ب ت ی
 ع ی ش د ل ک ب ه ن آ ل آ م ه ب ر ع ا ق ل ن م ی م ی م ی ف م ه ن آ ل آ * د ی ه ش
 (تلفص ۴۱ هروسزا ۵۴ و ۵۳ هیآ) (طیحم)

«به زودی نشانه‌ها و عظمت خویش را در
 کرانه‌های گیتی و در وجود خودشان به ایشان
 می‌نمایانیم تا خود بدانند که او (خداوند) حق است
 و آیا کافی نیست که پروردگارت بر همه چیز
 شاهد است؟ بدانید که آنها به دیدار پروردگارشان
 شک دارند، و همانا او بر همه چیز احاطه دارد».

تیاده تسا یماظن ،ملاء ماظن :مؤد تهج راد تهج و هدش

زا سپ ار شنیرفا ملاء لاعتم دنوادخ
 شیاهر یاهظح و هتشانگن یقاب لمهم ،تقلخ
 نیلوازا ار ملاء ،تقلخزا سپهکلب ،تسا هتخاسن
 تیلعلامکهجرد اهتتم اتدادعتسا و تیلباقهترم
 ی دوجوم ره هتبا ؛دیامنی م ی ر بهار ، تیمامت و
 و .وا اب بسانتم ی دوجو تیفرظ و هزادنا هب ار
 هک ی رطفی اوقه یلکه هب ار وای لماکت ریسدنیا رد
 و دیامنیم تیاده هداهنه عیدو هب و ا تشرس رد
 اطع و دبار ی دوجوم ره ی تاو و ی عیبط ی اهزاین
 بعث و جنر هنوگچیه نودبار و ا و ،دیامرفیم
 تیهام ققحت و تشرس هب ندیسر هار رد ی ققوت
 .دهدیم ی زور دوخ

نوعرفخساپرد ی سوم هک ی نیبی مندرگم
 شردار بو وای ادخزا نوعرفهک هاگنآ - تفگهچ
 : - دیسرپنوراه

هیآ) .ی ده م ت ه ق ل خ ع ی ش د ل ک ی ط ع آ ی ذ ل ا ا ب ر

(ط ۲۰ هروس زا ۵۰

ار زيچ ره هك ت سا ي سكا ام راگدرورپ»

هاگنا هديشخب دوخ صاخذ ت قلخ

«دومرف تیادهش لامک هار هب»

هک تسا مامت و ل ماکق ح هب ی باوج نیا و ره داجیا و قلخزا سپ تیاده موزای نعم، ن آرد ردل ماکتر از با دنوادخ هک، تسا جردنم ی دوجوم ی بایهار و تیادهل ناسو نینچمه و داهنزش رایتخا دومزل صفت و ا هبار

مَسَا حَبَسَد : هفیر شد هیآ تسا ل اونم نیا رب و
ی دَهْفَ رَدَقَ ی ذَلَا وَ * ی وَّسَفَ قَلَخَ ی ذَلَا * ی اَعْلَا لَکَبَر
ن ادب هژنم» (ی اعلا ۸۷ هروسزا ۳ و ۲ و ۱ هیآ)
قلخ هک ار ی ا هبترم دنلب دنوادخ ی و گب حبیبست و
تیاده و ی ربهار و تفرگ هزادنا و تسار آ و درک
«دومرف

رد ار تقلخ هک ی دنوادخ تسا هژنم سپ
تسا هژنم و دیناسر مامت و لامک هب زیچ همه
نیوکت و شنیر فآ اب و اعیرشتن امر ف هک ی دنوادخ
دراد تقباطم ی و

نَیْرِشْبُمَ نَیْبِنَّا اللهُ تَعَبَفَ ؤَدِحَاوَهُمَّا سُأْنَا نَاک
سِأْنَا نَیْدُمُ کَحِیْلِقِ حَلَابِ بَاتِکَلَا مُهَعَمَلِ زَنَا وَ نَیْرِدْنُمَ وَ
(هرقبلا ۲ هروسزا ۲۱۳ هیآ) هیف اوفلتخا امیف
«همگی مردم ملت واحدی بودند پس
خداوند پیامبران را بشارت دهنده (به بهشت و
رحمت ابدی) و ترساننده (از دوزخ و عذاب
جاوید) فرستاد و به همراه آنها کتاب حقّی فرستاد
تا میان مردم در موارد اختلاف حکم کنند».

ی اَعْسِ اَنْلَا نَ وُکِی اَلَا نِلَا نَیْرِدْنُمَ وَ نَیْرِشْبُمَ اَلْاَسْرُ
(عأسنلا ۴ هروسزا ۱۶۵ هیآ) لِ سُرُلَا دَعَبُ هَجْدِ اللهُ
«پیامبرانی بشارت دهنده و ترساننده تا پس
از این پیامبران، مردم را بر خدا حجّتی نباشد».
پس منزّه است خداوندی که پیامبران را فرستاد و

به همراه ایشان کتاب‌ها و موازین حق را، تا انسان از حدّ خود بدر نرود و از مقام خود پا فراتر ننهد.

بَاتِكُمْ مَعَهُمُ أَنْزَلْنَا وَتَاتِيَابِ أَنْسُرُ أَنْسُرًا دَقَّ

۵۷ هروسزا ۲۵ هیا (بَطْسِقْلَابِ سَأَنَّا مَوْقِيلَانَ ازیمًا وَ

(دیدحا

ی‌اهه‌ناشد و لیلاد اب ار عایبنا انامه»

و باتکن‌اشیا هارمه و میداتسرفن‌شور

لدع قیرط ربار مدرم ات میدرکل زان ازیم
«دناد راوتسا

دیاشگ ضارتعا هبن ابز دناوتد س کچیه ات
لَبَقْنِمَ لِكِتَايَا عَبْتَنَفَ لَأَوْسَرَ اَنْبِلَا تَأْسِرَا لَا وَاَنْبِرَ : هک
(هط ۲۰ هروس زا ۱۳۴ هیا) ی زخند و ل دذ نأ
هک ی داتسرفذ ی ربمغیپ ام ی ارب ارچ ادنوادخ»
میبأ راتفرگ باذع و ی ژک و تآذ هب هکنا زا شپ
«مینک ی وریپ ارتتایا

نأ راوتسا و میوق نید هکنا نخسلصاد
هب ی و رد دنوادخ هک ی ناسنا ترطف زا هک تسا
و مکد چیه و : دریگب هیاپ و ه شیر هداهند تعیدو
نأ رگم تسین ی نژج و ی لک زام عا ی هلا نوناق
هک نأ ی ب دراد دوجو ل ماک ی تحلصم نأ رد هک
ی عیرشتن ی ناوق نایم ی داقت و نیابتن یر تکچوک
هکلب ؛ دشاب هتشاد دوجو ی نیوکت دعاوق و نند و
تسا نیوکت ماظن ن ابیتشپ و دیوم ی عیرشتن ی ناوق
ندومیپ ی ارب ناسنا ی نامنهار و تکر د بجوم و
و تیلعفر وهظ و زوربو دادعتسا و هوق جرادم و
تسوا ی ناغل امک

رَطْفِي تَلَّا اَلله تَرَطْفًا فَيَبِدُ نِيَدِلًا كَهَجَوَ مَقَافٍ
نَّكَلًا وَ مَيَقْلًا نُنِيَدِلًا كَلِذِ اَلله قِلْحَلِ يَدْبَتَ لَا اِهْيَا عَسَّ اَنَّا
(مور ۳۰ هروس زا ۳۰ هیا) . نَوْمَلْعِي لَا سِ اَنَّا رَنَكَا
«پس با همه قوای خود به سوی دین حق
روی آور، همان دینی که بر پایه فطرتی است که
خداوند مردم را بدان فطرت سرشت، قانون خلقت
خدائی هرگز تغییر نپذیرد، و این است دین
استوار و نگهبان و نگاهدار ولی اکثر مردم
آگاهی ندارند».

ام رورسو دیست عیرشد و نیبأ هژیو هب و

هلا و هياء الله ى لصد الله دبءن ب دمحم متاخذل و سر
ه دنناسر لامك هب ، اهله حور و نابات رون ملس و
اب ماگمه و اهناج ه دنيارپ و ه دننك كاپ و اه ن اسنا
باتك ه دنزوما م لعم و اهنا ه دننك ن ايد و ى هلا تايا
ى گريتزار مدرمه كى ناشخرد غارچو تمكو
ى م ى نشور و رون هب ش راگدروپ ن ذا هب اه
دناشك

دیامرفیم دیجمن آر قرد میرک دنوادخ:

یَٰلِیَّٰ اٰیَعَادٍ وَّ اَرِیْدُوْا اَرِیْثَیْمُ وَّ اَدِہَا شَدَّکَ اَنْ لِّسْرًا اَنْ اِنَّا

۳۳ ہر وسد زا ۴۶ و ۴۵ ہیا (اَرِیْثَیْمًا جَارِسِد وَّ ہِنْدِیَابِ اَللّٰہِ)
(بازحا

«ای پیامبر ما تو را شاهد بر مردم و وعده
دہندہ بر بہشت و بیم دہندہ از عذاب و دعوت
کنندہ بشر بہ رضوان الہی و چراغ روشن کنندہ
راہ قرار دادیم»۔

**چہ قَد زَا مَلَاءَ مَاظِد رِد :موس تہج
دوشی مذراذگ ورفی اہرذی دوجوم**

یَقَد بِحَا صِد چہ زَا لَج و زَع دنوادخ
ہکلب ؛ دنکی مذبولسمی اہرذی ردق ہب و ل و اری قَد
نناگمہ ی ارب ارقوقد نیرتلماک و نیرتن اوارف
تسال دعواس دقاتاذ ہک اریز : درادی مرقم
و حیحصد نازیم تیاعر و طسق و تلادع ہب و
دہدیم نامرف ہزلاداع

۱۶ ہر وسد زا ۹۰ ہیا) لِدَعْلَابِ رُمَآیَ اَللّٰہِ نَّ اِنَّا

«دنکیم رمال دعو ہب دنوادخ انامہ» (لحن

۷ ہر وسد زا ۲۹ ہیا) طِسْقِیَابِ یَبْرَ رَمَآ لُق

ل دعو ہب رما ارم مراگدروپ و گب» (فارعا
«دومرف

ہر وسد زا ۳۵ ہیا) مِیْقَتْسُمَا سِ اَطْسِقْلَابِ اَوْنِزِ و

ار ل دعو ہشیمہ دوخی اہش جنس رد» (ءارسا ۱۷
«دینک تا عارم

دای ش یوخ باتک رد ررکم دنوادخ زین و

ہک دوشیم روا

ہر وسد زا ۱۸۲ ہیا) دِیْبَعْلًا مَلَّاطِبِ سَیْ اَللّٰہِ نَّ اِنَّا

۱۰ ہیا و لافنا ۸ ہر وسد زا ۵۱ ہیا و نارمعل آ ۳
اور متسد نناگدنب ہب دنوادخ» (جج ۲۲ ہر وسد زا

دهدی مریخی رایسب در او مرد زینو و «درادی من
هبتو ۹ هرودزا ۷۰ هیآ) مُهْمُنْظِيْلُ اَللهِ نَاكَا مَف: هك
(مورلا: ۳۰ هرودزا ۹، هیآ و

هتشدادن ناگدنب رب یرگمتسد هویشد دنوادخ»

دیوگی م هکلب «درادنو و

هروسد زا ، ۴۴ هیآ) **ائیشد س آنلا مُنْظِي لاَ اَلله نِ اِ**

متسد راقم چیه هب ن ناگدنب هب دنوادخ» (سنوی: ۱۰)
«درادی منداور

هروسد زا ، ۴۰ هیآ) **هَرَزْدَلِ اَقْتِمِ مُنْظِي لاَ اَلله نِ اِ**

«دنکی مندلظی اهرزد دنوادخ» و (عاسنلا: ۴)

تسنیال دد نیناوق زای کی هک تسادیپ و
طیرفت و طارفا نودب و ا ق د ، ی ق د ی ذر ه هب هک
دوشد هداد

قلخه کار یئیشد ره ق د ن احبسد دنوادخ و
یزیرغ جایتحا و یرطف زاین بسد رب هومرف
تسا هداد و

ءارو و نیگنسی راب ، یوره دایز و طارفا
دشاب ی م تقاط و تردق د د ز ارتلااب و ل محت
زا ، ۷ هیآ) **اها تا ام لا اِ اسْفَنُ اللهُ قَلْبِي لا و**
زجار س ک چیه دنوادخ و» (قلاطلا: ۶۵ هروسد
فیلکت هومرف اطع و ا هب هک ی ناوت ردق هب
«دنکیمد

زا ، ۲۸۶ هیآ) **اهعسو لا اِ اسْفَنُ اللهُ قَلْبِي لا**
ردق هب زج دنوادخ» هکلب و (هرقب: ۲ هروسد
«دیامنی مندلکت دارفات عاطتسا و تیفرظ
و متسد زیدی تساک و طیرفت هک روط نامه
و تسای لماکت ریسد لیطعت و تیمورحم بجوم
(فهک: ۱۸ هروسد زا ، ۴۹ هیآ) **ادحاً کُبْرٍ مُنْظِي لا**
«دیامنی مندلکت س ک چیه هب تراگدرورپ و»
عوندرب ناسنا هلمج زا و تا قولخم نوچ و
رد هکلب ؛ دناهدشن هدیرفا ناسکی و دحاو ههجو و
ی دام ی اوقو ی نامسج ی وریند رظن زا ی ناسنا عون

تافصد رظنزا زیند و دراد دوجو فیعض و یوق
و تاساسحا و رکفت و یقلاخا زیارغ و یحور
هک دنوشیم هدید توافتم و فالتخم دارفا فطاوع
تافصد و نوگانوگ داوم زا تسا یاهزیمآ ناسنا
و دادعتسا تاجرد بهار یو دنوادخ و هدّعتم
یقاقتسا بتارم

هلمجزا و ؛تسا هديرفأ بيكرتنيا ربرد اد هك
هتخاس زهجمي ناهي گزيو هبار كيرهنز و درم
بسدر ب (ثانا و روكد) اهنأ زا كيرهي ارب و
و همانر بي دوجو صئاصذ و شياجنگ و تيفرظ
دوب نينچ هنرگا و ؛تسا هومرف ررقم ي فيلاكت
سدقا تحاسد زا ملظ و دوب هشد متسد لدع ي اجب
.تسا رود هب ي و

ي عامتجا روما زا ي ضعبرد رگان ياربانب
اب طلاخا و داهج و تموكد و تواضقه لثم
عبيشت و تعامج زامن و باجد فشك و نادرم
تيدودحم ماسا سدقم عرشردن انز ي ارب هزانج
و نيگنسي ي اهراك ن تشادرب و ،دراد دوجو ي ناه
قق د بلسد تهج زا هن ،ن اونا ب شود زا رابت قسم
و حذ هبتسا ناشيا قق د عاطعا هكلب ،تسا نانا زا
ل مكا و مّتا

اب ار ن انز هكنا زا سپ لبعتم دنوادخ اريز
صوصخم ي ناهي گزيو اب و ديرفايد زئارغ عاونا
تساهنا نأشد هتسياشد و تلحصم ار هچنأ داد لكش
ندنام رود نام هك ؛دومرف تا عارم نانا قق درد
روما نيا لائما و تموكد و تواضقه و داهج زا
.تسا

تسا ي هلا هيلوا قق د ،«ن تشادزاب» نيا و
هومرف اطع ناشيا هب ريخ و ميلع دنوادخ هك
لائما و داهج نانا ي رطف هيلوا قق د هكنيا هن ؛تسا
مورحم قوقد نيا زا ار اهنأ دنوادخ و دشاب نأ
زا ار ي قق د بحاصد چيه دنوادخ هك .دشاب هتخاس
ار هچنأ وا هب هكلب ،هتخاسد مورحم شيوخ قق د
رب و ؛تسا هدرك تيانع تسوا ل ماکت راوازد
بلسد تسا قق د نداد نيء ار هچنأ هك شاب رنح

ی.رادنیم قّد

روما زا یراددوخ، نز یرطف هیلّوا قّد
یو هیلّوا قّد هکنیا هذ، تسا راب تّقشم و ماکناج
عنم دعب و دشابیم روما نیا ماچنا رد یدازآ
و هشد ضراء یعیبط قّد نیا ارب یدنوادخ
دشاب هتفرگ ارنا یولج

رکیپ ندیناشوپ و باجد، نز هیلّوا قّد
قّد هکنیا هذ، زیگنا هسقم یوهش ناکدید زا تسا
وادنوادخ، تسا یئامندوخ و یگنهر ب یو هیلّوا
مورحم قّد نیا زا ار

هدومر فرماي نيشن هئاخو و باجد هب و هتخاس
تسا.

رد و هشد اجبا اهللام مسق ادخ هب ي را
رد طقف هذ ،تسا هدمآ ش يپ فير حتق ياقد تخانش
اجنآ ات ؛رگفت ت حاس رد هكلب نخس و مّكت هلحرم
ي بو ي گنهر بو ي رگ هولجو ي ئامن دوخ ي ئوگ هك
ي دصت و نادر م تا عام ج رد دورو و نز ي باجد
هلمج زا داهج و تموكد و تواضق بسانم
هدرك بلس ي و زا عراشد و تسا نز هيلوا قوقد
تسا.

ي قيقد تاذ و ي گدنب اهف ي رحه هنوگنيا و
ي ناعم و ق ياقدن تشادر بزا ترابع و تسا ي ركف
ن داهن دوخ ي اج ريغ رد و دوخ ي لصا ي اج زا
دشاب ي م اهنا

زا هك تسا ي بناصم نيرت گرزب زان يا و
هشد دراو ام رب ي دام زادنار ب نامناخ رفك هيجان
ار ام ناگديد اهنت هذ بيترت نيدب هك اريز ؛تسا
هكلب تسا هتشادزاب روما رهاوظ هظحلام زا
ي ارب تا يعقاو و روما ق ياقد ت فايرد عنام اساسا
تسا هديدرگ ام

رد ي رايسب دهاوش و رئانظن بلطم نيا و
ي دام زوسن نامناخ رفك هك دراد ام بادا و فراعم
ي هت و فرحنم دوخ ي عقاو ي ناعم زا ار تاغل
دوخ ي لصا هاگياج زا ار فالتخم ي ناعم و هتخاس
تا برض نيرتديش بيترت نيدب و ،تسا هدر ب رد
تسا هدر و آ دورف ام گنهر فو هعماجر كيپر بار

زا سپ هك ميراد تائسم ي لاعت دنوادخ زا
نديد و ي ئانيب تمعد هب ار ام رهاظ مشچ هكنا
زا سپ و ،درانگن ي قاب ي روكر رد ار ام دوشگ

رَوْنَم تَقِيْقِد كَار دَا هِب اَر اَم تَرِيْصِب مَشْچ هَكْنِيَا
 اَهْرِيْ لِدْرُوْكَ و تَلْهَج رِد اَر اَم رِگِيْد تَخَاس
 تَكَلْه رَاكْفَا و زِيْچَاذ و طَّحْنَم ءَا رَا هِب و هِتْخَاسَن
 دُوْخ لَامْعَا لَابُو هِب هَك ، دَرَاذْگَم او دُوْخ رَا ب
 رَاچِد رَا بِن اَر سَخِيْ مَا جِنَا رَس هِب و مِيْئَا رَا تَفْرَگ
 رَا رَقِيْ نَاسَك هَر مَز زَا اَر اَم و ¹، مِيْوَش

تَسَا تَلْفَغَر دِنُوَاذ رَكْزَا نَاشْبَلَق هَك دَهْدَن
² دِنَا رَا كَز وَا جَت و هِدُوْمَذِيْ و هِيْ وُر مَلَابَن د و

يِي نَطَاب و يِي رَهَاظ يِي اَوْقِ فَلَاطَا : مَرَا هِچ تَهْج دَر م و نَز

و دَر م دُوْجُو نِيْ دِ فَلَاطَا ، تَا يِهِيْد بَزَا يِي كِي
 و يِي مَسْج ، يِي نَطَاب و يِي رَهَاظ تَدْعَتَم تَا هِج زَا نَز
 . تَسَا يِي فِطَاع و يِي رَكْف و يِي قَلْذ و يِي قَلْذ ، يِي حُوْر
 و هِنَا حِبَس دِنُوَاذ هَك تَسَا سَا سَا نِيْمَه رِب
 تَا ضُوِيْفَن اَر كِيْ يِي اِيْر د و تَمَحْر هِنِيْ جَنَگ زَا يِي لَاعْت
 اِب هَك اَر هِچ نَا نَز و دَر م هِب دُوْخ تَا فِص د و ءَا مَسَا
 بَسَا نَتَم اِهْنَا زَا لِكِيْر هَتَشْرَس و نَا مَتَخَاس د و نَا شَد
 دُو مَر ف تِيَا نَع تَسَا

لَا اِيْ هُلَزْنُ دَا مَ و هُنِيْ نَا زَا خَا اِنْدِنِعِ لَّا اِيْ عِيْ شَد نَم نَا و

چِيْه» (رَجَلَا : ۱۵ هَرُوْس زَا ۲۱ هِيَا) مِرْوَلْعَم رِيْدَقِب
 رِد نَا يِي اَه هِنِيْ جَنَگ هَك نَا رِگَم دَرَا دَن دُوْجُو يِي نِيْش
 يِي مَذُوْر فَمَز لَا و مِرْوَلْعَم هَزَا دِنَا بَز جَا م و تَسَا م دَز ن
 «. مِيْتَسَرَف

مَدَقِيْ رَا و تَسَا و تَدَشُو تَبْلَا صِيْ اَرَا د دَر م
 جَا زَم ، يِي وُقِنَا كَرَا و وِزَا ب ، رُوْمَا قَتْف و قَتْر رِد
 تَا سَا سَا حَا و يِي وُق رَكْفَت و لَقَعَت تَرْدَق ، دِنْمُوْرِيْن

¹ نَا كَ وَا هِرْمَا لَابُو تَقَاذَف : قِلَا ط : ۶۵ هَرُوْس زَا ۹ ، هِيَا زَا سَا بِنَقَا
 اَر سَخِ اَهْرْمَا هَبَقَا
² هَبَلَقَا اِنْفَعَا نَم عَطْت لَا و و فِهَكَلَا : ۱۸ هَرُوْس زَا ۲۸ هِيَا زَا سَا بِنَقَا
 بَا طْرْفُ هَرْمَا نَا كَ وَا هَا و هَعَبْنَا وَا نَرِكِزْنَع

ناکرا و فیرظن ایند ابدن ز و ؛تسان آ ابدسانتم
یرگفت و یوقی اهفطاء و دنتت اساسحا و فیطلا
رارق درمل باقمه طقن رد تسرد ،ن آ ابدسانتم
دراد.

س نچود نیازا کیر هر دن احبس دنوادخو
ی قیق دل امکه هار ن دومپی ی ارب هکار هچنآ فاللخم
ت یلباق همه ن درو آ رد ت یلعفو و ن دناسر رمث هجو
وا ی دوجو ی اه

هې ، دنك ى م رت كيدزن ار هار و تسا رتهې
دوجو تخرد دنناوتب هكنيا ات تسا هدهن ت عيدو
دوخ ى گدنز هويم زا و دنزاس روراب ار شيوخ
. دنريگ هرهب ى تساك و فقوتن و دب

هك ى ناهيگزيو رد رگا ! لقاء ى او ت و
هې درم و نز سنج و د زا كپر ه رد دنوادخ
نانا زا تقلذ ماظن رد هك هچنآ و ، هدهن ت عيدو
ى ارادن ز هك ى نيبى م ، ى شيدنيب كين دوريم راطتنا
ى اهجئر ل محت ى ارب تسا عيسو ى تيفرظ
تايلجت نيرتگرزب هك هفظن شريذپ و ى ارادراب
ءاضعا نيرتقيقد زا هك دوخ محر رد تسا ى هلا
ندادريشو نديئاز ى ارب زينو ، تسوان دب ى لخاد
تلاكشم و ، درادن او ارف ى تقاط دازونش رورپ و
نيا ماجنا ى ارب و ؛ تساريزپ ى ناسآ هې ار هلساح
ساسحا و ى و ق هفظاء و ديدش تبحم هې فئاظو
نيا دنناوتب ات تسا جاتحم راشرس قوذ و فيطلا
ار روما نيا ماجنا بيترتو دنكل محتار تلاكشم
نيرتهې هې ار راب نيا و دهدب هجو نيرتقيقد هې
شمارآ دنمز ايند نينچمه و ؛ دناسر بل زنم هې لكش
شاعم و هققن بسك زا ل ابات غارف و رطاخ
غراف روما نيا همه زا هك درم فالاخ هې . دشابيم
زجل يوط هلسلسد نيا رد تقلذ ماظن و ، تسا
ى بعد و چئر هنوگ چيه هك رد ام هې هفظن ندرپس
رېار وا روما هيقبزا ، درادن ى پرد وا ى ارب ار
و راک درم مهس ريزگان سپ ؛ تسا هتشاد رانك
سابلا و نكسم هيهت و شاعم ليصحت رد ششوك
ثداود و تافاً زا هناد ى رادهگن و كاروخ و
لماكو نيرتهې هې داوناخن و ناكل يكشتو ى جراخ
. دشاب ى م تروص نيرت

ی‌گدنز ی‌اهتیرورض ندرک م‌هارف‌زین و
ی‌ارب‌ه‌زرا‌بم و داهج و عناوم و ت‌لاکشم‌ع‌فر و
ن‌آ‌رد‌ه‌ک ی‌عامتجا و ه‌ناخت‌یدوجوم‌زا ع‌افد
ی‌ارب‌دیاب و .تسا درم‌دهع‌ه‌ب‌دنک ی‌م‌ی‌گدنز
ن‌ید‌زا و ،اهد‌تس و داد ،اه‌ی‌راتفرگ‌خ‌سف و ل‌ح
و ی‌مسج‌ی‌اوق‌م‌امت‌اهی‌راوم‌هان و عناوم‌ندر‌ب
دنوادخ‌س‌پ‌د‌د‌ن‌ب‌راک‌ه‌ب‌ار‌دوخ‌ی‌ر‌ک‌ف و ی‌لق‌ع
و دایز ی‌نامسج‌ی‌ورین‌وا ه‌ب‌س‌د‌قت و ه‌ناحبس
و ل‌اعفنا‌ن‌ود‌ب‌ل‌مع‌ت‌ردق و ربتس‌ی‌د‌ن‌ب‌ن‌اوختسا
و ،س‌اسحا‌زا‌رت‌رب‌ی‌وق‌ر‌ک‌فت‌ی‌ورین‌و ی‌گذراو
ه‌یحور

بِسْحَرِبٍ، رَايِسْبِتْ بِلَا صِدْوِ شِلَاتٍ وَ رَاكِنِ شَخْ
بِتْسَا هَدَادٍ، يِرَاكْتِيَعُقُومِ وَ قِاقِحْتِسَا وَ هَفِيظُو
مَيْلِسِ يَدْنِبْمِيسْقَتِ وَ حِيْحَصِ يَدْنِبْمِ هَسْدِ نِيَا وَ
:دِيَا مَرْفِي مَدْنُوَادِخِ بِتْسَا هَذَا دَاعِ وَ

هرو سزا ۴۹، هيا (رِدَقِبُّ هَانَقْلَخِ عِي شَلُّ كَانِيَا)
(رمقلا: ۵۴)

و رادقم و هزادنا هبار يزيچ ره ام»
«ميديرفا نيعم رايعم

هرو سزا ۳۸، هيا (اَرُوْدُقْمُ اَرَدَقِ اَللّٰهُ رُمَا نَاكُو
(بازحالا: ۳۳)

و يريگ هزادنا هياچ رب دنوادخ رما و»
«بتسانازيم

:۱۳ هرو سزا ۸، هيا (رِادَقِمِبُّ هَدْنِعِ عِي شَلُّ كَو
و هزادنا بسدر ب ادخ دزني يزيچ ره و» (دعرلا
«بتسارادقم

ن احيبسد دنوادخ هك تساي قد نامه نيا و
:شاهتفگب هومرف، فيصوت نادبار شس دقا تاذ
(جحلا: ۲۲ هرو سزا ۶۲، هيا (بُقَحْلًا وَ هَا اَللّٰهُ نَابُ

نيا و «بتساق قدومه دنوادخ انامه و»
رد ي نيش ره دنكي ماضتقا هك تساي تمكد نامه
بحاص ره و، دريگ رارق دوخ هتسياش ياج
تايا رد ن احيبسد دنوادخ و؛ دوش هداد ش قد، ي قد
، تمكد و مء هبار دوش دقا تاذ ي راييسب
بتسا هومرف فصو

دوجو نيد، رگيد يوسدزا و، وسكي زان يا
ي سيطانغم و لاعف دنموريند راييسب هبناجنز و درم
دوخ بتخد ار ي رگيد لكيره هك دراد دوجو
و؛ دريذي مدهار نيا رد ار ي عنام چيه و دناوخيم
دوش اهر و هتشانگا و دوخ هبار ي عيبط ششك رگا

و لثم دیلوترما و هشدلزلزتم جاودزا رماناکرا
زایگداوناخشمارآ، دوشدیمی لیطعت عوند ظفد
هکذالاح و ددرگیم دوبانلسنو شرحو منتفرنایم
وَ تَزَحَّطًا لِكُلِّهِمْ وَ ﴿۱۰۰﴾ درادن تسود ار داسف دنوادخ
۲: هرودزا، ۲۰۵ هیآ ﴿۱۰۰﴾ داسفلا بُحْدِ لَأَلَّهِ وَ لَسَنَّا
(هرقبلا

و بذجنیا رادقم ناحبسدنوادخ ورنیازا
ردارنآ و، هدمذراهم و نیعم ارششک

تّفء و هداوناذ لیکشت و جاودزا بوچراهچ
و مرحمانزا مشچ ن دیشوپ و یراد ن تشیوخ و
مولج و یئامندوخ مدء و نزش شوپ و باجد
و ن تّفگ نخس رد زیگناه دسّم تاکیرحت و یرگ
تسا هتخاس دودحم، هناخذ رد رارق

زای شان ن انز فعض هک لاکشا نیا عفد
هدش لامعا اهنا هب هک تسا یاه تیمورحم
تسا

لاکشا کی عفد

تلاهج یور زان اربخی بیضعب هکنیا و
، هناخذ رد اهنز ن تشادهگن: «هک دنیوگیم ی نادان و
و لکارتشا مدء و باجد هب اهنا ن دیناشوپ و
و دربذ یاهن ادیم رد ن ادرم اب نانا ی شودمه
رد فعض هک تسا ریطخ و تخس ی اهراک رگید
روما یراده دهء و ن انز یرکف و ی مسج ی اوق
نیا و ،تسا هدرانگ تاریم هب اهنا ی اربار لکدوک
نیا زای شان ن انز رد ی بسن دوبمک و فعض
تسا ی باستکا یرما و ی عامتجا ی اهت تیمورحم
رد و ،ن انز رد ی تشرسو و یرغ ی گژیو لکی هذ
ی اهت تیمورحم نآ لولعم دوبمک و فعض عقاو
نخس «نآ تّء هذ ،تسا ی قوقد و ی عامتجا
لطا بلیلد هس هب لاکشا نیا و ،تسین ی تسرد
دوشیم

دوبمک و ی نامسج ی اوق فعض زای هچنآ - لّوا
صا صتخا دوشیم دهاشم ن انز رد ،ن ادرم هب تبسن
رود و نیشن هناذ و باجد اب اهنز هک ی عماوج هب
هکلب ؛درادن دنتسه هنادرم ی عامتجا ی اهراک زای
رگید عماوج رد هک(ن انز ریاس و اهنا نید لکرتشم
(دنتسه هنادرم ی اهراک و ن ادرم راکمه و فیدرمه

و اهرهش همه رد (اهنز همه هکنیا به جوتاب ؛ دشابیم
ره ، یئاتسور و یرهش نید توافتنودب) اها تسور
دنتسه هنیاهام تداء و ضیج راجد هام

رد اهنه تَنوُم و رَکذم نید اوق فلاتخا - ایناژ و
تاناوید عاونا و ماسقا همه هکلب ، تسینناسنا عون
ربرد ناگدنرپ و یئایرد و یئارحص زام عاار
زاتاناوید عاونا مامتردی توافتنینچ و ؛ دریگیم
فلاتخا نیا ایآ ، تسا دوهشم ینشور به هدام و رن
باجد به طوبرم زین ناروناج عاونا ریاسد رد
تسا؟

زین هدام تاناوید رد هک دوش هتفگ رگا و
رنس نج فرط زاباجد عونکپ

تسا هدش وا فعض بجوم هک دراد دوجو
 و مزلا یرما باجد نیاربانب: هک میئوگی
 دراد رارقا نآ هب نیوکت ملء هک تسا یرورض
 ام ارچ سپ؛ تسین ینتسم نآ زا یناوید چیه و
 و میرانگب رانکی مومع هدعاق نیا زار ناسنا
 ؟ میئامب یراجدی بو یرگنهر ب هب مکد وا هر ابرد
 باجد هب طونم فعض و یتسد نیارگا و

و رکزم نیشاد توافقت لاصا رد نیاربانب، دشابند
 تسین یرفن اسنا و تاناوید نید تئوم
 یلک نوناق و سوماند، توافقت نیا - اثلاث و

زامعا هدام ناهج اعاضعا همه رد هک تسا شنیرفأ
 هک اریز؛ دشابیم یراجو یراسن آریغو تادامج
 زا هراومه - هدام ملء رد - یشخبرثا و هیلعفا هوق
 مدء رد و؛ تسا رتدنمورین یریدپرثا و هیلعفا هوق
 یرین رادقم هک تسا هدیسر تابثا هب زین کیزیف
 هیلعفا هوق لصاد هک متا زکرم رد زکرمتم نوتورپ
 ینورتکلا ی اوقعیمج ابربارب یناهنت هب تسا تبثم
 ینم هیلعفا هوق لماد و دخرچی م نآ رودب هک
 دشابیم، تسا

یعیبط ی اهرابتعا کیفت: مجنپ تهج

درم و نزر د ی کولسو ی عامتجا

کارتشا رظن زانز و درم رب هکیماگنه
 یناسنا هاضاف هیندم رد یرگداوناخ یرگدنز رد
 یمهد اهنا زا کیره یارب هک منیبیم، میرگنبد
 رد کارتشا و میظنت شقن رظن زا یرگید یواسم
 هدش هداد رارق یرعامتجا روما و یرگدنز روما
 تسا

زا درجم ار نزر و درم زا کیره رگا و
 یهلا یعیبط بهاوم دید زا و یناهنت هب و یرگید

ی مرد مینک هسیاقم یرگید ابد کیر ه به ه دش ه داد
ه یلاء ی اوق و یندب هینب تهج زا ن ادرم میباید
ن انز رب ریبتت تردق و رکف تعسو و ینلاقع
امبِ ءاسنلا ی اء ن و ماوق اءجر لاء هک دنراد یرترب
ه روسد زا ، ۳۴ هیآ) «.ضِعْبِ ی اء مُهَضَعْبُ اَلله لَّضَف
(ءاسنلا : ۴)

هک یی رترب هطساوب نانز رب نادره
 تیمومیه تسا هداد یرگید رب ار یکی دنوادخ
 «.دنراد

لِاجْرِ لِّا وَ فَوْزُ عَمَلٍ نَّهَيْءٌ يَدَّلُ لُثْمَ نَّهْا وَ ﴿
 (هرقبلا : ۲ هر وس زا ، ۲۲۸ هیا) «.بَجْرَدَ نَّهَيْءٌ

زا هک) تسا ی قوقد ی بوخب نانز ی ارب»

ی فیلاکت هکنانچمه) دوشد تیاعر دیاب نادره فرط
 و) دننک تیاعر دیاب نادره رطاخب هک) دنراد زین
 و رتلاب ی اهیپ نانز رب) قوقد رد) ار نادره
 کولس رظنزا ار کیره رگا ی لو «.تسا ی نوزفا
 و ،وا عاقل و دنوادخ ی وسب ی لماکت صاخ تکرد و
 تاجرد و ی ناسنا ی ئاغ ل امک بتارم و جرادم رسید
 هار ،میریگب رظن رد ی دنوادخ برقه و ی کیدزن
 و عنام ار کی چیه هک ،تسا حضاو قیرط و ن شور
 هکلب ؛تسین) ی لماکت رسید نیا ل باقم رد) ی عفاذ
 هبرهاظ زا و هدرمکب تمه ن ماد دنناوتیم کیره
 و ل هج زا و تقیقده ملاء هبرابتعا ملاء زا و ن طاب
 هب ایند زا و حیحص و ملسد رکفت و هشینا هبل ایخ
 و ادخ هبل ماک هجوت ی وسب هب ادخ ریغ زا و ایئع
 ،دننک تکرد و اتز ع میرد و سدقم مرد لوزن
 و ردنقم ناطلس ن آ دزن ،ققد و قدص هاگیاج رد ات
 قَدِصِ دَعْفَمِ يَفِ ﴿. دنریگ رارق زیزع رایتخا بحاص
 (رمقلا : ۵۴ هر وس زا ، ۵۵ هیا) «.رِدْتَقْمِ كَيْلِمَ دَنْعِ

ره هنوگچ ی لاعت و کربابت دنوادخ هک رگب

و شزرما ل باقم رد ار (نز و درم) اهنأ یود
 و دحاو هجرد کیرد دوخ میظع رجا و نارفع
 :تسا هداد رارق ربارب

وَ نَنِمُوْمًا وَ تَامِسُمًا وَ نَنِمِسُمًا نَّاِ ﴿
 وَ نَنِقِدْاَصْلًا وَ تَاتِنَاقْلًا وَ نَنِتِنَاقْلًا وَ تَانِمُوْمًا
 وَ نَنِعِشَاخْلًا وَ تَارِبْاَصْلًا وَ نَنِرِبْاَصْلًا وَ تَانِقِدْاَصْلًا

وَ نِيْمَأْصَلَا وَ تَأَقْدَصَتْمَا وَ نِيْقَدِصَتْمَا وَ تَاعِشَاخْلَا
وَ تِاطْفَاحْلَا وَ مُهَجَوْرُفْ نِيْظِفَاحْلَا وَ تِامِنَأْصَلَا
وَ قَرَفَعَمْ مُهَلُّ اللّٰهَ دَعَا تِارِكَانْذَلَا وَ اَرِيْكَ اللّٰهَ نِيْرِكَانْذَلَا
(بازحلا ۱: ۳۳ هرودزا ۱، ۳۵ هيا) «بَامِيْظْءَ اَرْجَا

وَ ناملسم نانز و ناملسم نادر م انامه»

نادر م و ن مؤم نانز و ن مؤم نادر م

نادر م و دنیا دخر بنامرف اَمُاد هک ی نانز و
 نانز و رادیان ادرم و وگتسار نانز و وگتسار
 نادر م و ن تورف نانز و ن تورف نادر م و رادیان
 هزور نادر م و هدند هقدص نانز و هدند هقدص
 ن تشیوخ و تفع ا بن ادرم و راد هزور نانز و راد
 هک ی نادر م و راد ن تشیوخ و تفع ا بن ادرم و راد
 رایسب ادخ دای هک ی نانز و دننک ی م رایسب ادخ دای
 ی شاداپ و شزر ما اهنأ همه ی ارب دنوادخ ، دننکیم
 «تسا هدرک هدامأ گرزب سب»

هتفگ ، ی نعم نیا رد تایا نیرتلماک زا و
 :هک تسال اعتم دنوادخ

وَ ی تَنَّا وَ اُرِکَذَ نِم ت اِحِلَّاصِلَا نِم ل مَعِی نِم وَ
 «. اُرِیْقَدَن وَ مَلْظِی لَا وَ هَتَجَلَا ن وَ لُخْدِی کِ لُو اَف ن مَوْ م وَ ه
 (ءاسنلا : ۴ هرود سا ۱۲۴ هیأ)

دنک کیند ی اهراک نزا ایدرم زا سکره»
 (دهد ماجنا کیند راکن امیا ساسا رب) دشابن مؤم و
 و دما دنهاوخ رد تشهب هب کشد ی ب هورگ نیا
 «. دشدهاوخن ملظ اهنأ هب ی اهرذ هزادنا ب

:تسا هیأ نیا رتلماک قوف هیأ زا و

وَ ه وَ ی تَنَّا وَ اُرِکَذَ نِم اِحِلَّاصِل مَع نِم وَ
 بِبَاسِدِ رِیْغِبِ اِهَیْفِ ن وَ قَرَزِیْ هَتَجَلَا ن وَ لُخْدِی کِ لُو اَف ن مَوْ م
 (ن مؤملا : ۴۰ هرود سا ۴۰ هیأ) «.

نامیا یور زا هکنز ایدرم زا سکره»
 هب کشد ی ب هورگ نیا سپ ، دهد ماجنا ی حلاصل م
 زا باسد ی ب نآ رد و دما دنهاوخ رد تشهب
 «. دشدهاوخ هداد ی زوری هلا ی اهتمعن

لوق ، ی نعم رد رتلماک و نآ زا رتحرصد و
 :تسا ی لاعت و کرابت دنوادخ

ن مَوْ م وَ ه وَ ی تَنَّا وَ اُرِکَذَ نِم اِحِلَّاصِل مَع نِم

اَوْنَاكَ اَمِنْ سَحَابٍ مُّهِرٍ جَاءَ مُهَيِّزٍ جَنًّا وَ اَتَّبِطَّ قَائِدُهُ نَبِيْحُنَّافٍ
(لحننا: ۱۶ هرودس زا ۹۷ هیا) «.ن و لمعی

نامیا یور زا نزا ای درم زا سک ره»
و تایدار وا دهد ماجنا ی حلاصل مع

ز ارتهد هب و ،میشخبی شوخ و هزیکاپی گدنز
«میهدیم نانشاداپ دندر کیم لمع هچنآ
و هبیط تایدن احبس دنوادخ هیآ نیارد هک
،تساق اقتصا هکار هچنآ ز ارترب و رتهبش اداپ
تسا هومرف هدعو
رد میتساوخیم هک دوی بلاطم اهنیا و
مینکناید ثحلّوا لحرّم

نوماریپی هقی عرشه ادا : مود الحرم
و تواضقه و داهجه نیمز رد نزت یعقوم
تموكد

نوماریپ تخب : مود له حرم زالوا لصف
امب عاسنلا ی اءن و ماوقل اجرلا : هیآ
اوققنا امب و ضنعب ی اءم هضعب الله لصف
مهلاو ما نم

دوشدی م در او ماقم و در د ثحب مود له حر م
و داهج ه نيمز رد ن ز ت يعقوم ن و ماريپ
تموكد و تواضق

دوشدی م در او ماقم و در د ثحب اجنيا رد
ن آرق رد ه نيمز نيا رد ه در او تايا - ل و ا
ميرك

مهيلع نيموصعم زا ه در او تاياور - م و د
ملاسلا

ن آرق زا هيا و د ن و ماريپ اجنيا رد - ل و ا ماقم
مينكي م ثحب ميرك

لِاجْرِلَا: زَع و ل ج دنوادخ لوق: ل و ا هيا
ضِعْبِ يَءِ مُهْضَعِبُ اللَّهِ لَضْفِ امِبِ ءِاسِنَا يَءِ نَ وُماوَقَ
: ٤ ه روس زا ٣٤ هيا) «مِهْلَاوْمَا نِم اَوْقَفْنَا امِب و
(ءاسنلا

فِوْرُ عَمَلَابِنِ هَيْءِ ي ذَّلَا لْثِمَنِّ هَا وُ: مود هيا و
٢ ه روس زا ٢٢٨ هيا) «مِهْجَرَد ن هَيْءِ لِاجْرِلَا و
(ه ر قبلأ

ءِاسِنَا يَءِ نَ وُموَقَ لِاجْرِلَا هيا ن و ماريپ ثحب
اَوْقَفْنَا امِب و ضِعْبِ يَءِ مُهْضَعِبُ اللَّهِ لَضْفِ امِب
مِهْلَاوْمَا نِم

ل و ا هيا ن و ماريپ ثحب

هَلَّا لَضْفِ امِبِ ءِاسِنَا بَلَع نَوْمَاوَقَ لِاجْرِلَا
٣٤ هيا) (مِهْلَاوْمَا نِم اَوْقَفْنَا امِب و ضِعْبِ يَءِ مُهْضَعِبُ
(ءاسنلا ٤ ه روس زا

تغل ، ثحب لصا رد دورو زا لبق

مينكيم ي نعم ن ويوغل رظن زا ار «ن و ماوق»

هتفگ هیآ ریسفت رد نارسفم هچنآ نآ لآبند هب و
 ی م هیآ دافتسم هر ابرد ثحب هب دعب و هدرک رکذ دنا
 میز ادرد.

نوماوقی نعم رد نویوغل راتفگ

نوماوقی نعم رد نویوغل راتفگ اما

لْأَجْرِلَا : دسیونیم «نیرحبلا مع مجم» رد
ضِعْبِ يَأْتِي مُهْضَعَبُ اللَّهِ لَضْفَامِبِ عَاسِنَا يَأْتِي نَوْمًا وَقَدِ
 هب هك تسا نادر م هدهع هب نعی) هیآ رخآ ات (...
 ؛ دننک هایق ن انز روما ریبدت و ی تسرپرس و تیمومیق
 :تسا هدش هداد درم هب تهج و د هب ی تسرپرس نیا و
 دنوادخب ناج ز ا ل ضفت و ی تبهوم ل و ات تهج
 ی رایسب تاهج ز ا ار نادر م دنوادخب هک تسا ل اعتم
 ی نلاقع ی رترب هلمج ز ا تسا هداد ی رترب ن انز رب
 اجب دروم رد رتشیب ی ندب ی ورین و ریبدت نسد و
 توبن هب تهج نیمه هب و ، تا عا ط و ل امعا ن در و آ
 لوبق و داهج و رئاعش هماقا و تیلو و تماما و
 و ثرا هیمهس ی نوزف و روما همه رد نانا ت داهشد
 دناهش هداد ص اصتخا ن آ ل اثما

و هقذن داد ز ا و تسا ی باستکا مود تهج و
 ، دریگیم ه شیر ن انز هب نادر م بناج ز ا «هیرهم»
 .تسا لک رتشم اهنا ی و در ه نید ج او د ز ا هدئا ف هکنیا اب
 «هیبس» (**أَوْ قَفْنَا أَمِبِ**) و (**اللَّهُ لَضْفَامِبِ**) رد «اب» و
 ی رترب ن آ ب بس هب ی نعی تسا هیردصم «ام» و
 تمس ، دننکیم ن انز رب هک ی قافنا ن آ و دنوادخب
 دنشابیم اراد ار ن انز ی تسرپرس و تیمومیق

وَ أَمْوَقُ مَوْقِي مَاقٍ : هدمآ «در او ملا برقا» رد و
مَاقٍ وَ (تسشن) **دَعَقُ دَضِ** (داتسیا) **بَصَتْنَا** : هَمْوَقُ
لْجُرْلَا مَاقٍ و دش ت سرد و دیدرگ تسار راک : **رُمْلَا**
 هب و تفرگ هدهع هب ار ی و هنؤم : **أَهْيَاءُ وَ** **أَرْمَلَا**
 درک هایق ی و نووئش و روما

و انَّوْمَ هُنُوْمِي نَامَ :تسا هتفگ نوْم هدّام رد و)
ار ی و نوئشد و تفرگن درگ به ار ی و هِنُوْم :هِنُوْم
(.دشن نام و دیناسر ماجنا به

تا جائیکه میگوید: قَوَّامٌ مِثْلُ شِدَادٍ یَعْنِی
خوش قامت، و برای انجام و به پاداری کار توانا،
و القَوَّامِ یَعْنِی امیر (صاحب امارت و حکومت) و
سرپرست و جمع آن «قَوَّامون».

- هر سک اب - رما مِاَوْقَ :بَغْلًا حاحصد» رد و
:دنیوگی مِاَلَاثِم و ،دنیوگ ار عی شدت ماقتسا و ماظن
لها مایق و ،تسا دوختید لها مِاَوْقَ س ک ن لاف
و روما هک تسا سی سک و ا ی نعیدتسا دوختید
و زکرم و دنکیم رارقرب ار دوختید لها نوئش
ی نعم نیاب و ،دریگیم رارق اهنا ی اهراک روحم
ءَاهَقُّسِلَا اَوْتُوْتَا لَا وَ ﴿ :هک ل اعتم دنوادخ لوقه تسا
هرود زا ، ۵ هیا) «^۱اَمَا یَقُ مُمُکَلُّ اَللّٰه لَعَجَبِ ی تَلَّا مُمُکَلَّاوَمَا
ن آ هک تسا سی کلام نینچمه رما مِاَوْقَ ،(ءاسنلا : ۴
دراد مِاَوْقَ و مایق ن آ هبرما

رُمِیْلَا اَمَاقَ و :دسیوندی م «بَغْلًا س اساسا» رد و
روما سی تسرپرست و تیلو و اهللو :هیرلا ی اء
درک مایق تیعر راک هب و تفرگ دهعرب ار تیعر
:دیوگ (مِیق) هدام رد «رینا ن با میاهند» رد و
مِا یَقُ تَنَّا دُمَحْلًا کَل :هک تسا هدمآ سی ناعد رد
تاذ هژیو دمدا! اراگدروری» :ض زلا و تِاَوْمَسِلَا
نیمز و اهنامسا نابهگذ و تاریز تسوت سدقا
«. سی تسه

ی رگید رد و «مِیق» رگید سی تیاور رد و
ی ا هغیص زا هس ره هک تسا هشد رکن «مویق»
و دنشاب سی م ل اعتم دنوادخ تافصد زا و دنا هغلابم
ملاء ربدم و قلخ روما هدراداید و مئاق اهنا ی انعم

^۱ ار امشد دنوادخ هک سی لاوما ،دیرپسند هیفسد دارفا هبر ار دوخل اوما» .
و مِاَوْقَ و تسامش اب ن آ فراصم ی رارقرب و تسا هدیشخب هطلسد ن آ رپ
«تسا هداد رارق (ل اوما) ن آ هبر ار امشدی گداتسیا و مایق

ز ان لسا و تسا نوئش و تلاوحد همه رد
ل اعيف نزو رب موويق و مويق و ماويق ،تسا «واو»
ي نعم نيدبو :ديوگي م هكي ئاجات ،ل و عيف و ل عيف و
:«أرماً مهمية موق حلفاً ام :فيرش شيدح تسا
دشاب ي نزا هنا ميق و ر بدم و تسر پرس هكي موق»
«ديسر دنه اوخذ ي راگتسر هب»

هدشل قذ ی ر ب ن با زا «برعلا ناسل» رد و
 حلاصا و تظفاحم ی نعم هب «مایق» ی هاگ: دیوگ هک
 ل اجرلا: هفیرش هیآ تسا ی نعم نیا هب و دیآی م
 هیآء تَمُد ام لآا: هفیرش هیآ و ،عاسنلا ی آء ن و ماوَق
 آمناق: یعنی «مادامی که بر آنها مواظب و محافظ
 باشی».

هتفگ ریثا ن با هک هدمآ «سورعلا جات» رد و
 رد س پسد و تسا «مآق» ردصم لصا رد «موقلا»
 ادیپ هباغ (نانز هب تبسن) نادرم ی ارب ل امعتسا
 ن و ماوَق (لهذا هک اریز دندش هدیمان ادب نادرم و درک
 نآ ماجنا و هماقا هک ی روما رد دنتسه) عاسنلا ی آء
 تسین نانز نآشرد

تسا ی نعم نیمه هب و: هتفگ «ی رهوج» و
 ی نعید ،موق ن م موق ز خسی لا: هفیرش هیآ ن ومضم
 هب ار رگید هورگی هورگ و هتسد تسین زیاج»
 ن م عاسنلا و دیامرفی م س پسد و «دنریگب هر خسم
 ار رگیدمه دیابن زین نانز هفیاط نینچمه و «عاسن
 رد ل خاد «نانز - عاسن» رگا و .دنک ء از هتسا
 لا و (دوادخ تشادنی موزل رگید دندوب «موق»
 هتفگ همیق م ن هب و دیوگب) عاسنلا ن م عاسنلا
 ی ضعب قباطم) تسوا رسمه ن ز میق و ،دوشیم
 ار وا جاتحیام و روما اریز (تغذی اهباتک زا
 دهیم ماجنا و دنکیم تیمومیق

ل یعف ن زو رب میوق میقل صا: هتفگ «ءارف» و
 ل عیف ن زو رب ی تغذ برء تاییدا رد اریز ،تسا
 بتسا هدماین

ل عیف ن زو رب میق: تسا هتفگ «هیوبیس» و
 ل فکتم هب ماوق و تسا هدوب میوق نآ لصا و تسا
 دنیوگی م روما

ار ی بلطم «سورعلا جات» رد نینچمه و
«برعلا ناسل» رد هک هدرک لقن ی رب ن با زا
میدش رکذتم ار ن آلابقام و تسا هدر و آ

هیا دروم رد نیرسقم راتفگ

هیا دروم رد نیرسقم راتفگ اما و

الله لَضَفَ امِبِ عَاسِنَا يَ اَع نَ وُماوَقَ اُجِرِ لا
تُاحِلْ اَصْلًا فَمِهْلا وُما نِم اوقُقْنَا امِبِ وِ ضِعْبِ يَ اَعْمُ هَضْعَبِ
الله ظَفَدَ امِبِ بِيْغَلًا تُاطِفَادُ تُاتِنَا ق...».

(ه) ی سوط خیش «نایب ریست»

ی م (ه) ی سوط خیش «نایب ریست» رد
و ن سده کتسا ی ایضه یانیا لوزن بسد: دیوگ
ی درم هک دناهدرک ل قذ ی دس و جیرج نبا و هداتق
روضده بنز نآ و دز ی لیس ش رسمه تروصب
و دما ملس و هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیب
لزانده یانیا مانگنه نیا رد، درک صاصق یاضاقت
ت بسدن ادرم ی نعید؛ **ءاسنلا ی لعن و ماوقل اجزلا**: دش
هک دنتسه اهنا میق، نانز روما ربیدت و بیدأت هب
(تیارد) ی آر و لقع رظن زار ن ادرم دنوادخ
تسا هداد ی رترب و ی نوزفن انز هب ت بسد

نز و درم نایم هک تسا هتفگ «ی رهز» و
عقاو صاصق سفن ل تق زار تمک رد (رسمه ود)
«ماوق» و «میق» درم هک دوشی م هتفگ و، دوشی مند
هب ار نانز روما مامز ن ادرم ی نعید تسا «مایق» و
رد دیاب اهنز هک ی تعاطا هب ت بسد و دنریگی م هدهع
ی م مایق دنشاب هتشدان اشناز هوش و راگدرورپ ل باقم
دندک

خیش «تاتناق تاحلا صلاف» ریست رد و
«تاتناق» دناهدرک نایفسد و هداتق: دیوگی م ی سوط
ل صا و، دوخن ا رسمه و دنوادخ عیطم نانز ی نعید
و، رهوش و دنوادخ زار (تسا تعاطا ماود تونق
ب بسد هب بش رخا تعکر رد تونق تسانعم نیمه هب
ظفح امب ب یغلل ت اظفاح) و؛ نآ رد مایقن دوب ی نلاوط
الله» به قول قتاده و عطاء و سفیان یعنی حافظ
چیزهائی اند که از شوهر غائب است و از آنها خبر
ندارد از قبیل حفظ مال و رعایت وضعیت آبرو و
شخصیت و حال شوهر و حفظ ناموس خود (برای

ی سربط خیش «ن ایبلا عجم» ریسفت

ی سربط خیش «ن ایبلا عجم» ریسفت رد و
،تسا ماووق و مایقو میقدرم دوشدی مهتفگ:تسا هدمآ
ریثکتو مغلایم یارب (ماووق) ایهغیصد و نازوانیا و
مئادت عطا ی نعم هب تونقلصا و بتسای دایز و
رتو زامن رد تونقتسانعم نیمه هب و تسای
مایقن دودی نلاو طرطاخ هب (بش زامن رخآت عکر)
ن آرد

¹ ۴۲ ص، ی گنسد پاچل و اولج «ن ایبتلا»

عبرین بدعسد درومرد هیآ: دیوگی مل تاقم
 هببیدش رسمه و ،دوب برعی اسور زای کی هک
 دندوب راصنا زا و در ه هک ری هزی بیان بدیز رتخد
 (یئوشانزل ئاسم درومرد) هکنیان آ و .دشل زان
 هبر هوش و ،درکی من یکمتش رهوش زارسمه
 قافتا هب و اردپ سپس و ،دزی لیس و اتروص
 :تفگ و ،در بتیاکش مرکا ربمغیپ تمدخش رتخد
 و ،ماه دروآرد (دعسد) و اجاودزا هبار ممشچ روند
 زا دورب :دومرف ربمغیپ ؛تسا هدزی لیس ار و
 یار بشردیقافتا هبنز و ،دنک صاصقش رهوش
 مرکا ربمغیپ هک ؛داتفا هار هبر هوش صاصق
 هدمآ هک تسا لیئربج کنیا دیدرگرب :دندومرف
 ربمغیپ دعبد ،داتسرف ار هیآ نیا دنوادخ و تسا
 ار یزیچ ام :دومرف ملس و هلا و هیلع الله ی لصد
 ار یزیچ مه دنوادخ و میدرک هدارا و میتساوخ
 ریخ هدمرف هدارا دنوادخ هک هچنآ و درک هدارا
 ار صاصق مکد) .تشارب ار صاصق و ،تسا
 (درک ضقن

عبرین بدعسد درومرد هیآ: دیوگی ملی بلک
 هدشل زان هلمسم نبدمم رتخد تلوخ و رسمه و
 و ؛تسا هدرک لقن همامتبار قوفن اتساد و تسا
 نبد الله دبعرتخد هلمج هرابرد :دیوگی مقور و بآ
 هشد در او سأمشن بدسیقن بدتباثش رهوش و سیبا
 .دنکی من ایبار قوفن اتساد هبیشی ناتساد و تسا
 دندراد تیمومیقن ادرم هکتسینیا هیآ نیعم و
 و بیدآت و ریبدت رد نانآ رب دناطلمسم و نانز رب

¹ یبآن بدورمعن بدعبرلا نبدعسد :تسا روکنم «تباغلا دسأ» باتکرد
 یاهقف زای کی ،یردبی بقعی جر زخا سیقلا یرمآن بد کلام نبریهز
 .تسا همدوبن زود ی اراد و هتفری مرامشبر اصنا

ی اء مَهْضَعَبُ اللهُ لَضَفَامِبِ) و .میلعت و ی گذنراس
 دنوادخ هک تسا تیمومیق نیا تاء نایب (ضِعْبِ
 ششخب) ی نوزف هطساوب ار نانز هرادا رما
 هب هدارا و رظن سد و لقع و مءرد (ی دنوادخ
 1.تسا هدرپس نادر م تسد

ی بآ «نَانِجَا حُوْرٌ و نَانِجَا حُوْرَ» ریسفت ی زار حوتفلا

«نَانِجَا حُوْرٌ و نَانِجَا حُوْرَ» ریسفت رد و
 نأشد و ماوَقَی نعم رکذ زا سپ ی زار حوتفلا ی بآ
 ،تسا هتفگ (هر) ی سربط هک ی وحن هب هیآ لوزن
 رب نادر م ی رترب و لیضفت کلام رد :دیوگ ی م
 ی اء مَهْضَعَبُ اللهُ لَضَفَامِبِ) :دنوادخ ماک رد نانز
 :هلمج زا تسا ی فلتخم ی اهاهتفگ (ضِعْبِ

.تسا ی نلاقع ی رترب ،روظنم :دناهتفگ

نیقی و نید ی رترب و ی نوزف :دناهتفگ و
 و ی نلاقع ی اوق رظن زا نانز هک اریز ،تسا
 دنراد رارق درم نودام هلمحرم رد ی نید ضئارف
 هزور و زامنزا ضیح مایا رد مام رهرد هک اریز
 دنوشی م عونمم

هک اریز ،تسا تدهش ناصقت :دناهتفگ و
 درم کی ی هاوگ و تدهش ی اج هب نز و د تدهش
 نِنَاتَارْمَا وَ لُجْرَفَا) (تسا). (آیه ۲۸۲ ، از سوره ۲
 بقره.)

تراجت و روما رد فرست رد :دناهتفگ و
 .تسا

نادر م اریز تسا داهج هب :دناهتفگ و
 آفَاخِ اُوْرْفَانَا) :هیآ رد میکد دنوادخ لوق رد دنبطخ

«اللَّهُ لِيَبْسُدَ فِي مُمْسِقِنَا وَمُكَلِّمَاتِ أَوْدِهَاجٍ وَ لَأَقْتَدِ وَ
شروید هر اوسد و هداییپ» :هبوت ۹ هر وسزا ، ۴۱ هیآ)
ناج و اه لام هب ادخ هار رد و دینک چوک و دیرب
(«دینک داهج دوخی اه

:هیآ رد دنگرزب دنوادخ هتفگ بطاخم نانزو
رارقو دینامب دوخی اه هنادرد (.نُكْتَوِيْدِي فِي ذَنْرَقَو
(بازحا ۳۳ هر وسزا ، ۳۳ هیآ .دیریگ
ت عامج و هعمج زامزرد :دیوگی م عیبر و
تسا .

تسا هتفرد :دیوگی م یرئاصب نسد و
.نانز هذتسا نادر م هدهع هب هک اریز
راهچ اب درم جاودزا زاوچرد :دنا هتفگ و
زیاج درم لکی زا شیب اب نز جاودزا و تسا نز
تسیند .

نآ رایتخا هک تساقلاط رد :دنا هتفگ و
هدومرف ماسلا هیلع ماما هک تسا نادر م تسدب
اب ن تشادهگن هّدعو تسا نادر م اب قلاط» :تسا
«.نانز

تسا ترا رد :دنا هتفگ و

فصنن ز تید هک تسا تید رد :دنا هتفگ و
تسا درم هید

تیل و و تاما و تو بند رد :دنا هتفگ و
تسا

هکی تق و اتن ز :تسا هومرف مرکا ربمغیپ
دوجو ی دوبمک و ا رد تسا هدرکذ رایتخا رسمه
دنمتورث هچرگا و !ادخ ربمغیپ یا :دنتفگ ؛دراد
هیآ نیا سپ ؛دشاب دنمتورث هچرگا و :هومرف ؟دشاب
:هومرف تئارق یار

الله لَضْفَ امِبِ عَاسِنَا ی اَع ن وُماوَق ل اجِرْلا
ضِعْبِ ی اَع مُهَضْعَبِ

لوسر انامه ،تسا هدرک تیاور هریرهُ و با
نیرتهب :هومرف ملس و هلا و هیلع الله ی لصد مرکا
ار و تی رگزی م و ا هبی تقو هک تسا ی نزن آنانز
تعاطا ارتی هدی نامرف و ا هبرگا و ،دزاسد نامداش
و وت لام ی وشد بیاغ و ا زا هکی ماگنه و ،دنک
هیآ نیا سپس ؛دیامنظفد وت ی ارب ار دوخ سومان
1. عَاسِنَا ی اَع ن وُماوَق ل اجِرْلا :هومرف تئارق ار

«ی مق میهاربا نبی اَع» ریسفت

هدماً «ی مق میهاربا نبی اَع» ریسفت رد و
تسا هدرک بجاون ادرم رب دنوادخ ی نعید :تسا
ار نانز سپس و دنزادرپد ار نانز جراخم هک
تَاطِفَادُ تَاتِنَاقُ تَاحِلَاصَلَفُ) :هک دنکی می شیاتسد
عیطم هحلاص نانز» :ی نعید «.الله ظَفَد امِبِ بَیْغَلِ
ظفدر هوشد بایگرد ار دوخ (سومان) و دندر هوشد
رفعجی بازا دوراجلا ی با تیاور رد و «.دینکی می
:تسا هدماً تَاتِنَاقُ ی نعید رد ماسلا هیلع رقاب ماما

1. ۷۶۰-۷۶۱ ص لوا دلجی رفظم عبط «حوتفلا ی با» ریسفت

1. ن‌اگدننک ت عاطا ی نعید

ی‌ناشاک ضیف «ی‌فاصد» ریسفت

ی‌م ی‌ناشاک ضیف «ی‌فاصد» ریسفت رد و
ن‌ارادماز تیلو و مایق، ن‌ادرم ی‌نعید: دیوگ
ببسد؛ دنراد ن‌انز رب، ار مدرم و تلم‌هدت بسد
ریبیدن سد و ل‌قع ل‌امک‌هدار ن‌ادرم دنوادخه کنیا
ن‌انز رب تاعاط و ل‌امعا رد رتشیب ی‌ئاناوت و
رد: دیوگی م‌هک ی‌ئاج ات ... تسا هداد ی‌رترب
و هلا و هیلع الله ی‌لصد مرکأ ی‌بذرا «ل‌لع» باتک
م‌لصد

رېن ادرم یرترې دشل اؤسد ،تسا هدش تیاور ،نیمز رېباً تیزم دننامه :دومرف ؟تسیچ نانز نادره مطساوهد و دوشی م هدنز بآ هب نیمز هک نانز دندوبن ادرم رگا و ،دنریگی م تاید نانز سپ و درک تولاتار هیآ نیاسپس ،دندش می مذقلخ هنوگچ هک نانز رې یرگذ می مایا :دومرف نآ زا ناشن کمم تدابعی کاپان نآ زا و دنوش می م ضیح^۱. ددرگی مضرعای تلادنینچار نادره و ،تسین

ی ناشاک الله حتف «ن یقداصلا جهنم»

هب ی ناشاک الله حتف «ن یقداصلا جهنم» رد و هومذافتکا میدرکل قذ «ی فاصد» ریسفت زاک هچنآ^۲. بتسا هدرکل قذ ار هدر او تایاور و

«ن اهرب» ریسفت

رد ضیف هک ار هچنآ «ن اهرب» ریسفت رد و و هدرک رکذ تسا هدر و آ تایاور زا «ی فاصد» نآ هبتسا در او دروم نیارد هک یرگید تایاور^۳. بتسا هومذ هفاضا

ی واطنط «ر هاوج» ریسفت

:دیوگی می واطنط «ر هاوج» ریسفت رد و **عَاسِنَا ی اء ن و م ا و ق ل ا ج ر ل ا** «یعنی مردان چون زمامدارانند و زنان چون رعیت (ملت و مردم).^۴

ی ربط «ن آرقلا لیواتن ع ن ایبلا عماج»

«ن آرقلا لیواتن ع ن ایبلا عماج» رد و ار یرترې نیار و :دیوگی می هیآ ریسفت رد یربط نانز هبتسبن ادرم هب ی لاعت و لک رابت دنوادخ ربربدم و میقن ادرم تهجنیمه هب و ،تسا هداد

^۱ ۳۵۳ ص ل و ا دلج ، ۱۳۸۴ هس م یملاسا عبط «ی فاصد ریسفت»

^۲ ۳۸۱ ص ، ل و ا دلج ، ۱۲۹۶ ل اسدی گنس پاچ «جهنملا»

^۳ ۲۲۶ ص ، ل و ا دلج ، ۱۲۹۵ ل اسدی گنس پاچ «ن اهرب»

^۴ ۳۹۴ ص ، م و س دلج ، ۱۳۵۰ ل اسد رسم پاچ «ر هاوج»

هې دنواځه که ناز رو ما ن آ رد و ،دناه دشن ناز
ناز هې تبسذ ن اشر ما ت سا ه در پید (ن ادر م) ن انا
ی ر اصنا در م ن دز ی لید تیا کد س پید ؛ت سا ذفان
و ه داتق زا دنس ش ش ه ه ک ار ش ن ز ت ر و ص ه
ن ام ه ه د ش تیا و ر ی د س و چیر ج ن با و ن س د
میدر ک ل قذ ن اییلا ع م جم زا اجنیا رد ام ه ک و حذ
ت سا ه در و آ

ی‌اَع و دهاجم و نایفس زا دنس تشه هب و
 دنکی م لقن ی‌تیاور ی‌دُسد و هداتق و هحط ی‌با ن ب
 دنوادخل و قرد «تاتناق تاحلاص» زا روظنم هک
 ن ار هوش عیطم هحلاص ن انز هک تسا نیال جوز ع
 دنشابی م دوخ

و عاطع و ی‌دُسد و هداتق زا دنس شش هب و
 زا دارم : هک دنکی م تیاور هریر ه ی‌با و نایفس
 رهوشه بایغ رد هک دنتسه ی‌نانز ﴿بِیَغْلًا تَأْطِفَاحٍ﴾
 و دوجو زا م عاً تسوا هب طوبرم هک ار هچنأ
 ۱. دنکی م ظفد و اتورث و ل اوما و دوخ سومان
«ی‌قشمد ریثک ن‌با» ریسفت

هدمأ «ی‌قشمد ریثک ن‌با» ریسفت رد و
 ی‌اَع ن و م اَوْقَ ل اَجْرًا» : دیوگی م ل اعتم دنوادخ
 هک ی‌نعم نیا هب تسا نز میق درم ی‌نعید «عاسِنَا
 و تسوا ربم کاد و هداوناخ گرزب و سیئر درم
 بیدأت دوش ل دتعم ریغ و فرحنم هک ی‌ماگنه
 دشابی م و ا هدر و آل ادتعا هب و هدننک

اریز بنعی ضِعْبِ ی‌اَع مُهَضَعَبِ اَلله لَّضَفَ اَمِبِ
 دروم ن ز اش پیدرم و ، دترترین انز زان ادرم هک
 توبن هک تسا ورنیا زا و دوشی م عقاو باختنا
 مظعا لکلم نینچمه و ، تسا ن ادرم صاخ
 ن ادرم هژیو (عمماج ی‌لصا تسایر و ی‌دنمتردق)
 و هلا و هیاء الله ی‌لصد مرکا ربمغیپ هک اریز تسا
 ی‌نز تسدبار دوخروما مامز هک ی‌موق : دومرف ملس
مَوْقَ حَلْفِیْنًا» . دشدهاوخن راگتسر زگره دراپسب
ةَأْرَمًا مُهْرَمًا اَوْلُو» .

دبع قیرط زا یراخب ار شیدح نیا

۱ ص ۵۷ ات ۵۷ ص زا مجنپ دلج ، ۱۳۷۳ لاس رسم پاچ «نایبلا عمماج»
 ۶۰

و، هدرک تیاور شردپزا هرکب یبأ نب ن محرلا
 بتسا نینچ زین مهن آریغ و تواضق بصنم
 روهم تلأه بی نعی (مِهْلَاوْمَا نِم اَوْقَفْنَا اَمِدْو)
 می نانز به نادر م هک ی اهقند و (اه میرهم)
 به تبسن ادرم رب دنوادخ هک ی فیلکت و، دنز ادرد
 الله ی لصد شربمغیب تنسد و دوخ باتک رد نانز
 درم سپ، تساه دومرف بجاو ملس و هلا و هیلع
 لصف واربو تسارترین زرا (تاذلاب) سفدی ف
 هتسیاش ورنیا زرا و، دراد تیجرا و یرترب و
 مبقه کتسا

و: دیامرفی م لاعتم دنوادخ هکنانچ ، دشاب ن ز
 ن انز هبت بسدن ادرم ی ارب: «**تَجَرَدَنَّ هَيْلَعِلِ اجْرِلًا**
 » بتسا ی تیزم

ترو صبه کار ی راصنا درم تیدد سپس
 هرابن یار د ار هیآل وزن نشو و دزی لیسد دوخن ز
 دنکی م لقذ ی ر صبزا

هرابرد ار هریره و با تیاور دعب و
 زامام هک «... هک تسای سک ن انز نیرتهب»
 دنکی م رکذ میدرک لقذ «ن ایبلا عمجم»

«**بِیَغْلًا تَأْظِفَادُ تَاتِنَاقُ**» ی نعم رد سپس
 هتشوند «ن ایبلا عماج» رد ی ربط هک ار هچنآ دننام
 دنکی م نایب تسا

ی یحید زال بند دمدا ماما زار ی تیدد دعب و
 لقذ رفعدی یأ نب الله دبعا زاعیهلن با زا قاحسان ب
 نب ن محرلا دبعا هک دهدی م ربخ ظراقن با هک دنکی م
 ملسد و هلا و هیلع الله ی لصد مرکالوسر: تفگ فوع
 ار دوخ هناگچنپ ی اهزامن ز هک ی ماگنه: دومرف
 سومانو ، درادب هزور ار ناضمر هامو ، دروا آاجب
 تعاطا شرهوشد زا و دنک ظفد ار رهوشد و دوخ
 ی هاوخیم هک ی رد رهزا: دوشیم باطخ واهب ، دنک
 1. وشل خاد تشهب هب

ی رشحمز «فأشک» ریسفت

ی م ی رشحمز «فأشک» ریسفت رد و
 ابدن ادرم ی نعید (**ءاسنلا ی اءن و ماوقل اجرلا**): دسیون
 ی تسرپرسد و تیمومیق ار ن انز دوخ ی هذ و رما
 و ، ار ایاعر نار ادمامز و ماکد هکنانچ ، دنکی م
 (ربدم و رادمتسایسد: ماوق عمج) مؤق ورنیا زا
 مه (**مُهَضْعَب**) رد «مُه» ریمض و ، دنوشی م هدیمان

۲۷۷۱ ص ات ۲۷۵ ص مؤد دلج ، رکفلا راد پاچ «ریتکن با ریسفت»

نادر می‌نعد، نانز یارب مه و تسانادر می‌ارب
طّست و (تردق ابد مأوت هطاحا) هرطیس نانز رب
زای ضعب هبدنوادخه کی ای رترب هطساوب دنراد
هداد (نانز) رگید ضعب هبتبسند (نادر می) ناشیا
یگتسیاشد که تسای لیلد دوخ بلطم نیا و ،تسا
یای رترب و لصف هب طقف «ی تسرپرسد و تیل او»

دشابی م، هدش هداد لاعتم دنوادخ بناج زا هک
 تردق و رهقو یزار فن درگو روز و هبلغه به بند
 مزح، لقع، ن انز رب ن ادرم ی ر ترب رد و
 یورین، (عطاق میمصت) مزع (ی شیدنا رود)
 و دراوم رثکا رد ن تشون داوس و ی نامسج
 زا عاملعو ءایبنا هکنیا و یزادنا ریتو ی راکراوس
 ناشیا ن ی برد ی رغص و ی ربک تماما و دننادرم
 تاریکتو فاکتعا و هبطخو ن اذا و داهجو تسا
 دد رد تداهش لوبق و هفیند وبأ هقف رد قیرشت
 بیصعتو ثرا رد مهس ی دایز و صاصق و ن دز
 رد (قح) تیلانو و ³هماسق و ²ةلامد و ¹ثاریم رد
 قلاط و حاکن

¹ هلاس متسا ن نسل ها هقف ص تخم ثرا دروم رد هکی لئاسم هلمج زا
 دشابی م بیصعت و لوع
 ی ا هیمهس زار تمکی قوتم ل او ما رگا هکنیا زا تسا ترابع لوع هلاس
 دنراذگی ماهیمهس مامت باسد هب ار ناصقن نسل ها دشاب ثارو
 دنراد هیثرا رد توافتم هبترم ود هکی ثارو هیمهس زا معیش هقف رد ی لو
 تروصد رد و (متشه کی) دنزرف ن تشاد تروصد رد هک هجوز لاثم
 و دشدهاوخذ مک (در بدهاوخذ ثرا کرتام (مراهچ کی) دنزرف ن تشاد
 هتشارب (دنزرف لاثم) دنراد هیثرا رد هبترم کی هکی ناسک هیمهس زا
 دوشیم

هک وحذ ن یبدب تسالوع هلاس س کع هب بیصعت هلاس رد مکد اما و
 ی دایز ن نسل ها دوشد رتمکی قوتم ل او ما هعومجم زا ثارو ماهس رگا
 معیش هقف رد ی لو. دننکی م رانگاو (یردپ ن اشبوخ) هبصع هب ار هیثرا
 ی م رب ا هیمهس هب ی قوتم ابدت بارقت بسد هب ثارو همه هب ثرا ی دایز
 نیب ی هجوت ل باق فلانخا دروم ود نیازا ریغ ثرا لئاسم رد و. ددرگ
 ماسلا مهیلع تبدیل ها همنأ زا و. دراند دوجو ن نسل ها هقف و معیش هقف
 هدا و تسیند ماسا رد بیصعت و لوع هک تسا هشدل قذرتاوت م روطب
 ی ا هباتک رد ی فن نیازا هبنازا مرکا ربمغیبت نسو ادخ باتک زا یا
 نیاربانبد دراند دوجو بیصعت معیش هقف رد نوچ و تسا دوجوم ل صم
 اما و. دراند دوجو ن انز هب تبسن ن ادرم ی ارب ی ای ر ترب تهجنیا زا
 حاکن رد دراوم زا ی ضعب رد تیلانو و قیرشت مایا تاریکتو فاکتعا
 تسا ناسکینز و درم نیب معیش عاملع دزد زین

² ی مئارج (هدراو ماکدا ریاس ای و مید لوبق) ن دشل محتم «ةلامد»
 بکترم، درم کپیزن ماحرازا ی ضعب اطخ و وهس یور زا هک تسا
 مجرتم). دنوشی م

³ درم ۵۰ مسق هب تداهش هک، ل تق دروم رد ن دشعقاو دهاش «ةماسق»
 دوشد تباثی دمعی لئقا ات تسا مزلا

و در قتل خطاء ۲۵ مرد (در صورتی که شاهد عادل نباشد که بر قتل
 شهادت دهد قسم هائی است که اولیاء مقتول برای اثبات قتل اداء می کنند
 و در قتل عمدی عبارت است از پنجاه قسم و در قتل خطاء بیست و پنج
 قسم). (مترجم)

نادنزر ف باستنا و تاجوز ددعت و عوجر و
تساهنا هژیو همامع و نسامه کنیا و اهن آ هب
دناه در کز ار

نادرم هک هچنآ ب بسد هب ی نعید (اَوْقَفْنَا اِمْبِو)
لامزا اهن آ هب هقند و رهمزانا ناز ابا ج اودزارد
دنزادرپی م دوخ

و ش رسمه و عیبر ن ب دعسد هیضه س پسد و
زا سپ دیوگی م و دنکی م رکز ار هیا لوزن ن آشد
هدش هتشارب (رهوش زا) صاصه هیا نیا لوزن
فلاتخا ءاماع نید اجنیا رد و :دیوگی م سپس
:هدش هتفگ ،تسا

چیه (هجوز و جوز) نز و درم نید
هچرگا تسین سفن لتق زا رتمک رد ی صاصه
ار ن آلقع نکله ،دنک دراو (نز) و ا رب ی تحارج
رد :هدش هتفگ و خ تسه هید و درامشی م بجاو
دروم رد ی لو تسه صاصه لتق و حرج دروم
هذ ن آلثم و ن دز ی لیس

قو قد هک رب نامرف و عیطم ن انز (تَاتِنَاق)
بیغ (بِیَغْلًا تَاطِفَاد) .دنرادیم ا پ رد ار رهوش
مدع و تبیغ رد ی نعید تسا روضد فلاخ
تسا بجاو ن آظفد ار هچنآ ن ار هوش روضد
و اهناخ و سومانزا م عا ،دنرادیم هگنظوفحم
1. رهوش ل او ما

ی طویس «روثملا رُد» ریسفت

لیذ رد ی طویس «روثملا رُد» ریسفت رد و

هَبُّ اللّٰهِ لَصَفِّ اِمٍ اَوْ تَمَّتْ لَا وَ ﴿ :هفیرش هیا

۲۰۵۱ و ۲۰۴ ص ل و ا دلج ،ی قرش رسم رد ل و ا پاچ «فأشک»

زا ۳۲، هیآ) . هیآ رخآ ات (ضِعْبِ یِ اَعْمُ كَضْعَبِ
(.ءاسنلا ۴ هروس

و دیمد نب دبع و قازرلا دبع هطساوبه
و ریرجنبا و روصنم نب دیعد و مکاد و یذمرت
هملسمّا زا دهاجم قیرط زا متادی با و رذم نبا
ضرع مرکا ربمغیپ تمدخ هملسمّا هک دنکیم لقند
داهجام و دنکیم داهجن ادرم! الله لوسر ای: درک
ی ارب انامه و میآ لئانت داهش ضیف هب هک مینکیم
هیآ نیا دنوادخ سپ؟ تسا ثرا رد هیمهس فصدام
مُكَضْعَبٍ هِبُ اَللّٰهِ لَضَفَا مِ اَوْ تَمَّتْ لَا وَ : دومرفل زاندار
امش زای ضعب هب دنوادخ هک ار هچنآ» : ضِعْبِ یِ اَعْمُ
وزرا دیشخب یرترب و ی نوزف یرگید هب تبسند
هیآ نیا هملسمّا ل اؤسد هب باوج هرابرد و «. دینکد
رخآ ات) ... تَامِلِسْمًا وَ نَمِلِسْمًا نِ اِیْ : دشل زاندریند
(بازحا : ۳۳ هروس زا ۳۵ هیآ) . هیآ

نب دیعد قیرط زا متادی با نبا نینچمه و
تمدخی نز: هک دنکیم لقند سابع نبا زا ریج
:تفگ و دما لمسد و هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیپ
و ، دربی م ثرا نز ربار بود درم! ادخ ربمغیپ یا
(نانز) اما ایآ؛ تسا درم لکی ارب ربار بنز و دت داهش
ی کین راک ی نز رگا؟ مینینچ نیا زیند لامعا درومرد
؟ دوشی م هتشوند و ارب ی کین نیا فصد دهد ماچنا
وَ : هک دومرفل زاندار هیآ نیا ، خساپرد دنوادخ سپ
دینکد هشد ردقم هچنآ زا ریغ یاضاقت «... اَوْ تَمَّتْ لَا
.تسا هشد رداصنم زا و تسال دعهک

همرکع زا رذم نبا و روصنم نب دیعد و
ربمغیپ زاننانز زای هورگ :تفگ هک دنکیم لقند
هک میراد تسود :دنتفگ و دندرک داهج یاضاقت مرکا
یرجان آ و دهد رارق هم ارب ارب داهج دنوادخ
دوشب هم ام بیصد دنربیم (داهج) زان ادرم هک

ام اوْتَمَّتْ لَا وَهِيَ: هك دومر فل زان ار هيا نيا دنواذ
«^۱. ضِعْبِي لِعَمِّ كُضْبِي هِبُ اللَّهِ لَضَفْ

رخآ ات ﴿... نَوْمًا وَقُلْ اجْرِلَالِ﴾: هيا ريسفترد و
درم نا هك هيا لوزن اشدرد ي ددعتم تاياور ، هيا
لوسر و ، دزي ليد دوزن تروص هب ي راصنا
صا صق هب مكد مرکا

۱۴۹۱ ص مود دلج ۱۳۷۷ لاسن ار هطرد تسفا پاچ «روثنملا ردلا»

و هدرک ل قذ ، دشل زاندهیا نیاسپس و دومرف
 تساهدشل قذتایاور یضعبرد : هک دسیونیم
 و ﴿ : هک دومرف ل زاندهیا نیادخواجنیارد هک
 مُيْحَو كَيْلًا يَضْفِيْنَ اَلْبَقْنَ مِنْ اَرْقَابِلْ جَعَتَ لَا ۱ .

نبا زای ناربط و زازب و قازرلا دبع و
 ربمغیپ تمدخی نر : تفگ هک دنکی م ل قذ س آبع
 ای : تفگ و دما ملس و هلا و هیلع الله ی لصد مرکا
 ؛ ماهدما امشد دزد ن انز ی گدنیامد هب ! الله لوسر
 رگا هک درک بجاون ادرم ی ارب ار داهج دنوادخ
 دنوش هتشک رگا و دنربی م رجا دنوش زوریپ
 می زور ن اشراگدرو ریپ دزد هک دنتسه ی ناگدنز
 ار ماهن آروما و اهرماکن انز هفیاطام و ؛ دنروخ
 (ن ادرم داهج) رجانیا زاسپ ، میهدی م ماجنا
 هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیپ ؟ تسیچام مهس
 ار ملاک نیا ، ی دروخر ب هک ی نر هب : دومرف ملس و
 هب نر فارتعا و رهوش ت عاطا انامه هکناسر ب
 تسای ناهب اوژنیا همه ل داعم و ارب رهوش قح
 نینچ نیا هکی ناسک امش زانامک و ی درک رکذ هک
 ۲. دنشاب

ل بجن ب داعم زانما و هیبش ی با نبا و
 هیلع الله ی لصد ادخلوسر : تفگ هک دنکی م تیاور
 رما ار یرشد هک دوب رارق رگا : دومرف ملس و هلا و
 رما ار نر نامتد منکب یرگید رشب رب هجسد هب
 دنک هجسد ار شرهوش هک مدرکیم

رباجزا «ن امیلا بعش» باتکرد ی قهیپ و
 و هیلع الله ی لصد مرکا لوسر : تفگ هک دنکی م ل قذ

1 زانبق ن آرق تئارق هرابرد» : ۱۵۱ ص ، مود دلج «روثنملا ردلا»
 ن کم باتشد دوشل ماک و تریب ی حو مکنأ
 ۲ ۱۵۲ ص ، مود دلج «روثنملا ردلا»

لوبق ناشزامد هك دنرفد هس :دندومرف ملس و هلا
دهاوخذ لابل ملاء هب اهنا زاي اهنسد و دشدهاوخذ
ي لاوم هب هكنيا ات هدر ك رارف هك ي ملاغ :تفر
نيگمشخ وار بش رهوشد هك ي نز و ،ددرگر بدوخ
ديا روعش هب هك ي تقوات تسم صخش و ،دشاب
ار تياور نيا هك - مكاد و هيبش ي بانبا و
زاي قهيب و - هتسناد جحص

ادخل و سر : ت ف گ ه ک دنکیم تیاور هملس م
هک ی ن ز ر ه : دومر ف م ل س و ه ل آ و ه ی ل ع الله ی ل ص
ی ضار و ا ز ا ش ر س م ه و د ن ا س ر ب ح ب ص ب ا ر ب ش
ب ش د ه ا و خ ت ش ه ب ر د ل خ ا د د ش ا ب

ن انز : ه ک دنکیم ل ق ن س ن ا ز ا ی ق ه ی ب و
م ل س و ه ل آ و ه ی ل ع الله ی ل ص م ر ک ا ر ب م غ ی ب ر ض ح م ب
ر ا خ ت ف ا ه ب ن ا د ر م ! الله ل و س ر ا ی : د ن ت ف گ و ، د ن د ی س ر
ا م ی ا ر ب ا ی آ ، د ن د م آ ل ن ا ن ا د خ ه ا ر ر د د ا ه ج ت ا ی ض ف
ه ط س ا و ه ب ا د خ ه ا ر ر د د ه ا ج م ب ا و ث ه ک ت س ه ی ل م ع
ه ل آ و ه ی ل ع الله ی ل ص ا د خ ل و س ر ؟ م ی ب ا ی ر د ل م ع ن آ
ر د ا م ش ز ا ک ی ر ه ت ق ش م و ر ا ک : د ن د و م ر ف م ل س و
1. ت س ا د خ ه ا ر ر د ن ی د ه ا ج م ل م ع د ن ن ا م ه ، د و خ ه ن ا خ

ر ظ ن ز ا ت ا ی ا و ر ن ی ر ت ع م ا ج و ن ی ر ت ل م ا ک
ل ق ن د ر و م ن ی ا ر د ی ط و ی س د ه ک ت س ا ی ت ی د ح ی ن ع م
ی ب م ل ا ع ا م ر ا و گ ر ز ب د ا ت س ا ن ی ن چ م ه و ؛ ت س ا ه د ر ک
ن ا ز ی م ل ا « ر د ی ل ا ع ل ا ه ل ط ا د م ی ن ا ب ط ا ب ط ه م ل ل ا ع ل ی د ب
2. ت س ا ه د ر ک ل ق ن و ا ز ا « ن ا ر ق ل ا ر ی س ف ت ی ف

ه ک د ی ز ی ت ی ب ع ا م س ا ز ا ی ق ه ی ب ه ک ن ی ا ن آ و
(ع ا م س ا) و ا ه ک ، د ن ک ی م ل ق ن ت س ا ی ر ا ص ن ا ی ن ز
ر د ه ک م ل س و ه ل آ و ه ی ل ع الله ی ل ص م ر ک ا ر ب م غ ی ب د ز ن
ر د ی : ت ف گ و ، د م آ د ن د و ب ه ت س ش ن د و خ ب ا ح ص ا ن ا ی م
ن انز ه د ا ت س ر ف و ه د ن ی ا م ن م ، د ا ب و ت ی ا د ف م ر د ا م و
چ ی ه ه ک - و ت ی ا د ف ن م ن ا ج ی ا - ن ا د ب و ، م ی ا م ش د ز ن
د ز ن ه ب ن م ن د م آ ز ا م ل ا ع ب ر غ و ق ر ش ر د ی ن ز
د و ب ن م ه د ی ق ع ب ه ک ن ی ا ز ج د ش ن ع ل ط م ا م ش

ق ح ب ن انز و ن ا د ر م ی ا ر ب ا ر ت د ن و ا د خ ا ن ا م ه
و ت ه د ن ت س ر ف ی ا د خ و و ت ب ن ا گ م ه ا م و ت خ ی گ ن ا ر ب

۱۵۳۱ ص ۲، ج «روثنما ردلا ریسفت»
۳۷۲۲ ص ،مراهچ دلجل و ا پاچ «ن ا ز ی م ل ا»

و نیشن هئاڌ نائز هفياط ام و ،ميدروا ناميا
تاڌڏلت ل حم و امش ياههئاڌ رادساڀ و دودحم
امش و ؛ميئامش نادنر فب هلماد و امش ينامسج
و ت عامج ياهزامن و هعمج هب نادر م هفياط
زا سپ و ج د و هزانج عيشت و ي ضر م تدايع
،ادخ هار رد داهج رتلااب همهازا و (ي لاوتم) ج د
امش ن وچ و ،ديتفايت ليضف ام رب

نوریدت آدحر سد ظفد اید هر مع اید جده بن ادرم
و مینکی م ظفد ار ناتلاوما نانز ام و دیوشیم
ی تسر پرسد ار ناتلاوما و میفابی م ار ناتیا هسابد
ن ادرم امشد ابدی لمع هچ رثا رد هاگنآ مینکی م
؟ الله لوسر اید میشابیی م کیر شد

اب مّلسد و هلاآ و هیلع الله یّ لصد مرکا ربمغیپ
ایآ : دومرف و درک باحصا هب و ر تروصد مامت
رتهد دوخ نیدر ما زال او سرد ار ی نر چیه ن خسد
؟ دیا هدینشد نر نیا ن خسد را

نامگ ام الله لوسر اید : دنتفگ باحصا
هار (ی لاؤس) ی زیچ نینچ هب ی نر چیه میدرکیمز
و هلاآ و هیلع الله یّ لصد مرکا ربمغیپ هاگنآ ؛ دشاب هدر ب
هب و درگرب و ناب ی ا : دندومرف و هدرک و ابد و مّلسد
ی ر ادر هوشد بوخ هک : و گب دنباوج رظتنم هک ی نانز
رهوشد ی دونشوخی ی پرد و ، امشد زا کیر ره ندرک
نیا همه ربار ب ندرک راتفر ی و تقفاوم رب و ندوب
زا هکی لادرد نر و ؛ ی در مشرب هک تسا ی ناهباوژ
1. تشگزاب تفگیم ربکاؤ الله و الله لِاِ هَلَا لِا ی لاحشوخ

«ی واضیب» ریست

:تسا هدمآ «ی واضیب» ریست رد و
دننانز میقن ادرم ی نعید (عاسنلا ی اَعَن وُ مَا وَقَلْ اَجْرًا)
نیا و دنشابیم شیوخ ی ایاعر میق ماکد هکنانچمه
، ی دادادخ و ی تبهوم : دوشی م عقاو لیلد و دبر ما
ی اَع مُهَضْعَبُ اللهُ لَضَفْ اَمِب) : دیوگیم و . ی باستکا و
ار ن ادرم دنوادخ نداد ی رترب بسبب ی نعید (ضِعْب)
و رییدت نسد و لقع لامک رد نانز هب تبسند
؛ تادابع و لمع ماچنا رد ی نامسج ی وریند ی دایز
هماقا و تیلاو و تاماما و توّوبد هب تبسند نیا هب و

بوجو و تواضق رضحم رد تداهش و رئاعش
مهسی دایز و ^۱بیسعتو نآ دننام و هعمج و داهج
دندش هداد صاصتخا قلاط رایتخا و ثاریم رد
(

زاش شخب بسب و (مهلاومأ نِم اوقفناً امب و
دننام جاودزا رد ل اوما

^۱تسا هشد هداد حیضوت ۵۸ هحفص رد ۱ یقرواپرد

و دعسده صق س پس بنز ه بن داد ه قفد و رهم
 ی و دنکی م رکذ ار (هیا لوزن نأشد) ش رسمه
 عیطم ،ه حلاص ن انز (تَاتِنَاقُ تُحِاطِاصْلَافُ) دیوگ
 (ن ار هوش) ن ار سمه قوقد ه دننک ادا و دنوادخ
 دنتسه

تبیغ تابجوم و نوئش ظفاح (بِیْعَلِ تُّاْظِفَاحُ)
 هک ار هچنأ رهوش تبیغ رد ی نعید ،دننار هوش
 تسا بجاو رهوش لام و دوخس وماند ز اش ظفد
 م لاسلا و قولصلا هیلع تر ضدن آزا و دننکی م ظفد
 واه بنوچه هک تسا ی سک ن انز ن یرتهب :هک تسا
 ی هدن امر فار و انوچه و ،دنک تنامد اشد ی رنگنی م
 و لام یوشد بیاغ وازا رگا و ،دنک ت عطا ارت
 تئارقار هیانیا و ،دیامنظفد وتی ار بار دوخس فذ
 رار سا بی :دوشم هتفگ و (... لُاجِرْلَا) دومرف
 1. دننک ظفد ار رهوش

«ی واضیب» ریسفت رب ه داز خیش هیشاد

ریسفت رب ه داز خیش هک ی اهیشاد رد و
 هتفگ دروم رد :دیوگی م ،تسا هتشون «ی واضیب»
 هبت بسنار مآکد مایقن انز ر بن ادرم هک (ی واضیب
 هک ،تسا ه دش ه دافتسا م اوق ه غیص ز ا) دنراد ایاعر
 و هتشاد ی راکب مایق هک ی سک ی ار بتسا ه غلابم مسا
 هک ،دشاب ه نیمز نآ رد م کحلا ذفان و نآ رب طلم
 ی اراد و د ره میق و م اوق و ،تسوا رب ریما ی ئوگ
 هب میق درم و تسا رتاسر م اوق و دنتسه ی نعم کید
 رد اشوک و ی عاسد و نز روما ریبدت و حلاصم ظفد
 بتسا ن ز ا ی رادساپ و ی رادهاگذ و ظفد

ی م عیطم ن انز ی نعید (تَاتِنَاقُ) دروم رد و
 دنوادخ ت عطا ز ام عا اجنیا رد ت عطا و :دیوگ

۱۲۱۱ ص ه دش پاچ میرک ن آرق هیشاد رد هک «ی واضیب ریسفت»

هَبْ يَآلَاحُمَّ عَمَجٍ (تُحَالِصَاتُ) ، تَسَا نَارِ هَوِشْد و
یَم تَالَاد و دوشی مَقَارِغَتَسَا رِبَل مَدَم لَآ و فَلَآ
دِیَابَ آمْنَاد و هِرَاوْمَه یَا هِلَاصْد نَز رَه هَک دِنَک
رَد هَک نِیَا و دِشَاب رَسْمَه نِیْنِچْمَه و دِنَوَادِخ عِیْطَم
هَک) وَا تَبِیْغ نَامَز تَابْجَاو ظَفَاد رَهوِشْد تَبِیْغ
دَوِصَقْم و ، دِشَاب (تَسَا هَدِش عِضْو نَز دُوخِ یَارِب
نَآ زَا و ، (نَدَاد رِبْخ) رَابْخَا نَابَز اِب تَسَا رِمَا هِیَا
رِگْم دَوِب دِهَاوْخْد هِلَاصْد ، نَز هَک دوشی مَهْتَسَنَاد
رَد دِشَاب رَهوِشْد و لَاعْتَم دِنَوَادِخ عِیْطَم هَک نِیَا
و تَمَرْد و رَسْمَه قَدِی رَادِهْگَنْد و ، وَا رَوْض

۱. تبدیغ ل ادر رد و ا م ارتحا

مان هب «ی و اضیب» ریسفت رب «باهش هیشاد»

«ی ضارلا هیافک و ی ضاقلا هیانء»

ریسفت رب «باهش هیشاد» رد و
هیافک و ی ضاقلا هیانء» مان هب «ی و اضیب»
تسا هدمآ «ی ضارلا

ی لِا تِیَعِر رِبْ ةَلا وِ مایق) : ی و اضیب هتفگ
رما ابار تلم و تِیَعِر ماکد هکنانچ ی نعی (رخآ
تیمومیق ن انز ربن ادرم دنکی م تیمومیق ی هذو
و ی عقاو ریغ و ی اهراعتسا هذ دنراد ی عقاو
ی ناهتلیضف درم ی تبهوم ی رترب و ، ی رابتعا
ی رترب و هدرک تیانء درم هب دنوادخ هک تسا
ن انز هب هک تسا ی اهقفذ و رهم هطساو هب ی باستکا
دنز ادپی م

ی لِا ... ی رترب ببس هب) : ی و اضیب هتفگ و

و تسا هیببسد «ءاب» هک تسا نیا هب هراشا (رخآ
هکنیا و . (اَوْقَفْنَا اِمْبًا وُ اَللّٰهُ لَضَفَّ اِمْبًا) هیردصم «ام»
لوق دیاشد تسا ن ادرم رد توبذ : هتفگ ی و اضیب
تماما و ، تسا تلسر دوصقم ای دشاب روهمش
تیلو زا و ؛ تسا ی ربک و ی رغصد تماما ل ماش
ای دشابی م حاکد رما رد رایتخا و ی لوت دارم
لثم رئاعش هماقا و ، ن آ دننام و عاضق رد تیلو
مایا تاریکت و هعمج و هبطخ و هماقا و ن اذا
رد تداهش زا دوصقم و هفیند و بآ هقفرد قیرشت
هک تسا ی مهم روما رد تداهش تواضق عماج
لثم ، دوشد ی گدیسر ی مومعل فاحم رد اهنا هب دیاب
هنوگنیا رد هک ن آ دننام و دودح ندرک ی راج

۳۲۱ و ۳۱ ص ی نامثء پاچ ، ل و آ عزج هلمکت «هداز بخیش هیشاد»

ی‌ضعب هکن آ و دوشی منزل وبقن انز تدهش روما
دودرم ،دناه‌تسنادن زیاج ار نز تدهش قلم
۱.تسا

ی‌زار رخف ماما «بیغلا حیتافم» ریسفت

رخف ماما «بیغلا حیتافم» ریسفت رد و
فورعم هصق و ماوقی نعم رکذ زا سپ ،ی‌زار
:دیوگی‌م لوزن‌ن‌اشد

زال‌صاح‌ن‌انز ربن‌ادرم ی‌رترب هکن‌ادب
تافص‌اهنآ زا ی‌ضعب هک‌تسا ی‌رایسب ی‌اهه‌بنج
.دنشابی‌م ی‌عرشد‌ماکدا ی‌خربدو ی‌قیقد

لنأضف لصاحه كن ادب، ی قیقد تافصد اما
و؛ تردق و مدع: ددرگی مرید رما ود به ی قیقد
ناشتر دق زینو رتشیب نادر م مدعو لقع كشن و دب
؛تسا رتلكا ك تخس و لكشم لامعا ماجنا رب زین
رب نادر م ی رترب و تلیضف، لیلد ود نیا به و
رد و تردق و ی شیدنا رود و لقع رد نانز
و ی راکراوس و اهنأ باغا رد ی گدنسیون
و دنتسه اهنأ زا عاملع و عایبنا هکنیا و ی زادنا ریت
و بهبطخ و ناذا و داهج و ی رغص و ی ربك تاما
قافتا به) صاصق و دودرد تدهش و فاكتعا
مهس ی دایز و ی عفاش هقفر د حاكنو (عاملع همه
ندرگ به و ثاریم رد¹ بیصعت و ثاریم رد
تیلو و³ هماسق رد و² عاطخل تقرد هید ن تفرگ
و تاجوز ددعت و عوجر ق د و قلاط و حاكنرد
همه و؛ دوشی م لصاح اهنأ به ن ادنزر ف باستنا
⁴ دراد نانز رب نادر م ی رترب رب تلاد اهنیا

ی دادغب نیدلا علاء «نزاخ» ریسفت

ی دادغب نیدلا علاء «نزاخ» ریسفت رد
رد ی زار هك هچنأ دننام ار هیأ لوزن أش و ی نعم
⁵ دنکیم ركذ هدر و آش ریسفت

بئاغر و نارقلا بئارغ» ریسفت رد و
هیأ لوزن أش رد ی روباشین نیدلا ماظن «ن اقر فلا
«ضِعْبِ ی اء م كضَعْبِ هِبُ اَلله لَضَف ام اوْتَمَّت لا و»
تسا هدر ك ركذ ار ی لاوقا

تمدخ هملس م: هك دهاجم لوق زا ی کید

¹دناه دشد هئاذ ح بیضوت ۵۸ هحفص ی قروا پرد

²ن امه

³ن امه

⁴ ۳۱ ص مّوس دلج، هینامثع پاچ «بیغلا حییتام»

⁵ ص لّوا دلج، دمّمح ی فطصم هناخپاچ، رسم پاچ «نزاخ ریسفت»

ضرع مّلس و هلاّ و هيلء الله ى لصد مرکا ربمغيپ
و دننکيم داهج و گنج نادر م الله لوسر ايد :درک
ود (نادر م) اهن آ ثاريم و ،مينکي مذ گنج ام
دشل زان هيا نيا سپ ،تسا ام ربارب

هيا نوچه هک :ى دّس و هداقل وق زارگيد و
هيترا ابر بارب در م هيترا) (بِنَيِّئُنْأَ اَظْحُلْ تِم رَكَّذِلِ»
ميراد ديما :دنتفگ نادر م دشل زان (تسا نز و
زيت رخا رد هک

رد هک نانچمه میشاب هتشاد یرترب نانز رب
 هک میراودیما: دنتفگ نانز و ، میتفای یرترب ثاریم
 ام رب (ناسنا رب مانگ ی نیگسد) مانگ رزو ره
 هک تسای رگید تیاور رد و . دشابن ادرم فصد
 ثاریم رتشیب هب) میرتدنمز ایند ام :دنتفگ نانز
 هب (نانز) ام زامه فیعضن ادرم اریز ، (ندرپ
 دش لزاندهیا نیا سپس ، دنرتاناوت تشیعم بسک

تمدخ هب نانز هدنیامد :دناهتفگ هکنا رگید

و دیسر مّلس و هلا و هیلع الله یّ لصد مرکا ربمایپ
 وتو ، تسای کینانز و نادرم راگدرورپ :تفگ
 ردام و مدآ ردپو ، یلوسر ود ره ناشیا و ام رب
 نادرم دنوادخ هک تسیچ ببدسپ ، تسای اوّح ام
 یروما رد) . دنکی منرکز ار ام و دربی ممانار
 بجای یروما :دراد دوجو قوقد رد توافدهک
 لثم تسیند بجای نانز رب هک نادرم رب تسای
 ؟(داهج

:تفگ نزن آدعب ، دش لزاندهیا نیا سپس

سپس ، دناهتفای تقبسد ام رب داهج هب نادرم انامه
 هلا و هیلع الله یّ لصد مرکا ربمغیپ ؟تسیچ ام یارب
 رجامش زاهلمادنز یارب انامه :دومرف مّلس و
 درد نوچو ، تسارازگزامذوراد هزور باوژو
 ار وارجا و باوژس کچیهدریگارفار واندیاز
 ره هب دهدب ریش نوچو ؛ دنک لکاردا دناوتی من
 و همرتحم سفندن درک هدنز باوژو رجا ی ندیکم
 .تسای یارب ی ناچ

هدرکزکز «نَوْمًا وَقُلْ اجْرِلًا» هیآ ریسفترد و

و «أَرْمًا مُبِقًا» ترابع هک دوشی م هتفگ :هک
 نزن روما درمی نعد تسای مغلبم هغیصد «أَهْمًا وَق»
 تمه و اتسارح و ظفدرپ و درادی م اپ هب ار

تيعر ظفد به مڪاد و ى لاو هڪن انچمه ، درامگيم
و روما به مئاق(ماؤقن ادرم ورن يا زا و ، دشوڪيم
«مُه» ريمض و ، دناه دشد هديمان) رّبدم و رادمتسايس
و د ره نانز و ن ادرم ى ارب «مهضعب» تغل رد
ببسد به دنان انز رب طّلسم ن ادرم هڪ ى نعي :تسا
ى ضعب رب)ن ادرم(ار ى ضعب دنوادخ هڪ ى رترب
تسا هداد)نانز(رگيد

نانز رب ار ن ادرم ى رترب هوجو همه س پس
تردق و مدع رد ى رترب به بن آل صاد هڪ

لقذی زار زام هک هچنآ دننام، ددرگی م رب
ریبعت «هدش هتفگ: لبق» هب و؛ هدرک رکذ میدرک
تسا هدرک

و عبیر نب دعس تیاکد لتاقم زاس پس
تسا هدرک تیاور هیآ لوزن اشرد ار ش رسمه
ی نعم: هک دیوگی م و دریگی م هجیتد دعب و

﴿ی نعم و رسمه و دنوادخ عیطم﴾ (تاتناق)
قو قد ناگدر اداپر ب و نیظفاد ﴿بِغَلَا تِاطْفَاحًا﴾
روضد فلاخ بیغ و، تسا و ان دوزد رهوشد
نیار هوشد بیغ ظفد تاجوم و نوئش و، تسا
ادابم ات دراد نوصم «انز» زار دوخ هک تسا
زال صاد دنزرف و، دوشب رهوشد گند بجوم
رار سا هکنیا و. دنک ادیپ تبسند و ا هب یرگید هفطن
و فارسا زار و لام و دراد موتکم ار رهوشد
و اعرش هچنآ زار شاهناخ و دنک ظفد ندش فالت
ادر ادب ظوفحم تسیند هتسیاشد افرع

ی بطرق «ن آرقلا ماکدلا عماجلا» ریسفت

«ن آرقلا ماکدلا عماجلا» ریسفت رد و
﴿مَسْنَلَا ی اء ن و م ا و ق ل ا ج ر ل ا﴾: دیوگی م، ی بطرق
مبتداء و خبر است، یعنی مردان به پرداخت نفقه
به زنان و دفاع از آنان قیام می کنند؛ و همچنین
حکام و امراء و جنگ جویان از مردانند نه زنان.
گفته می شود: قوام (بر پادارنده) و قیم
(سرپرست).

عبیر نب دعس دروم رد هیآ: دیوگی م س پس
ی م لقذر خا اتار هصقنأ دعب و تسا هدش لزان
ی زار حوتفلاوبا هک ار یرگید ل اوقا س پس و، دنک

¹ ۳۳ ص مجنپ دلج، رسم رد ی بلد هناخپاچ «ن آرقلا بئارغ ریسفت»
۳۶ و ۳۵ و

دنگیم رکذتسا هتفگ هیآ لوزذنأش دروم رد
دیوگی م نادر م ی رترب تهج دروم رد دعب
ریبده و لقع ی دایز هب نادر م :دوشیم هتفگ هک
زانانز ربی تسر پرسد و مایق قحو ،دنراد ی رترب
:دناهتفگ و .تسا ه دش هداد رارقا هئآ ی ارب ورنیا
ی رتشیب ی ورین ی نامسجت عبیط و س فزرد نادر م
ی ارب هک دنراد

و تراردن ادرم عبط رد اریز ؛تسین ن انز
و ،تسا تّدش و توقن آرد و هدرک هبلغی کشخ
هدرپس اهنا هبریبدتو عامتجا روما ببسد نیمه هب
هبلغی درسو تبو طرن انز عبط رد و ،تسا هدش
نیدب ؛دنرت میلام و رتمردن ادرم زا انهل و ،دراد
هبزید و ،تسا ن ادرم ربن انز تیمویقّ ح ببد
مَهْلَاوَمَا نِم اَوْقَفْنَا اِمْبٍ وَ ﴿ :ل اعتم دنوادخ هتفگ﴾ . (و
بواسطه انفاقی که مردان از اموالشان بر زنان
می کنند.)¹

**ن آرقلا ریسفتی فی ناعملا حور» ریسفتی
سولاً دومحم ديس «ی ناثملا عبّسلا و میظعلا**

ن آرقلا ریسفتی فی ناعملا حور» رد و
می سولاً دومحم ديس «ی ناثملا عبّسلا و میظعلا
دیوگ:

**ام اوْتَمَتَّتْ لَا وَ ﴿ هیآ لوزن أشد رد ی دحاو
رکذ ار ربخ هسد ﴿ضِعْبِ ی اء مْ كَضَعَبِ هِبُ اَلله لَضَفْ**
تسا هدرک:

تفگ هملسم :تفگ هکدها جم قیرط زالوا
ی مذ گنجام و دننکی م گنجن ادرم ؛الله وسر ای
سپس !؟تسا ن ادرم فصن زین ام ثاریم و مینک
دومرفل زان ار هیآ نیال اعتم دنوادخ

تساو خردن انز :هکدهم رکع قیرط زا مود
دنوادخ هک میراد تسود :دنتفگ و دندرک داهج
ن آ هب مه ام ات دهد رارق مه ام یارب ار گنج
هیآ نیاسپ ،میباید تسد دنربی م ن ادرم هک یرجا
دشل زان

دنتفگ هک ،ی دس و هدائق قیرط زا مود

¹ ۱۳۸۷۱ لاسی برعلا بتاکلا راد پاچ «ی بطرقه ریسفت»

نَبِيئُذُلًا ظَحْلُ ثِمِ رَكَّذِلًا : به‌فیرشد هیا هکی ماگذه
 (تسهه تاریم ن‌انز مهس ربارب ود ن‌ادرم ی‌ارب)
 هب ن‌انز رب میراودیما : دنتفگ ن‌ادرم ، دش ل‌زاند
 ن‌امه مینک ادیپ ی‌رترب دوخ کیند ی‌اها راک هطساو
 ود ام رجا ات میراد ی‌رترب تاریم رد هکی روط
 هکی میراودیما : دنتفگ ن‌انز و ، دشابن‌انز رجا ربارب
 ن‌انچ دشابن‌ادرم فصنت رخاآ رد ام هانگ و رزو
 سپس ؛ تسا اهنا هر هب فصن ایند رد ام تاریم هکی
 ل‌زاند هیا رخاآ ات ار **(اَوْتَمَّتْ لَا وَ)** هیا ل‌اعتم دنوادخ
 .دومرف

ی م «عاسِنَّا ی اَعْنَ وُماوَقَ لُجَرَ لا» ی نعم رد و

تسا نانز ربی تسر پرسد و هایقن ادرم نأشد: دیوگ
ی هذو رما هبت یعر رب ماكد تیمویق و هایق دننام
هغیص اب هیمسا هلمج ندر رب راکب و .ن آ دننام و
نیا هب راعشا و تسا تیبت و دیکآت یارب هغلابم
خوسر و هشیر نادر م رد باطم نیا هک دراد
رما کید اهنت) تسا اهنا ی دامت تعیبط رد و هتشاد
تفص کید هکلب تسین ادرم هب بوسنم و ی رابتعا
(تسا راد هشیر و ی عقاو

بجوم هب تسا ی اهر اشا ملاک رد و
رد هکنانچ ،تاریم ی دایز رد نادر م قاقحتسا
قاقحتسا بتارم توافق زمر دما اتمدم هچنآ
:دیوگی م هکنیا ات ... دراد دوجو

و نادر م هفیاط و در ه یارب عمج ریمض و
نانز رب نادر م ی نعید ،تسا اب یلغت یور زانانز
ار اهنا دنوادخ لیضفت ببسد هب دنراد تیمویق
ار تیمویق قاقحتسا ای (نانز) اهنیار رب (نادر م)
ی رترب و لیضفت هماج و دنراد ی رترب ببسد هب
2.تسا هدیشوپ نانا تماق رب

ی ریشة هاما «تاراشلا فئاظل» ریسفت

هاما «تاراشلا فئاظل» ریسفت رد و
ی اَعْنَ وُماوَقَ لُجَرَ لا: هفیر شهیا ریسفت رد ،ی ریشة
ص تخم وریند و توف هب نادر م :دیوگی م «عاسِنَّا
رب ی رتشیب راب و تیلوؤسم ورنیا زا و دندش
بسدر رب تیلوؤسم و راب و ،هدش هداهدن اهنا شود
تسا ربتم هچنآ و ؛تسات عاطتسا و ی ئاناوت

¹ ی بلطم رد ی نز و درمرگا هکتسا بر عت ایبدا رد ه دعاق کید بیلغت
ره ،نز رب درم هبلغ اب و دوشی م هدر و ا رکزم ریمض دنشاب کرتشم
مجرتم) .دوشی م عاجرا (رکزم) ریمض کید هب و د
² ۲۳ و ۲۰ ص مجنپ دلج ،ی برعلا تار تارا راد پاچ «ی سولأ ریسفت»

ءاوها و ءارآهذتسا اهتّمه و اهل د و اهشیدنا
۱. باهنت و اهرفذو

«ةدابعا تاماقم ی ف هداعسا نایب» ریسفت

تاماقم ی ف هداعسا نایب» ریسفت رد و
ر بن ادرم :دیوگی م هیآ نیا ریسفت رد «ةدابعا
دوخ ی ایاعر ر ب مآكد تیمویق و هایق لثم نانز
ل اوحد ب قارم ،دنراد تیمویق

رد تماقتسا و ل ادتعا هبار اهنا و هدوب ناشیا
درو آی م

(ضِعْبِيْ اَعْمُهَضْعَبُ اللهُ لَضْفَامِبِ) هر ابرد و
و ندب و هتج رد ار ن ادرم دنوادخ : دیوگی
لامک و ریبتن سد و کارد ا و ی نامسج یورین
نِم اَوْقَفْنَا اَمِبِ وَ) تسا هداد یرتر ب ن انز رب لقع
ن انز رب ن اشلا و ما زا هک ی قافنا ببس هبو (مِهْلَاوَمًا
و ی تاذ تلیضف و د ن ادرم ی ارب ی نعید ، دنیا منی م
و د نیا زا کپ ره اب هک ، تسا دوجوم ی ضرع
رب و ؛ دنشابی م طلست و یرتر ب قحتسم تلیضف
ندرک فرط رب و ن انز زا تبقارم تسا ن ادرم
و ، ن اشتاجاد ن درو آرب و اهنا ی گذنر تاجایتحا
حیا صند ن تفریزد و یربنا مرف تسا ن اشنانز رب
ش ظفد اهنا بایغ رد هک هچنآ ظفد و ن ادرم
زا هحلاص ن انز س پس (تُاحِلًا صِلَافًا) . تسا بجاو
هکلب دنراذگی منر تارف اپ اذ م کد و ن اشد و دد
ظفاد و اذ م کد عیطم (تُاطِفَادُ تَاتِنَاقًا) اهنا
بِیَغْلًا) . دنشابی م ن اشنا ر هوش ل او ما و دوخ س و فذ
ن دوبن ای ، ن ار هوش دزدن زا ن اشدوخ تبیغ رد)
ی نعم هب ب یَغْلًا رد م لا رگا) ، ن اشیا دزدن ار سمه
هدنر ادهگن ای و دنتسه ؛ (دشاب «رد» (ت یفرظ ی ف)
زا م عا ن ار هوش رظن زا بئاغ و ی فخم عایشا
ار نا ظفد دنوادخ هک - دوخ س و فذ و رسمه ل او ما
1. دنشابی م - تسا هتسناد مز لا

«میرکلا باتکلا ایازم ی ل ا میلسا ل قعلا داشرا»

«دوعسا ی با ریسفت» هب موسوم

باتکلا ایازم ی ل ا میلسا ل قعلا داشرا» رد و

ی نعم رد «دوعسلا ی با ریسفت» هب موسوم «میر کلا
 هدروا «ی ناعما حور» رد ی سولاً ار هچنآ هیآ
 سابتقا ی و زا ی سولاً ار هاظ و ، دنکی مرکذ تسا
 لاسد رد ی سولاً اریز ، س کعب هذ دشاب هدرک
 لاسد رد دوعسلا ی با و تسا هدرک تافو ۱۲۷۰
 ۹۸۰

ی لحم نیدلا ل لاج «نیللاج ریسفت»

ی لحم نیدلا ل لاج «نیللاج ریسفت» رد و
 دناطلسم نادر م ی نعید (نومؤوق ل اجرلا) : دیوگی م
 و دنکی م بیدآت ار اهنا هک ن انز رد (عاسنلا ی اء)
 دنریگی م ار ناشتسد

ی اء مَهْضَعَبُ اللهُ لَضَفِ اَمِبِ) (دَنَنکِیْم ن اَشکَمک)

ر ب ا ر ا ه ن ا د ن و ا د خ ن د ا د ی ر ت ر ب ب ب س ه ب (ضِ ع ب ا مِب و) ، ن ا د ن ن ا م و ت ی ل ا و و ل ق ع و م ا ع ر د ن ا ن ز م ه ل ا و م ا ن م) ن ا ن ز ر ب ن د ا د ه ق ف د ه ط س ا و ه ب و (ا و ق ف ن ا ت ا ت ن ا ق) ه ح ل ا ص د ن ا ن ز س پ ن ا ش ل ا م ز ا (ت ا ح ل ا ص ل ا ف ه ک ن ی ا ب ب س ه ب (ظ ف د ا مِب) د ن د و خ ن ا ر ه و ش ع ی ط م ، ا ر ن ا ش ق و ق د د ن و ا د خ (ا ل ل ه) ن ا ن ا ی ا ر ب ه د ر ک ظ ف د ز ا ی ر ا د س ا پ ه ب ت ب س ن ا ر ن ا ش ن ا ر ه و ش ه ک ا ج ن ا 1. ت س ا ه د و م ر ف ش ر ا ف س ن ا ن ا ق و ق د

بَطَق دِیْس «ن ا ر ق ل ا ل ل ا ظ ی ف» رِیْس ف ت

ر د ب ط ق دِیْس «ن ا ر ق ل ا ل ل ا ظ ی ف» ر د و ه م ه و ل م ا ک ل ی ص ف ت و ط و س ب م ح ر ش د ه ی ا ی ن ع م ت س ا ه د ر ک ل ل ا د ت س ا و ؛ ت س ا ه د ر ک ن ا ی د ا ر ی ا ه ب ن ا ج ی م ز ا د ی پ م ا و د ی ر ش ب ه ع م ا ج ر د ی ن ا س ن ا ت ا ی د : ه ک ا ر ی ز ، ن ا ن ز ر ب ن ا د ر م ت ی م و م ی ق ه ا ر ز ا ز ج د ن ک ی ا ر ب ه ک ا ر ه چ ن ا ا ه ن ا ز ا ک ی ر ه ت ش ر س ر د د ن و ا د خ ، ت س ا ر ت ح ل ا ص و ر ت ه ب د و ج و م ل ا ع ر د ی ل م ا ک ت م ا ظ ن . ت س ا ه د ا د ر ا ر ق

ا ز ا ر د ه ب ن خ س د ه ک ن ا ی ا ر ب ا ج ن ی ا ر د ا م و ی ر ا د د و خ ی و ت ر ا ب ع ن ی ع ن د ر و ا ز ا ، د ش ک ن 2. م ی ن ک ی م

ه ی ا ه ب ع ج ا ر ی ن ا ب ط ا ب ط ه م ل ا ع ر ظ ن

ی ن ا ب ط ا ب ط ه م ل ا ع «ن ا ر ق ل ا ر ی س ف ت ی ف ن ا ز ی م ل ا»

د ا ت س ا «ن ا ر ق ل ا ر ی س ف ت ی ف ن ا ز ی م ل ا» ر د و ه م ل ا ع ی ن ا د خ ن ش و ر و ه ر ه ا ب ت ی ا م ر ا و گ ر ز ب ن و م ا و ق ل ا ج ر ل ا) : ت س ا ه د م ا ی ل ا ع ل ا ه ل ظ د م ی ن ا ب ط ا ب ط

1. 110 ص ی ب ر ع ل ا ب ا ت ک ل ا ر ا د پ ا چ «ن ی ل ل ا ج ر ی س ف ت»

2. ص م ج ن ی ع ز ج ، ی ب ر ع ل ا ت ا ر ت ل ا ا ی ا ح ر ا د پ ا چ «ن ا ر ق ل ا ل ل ا ظ ی ف»

62 ص ی ل ا 57

امب و ضِعْبِ ی اء مُهَضَعِبُ اللهُ لَضَفِ امبِ ءاسِنَا ی اء
راک راد هدھء هک ت سا ی سک مبق (مہاوما نِم اوقفناً
نَا مغلابم «مایق و ماوق و» ،دوشیم ی رگید سک
ت سا

ی اء مُهَضَعِبُ اللهُ لَضَفِ امبِ) زا دوصقم و
بسحب ن ادرم رد هک ت سا ی ئاھزیچ نَا (ضِعْبِ
تافصن آ رد ن ادرم و ت سا رتدایز ن انز زا عبط
ت سا اھنآ رد ل قعت هوق ی دایز نَا و ،د نراد ی رترب
میرھق هوق زا ت سا ملقاء هوق رب ع رفتم هک هچنآ و

و اهی تخسرد بتقاط و وریند و تلوصتدش و
،نانز تایید و یگدنز و ؛نآ دننام و تلاکشم
تفاظلا و تقره یاپرب و هفطاع و ساسحا تایید
نامھ (مِهْلاوَمًا نَم اَوْقَفْنَا امِب) زا روظنم و ،تسا
دشابیم نانز به هفقذ و هیرهت خادرپ

راعشا ،تآدنیا ن دوبی ناگمه و مومعو
لِاجِرْلَا) هیآ نیا ربی نیم مکد :هک دراد نیا رب
هک تسینان رسمه به بر صحنه (ءاسِنَلَا ی اَعَن وُماوَقَ
وا رسمه به صاصتخا طقف درم تیمومیه مکد
نادرم هفیاط یارب مکد نیا هکلب ،دشاب هتشاد
یگدنز هکی تاهج همه رد نانز هفیاط به تبسند
هدش عضو دوشی م طوبرم مه به مورگ و د نیا
بتسا

ی رترب به هکی عامتجا هماغ تاهج سپ
و تموکد تهج ود دننام دوشیم طوبرم نادرم
اهنا به طبرم و فوقوم هعماج تایید هک تواضقه
نادرم رد اعبط هکی لقعته هوقه هطساو به ،تسا
نینچمه و ؛دوشیم هرادا تسا نانز زارتدایز
یوریند و ی تخسرسو هیرهقه هوقه به هکی گنج عافد
تاهج هلمجزا اهنیا زا کیره .تسا طوبرم لقع
بتسا نانز رب نادرم تیمویق

لِاجِرْلَا) :ل اعتم دنوادخ هتفگ نیاربان و
مات تیمومعو و قلاطای اراد (ءاسِنَلَا ی اَعَن وُماوَقَ
رخای لا (تُاتِنَاقُ تُاحِلًا صِلَاف) :نآ دعبا ما و .تسا
ی مش رسمه و درم نیب طباور به طوبرم ارهاظ
زای عرف نیا و ،دما دهاوخش لیلاد هکنانچ دشاب
قلطم مکد نیا تاینزج زای ئزج و تاعورف
قلاطاه کنان و دبدوشی م جارختسان آزا و تسا
دنکیم دودحم و ضقدار نآ تیمومعو

تَاتِنَاقُ تُحِلُّاصْلَافُ) : لاعتَمَ دِنوَادِخِ لَوَقِ
«حِلَاصِد» زَا رُوظَنِمِ (أَللَّهُ ظَفِدَ اِمِدِّ بِيَغْلِلِ تُتَاطِفَادِ
سَفَدِ تَقَايِلِ هِبِ نَا زَا هَكَ تَسَا نَا يُوغْلُ يَانَعِمِ
عَوَضِخِ وَ تَعَاظِ مِاودِ «تَوَنِق» وَ ، دوشِي مِ رِيبَعَتِ
دَشَابِي مِ

يَتَلَّالَا وَ) : هِيَا هَلَابِنْدِ اِبْتِرَابِعِ نِيَا هَلِبَاقِمِ وَ
زَا دَارِمِ هَكَ دِنَاسِرِي مِ نِيِنِچِ (نَّ هَزُوْشُدُ نَوُفَاخَتِ
مَكْدِ نِيَا وَ دِنَا هِلَاصِدِ نَانِزِ وَ نَارِسْمِ هِلَاصِدِ
رَادِرِ هُوْشِدِ نَانِزِ هِبِ طُوْبِرِمِ

ن. نز ق لطم هذ تسا

هک - (تُظْفاحُ تُتَاتِناق) دنوادخلوق انامه و

توقف دیاب ن انز ی نعید . فصول ن ابز هبتسا رما
هک - دنشاب هتشاد (هجاو روما رب) تظفاحم و
ترشاعم و یراد رسمه نوئش هب طوبرم ی مکد
هک تسا ی مکدل احد نیع رد و ،تسا ی گداوناخ
مکد عبات (تیدودحم و ی گنت) قیض و تعسورد
ی نعید ،تسا ن انز رب ن ادرم تیمومیق ی نعید تیلاء
ی رسمه تیمومیق ،نز رب درم تیمومیق اجنیا رد
(رهوش) وازا (نز) دیاب تهج نیا هب و ؛تسا
ی رسمه و تیجوز نوئش و قوقد و دنکت عطا
در ادب ظوفحم ار

تیمومیق هک روطنامه رگید ترابعه و

هب اهنت عامتجا رد ن انز هفیاط رب ن ادرم هفیاط
هک دراد قلعت و د ن آ نید کرتشم ی مومع تا هج
یروا گنج تردق و لقت ی دایز هب طوبرم مهنا
و تموکد ی ارب و تسا و ا تلوص تددش و درم
للاقتسا هکنا نودب ،دشابیم مزلا داهج و تواضق
زای صخش ی اهراک و ی درفی دارالامعارد ن
تسا لیام و دراد تسود هچ ره هک دورب نید
هب تسد هک اجنا ات) دهاوخب هچ ره و دنک هرادا
قق درم هکنا نودب دهد ماجنا (دنزنی رکنم لمع
هک ،دشاب هتشاد ارن آ زای دروم چیه رد تلاخد
ماجنا ی بوخ و فورعم هب دوخ هرابرد ن انز هچنا
نینچمه ،تسین ن ادرم ی ارب ی هانگ ،دند
تسین روطن آ ش رسمه هب تبسند درم تیمومیق
ی ئاراد و لام رد ار ن فرصت قق و هدارا هک
ی درفق و قذ فدرد هکنیا هذو ،دیامذ بالسدوخ
لئاسو هیئت و اهنا زاعافد و شیوخ ی عامتجا و

هکلب؛ دشابذل قتسم قوقدن آه بن دیسر یار ب مزلا
دوخلام زارم هکی تقوهک تسانیا نی نعم
،دهدیم هققد و رهم واه بن زار عاتمتسا ءازارد
رد وازار هوشد روضد رد هک تسان زربس پ
طوبرم ترشابه و عاتمتسا به هکی روما هیلک
رهوشد بایغرد و دنک ت عاطا و تعباتم تسان
ی و به رهوشد تبیغرد ،دیامنذ ظفدار و اقوقد
هار و ارتسب به ار یرگید هکنیا به دزروند تنايخ
نارگید زیاجریغی اهاعتمت و ذذلت بجوم و ،دهد
زار هوشد هک هچنآرد و ،ددرگ دوخس فنزرا

رد و ، هدرانگ و اتسد ریز تورث و لام
ر بی گداوناذ کر تشم ی گدنز رد ار واک ی روما
فیاظوب و دزرون تنایخ هدینادرگ طلسم اهنا
دیامذل مع دوخ

تُاجِلْأَصْلَافٍ : لاعتم دنوادخ هتفگ سپ
نانز هک تسا هتسیاش ی نعید ، رخآ ی لا **(تُاتِنَاقُ)**
دننارورپ دوخ رد ار هخلصت افسد و قلاخا
نودب دنوش هتسار آ حلاصت فصد ه بنوچ و
ی نعید . دوب دنهاوخ زین رهوش عیطم و تناق کشد
روما رد رهوش زا مئاد تعاطا هک تسا بجاو
نینچمه اهنا رب و دنشاب هتشاد عاتمتسا هب طوبرم
و ابایغ رد ار رهوش قوقد همه هک تسا بجاو
دننک ظفد

هب ، **(أَللهَ ظَفَدٌ امِب)** : دنوادخ ش یامرف اما و
ی ارب «ءاب» و هیردصم «ام» ارهاظ دایز لامتحا
انامه هک دوشی م نینچی نعم و .تسا تلا و هلیسو
رهوش بایغ رد و دنرهوش عیطم حلاصت نانز
تسا هدرک بجاو ارنا دنوادخ هک و ا قوقد ظفاد
و نار هوش ی ارب تیمویق هک ورنیا زا ، دنشابی م
تبیغ تابجوم و نوئش ظفد و وازا تعاطا
تسا هشد عضو و عیرشتن نانز ی ارب رهوش
، دنشاب هلباقم ی ارب «ءاب» هک تسا نکم و
نانز رب هک دوشی م نینچی نعم تر و صنیا رد و
ردتسا بجاو نار هوش تبیغ ظفد و تعاطا
ربن نانز ی ارب ار ی قوقد دنوادخ هکنیا لباقم
روما ایجا هچنانچ ،تسا هدرانگ نار هوش هدهع
هدهع هبار نانز ی عامتجا قوقد ظفد و ی عامتجا
بجاو اهنا ربن نانز هفقند و رهم تخادرپ و دنراد

۱. ت سا رت ح ی حص و رت تشور ل و ا ی نعم و ، ت سا
ه ک د و ب ی تا کن ، م یدر ک د ا ر ی ا اج ن ی ا ت ه چ ن آ
و ن ی ی و غ ز ا ی عم ج ن ا ی د ز ا م ی ت س ن ا د ی م ز ل ا
م ی ت ش ا د ا ر ا ه ن آ ب ت ک ه ب ه ع ج ا ر م ن ا ک م ا ه ک ن ی ر س ف م
ق ا ز ر ل ا د ب ع ی ل و م ر ی س ف ت « ز ا ی ل ب ؛ م ی ن ک ن ا ی د
و ی ق د ل ی ع ا م س ا خ ی ش د « ن ا ی ی ل ا ح و ر » و « ی ن ا ش ا ک
- ی ب ا « ن ا ی ی ل ا س ن ا ر ع »

۱ ات ۳۶۵ ص م ر ا ه چ د ل ج ، ۱۳۷۶ ل ا س د ی ر د ی د پ ا چ « ن ا ز ی م ل ا ر ی س ف ت »
۳۶۷

اهنأ اریز ؛میدرکز کذ ی زیچ ن اهبزور دّمحم
و ،دناهدرک افتکای نطابی ناعم هب ن آرق ریسترد
جارختسا - ام ی لعف دو صقم زا هک دنراد ی تلایوات
تسا ج راخ - ی عرش مکد

،میدرکل قنار ن اشن خسه کی دارفانیا و
و هقف دیتاسا و ملاک و ماء ی اهناتسا زا ی گمه
و ق اقتشا و تغل لها ناگرزب و ،ریسترد و شیدد
دنشابی م برع تا پیدا نونفرگید

لقن ورن آ زا ار ناگرزب نیا ن انخس و
ن اشد و هیآ ی نعم رد مهم سب ی دئاوف هک میدرک
ی م دیان آ زا جرختسم ی هقف ماکحا و لوزن
ددرگ

هیا هب عجار ی قیقحت تاکن

ار ی تاکن ی هلا هوق و لود هب کنیا و
عاسنلا ی اء ن و ماوق ل اجرلا» :هکرا بیهیا ن و ماریپ
نم او قفناً امب و ضعب ی اء م هضعب الله ل ضف امب
روا دای «هیا رخا ی لا ت اتناق ت احلأ صلاف مهلا و ما
:میوشیم

هب مایق رد مغلابم هغیص ن و ماوق :لوا هتکن
میق زاشید و ،تسا راک ماجنا ن دشراد هدهع و رما
تسا ی سکن آ دارم و ،دراد تلاد مغلابم رب مایق و
ی راک ماجنا رد ار (هیلع موقم) ی رگید تیمومیق هک
و تردق و مطاحا ی و رب و ،تسا هتفرگ ن درگ هب
و ذفان (هیلع موقم) واق درد ش مکد و دراد طلست
و ،تلم و تیر رب مکاد مایق لثم .تسا ی راج
و روما ریبت و مرادا و ظفد رد ،رومام رب ریما
شید ن اشیارب هک ی راوگان ث داود رد اهنأ زا عافد
اهنأ ی تسد و فعض و ی راوخ بجوم و دیآ م
ددرگی م

مأوت هطاحا ی اراد) رطیسْم ی نعید ماوقس پ
هطاحا تحت هک تسا ی سک هیلع موقم و (تردق اب
هب مئاقش تایح ی ئوگ هک ،تسا عقاو ماوق ت ردق و
تسا وا جاتحمش دوجو و وا

س قنلا ملع عاملا زای خرب هک قیقحت هب و
و ناوارد درم هک دننکی م حیرصد (س انشناور)
اری نز هب تبسند تیمومیق س د دوح غولبل ناوا
تسد هب ار وا روما و نووئش هک دبایی م دوح رد
رد دوح تظافد و تیامد تحت ار وا و دریگ
نز و ؛دروآ

هَبْ زَايِنَسْ اسْحَا دُوخَسْ فَنَزِدْ غَوْلِبِنْ اَوْ فَنَعْرِدْ
هَكِي لَصَا هَبْ وَ هَدُومَنَ عَاكْتَا وَ اَرِبْ هَكْ دَنكِي مِي دَرْمِ
يَزَارْمَهْ وَ كَيِذِنَ تَسُودْ وَ ، دَنكِ دَا مَتْعَا يُو رِبْ
دَشَابْ يُو يَارِبِي هَاكْغَانِي وَ ژِدْ نُوچْ هَكْ

يَارِبِ **عَاسِنَا لْ اَجْرِلَا** رَدْمَلَا وَ فَا لَّا : مَوْدَه تَكْنِ
عَمَجْ هَغِيصْ رِبِنَا نَدَشْ دَرَاوْ وَ ؛ تَسَا يَنْهَذْ دِهَعْ
دَارْفَا مَامَتْ هَبْ سَنَجْ لَوْمَشْ رِبْ (عَاسِنَا وَ لْ اَجْرِ)
لَكْتَا رِبْ مَكْ هَكْ دَناسِرِي مِ وَ ؛ دَرَادْ تَلَلَادْ يِ جَرَاخْ
يِ دَرْمِ سَنَجِي نَعْمَ قَقْحَتْ رِظْنَا) نَزْ وَ دَرْمِ (دَارْفَا
دُوشِي مِ هَدِيمَهْفَنَا زَا وَ ؛ تَسَا دَرَاوْ اِهْنَا رَدِي نَزْ وَ
رَهْ هَبْ تَبَسِنَا دَرْمِ زَا يِ دَرْمِ رَهْ يَارِبِ مَائِقْ مَكْ هَكْ
تَهْجَزَا اِهْنَا مَا ، تَسَا يِرَا جُو يِرَاسِنَا نَزْ زَا يِ نَزْ
، يِ صَخْشْ تَا فِصْدْ وَ ضَارْعَا وَ يِ دَرْفِ تَا يِ صَوْصْ
اِهْنَا رَدْ تَيْسِنَجِي نَعْمَ قَقْحَتْ رِظْنَا هَكْلَبْ

تَلَلَادْ اِهْيَا رَدْ هِيمَسَا هَلْمَجْنِ دَرَاوْ : مَوْسَه تَكْنِ
نَوْمَاوَقْ هَكْنِيَا رِبْ اَفَا ضَمْ ، دَرَادْ رَا رَمَتْسَا وَ مَاوَدْ رِبْ
دَرَادْ تَلَلَادْ مَاوَدْ وَ تَوْبْثَرِبْ هَكْتَسَا تَا قَتْسَمْ زَا
تَوْبْثَرِنْ وَ دَبْرَمَا عَوْقُو رِبْ تَلَلَادْ هَكْلَعْفَا لَخْ هَبْ
دِنْرَادْ حَيْرِصْتَه تَكْنِنِيَا هَبْ بَدَا عَامْلَعْ وَ دَنكِي مَنَا

يِ هَجُونِ يِرْتَا سَرَا بَهْفِيرْ شَدْ اِهْيَا ، نِيَا رِبَانِ بَسْ پِ
نِيِرْتَلَا بُو دِنِنَانْزْ مِيَقْنِ اَدْرَمْ هَكْنِيَا رِبْ دَرَادْ تَلَلَادْ
وَ يِ مَنَادْ رُو طَهْبَارْ تِي مَوْمِيْقْ دَحْ نِيِرْخَا وَ
هَبْ هَجْرَا هَلْمَجْ وَ ؛ دِنْرَادْ اِهْنَا رِبْ يِرَا رَمَتْسَا
دِيَا بْ) عَاشِنَا يِ اَجْرِدْ نُوچْ اَمَّا تَسَا رِبْخْ تَرُوصْ
اَسْرِي هَجُو هَبْ اَرْمَا يِ نَعْمَ ، تَسَا هَتْسَشْنِ (نِ دَرَكْ
دِهْدِي مِ هَجِيْتِنْدُو دَناسِرِي مِ

وَ زَعْدِنُوَادْخِنْدَادْ رَارِقْ ، تَلَّعْ : مِرَا هَجْ هَتَكْنِ
ضِيْعَبْ بَلَعْ مَهْضَعَبْ هُلَّلا لَضَفْ اَمِبِي : شِ اِهْتَفَكْ هَبْلَجْ
هَكْنِيَا رِبْ دَرَادْ تَلَلَادْ «مِهْلَاوْمَا نِمِ اَوْقَفْنَا اَمِبِي وَ
لَكِي وَ ، دَرَادْ يِ عَقَاوْ يِ جَرَاخْ اَشْنَمِ وَ تَلَّعْ تِي مَوْمِيْقْ

دشابی منصرفی را بآب تعارفاً

نادره (ی دادادخ) ی هلا ی تبهوم ی رترب و

زا عبط بسحر ب نادره رد هک تسا ی زیچن آ

رد لققعه هوقی دایز ببسبن آ و ،تسا رتشیب ن انز

هک هچنآ و اهنا

لَمَحْدَو ، رِدْص حَرَشْد دَننام تَسا نَأ رِب عَرَف
دِرْخ رَاكفا مَوْجِه و ، یِ ناسفند تادراو رِد دایز
وَریند و یِ تَخسر سِد و یِ رَاوتسا و یِ رادیاپ و ، هَدننک
یِ اَهت بَیصم و لَامعا تالاکشم رِد رتشیب تَقاط و
دشابی م ، هَدراو

یِ م تَلَع نیا ن دُوب یِ ناگمه و مومع و
: دِنوادخ هَتفگ یِ نَعید نَأ رِب یِ نِبم مَکد هَک دِناسر
ن انز رِب ن ادرم» **ءِاسِنَلَا یِ اَع نَوُماوَقَ لُاجِرِلَا**
ن ا ر هوشد هَب دودحم و اَر صحنم «دِنراد تِیمومیق
رِب ر هوشد هَب ص اصتخا طَقف تِیماوَق هَک تَسیند
هورگ یِ ا رِب مَکد نیا هَکلب ، دشاب هَتشاد ش رسمه
همه رِد ن انز هَفیاط و هورگ هَب ت بسن ن ادرم
، ت سا طبترم نَأ هَب اَهنا یِ گدنز هَک یِ مومع ت اهج
ت سا هَدیدرگ عضو

تَدش دایدزا هَب هَک یِ عامتجا ماع ت اهج س پ
یِ ر ترِب هَب هَک ت سا ن امه ت سا طونم تلوص
عافد دَننام ، دشابیم طوبرم (ن انز رِب) ن ادرم
ت واضق و تموکد و داهج و یِ گنج

مُهَضَعِبُ اللّٰه لِّضَفِّ امِبِ یِ ر ترِب ، ن یاربانب س پ
رِب ا ر یِ کِی دِنوادخ هَک هَچنأ ب بسد هَب» **ضِیْعَبِ یِ اَع**
و یِ لَک هَطباض کِی «ت سا هَداد یِ ر ترِب یِ ر گید
حوضو هَب هَک هَددی م ت سدب یِ ا ه بناج همه کلام
و ق بطنم ت واضق و تموکد و داهج دراوم هَب
زا ه ناگ ه سد دراوم نیا هَکلب ؛ دوشی م طوبرم
رِب ا ه نأ تِیمومیق موزل یِ ا هق ادصم ن یر تحضاو
هیا ه یقب رِد دِنوادخ هَتفگ ا ب یِ تافانم و ؛ ت سا ن انز
عیطم ه حلاص ن انز» **تَاتِنَاقُ تَاحِلَاصْلَافَ :** هَک درادن
روما هَب ص تخم ر ه اظ رِد هَک «دِنر هوشد و دِنوادخ
، مَکد نیا س پ ؛ دشابیم ش رسمه و ر هوشد ن ید

زای ئزج و ، ق ل ط م م ک د ن ی ا ع و ر ف ز ا ی ع ر ف
، ت س ا ی ل ک ل ص ا ن ی ا ز ا ی ا ه ج ی ت ت و ن آ ت ا ی ئ ز ج
د ن ک د ی ق م ا ر ن آ و د ر ی ب ن ی ی ز ا ا ر ن آ ق ل ا ط ا ه ک ن آ ن و د ب

ر و ح م و ه ی ا پ ه ک ر ا ب م ه ی آ ن ی ا ه ب ک س م ت س پ
ه س ر و م ا ن ی ا ز ا ن ا ن ز ع ن م ر ب ل ل ا د ت س ا ر د ی س ا س ا
م ل ا س ا ت ا م ل س م ز ا ه ل ئ س م ن ی ا ه چ ر گ ا و ، ت س ا ه ن ا گ
ن ک ل ؛ د ن ر ا د ر ظ ن ق ا ف ت ا ن آ ر ب ی ن س و ه ع ی ش و ت س ا
ت س ا ا د خ ب ا ت ک ص ن ه و ر گ و د ر ه ع ا م ج ا د ن ت س م

مُهْضَعَبٌ هَلَّا لَضَفَّ امِبٍ بدل لادتسا :مجنپ هتکن
 اهنأ زا ی ضعب دنوادخ هک هچنأ ببسد هب» **ضِعْبِیْ اَع**
 هداد یرترب (نانز) اهنأ زا ی ضعب رب ار (نادرم)
 رب ار نادرم دنوادخ هک تسا ی نعم نیا هب «تسا
 فاضم عمج ریمض سپ بتسا هداد یرترب نانز
 هفیاط ودره یارب) **مُهْضَعَبٌ اَللهُ لَضَفَّ امِبٍ** رد هیلا
 بنعم رهاظ برب طقف و^۱ بیلغت باب زا تسا
 هکلب ؛دشابی مذتسا هدمآ ی ناعملا حور رد هکنانچ
 و ،تسا هدمآ سنج کارتشا ناید یارب ریعت نیا
 ،دنتسه ی دحاو سنج زا ودره نانز و نادرم هکنیا
 عقاو دحاو سنج کیدار فارذ یرترب و لیضفت نیا و
 نیا و ،ریاغتم و توافتم سانجا رد هذتسا هذش
 هک دوشن روّصت اتتسا نز ماقم زا تیامد یارب
 نو دام یرگید سنج زا ،نزر بدرم یرترب ببسد هب
 ددرگی م درم سنج

ات هک تسا دیجم نآرقبدا زا بلطم نیا و
 دشاب هدمرفذی هاتوک ار یزیچنر نأشرد
وَ نَوْفَانُمْلًا هفیرش هیأ رد هکنانچمه
ضِعْبِنِم مُهْضَعَبٌ تِاقِفَانُمْلًا» (آیه ۶۷، از سوره ۹:
 التوبه) (مانند قاعده تغلیب در فوق) آمده است
 «مرد و زن منافق به یکدیگر بستگی دارند».

لاعتم دنوادخ لوق ،هیأ نیا زا رتحیرص و
 هیأ چنپرکذ زا سپ هکنانرمعالآ هروسرد تسا
 اب) تیارد و درخن ابخاص (بابلا لای لوال اوچار
 و دنراد دای هب دوعق و مایقررد ار دنوادخ هک هیأ نیا
(ادوعق و امایق الله نور کذی نیدلا) دنوشی م رکذتم
 ناکینا بدنرم هکنانشیاعدب ار تایا و هدرک عورش
 سپس و **(راربلا عم انفوت و)** دنکی م مامت تسا

^۱تسا هذش هداد حیضوت ۷۰ ص ۱ ی قرواپرد

لِمَا عَلِمَ عَيْضًا لَا يَنَّا مُهْبَرٌ مُهَابًا جَنَسًا ف: ديامر فيم
، ١٩٥ هيا (بِضْعَبْنِم مُكْضَعَبِي تَنَّا وَ أَرِكْذَنِم مُكْنِم
ار ناشياعد دنوادخس پد) نارمعال آ: ٣ هرودزا
امشزاي نزو درم چيه ل معنم هك دومر ف ت باجا
زا امشزاي كير ه هك ، منكيمذ عياضار

هک دراد نیا رب تالاد هک؛ «دنتسه یرگید
 لمع رب فوقوم و بترتم لماع هب رجا عاطعا
 دشاب درم لماع هک ماقم نیا رد توافقن و دبتسا
 نیا رد و دنتسه یدحاو سنج زا اهنا هک، نز ای
 دروم و حرطم ینی و یدرم تیسنج، عوضوم
 دود دهاو خذرظن

ی م تالاد هیآ، ثحب دروم عوضوم رد و
 درم یارب (تیمومیق) رما هب مایق: هکنیا رب دنک
 و، تساماقم نیا هب و اقحتسا و تقایلتآع هب
 نز سنج زا یرترب سنج هبار و عوضوم نیا
 یدحاو سنج زا هفئاط و د ره هکلب، دربی من لایاب
 دنتسه

یارب ربعت نیا: دوشی م هتفگ هکنیا اما
 نانز زا یضعب هک دراد نیا هب هراشا و تساماهبا
 هیاپ و تسینج یحص، دننادرم زا یرایسب زا رترب
 درادنی

هقباس هیآ رد لماعتم دنوادخ هکنیا رب افاضم
 یاهیر تررب زا یضعب تساو خرد نانز یهذ ماگنهد
 ربعت روطنیا ثرا لثم روما یضعب رد نادرم
 هک دومرف

بَلْعٌ مُكْضَعَبٌ هِبٍ هُلَّلا لَضَفَّ ام اوْنَمَّتَتَّ ال ﴿٤﴾
 اَمِّمٌ بِيصْنَدِ عَاسِنَلِّ و اوْبَسْتَكَا اَمِّمٌ بِيصْنَدِ لِاجْرِلِّ لِضِعْبِ
 عِي شَلِّ كِبِ نَاكَ اَللَّهِ نَّ اِ هِلْضَفَّ نَمَّ اَللَّهِ اوْلُسَدَّ و نَبَسْتَكَا
 (عاسنذ ۴ هر وسد زا ۳۲ هیآ) ﴿٤﴾. اَمِيْذ

هب هک ار یئاهی رترب تساو خرد دنوادخ زا «
 هشد هداد (نانز) رگید یضعب رب (نادرم) یضعب
 هزادنا نامه هب نانز و نادرم زا مادکره دیئامند
 بلط دنوادخ زا هشیمه و، دنشوکب هک دنراد هر هب
 ره هب و ا هکیتسردب دیئامند ار ششخب و لصف

«تساناد یزیچ

(ضِعْبٌ) و نادرم یاجبار (مُكْضَعِبٌ) سپ
عوضوم رد هئسم و هداد رارقن انز یاجبار
تسانینچ مهام ثحب

ماقم رد نز و درمیواست و یربارب و
ن انز زای ضعبی رتر بارب ی تافانم تیوه و سنج
تادادعتسا و اوقن دیسر رو هظ هب و تیبر ترثارد
درادن ادرم زای رایسب رب

تُاحِلْأَصْلَافٍ: دنوادخ هتفگ هکنیا: ممشد هتکن
عقاو هیآ همدقم رب عرف «تاتناق

و) هیآ رگید ت مسقا بان آ هلباقم زیند و هشد
 و زوشند زاکه کی نانز) «نُ هزوشند ن و فاخته ی تلالا
 نز :هک دناسری م (دیگانمید اینها نیکمت مدع
 و تلادع و قحدهی پربار دوز را که ه حطاص
 ی نر ،هدهند عرش و ترطف ماظن و نواقزا ی وریپ
 ت عاظا نیا و ،دشابی م ش رسمه عیطم هک ت سا
 بایگرد و دهدی م همادا هراومه و اروضدرد ار
 دنکیم ظفد ار و الام و دوز ، رهوشد

ی م ن وریپ رسمه ت عاظا زاکه کی نر اما و
 قوقد اءا رد و دنکیم نیکمت ی و زاکه دور
 و ا ،دزروی م (عانتما و ی شکر سد) زوشند ی رسمه
 هتشگ ج راخ ی رطف تاید ریسم زاکه ت سا ی نر
 هبات دوشد و ابیدآت هب مکد هک ت سا ی رورض و
 دیآ زاب میقتسم و ل ادتعا هار

هک دنراد عامجا هتکن نیا رب اءهقف :م تفه هتکن
 (ءزج) فزط رد درم و نز هید ،ص اصق رد
 ندب زاکه ی نر جکی سک رگا) ت سا ربارب و ی واسم
 هب هید هکیتقو ات) دنک ادجار و ا تشگنا لاثم ی رگید
 دعب هبن آزا و ،دسر بل ماکن اسنا کی هید موسد کی
 رد روطنیمه و ؛دوشی م درم هید فصذن ز هید
 (وضد ندش عطق ن و دب) ت حارج ندش دراو دروم
 ثلث هب هید هکیتقو ات ت سا ی واسم نز و درم هید
 فصذن ز هید دعب هبن آزا و دسر بل ماکن اسنا هید
 رابخا ی عرش مکد نیا دننسم و ؛ت سا درم هید
 ات سا ی رایسب

1 دننام ناسنا زاکه ی نر جکی هید و ت سا رتشد ۱۰۰ ناسنا ن تشک هید لاثم
 ۱۰ ن دیرب هید و ت سا رتشد ۱۰ ی نعین اسنا هید مهه کی ،ت سد تشگنا
 ی سک رگا لاد .ت سا ل ماک ص خشد کی هید ی واسم و رتشد ۱۰۰ تشگنا
 ناسنا هید (مهه کی) تشگنا ره هید ،در بید ار ی نر ای ی درم تشگنا
 هید (مهه سد) نازیم هب و ربارب نز و درم هید تشگنا سد اتس پ .ت سا
 درم هید ،لاثم تشگنا ۴ ی نعیر تشیین آزا و ،ت سا رتشد ۳۰ ی نعیل ماک

و رهوشد نید ی قرف لیصفت نیا رد و
تسین ناز و نادر مرگید دارفا نید و ش رسمه

تسار تشد ۲۰ ی نعین آ (مؤد کی) نز هید و رتشد ۴۰

قحنز، دندب ار دوخنز ی درم رگا سپ
 ی چیپرس و ازوشند دروم رد زج؛ دراد صاصق
 رهوشد قوقد عادا و ی ئوشانز فئاظو زانز
 هیآ لوزن نشد رد تایاور زانک هچنآ و
 دروم رد «**عاسینا ی اء ن ومأوق ل اجرلا**» هکرام
 رتخد هبیبش رسمه و ورمع نب عیبر نب دعس
 و اتروص هب رهوشد هک - تساهدش دراو دیز
 مرکا ربمغیپ تمدخ و اب رتخد ردپ و دز ی لیس
 مرکا ربمغیپ و دندیسر ملس و هلا و هیلع الله ی لص
 سپسو صاصق هب مکد ملس و هلا و هیلع الله ی لص
 لوزن هطساوهب دندومرف صاصق عفر هب مکد
 «**عاسینا ی اء ن ومأوق ل اجرلا**» هیآ ن دروا و لیئربج
 رواد و مکد نداد رارق و «زوشند» تایا رخا ات
 تسانز زوشند دروم رد - ی ئوشانز تافلاتخا رد
 هبیب زوشند هب حیرصت تایاور نیا هک روطنامه
 دنداد دعس هب تبسند

ملس و هلا و هیلع الله ی لص مرکا ربمغیپ سپ
 صاصق هب رماء ادتبا صاصق ی لک مکد بسحرپ
مُنْفِقُوا مَلِئْمًا أَوْ يِقَاعًا مُمْبِقًا نِإِ وَ : هیآ لثم دندومرف
 هب (آیه ۱۲۶، از سوره النحل) «اگر مورد
 آزار و اذیت قرار گرفتید می توانید به همان مقداری
 که اذیت شده اید تلافی کنید.» و **آیه یف مکل و**
 هروسزا، ۱۷۹ هیآ (بَابِلَا ی لُوا ایه قاید صاصقلا
 صاصق رد تیارد و درخلها ی ا» (هرقبلا : ۲
) . تساهتفهذ ی گدنز و تایدامش ی ارب

1 دروم رد هک ندرکن نیکت و ی زاورپدنب و ی شکرسد ی نعید، زوشند
 ی نعیدضرلا زشدتغلر و ،دوشد عقاو دناوتی مود ره ،درم ای نز
 قوقد و ددزا نزا ی درم ی نعید (تفرگ عافترا) دش دندب نیمز - عفترا
 قوقد زان ترابع هک ار درم قوقد نز ،دنیا منیکت مدع و عفاتر دوخ
 قوقد ریاس و هفتن زانز قوقد درم ای و دهدت تسای ئوشانز روما
 دنکن عادا

یٰۤاَءَ نَوْمَاوَقَ لِّاَجْرِلَا» ثحب دروم هیآ و
 هب ار صاصق رد هدر او تایآ تیمومع «ءاسینلا
 .تسا هداد صاصتخا «نز زوشن» دراوم ریغ
 مپدهکی تروصرد ،هکنیا رب دنکیم تالاد و
 درم ،دور بی ئوشانز فئاظو زای چپیرسد و زوشن
 ؛دهد رارق هیبنت دروم ار دوخ رسمه دراد قد
 هلاآ و هیلع الله یٰ لصد مرکا ربمغیپه کار یٰ مکد سپ
 و تسای مومع و ماء مکد ،دومرفءء ادتبا مّلسد و
 دنوادخه کار یٰ مکد

(در این مورد) اراده فرمود، حکمی خاص است و البته حکم خدا پسندیده و بهتر است. (و البته با وجود حکم خاص دیگر نمیتوان به عمومیت حکم عام استناد کرد).

هطساوب نادره نوچ: متشه هتکن
 لکش نودب دنشابیم نانز میق دنراد هکی نهای رتر ب
 ،دنکن ناشتیذا ؛دنیا منب ار اهنأ ل ا د تیاعر دیاب
 و مکاد ار هچنأ و ،دننزن ار اهنأ و دنهذن ناشمانشد
 دنکیمت بقارم و هظحلام تلم و تیعر ق درد ی ل ا و
 ی لصد ادخل لوسر هک ؛دنیا من ت ا ع ا ر م ن ا ن ا ق د ر د
 مُكُّك و ع ا ر مُكُّك» :دومرف ملس و هلا و هیلع الله
 هک دینا پوچ مکح رد امش همه :هتتعر ن عل و وئسم
 و) ن ا د ن ف س و گ ز ا ی ر ا د س ا پ و ت س ا ر د و ظ ف د ر ب
 ت س ا و خ ز ا ب و ه ن خ ا و م د ر و م د و خ (ت س د ر ی ز د ا ر ف ا
 «تفرگ دیهاوخر ارق

ر بمغیپ ز ا هک ت س ا ه د م ا ن ا ز ی م ا ر ی س ف ت ر د
 :هک ه د ش ت ی ا و ر م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د م ر ک ا
 ی س ک ر ه و ت س ا ی گ د ن ز ف ط ل و ی ش و خ ه ی ا م ن ز «
 و ع ی ا ض ا ر ف ی ط ل ا ع ی ش ن ی ا ه ک د ی ا ب د ر ی گ ب ا ر ن ا ه ک
 و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د ا د خ ل و س ر و ؛«دنکن بارخ
 ن ا ب ه ک ا ر ی ت س د ه ن و گ چ « :دومرفی م ب ج ع ت ا ب م ل س
 ی و ر ز ا ی د ز ا ر ت ن ی ش ن م ه و ب ا و خ م ه ن ز
 ه ب ی ف ا ک ر د و «؟ی ز ا د ن ا ی م و ا ن د ر گ ه ب ت ف ط ل ا م
 ه ی ل ع) ر ق ا ب ه ا م ا (ر ف ع ج ی ب ا ز ا م ی ر م ی ب ا ز ا ش د ا ن س ا
 م ر ک ا ل و س ر :دومرف هک ت س ا ه د ش ت ی ا و ر م ل س ل ا س ل ا
 ز ا ی س ک ا ی ا « :دومرفی م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص د
 ر د ت س د س پ س د و د ن ز ی م ا ک ت ک ا ر د و خ ر س م ه ا م ش
 ل ا ث م ا و «؟دزیوآی م ا ف ص د و ف ط ل ی و ر ز ا و ا ن د ر گ
 ل م ا ت ز ا و ؛دوشیم ه دید د ا ی ز ت ی د ا ح ا ر د ت ا ن ا ی د ن ی ا
 ن ش و ر ن ز د ر و م ر د م ل س ا ر ظ ن ا ه ن ا ر د ر ک ف ت و

نیا رد لّوا هیآ زا شحب میتفگ اجنیا ات هچنآ
ت شاد ق فوم ن ادب ار ام دنوادخ هک دوب هاقم

نوماريد شحب: مود الحرم زا مود لصف
و فور عمابن هنياء يذال لثم ن هلا و هيا
ميكد زيزع الله و هجرد ن هنياء لاجرلا

مود هیآ رد ثحب

لجوزع دنوادخ لوق ماقم رد مود هیآ اما و
نَهیلَع لِاجْرَلِّ وَ فِورُ عَمَلَابِ نَهیلَع یذَلَا لُثْمَ نَهْلَ وَ
۲: هرود زا ، ۲۲۸ هیآ) «میکد زیزعُ الله وَ تَجَرَد
زا هک (تسا ی قوقد ی بوخ هب ن انز ی ارب) هر قبلا
ی فیلاکت هکن انچمه (دوشد تیاعر دیابن ادرم فرط
و) دننک تیاعر دیابن ادرم رطاخ هب هک (دندراد زین
دنوادخ و تسا ی رترب زا ی اهجرد اهنا ربار ن ادرم
»تسا میکد و زیزع

هب ار نآ مدرم هک تسا ی زیچ نآ فورعم
ندمت رظن زا ار نآ فرع و ،دنسانشی م ی بوخ
،تسا رکنم نآ دض و درینپی م ی عامتجال و ادم
و دنکی م راکنا ار نآ فرع هک تسا ی زیچ نآ و
دیامنی منزل و بقی عامتجا تایدر

هک دشاب ی زیچ دیاب امتد فورعم سپ
عرشد و دریگ رارق لقع قیدصت و اعاضما دروم
و هدیدنسپ ی اهتسنس زا م عا دهد روتسد نآ هب
هدیمد قلاخا و ی قلاخال ئاضف

هیآپ ربار دوخ تعیرشد ماسا نوچ و
دهاندان بناسنا عون ی لصا تقلذ و ی عقاو ترطف
ار نآ مدرم هک تسا نامهی و دزد فورعم ،تسا
تکرح ترطف ریسمر به هک ی مدرم هتبللا ،دنریذپ
جراخن آ راوتسا شور و میقتسم هار زا و هدرک
دناه دشند

راوتسا هیآپ نیا ربه هک ی ماکحا زا ی کید

دراو مکدر د دارفا یربارب، تسا
هجیتت رد هک؛ تسا (فئاظو و قوقد) اهن آرب
تسا اهنآ دهع رب هچنآ و فئاظو رد دارفا همه
دنربارب (نایز و دوس) عفانم رد و

ن سحا و حذ به ی و استن یا هک دنامذی فخم و
 ره ی ارب هک هچنآ ظفد اب ز ج دش دهاو خذ ر ارق رب
 و یرطف ت ایصوصخ زا معماج دارفا زا یرف
 دوجو تایید فالتخم نوئش و تقلذ همزلا راثآ
 ی اهداد رارق و موهوم یرابتعالئاسمهذ ؛ دراد
 ی دامنوبز و تسپن دمتس اساربی عونصم
 تا عارم دیابی ناسنا هاضاف هینیدم رد سپ
 ی بو دنمزاینه ، ملء و ل هاج ، یوق و فیعضل احد
 و هیلوا ءانب س اساربی ترطف ره و ، دوشب زاینه
 داوم و دریگ رارق هظحلام و رظندرومن آی لصا
 هب یدنمزاینه جرد و جایتحا بسدر بمزلا یتاید
 دوشد ءاطعانآ

ی عقاو و حیحص تاواسمه نامهنیا و
 ارش ماکحلا س اساربی و هیاپنیا رب و ، تسا
 هدرکی راج و یراسنزنایز و دوسدروم رد
 دهعربای و واعفنه هک ار ی ناهزیچ و ؛ تسا
 اب هتبلا ، تسا هداد رارق ربارب و دننامه تسا و
 دنوادخ هک یرطف تیعموم ظفد و قیقده باسح
 زا درمه هارمه عامتجا هریاد رد ی لاعت و لکرابت
 تسا هومرف ءاطعا و هبل سانت و حکانت

ی عامتجا بهاوم رد هک تسا دقتعم ماسا
 یرترب زا ی اهجرد ن انز به تبسن ادرم ی ارب
 «نَهِيَاءُ لِحَجْرٍ لِّو» لاعتم دنوادخ هتفگ سپ ؛ تسا
 «تسا ی تیزم ن انز به تبسن ادرم ی ارب : هَجْرَد
 همه و تساق باس مکده دننکلماک و ممتهمدیقه
 هک تسا نیا نآ و ؛ دناسری م ار ی دحاو ی نعمه یآ
 هداد رارق ار ی دحاو ماکحلا درم و نزنید ترطف
 نیا رد ن انز رب ن ادرم یرترب ظفد اب تسا
 ی عامتجا بهاوم

ی و است و د ن آ ن ی د ن و ا د خ ر ا ی ع م ن ی م ه ا ب و
ه د و م ر ف ع ض و ا ر ی م ا ک ح ا ن ا ن آ ی ا ر ب و ه د ش ل ن آ ق
ت س ا و ا ه د ه ع ر ب ا ی و ع ف ن ه ب ه ک ا ر ه چ ن آ و ت س ا
ت س ا ه د ا د ر ا ر ق ه ب ا ش م و د ن ن ا م ه

درم زان ز زیامت هوجو

نید ماسا ، راوتسا و مکم هیاپنیا رب و
ردی دامی گدنز نوئش ریبت رظن زان درم و نز
،تسا هداد رارق تاسم و یربار بل مع و هدارا
یّدام یاهی دنمز این رد درم هک روطنامه سپ
زان آریغ و ندیماشآ و ندروخ لثم یناسنا
هدارارد زینز ،تسال قتم یّدام تایدل تاسم
؛دشابی م دوخ چنرتسد لکلام و تسال قتم لمعو
هداد رارق تیصوصد و واردم ماسا هکنیا زج
تلصخ و دنیا هب وای هلاشنیرفآ و ترطف هک
:دوشی متوافتم و زاتم درم زان

عون داجیا رد نز هک تسانیا هانآ زایکی
ناسنا عونو تساتشک هلز نم هبن آومذو یناسنا
ماکد زان و ؛دراد دامتعا یو رب دوخل سن یاقبرد
صصتخا (لسن دیلوت) تشک هب هک هچنآ هب یهلا
و ادج درم زان بیترت نیدب و هدش صصتخم ؛دراد
مُکَثِّرَد اوتأف مُکَلَّ ثَرَد مُکُوَاسِنِد) ؛تسا هدیبرگ زاتم
(مُتَّئِشِی نَأ) (آیه ۲۲۳ ، از سوره ۲ : البقره) : «زنان
شما کشت شماینده این کشت هرگاه که می خواهید
وارد شوید» .)

و ساسحا تّقر هیاپربن ز تقلذ هکنان مود
نیا و ،هدش هدهن ناینبت فاطلا و قیقر هفطاع
کیرد هک یفناظو ماجنا رد ینامسج یاهی گژیو
شماجنا هب دیاب و تسا وادهع رب حلاص عامتجا
کرتشم ماکد ماسا رد .دراد ماتت یلخدم دنک مایق
نیا هب ،کیره یصصتخا ماکد و درم و نز نید
.ددرگی مزابت رطف زان هدش هتفرگ هفسلف

دنوادخ زان » :هک هدش رکذ هیانیا لابق و
(نادر م) یضعب هب هک ار یئاهی رترب تساوخرد

ره ، دیئامنن ه دشد هداد) ن انز (رگید ض عب ه ب ت بسن
 دنراد هرهب هز ادنا نامه ه ب ن انز و ن ادرم زا مادک
 ش شخب و ل ض ف باط ادخزا و دناه دروا تسد ه ب ه ک
 اوْتَمَّتْ لَا وَ ﴿ ۱ ﴾ «تسا اناد ی زیچ ره ه ب و ا ه ک دیئامنن
 اَمِّ بُيُضَانَ اجْرًا ضِعْبِ عِيٍّ لَعْمُ كُضْعَبِ بِاللهِ لَضَفَا
 نِمَ اللهُ اَوْلُئِدَ وَ نَبِسْتُكَ اَمِّ بُيُضَانَ عَاسِنِلًا وَ اُوْبَسْتُكَ
 زا ، ۳۲ هیآ) «بامیلع عی شد ل کب ن اک الله ن ا ه ل ض ف
 (عاسنلا : ۴ هرود

دیامرفبدها وخیمناییدنیا ابل اعتم دنوادخ
 یئاهی رترب هب نادر م صاصتخا کلام :هک
 هک تسا ی فیاظو و لامعا طقف (نانز هب تبسن)
 ل وحم آهن آزا کیره هب شنیرفآ و ترطف لماع
 نیا اب و تسا صاصتخا کلام اهنتنیا و دنکی م
 .دندراد تیمومیق نانز ربنادر م راوتسا رایعم
 و ی عامتجا قوقد همه رد نزن یاربانب
 و بسکرد و ،تسا کرتشم درم ابی دابع ماکحا
 اهر رضع فد و عفانم بلج و مّلعثو میلعتو تیکلم
 ود نیا مظهلام هب هک هچنآ رد زج ،دراد للاقنسا
 رد ناسنا عونذ ی اقبی ارب ترطف هک ی تیصوصخ
 هک ،تسا جراخ و ا هدهع زاتسا هداد رارق نزن
 (و ندوب رازتشک هلزنم هب یکی ی گژیو ود نیا
 یرگید و)تسوان ندوب ناسنا هفطنش رو رپّل حم
 زال یلد ود نیا هب و ی و تقلذ تفاظلا و تفارظ
 ی تخسر سد و ورین لامعا و تیلعف رد درم هبترم
 .دوشی م جراخی لّقعثی گدنز و تّددش و

جاتحم هک تخسل امعا ماجنا ربن س پ
 مهم هک تسا دیدشل محثو تنوشخو دایز تردق
 دشابی م تموکد و تواضق و گنج آهنآ نیرت
 ش ترطف رد هک درم فلاح هب .تسینرداق (اعبط)
 تسا درم و او ،هدش هداد رارق لّقعثو تنوشخنیا
 ی م ی رترب زای اهجرد نزن هب تبسن درم ی ارب و
 طسبو ی نامسج هینبو لّقعث هجرد نامهنآ و دشاب
 ی ارب س پ ،تسوا ی ندب تردق و لماع رد ی نوزفو
 .تسا ی تیزم و هجرد نانز ربنادر م

کپ ساسا ربلج و زّع دنوادخ هک نانچمه
 زانیدعاق ربار نینمؤم زانیدهاجم ی لک رایعم
 ʾالله لّضَفَرُ :تسا هومرف و هداد ی رترب نانا

وَأَجْرَدَنْ يَدِ عَاقِلًا يَدْعُو مَهْسُفًا وَ مَهْلًا وَمَا بَنْ يَدِ هَاجِمًا
(عاسد: ۴ هر وسد زا ۹۵ هیا) «بِئْسَ حُطْبُ اللَّهِ دَعْوَى الْأَكْ
هَارِ رِدْ) نَاجِ و لَامِ هَبْ نِيدِهَاجِمِ دِنَوَادِخِ»
لَامِ لَذِبِ هَكَ) هَتَسَشْنُو دَعَاقِنِ انْمُؤْمِرِبِ ارِ (شِ دُوخِ
هَدَادِ يَرْتَرِبِ و هَجْرِدِ) دِنِرَادِنِ ادْخِ هَارِ رِدِ نَاجِ و
هَدَعُو و كِنِ شِ ادَاپِ دِنَوَادِخِ هَمِهْ يَارِبِ و تَسَا
«تَسَا هَدُومِرْفِ»

زَا يِ اِهَجْرِدِ نَانَزِ رِبِ ارِ نَادِرْمِ دِنَوَادِخِ سِ پِ
هَكْنِ يَا دُو جُو اِبِ، تَسَا هَدَادِ يَرْتَرِبِ
هَبْ تَرَطْفِ و يِ عَامْتَجَا يِ كَدْنَزِ فِرْعُ رِدِ هِچْنَا
هَدِهْعِ رِبِ هَكَ تَسَا يِ زِيچِنَا دِنِنَامِهْ تَسَاهِ نَزِ عَفْدِ
دِشَابِي مِ اِهِنَا

نزی بوجو عنمی لصا بجوم بلطم نیا و
 یباحتسا عنم و تموکد و تواضق و لاتقز اها
 دشابی م رگید ماکذا زای رایسب زاهنا
 میا نوماریپی میق دیهار با نبی لع ریسفت رد
 دیوگی م هکتسا هدمآ ﴿عَجْرَدَنَّ هَيْلًا لِاجْرِ لِلَّ﴾ هفیرش
 نانز رب نادر م قح: دومرف ملاسلا هیلع ماما
 روطنامه و «تسا نادر م رب نانز قح زارتشید
 رد اهنا یربار بابی تافانم بلطم نیا میدرک ناید هک
 دراندق و قد

رکذتود:

ماکذا، یرازگن وناق ماگنه هب ملاسا :لوا
 ینی و یدرم تقلد ساسا ربار تیجوز و یرسمه
 ریغ اهنا نایم ردی سنج بذاجت اریز، هداد رارق
 اهنا زامادکره، تعیبطتسد و تسابانتجالباق
 زهجم لثم دیلوت صاخ تازیجت و لئاسو هبار
 لطاب و هدهید تقلدی نامسج مرف و ؛تسا هتخاس
 .تسا هتفرگن ماجنا

تیاغ چیه لسنی اقبتهجلثم دیلوت زجو
 هدوبن نامتخاس و زیجت نیا یارب یروظنم و
 نیا ربی ئوشانز و حاکن لمع نیاربانب ؛تسا
 و تفع رب ماکذا اذل و ،هدش هدهاندب تعقاو
 نداد رارق و رهوش هب نز صاصتخا و باجد
 یراوتسا و ندرک مکحم یارب نآ دننام و هده
 .تسا هدش هداد بیترت هداوناخ ساسا

یبرغ زامعایند رد دوجوم نیناوقی لو
 رد نیجوز تکرش ربار جاودزا ناینب یقرشاید
 عونکینیا و ،تسا هداد رارق یگداوناخی گدنز
 رتدودحم و رتگنتی اهرئاد ردی کارتشی گدنز
 رد و مظللم نودبتسا یرهش عامتجا هریادزا

لَسْنُو دِلَاوَا ظَفِدُو لَثْمُ دِيلُو تَلِصَانُ تَفْرَگُ رِظْنِ
چِيهَ ضَرَّعْتَمُ زُورْمَا يَإَيْنِدُنْ يِنَاوَقْلِيْدُنْ يَا هَبُو
لَثْمُ تَسَا هَتْفَرْگُ رِظْنِرْدُ مَلَسَا هَكِي نَاهَزِي چِرَا كِي
بَا جِدُو تَفَّعْ

تسا هدشن آریغو و هققدو

درم و نزی قوقدی و استی انعم

هب اهنت هک مدرم زا یرایسب :مؤد رکذت
دناهر هدی بی هاگآ و ماعزا و ،دنکی مافتکارهاوظ
و درم قوقدرد تاواسم ی نعم هک دنیا منی م روصت
دننام تسرد اهنا زا کیره یارب هک تسا نیا نزی
هتشاد دوجو اهر هب و فئاظو و ماکدا ، یرگید
تساق دز ا رودی نخسو و هطلغم هتفگ نیا و ،دشاب
ی و استی نعم هک دنا هتفاینرد نانیا اریز
ی قد بحاصره قد نداد ،لدعو و ،تسا لیدعت
و رتشیب هذ ، قاقحتسا روخرد و مزادنا هب تسا
ضقد و بولطم فلاخ هب هنرگ و ؛رتمک هذ
زا ی زیچره هک اریز . دشدهاوخ رجنم ضرغ
لیدبتش دوخ فالخم و دض هب دنکز و اجتدوخ دد
دوشی م

نیدن دیماشا و ندروخرد تاواسم ی نعم
زاینه مزادنا هب کیره هب هک تسا نیا ناسنا دارفا
هب هکنیا هذ ؛دوشدهداد اذغی ندبش شک و ی مسج
و تیمک رظن زا یرگید دننام تسرد کیره
دوشده دیناروخ اذغ تیفیک

ی لادرد تسا نکم ی زیچ نینچ هنوگچ
زان دیکم ابریشی مکر ادقم هب ر اوخریش لفظ هک
ماگشیپ ن اولهپ کی و تسا جاتحم شردام ناتسپ
هدعو کی کاروخن ایرب ی اه رب دربنی یاهن ادیم رد
،دوبدهاوخ هتلاقاع هنوگچی و استنیا و ؛تسا و
هعرج کی یارب ر اوخریش لفظ نیا ریش هک
هربت شوگزا همقل کی و ،تسین ی فاکم ه ن اولهپ
!؟تسا ی فاکم ر اوخریش نیا تکلاهی یارب ن ایرب
و زیهرپ و تدارتسا جاتحم ،ضیرم

صرق دنچ اب ملسد صخشد و تسا و راد ن دروخ
صخشد و ؛دیامپی م ار ی ناباید بآ ی اهزوک و ناند
ی اقب ی ار ب هک ار هچنآ ود نیا زا کیره هب میکد
و ی لّوا هب ار ی لّوا دهدی م تسا مزلا ش تایید
دنک لمع نیا س کع رگا هک ،ی مّود هب ار ی مّود
میکد هک اشاد و ،تسا هدرک کلا هّار و فار و دره
لّدبم ش تمکد تر و صنیا رد هک دنکب ی راک نینچ
لّدب درخی ب و هیفس هب میکد زا ش ماند و تلاهج هب
دوشد.

ی‌واست رد ترطف‌ی‌اضتقا هک هچنآ و
 نیا تسا دارفا نید‌ی‌عامتجا قوقد و فئاطو
 هزادنا هب) شقّدی‌قّد بحاص ره هب هک تسا
 رد هک تسین نیا ی‌واست و ؛دوش هداد (ت‌یفرظ
 تاهجر یاسو و ناکم و تردقو ی‌گنوگچ و رادقم
 دنشادر باربم هابضارعا و

هب هک تسین نیا ترطف‌ی‌اضتقا زیند و
 متسد و ملظ دروم نارگید و دوش هداد ی‌قّدی‌ضعب
 ی‌نعم نیا ی‌اضتقم‌ی‌لو ،دنوشد عقاو (ق‌د ن‌دادن)
 ماقم ره هک تسا نیا تاواسم زا هئلاهاج
 هزاتزو ماوند هب و ،دوشد هداد ی‌سکره هبی‌عامتجا
 ی‌وسرت هب و دوشد هدرپس‌ی‌داتسا ی‌سرک ،راک
 بیرخت زج نیا ایآ و ؛عاجش ناولهپ ماقم فیعض
 بیرخت هجیتد رد و اهنآ کید ره ندرک دساف و
 ؟تسا عامتجا

دنکی‌م‌اضتقا ی‌عامتجا لدع هک هچنآ هکلب
 ت‌یفرظ) ی‌رطف‌قوقد ن‌ازیم هب دارفا نید‌ی‌واست
فَلْکِیْ لَا ،تسا اهنآ ی‌باستکا قاقحتسا و (ی‌دوجو
تَبَسْتِکَا اُمَّ اِهْلِیْءٍ وَ تَبَسْتِکَا اُمَّ اِهْلِ اِهْعَسُو لِآ اِسْفَنْدُ اَلله
 (هرقبلا : ۲ هرودسزا ، ۲۸۶ هیآ)

هزادنا هب زج ار ی‌دوجو چیه دنوادخ»
 ره ی‌اربدنکی‌مذل وئسم و فاکم شای‌ئاناوت
 واهیلع رب و دنک بسک هک تسا ی‌زیچ نآ ی‌سفن
 «.دروآتسدب هک تسا ی‌زیچ نآ زیند

ره ن‌دیسر ی‌نعم هب ی‌واست نیاربانبد
 قّدود دروخربدجوم دوخ قّدهب ی‌قّدهب بحاص
 ی‌رگید قّدل‌اطبا ای و ندشع‌یاض و رگیدکی هب
 دشد‌هاوخن ،متسد و روز هارزا
 لاعتم دنوادخ هتفگ هک تسا ی‌نعم نیا و

وَ فَوْرُ عَمَلٍ بِرَّهْمَيْدٍ يَدَّلُّ لُثْمًا نَهْمًا وَ ﴿: در ادبی م ن اید
ن ا م ه ف ر ع ر د ن ا ن ز ی ا ر ب : «. تَجَرَدَنَّ هَيْدَعِلِ اجْرِلِلِ
ن ا د ر م ی ا ر ب و ت س ا ه ن آ ه د ه ع ر ب ه ک ت س ا ی ز ی چ
«. ت س ا ی ر ت ر ب ز ا ی ا ه ج ر د ن ا ن آ ه ب ت ب س ن
د ر م و ن ز ی و ا س ت ی ا د ن د ن ل ب ی ز ا و آ ه ب ه ی آ و
ف ا ل ت خ ا ه ک ی ل ا د ن ی ع ر د د ه د ی م ا ر

ن ز و درم توافت و دنکی م ناید ار و د ن آ نید
دیامنی م دیکآت و تیبتت ار

درم نید ه نلا هاجت او اسم نیا هکت سادیپو
هک میریذید هکنیا رگم دبایی مذ ققت لاصا ن ز و
ار دنزرف و دنیا زب و دنوشد هلماد دیاب م ه نادر م
ن انز و ، دنوشد تشکو و شرحد ه لزنم هبو دند ریش
ی گدنز رد ار درم شقند و دننک ادیپ ی گنادر م م ه
زج ی بلطم نینچ زار با ایآ و ، دنیا م ن افیا ی ئوشانز
ن انز ی بار خ هب هکن او ج و ریپ ی ار بر خست ه یام
دشده او خ ر جنم هورگ و د ر هت کلاه و نادر م و
؟ تسه م ه ی رگید زیچ

ور شید رد ار ی برغ ن دمت نونکا ام و
مهد ار ی گداوناخ ی گدنز ساسا ه نوگچ هک میراد
رد ن انز دور و اب ار ش مارآ و ی تحار و هتخیر
قو قند نداد و هنادرم ی اهراک و تاعامتجا
عامتجا زا ، نادر م دننام افیک و امک اهنا هب ی واسم
تسا ه دومن بلس

هز رابم ی رکفت زرط نینچ اب م لاسا ی لو
هب و تسا زیتسرد ی ریبتت عون نینچ اب و دنکیم
و ی ناسنا به او م لوصا رد ن ز و درم اکارتشا
زان آ زا هک هچنآ و تسا رایتخا ه لئسم هک ی رطف
دیامنی م مکد ، دوشی م هدیئاز لمعو هدارا و رکف

نوئشده م هر دت لآخذ و فرّصت ی ار بنز
و ؛تسا ل قتسم دوخ ی عامتجا و ی درف ی گدنز
هداد هجو نیر تلماک هب ار ل لاققتسا نیا و ا هب م لاسا
رد و ل قتسم آسفن ی هلا تمعد و فظلا هب هک ؛تسا
نانچنآ ،تسا ادج نادر م زا لمعو هدارا
ی اهرود چیه رد و ایند ی اج چیه رد هک ی للاققتسا
و ا دوجو خیرات تاحفص و تسا هدشن هداد ی و هب

تسای لاخن آزا یرادر و خرد زرا

مُكَيِّءٌ حَائِجٌ الْاَفْرِ : دیامرفی م لاعتم دنوادخ

زا ، ۲۳۴ هیآ) «فَوْرُ عَمَلٍ نَّهْسُفْنَا يَف نَعَفَامِيْف

(هر قبلا : ۲ هر وسد

«در آنچه که زنان در نفس خود (برای خود)

از خوبی انجام دهند بر شما باکی نیست (به شما

ارتباطی ندارد)».

و كَرْتَشْمَ لِمَا وَعَنِيَا دُوْجُوْا بَدَنَكِيْلُوْ

نادر مبادی رگیدت هج زانان زردی و استم

یژولویزیفم لعدرد :هکنیانآ و دنراد فلانتخا
هینب زا هیلامک تاهج رد هک تسا هدش تباث
و باصعا و اهگر و بلق و زغم دننام ی نامسج
طسوتم دد زا نانز طسوتم دد ،نزو و تماق
فیظلنز س نجل یلد نیا هب و ؛دنرت بقع نادر م
درم سنج هک روطنامه تسا رتفیرظ و رت
دننام هفیظلات اساسحا و ؛تسا رتتخسو رتنشخ
و یئابیز هبلیم و بلقتقر و ی تسود و قشع
درم رد لقت و هدوب درم زاشید نزر د شیارآ
.دشابیم نزر زاشید

و س اساسحا نزی گدنی ی لک روطه ب و
تسا رکفت و لقتی گدنی درم ی گدنی و ،هفطاع
هک تسا هدش بجوم (توافقت) تلء نیا و
ی مومع فیلاکت و فئاظو رد اهنآ نید م لاسا
رما ود زا یکی هب فیلاکت نآ م اوقه هک ی عامتجا
.درانگب قرف دوشی م طوبرم س اساسحا و لقت

ار تموکد و تواضق و داهجو یروانگج
هب روما نیا هک اریز ،دهد ص اصتخا نادر م
ی لقتی گدنی و دنراد ن اوارف جایتحا ی لقتی اوق
ل باقم رد و .تسا نادر م رد نانز زا رتشیب
ریبدهت و اهنآ تیرت و دلاوا ی رادهگن و شرورپ
نیا نوچ - دیامن رانگاو نزر هب ار لزنم روما
و هفطاع لامعا هب ی رتشیب جایتحا روما
هققن و لزنم جراخم و - دنراد فیظلات اساسحا
ماجناناکما هک ،درانگب درم دهع هب م هار لایع
.دشاب (نزر) وای ارب روما نیا

ی ارب هک ؛تسا تمکد و تلادع زجنیا ایآ و
و ،هدش هداد رارق یزایتما نانز هب تبسن نادر م
اناد دنوادخ تقلذ سومان (قبط ی رترب) نیا»

هرو سزا ، ۹۶ هیآ (.مِیْلَعًا زِیْرَعًا رُیْدَقْتِ كِلْدَ «تسا
، ۱۲ هیآ و سید: ۳۶ هرو سزا ، ۳۸ هیآ و ماعنالا : ۶
(.تلصف : ۴۱ هرو سزا

رد ردقچ هک دنوادخ یا وتی هژنم سپ
نکل و» ،تسا هتفهذ تمکد و تلادع ،تلعفا
هارمگ دنک زواجتل ادتعا ددزا هکار یسک دنوادخ
بُاتَرْمُ قِرْسُمُ وَ هُنَّ مَآلِلُ ضِیْ كِلْدَکَ «.دومندهاوخ
(ن مؤملا : ۴۰ هرو سزا ، ۳۴ هیآ)

روطېمېدرک رکذ اجنيا رد هک ار هچنآ مامت
هدش هاجنا هيجان زا هک ى تاحيضوت اب هصلاخ
راوگرزب داتسا نازيملا ريسفت زا هک دودى بلاطم
۱.تسا هدش هداقتسا ى نابطابط هملاء

ثحب راگدروړپ ى رايد و کمک اب اجنيا رد
ديسر ناياپ هب ديجم ن آرق ه ميرک هيا ود زا
هب راگدروړپ ى رايد و قي فوت هب نونکا و
دراو عوضوم نيا رد هک ى اهلا رياس رد ثحب
،تاياور زا دنترابع هک ميزادريپم تسا هدش
داهج طوقس رد ار ثحبء ادتبا و ترهش و عامجا
زانز عنم دروم رد س پس و ميهديم رارقن زانزا
درک ميهاوخذ ثحب تموکد و تواضق

نز داھج

بجاو ال کشم ی اثنخ و نز ربو : دیوگیم هکی ئاج
تسیند

دیوگیم «عیارش» باتک رد ققمه و
بجاو ریپ ریغ رکزم دازا فاکم ره رب (داهج)
درمریپ و نز و نونجم و لفظ رب سپ ؛تسا
تسیند بجاو

بوجو رد :دیوگیم «ریرحت» رد هملاء و
و نز رب سپ ،تسا هدش طرش تیروکذ داهج
یثنخ صاخشا زا و ،تسیند بجاو لکشم ی اثنخ
داهج وا رب دوش قحلم روکذ سنج هب هک ره
ددرگی م بجاو

داهج بوجو رد :دیوگیم «هرکذت» رد و
و ی دازا و لقع و غولب :دراد تیلخدم رما شش
هلیسو) هققد دوجو و ندب تملاس و تیروکذ
تلء هب ناز و :دیوگیم هک اجنآ ات ،(ش اعرار ما
داهج ،نآ هب مادقا زا ناشیئانوت و تردق مدع
نیا رد ناشیارب ی مهس و تسیند بجاو ناشیارب
تسا هدش هداد رارق رما

فانصم راتفگ حرش رد «رهاوج» رد و
بجاو نز رب «هلمج هب عجار» عیارش بحاص
(عاملاء لوق رد) بلطم نیا رد :دیوگیم «تسیند
مسق و د ره هب عامجا هکلب تسا هدش هدید ی فلاخ
نز هکنیا رب افاضم ،دراد دوجو) لوقنم و لاصحم
قبط نینمؤملا ریما و ،تسیند داهج ی ئانوت ار

1 می مذاقیقت و تسیند صخشم لاماک و ا تیسنج هک تسا ی صخش یثنخ
تاصخش تلء هب یثنخ صخش ی هاگ .نز ایه تسا درم تفگ ناوت
،دوشیم بستنم نز ای درم سنج و د زا یکی هب ی لسانت ی نامسج ی جراخ
تسا هدش هتخانند نز ای درم ناوئع هب داوناخ و عامتجا طیحم رد ای و
ای و رکزم سنج هب ار و ناوتیم ی صاصتخا ی لیمکت تانیاعم اب ای و
هتخانند ی سنج هورگ عزج یثنخ دراوم نیا همهرد .درک بستنم ثنؤم
نکم ی نز ای درم هب باسئنا نینچ یرداند دراوم رد .دوشیم بوسحم
(مجرتم) .دوشیم هدیماذ «لکشم ی اثنخ» ریخا دراوم نیا ،دوشیم

داهج دنوادخ» :دندومرف دنکیم لقنغبصا هک یربخ
درم داهج سپ، دومرف بجاو نانز و نادر م ربار
رد ات دیامذ راثیا ار شناج و لام هک تسانیا رد
تسانیا رد نز داهج و، دسر بت داهش هب ادخ هار
دشاب ابیکش شرهوش تیزا ربه هک (مشکلات
شوهرداری را بپذیرد و تحمل نماید). «گرچه ممکن
است بگوئیم که فرق معنی جهاد مردان و زنان
موجب عدم شرکت هر دو در امر جهاد می باشد.

۱ طور شد هکنا زا سپ «ضایر» رد و هشت‌گانه جهاد را که از آن جمله ذکوریت است بر شمرده گفته است: در این مورد (ذکوریت) هیچ خلاقی را از فقهاء ندیده‌ام (که کسی ذکوریت را شرط لازم برای وجوب جهاد نداند).

رد عامجا (تیروکذ) بلطم نیا رد هکلب
 رد هکناچ دراد دوجو ءاهقف زای هورگت ارباع
 رکذ طیار شد مامت دروم رد عامجا هب «هینذغ» باتک
 باتکرد و: دیوگیم هکی ئاجات، دراد حیرصت هشد
 هب هراشا ندوب درم و غولب هرابرد «ی هنتم»
 طرش زیند و طرش ود نآ رد هکلبتسا هشد عامجا
 حیرصت زیندی ئانیباند و (ی دازآ و لقع) موسد و مود
 .تسا هشد ءاهقف عامجا هب

رکذت دنچ

هکی داهج هک تسا نآ ن قیتم ردق - لّوا رکذت
 تسای داهج، تسا هشد هتشادربن ز هدهع ز اعرش
 نید هب رآفکت و عدی اربن یلمسم هیحان ز اءادتبا هک
 ماسقا ریاسد دروم رد اّما و، ددرگیم عورش ماسا
 هکلبتسیند مولعم اهنا همه رد تیعونم داهج
 .تسا مّلمسنانز ربن آ ماسقا زای ضعب بوجو
 رد ار تیروکذ هکنا زا سپ «اک لاسم» رد
 داهج هک نادب: دیوگیم دنکیم طرش داهج بوجو
 :تسای ماسقای اراد

فرط ز اءادتبا هک تسا نیا: لّوا مسق
 نیا و دوشیم عورش ماسا هب ت و عدی اربن یلمسم
 و لقع و غولب هب طورشم هک تسای داهج نامه

۱، لقع، غولب: زاسترابع ضایر باتک بحاصد دزد طورشد نیا و
 ضیرم نینچمه و انیباند و ریگ نیمز و ریپ هکنیا و، تیروکذ، ی دازآ
 دشابند.

بئان اید ماما هزاجا و ن آریغ و تیروکذ و یداز آ
ی ئافک عاملع عامجا ریدان بن آ بوجو و دشابیم و
تسا.

ن انمشد زواجت دروم نیلمسه هکنیا :مود مسق
دهاوخب نمشد و دنوشد معقاو رفاک

نیملمسه ای و دبا ی طّلسّتی ملامسا ی اهر هشد رب
 دیامذ تراغ ار ن اشلاوما ای و دریگب تراسا هبار
 ؛ نیملمسه هیّرد و سومان هبت ازواجتنیال اثماً و
 دازآ رب ن مشد عفد و عافد و ، عون نیار د داهج و
 جایتحا اهناً هبرگا نز و درم و (دبع) هدرّب و
 ای و ماما هزاجا هب فوقوم و تسابجاو ، دشاب
 ناملمسه دارفا هب نینچمه و ، تسین و اروض
 سکره رب هکلب ، درادن صاصتخا زواجته دروم
 دشاب هاگآ نیملمسه رب ن مشد زواجته و هلمد زا هک
 دارفا عافد و تمواقم تردقه هکی تروصد رد -
 تسابجاو - دشابن صّخشم و مولعم هلمد دروم
 هبت بسن بوجو نیار و ، دیامذ تکرشد عافد رد هک
 دارفا هب و ؛ تسار تّدکوم اهناً هب رتکیدزن دارفا
 تسابجاو صوصخب ن مشد دصق و هلمد دروم
 و درم ، رمانیارد و ؛ دننک عافد تردقه دحاته هک
 ریغو دبع و گنا و ضمیرم و انیبان و ملامس ، نز
 دنتسه ی و اسم اهناً

(عمل حرشد) «هیهبلا ءقصور» رد و
 :تسا مسقه دنچ داهج :دیوگیم
 هب ن اشتو عدی اربن یکرشم ابی ئادتبا داهج
 .ملامسا

هلمد دصق نیملمسه رب هکی رآفک اب داهج و
 دلاب رب ن اشطّلسّتی و علایتسا میده کی روطب .دنراد
 لاثماً و دورب نیملمسه ل اوما تراغ ای و ملامسا
 .دشاب کدنا رآفک هچرگا ، اهنیا

همرتحم سفندهاوخی م هکی سکا اب داهج و
 تراغ و دریدار ی لام ای ، دناسرب ل تقه هبار ی
 روطب ؛ دنکی تمرحی بدو کتهار ی سومان ای و دنک
 ریساهکی ناملمسه داهج تسامسق نیار و ؛ ق لطم

و؛ ش د و خ ن ا ج ظ ف د ی ا ر ب ا ه ن آ ا ب ت س ا ن ی ک ر ش م
و د ا ه ج ه ن د و ش ه ت ف گ ع ا ف د ، م س ق ن ی ا ه ب ه ک ا س ب ه چ
ت س ا ر ت ه ب ر ی ب ع ت ن ی ا

ی غ ا ی م ا م ا ه ب ت ب س ن ه ک ی ن ا س ک ا ب د ا ه ج و
د ن د ش

(ن د و ب د ر م) ت ی ر و ک ز و : د ی و گ ی م ه ک ا ج ن آ ا ت
ر ب ل و ا ی ن ع م ه ب د ا ه ج و ، ت س ا د ا ه ج ب و ج و ط ر ش
ه ک ی س ک ر ه ر ب م و د م س ق ا م ا ؛ ت س ی ن ب ج ا و ن ز
و م ل ا س و ن ز و د ر م ز ا م ع ا د ر ا د ی ن ا ن ا و ت و ت ر د ق
ب ج ا و ا ه ن آ ر ی غ و (ه د ن ب) د ب ع و ض ی ر م و ا ن ی ب ا ن
ت س ا

ءاطغلا فشاک ملاک رد داهج ماسقا

خ ی ش م ا ق م ن ی ا ر د ا ر ر ا ت ف گ ن ی ر ت ط و س ب م
ف ش ک» ر د (ه ر) ءاطغلا فشاک م ط ع ا

دیوگیم هک دراد «ءاطغلا

چنپ هب نآ تاقلعتم فلاتخا بسحر ب داهج

دوشیم میسقت مسق

،ی ملسا تلود نایک ظفد یارب داهج :لوا

راوازد رآفک ت عامج هک تسا ی ماگنه رد نآ و
ن اناملسم ی اهن ی مزر رس هب هلمد دصق ،ی هلا بضغ
نیا یارب و هومذ ار اهنآ ی اهاتسور و اهرهش و
ات ،دناه دش ایهم دوخت اناکما و اوق مامت اب روظنم
دلاب رد ،هتخاس ن وگژاو ار ملسا و دنلبرسد ار رفک
رد ادصب ار ا هس وقاند)ن اذا گناب ی اجبر (ن یلمسم
رئاعش و هومذ انب اهاسیلک و اههسینک ،دنروا
مان هب تناید و ؛دنزاس دوبان و وحه ار ی ملسا
طلسم نیلمسم رب ملسا امهیلع ی سید و ی سوم
ن ارکنم و ،ثیلثت هب نیلثاق و ؛دباید تّ دش رفک ،دوشد
ن وچمه هطاب دئاقع رگید و ،راگدیرفا دیحوت
وان ادناخ و دمحم قّ د هب دنوادخ هک - اهسور
دنباید لایتسا نیلمسم رب - دنزاس ن اشراوخ

ن اناملسم زا ی فاک ردقب رگا ل احنیا رد

و ،دوشیم طقاس هیقب زا ،دنوشد چیسب عافد یارب
هک ناهج نیلمسم همه رب ،نآ رب مادقا هنرگ
دنراد ار نمشد بوکرس تردق و ترجه ی ئانوت
و ورین راکنیا یارب دناوتیم هک سکره رب و
اب ای ،تبیغ نامز رد هچ ،دیامد چیسب ی هاپس
هزاجا و .تسا بجاو ملسا هیلع ماما روضد
روضد ،ماما تبیغ نامز رد و ،ملسا هیلع ماما
مز لا دما دهاوخ هکنانچ (طنار شلاع ماج) دهتجم
هار نیا رد نیلمسم ل او ما زا دناوتیم ماما و ؛تسا
دراد رب مز لا ردقب

ن اجرب طلست زا ارشاع فد یارب داهج :مؤد

نیملمس سوماذ هب هک ،تسا نیملمس ضرع و
 رب داهج نیا و .دنوشیم ضرعتم (ن اکدوک و ن انز)
 رد ،دشابیم بجاو بیاغ و رضاد درف ره
 و .دنشابذ اهذآ عفد رب رداق نیرضاد هکی تروص
 مسق نیا یارب هک تسا زئاج نیملمس سیئر یارب
 عفد تهج موزل ردقه نیملمس ل اوما زا ،داهج زا
 دروم ن اناملسم دوخ هکیتروص رد ،درادرب ن انمشد
 هزاجا نیا و ؛دنیا منب عفد ار رارشان آ دنناوتن زواجت
 ماما هکنیا رد دنکی منی توافقت ،نیملمس سیئر یارب
 هتشادذ عفد رب تردقن کیلو دشاب رضاد ماسلا هیلع
 هیقف دهتجم هکنیا ای و ؛دشاب بئاغ هکنا ای و ؛دشاب
 ن تفرگ هزاجا ن کیلو ؛دشاب بئاغ ای و ،دشاب رضاد
 .تسا رتر او از سد تروص نیا رد دهتجم زا

اب هک رآفک زای هورگ عفدی ارب داهج :موس
یزوریپ میدو هتخادرپ گنج هبن یلمسم زای اهفناط
دوریم رآفک

دلاب زای رآفک عفدی ارب داهج :مراهچ
یاهرهش و یضارا رب اهنا هکی ماگنه ،نیملم
یضارا هیقب حلاصا و دندرک ادیپ طلست نیملم
تاجز رد یعد و رآفک تسکش زای سپ نیملم
رآفک تسد زای نیملم

رد رضاد نیملم رب تروصنیا رد
ار دنزرف و لام هک تسا بجاو بیاغ و انحص
دنیا منترجه نیدن انمشد عفدی ارب و هومناهر
و لام ای ،تسای ماقم و تیعموم یاراد هکره و
تسایس و ریبتای ،یگنج هشقن و هحلسای ،تورث
هدافتسا ملسا نایک ظفح هار رد اهنا زای دیاب دراد
دنک

و رضاد هچ نیملم جیسب هک دنماند هتفگان
رد رقتسم دارفا هک تسیتروصد رد ،بیاغ هچ
دنشاب هتشاد از رآفک ابی ئورایور یارای اهزرم
دارفا نامه هجوتم داهج بوجو طقف هنرگ و
دوبدهاوخ

تسا داهج عون نیرتهب داهج زای مسقنیا و
یاریب داهج زای تدوی هلا برق بابسا نیرتهب و
رد هکنانچ .دشابی م رتلااب ،رآفک ندر و آ ملسا
نینچ ملس و هلا و هیلع الله یلصد مرکای بن نامز
دوب

،دوش هتشک ماسقنیا زای کیرد هکره و
هب و دریگ رارق ادهش فصد رد آازج زور رد
یسک دنمتداعسد و ربکا دیهش تسای نیا مسق ادخ
هک ،دوش دیهش ملسا ش ترا فو فصد نایم هک تسای

و بتشاد دهاوخ ار لابرک ی ادهدش اداپ و رجا
تسا اهنآ ش ریذپ ی ایهم تشهد هک ی ئاهنآ دننایا
و ،دربی م رس ه بن اشراظتنا رد ن ادلو و روح و
و سنلاا دیس) مرکا ربمایپ نامهم تمایق زور
دوب دنهاوخ مّلسد و هلاآ و هیلع الله ی لّصد (ن اجلا
هک دنادیم بجاو دوخرب هک سک ره سپ
زا ار مرکا ی بند ماکحا و دریذپ ار م ن خسد

اب و دروآرد مايند زا هحلسا ،دنگ ذخا نم
 :دروآرد دایر فزاوآنیرتدندب
 هکاهنآ دنياجک؟ ی ماسا تريغنآ تساجک
 ؟دنتسه مانلاا ديسد تعيرش ن ادپهش نوخ بلط رد
 تمعدو تشهب اب ار دوخ ی اهن اج هکاهنآ دنياجک
 ار ن ابرهم و فوئر ی ادخو ؟دنگ هلماعن آیاه
 ريمآن اگدنب دنياجک ؟دنراس دونش دوخ زا
 ی ادپهش زا دنراد تسود هکاهنآ دنياجک ؟ن انمؤم
 ثولن دودز ن اهاوخ هکاهنآ دنياجک ؟دنشاب لابرک
 هر خلااب و ؟دنا مرکا لوسر تعيرش زا رآفک
 هک دوشيم هتفگ ناشيا ق قد رد هکی ناسک دنياجک
 ی لاعت الله لّجء ی دهم ترصد باحصا رثکا
 ؟دنشابيم مجء زا هجر ف

اهنآنيمز رس رب طّلسد و رآفک اب داهج :مجنپ
 هب ن اميا هب و ،هديو رگ ماسا نيم نيد هبات ،تسا
 ندرگ ،هدروآ دنوادخ فرط زا ماسا ربمايپ هچنآ
 اي ،ماما و ی بنی اهی گژیو زا داهج عون نيا و .دنهذ
 نآ هبی ماکدا و .مء بئانهذ ،تسا و اصاخ بئانهذ
 هيقب رد ی لو ،دمآ دهاوخ هکنانچ دراد صاصتخا
 ماسقا نيا همه و .دنکیرش مدرم همه داهج ماسقا
 رامشبق قد هار رد داهج رد جردنم داهج هناگجنپ
 و ايند ن ادپهش هر مز رد ش ناگدش هتشک و ،دنوريم
 بيط هاگياج و عيفر ماقم و ی لاعت اجرد و .دنترخآ
 هک دنوادخ ی دونش همه زا رتلااب و ،مئاد تايد و
 .دشابيم اهنيا همه ی ارب ،هدش هداد هءعو ادپهش ی ارب
 .تسا ی راج اهنآ ق درد زين ادپهش ی ويند ماکدا و
 و تسين اهنآ ی ارب طوند و ن فک و لسغ ايند رد و
 چيه و .دنوشيم ن و قدم دوخ نينوخذ دب و س ابل اب
 هک هچنآ زج ،دوشيم هدر و آنوريد ناشندب زا زيچ

نایز نا نفد هك بزيج ای و ، دشاب اتسوپ سنج زا
تسا ی نامز مکدنیا و . دروا دراو هثرو هب ی گرزب
دیهش و هتخادرپ دربند هب ماسا ش تراش و داشود هك
رگید هك ، دنبایرد ار وا نیملمه ی ماگنه و ، هدش
دشابند و ارد تاید قمر

هدوب راو گرزب خیش تادافا هتشدگ بلاطم
سپس . تسا ردقنارگ سب ی دنأوفل ماشدق حلا هك
دیوگ

تهج دنچ رد مچنپ مسقا ل و ا مسقا راهج
2. دراد توافد

مسقا راهج نید قرفرد هجو هدر راهج سپس
تسا هدرک رکذ ریخا مسقا و هتشدگ

داهج طورشد نایب رد مّوسد باب هب نوچ و
و دهیم ریغت ار داهج ماسقا بیترت ، دسریم
دیوگیم

هك میتفگ و میدرک نایب لآبقه ار داهج ماسقا
تسا مسقا چنپ ربنا

رآفکی تقو ماسا نایک ظفدی ار ب داهج : ل و ا
دشاب هتشداد ار ماسا تکلمه هب ش روی دصق

و اهرهش زا اهنأ عفدی ار ب داهج : مود
اهنأ رب رآفک طلستزا دعب نیملمه ی اهاتسور

ن اج رب طلستزا نانا عفدی ار ب داهج : مود
ن انا سومانو ناملمه مدرمل تقو

زا ی عمج زا عافدی ار ب داهج : مراهج
سرتو ، دندرگ وربور رآفک زا ی عمج اب هك نیملمه
دوریم رآفک ءلایتسا

رارقا و ، ماسا هب توعدی ار ب داهج : مچنپ

1 عمجدّم اب «ءآرف» ارهاظی ل و هدمأ «یرف» ظفلی برع نتم رد
(فالوم) . دنیوگ هدش هتفاب رتشد لکرک زا هکی اهماج هب هك تسا «ورف»
2 ۳۸۱ ص «ءاطغلا فشک»

1. مّلسو و هلاآ و هیلء الله یّ لصد مّلاسا ربمغیبت تعیر شه به
دیوگیم و هدرمشد طرشد تشه داهج یارب س پس
ر بس پ. تسا دهاجم ن دو بد درم : م ششد طرشد
ن ادرم هر مز زا دیدر ت روطب هک ی دار فایه ، ن انز
2. تسینب جاو داهج ، لکشم ی ائخذ دننام ، دننورید
و لّوا مسق و دایه ، رخآ مسق صوصخم مکد نیا و
تسا مّود

داهج طوقسه هک دوشیم نشور ناید نیا زا
زا تسترابع هک ، تسا رخآ مسق رد طقف ، ن ز زا
و د همیمض به ای و ، مّلاسا به توعد یارب داهج
نایک ظفد یارب داهج ی نعید : مّود و لّوا مسق
دوشد عقاو رآفک دصق ءوسد دروم هکی تقو ، مّلاسا
زا سپ نیلمسه دلاب زا رآفک عفد یارب داهج و
باهنآ طلست

تسترابع هک ، مراهچ و مّوسد مسق رد اما و
نیلمسن اجرب طلست زا ، رآفک عفد یارب داهج زا
ی عمج زا عافد یارب داهج و ، بهنآ س و ماند کته و
رآفک طلست میب و ، دنریگرد رآفک اب هک نیلمسن زا
تباث زین زرب داهج مکد مسق و د نیا رد ، دوریم
تسا

فائوم طسوت داهج ماسقا ءارقتسا

داهج ماسقا دنوادخ قیفوت به : دیوگ هدنسیون
دوشیم غلاب مسق هدزاود به هک مدرک ءارقتسا ار
بناج زا هلمج هک ی نادتبا داهج : لّوا مسق
رآفک توعد یارب رفکی باهر و شک به تسا نیلمسن
ردص نیلمسن داهج لثم . مّلاسا به نیکرشم و
و برء کشرشم لئابق و ، مور و ناریا اب مّلاسا

۳۹۵۱ ص «ءاطغلا فشک»
۳۹۶۲ ص «ءاطغلا فشک»

لهذا توعدي ارب، برعلا قریز جن کاس باتکلها
:دیامرفیم لاعتمدنوادخهکنانچ. دیحوتو و ماسا به

نَیْکِرْشُمَا اَوْلَتْقَاذْ مُرْحَا رُهْشَلَا خَلْسَنَا اَذِاِ
مُهَلْ اَوْدَعَقَا وَ مُهُورُصْحَا وَ مُهُوْدُذْ وَ مُهُومُنْدَجَو تُوْیْد
هرو سزا، ۵ هیآ) .مِیْحَر رُوْفَعِ اَلله نَّ اِ مُهَلِیْبَسِ اَوْلْخَفِ
(هبتلا: ۹)

نیکرشم اب، تفرگن ایاپ مارحی اهامن وچ»
ار اهنآ و، دینکل اتق دنتسه هکی ناکم ره رد
بهی هاگنیمک ره رد و، دینک هرصاحم و دیریگب
تشگزاب ماسا به رگا و، دینیشنب ناشراظتنا
،دنداد تاکز و دندومذ هماقا زامذ و دندرک
»تسا میحر و روفغ دنوادخهک، دیراذگن اشدازآ
:دیامرفیم دنوادخو

وَ رِخْلَا اِ مَوِیْلَابِ لَا وَ لَلِهَابِن وَنِمْوُیْدِ لَا نِیْذَلَا اَوْلَتْقَا
اَلله مَرَّحَامِ نِوْمَرِحِیْ لَا
اوتوا نیدلا نم قحطا نیدن ونیدی لا و هلو سر و
نور غاصد مه و دیدن عهیز جلا او طعی تی تد باتکلا
(هبتلا: ۹ هرو سزا، ۲۹ هیآ)

(ی راصنو و دوهدی) باتکلها زا هکی ناسک اب»
و ادخی اهم ارحد و دنرادن نامیا تمایق و ادخ به
ی مدن درگ قق دینیدب و ، دننادیمز مارح ار لوسر
ی ر اوخل احب دودخی اهتسد اب ات دینکل اتق ، دنهد
«دنزادرید هیزجی نتورفو و

اب هکی رآفک اب هومرف رما دنوادخ و
دیحوت هار رد ات ، دننک داهج دنراو جمه ن انمؤم
رد هدرک ادیپ معسوت ملسا و دنبایب ی تخسر سد
ریگناهجش تموکد و ، درگ رشتنم ی تیگ رسارس
هکنانچ . دریگ ار فار اهن اهج و اهل د همه و دوش
: دیامرفیم دنوادخ

رَأْفُكُلَا نَمُ مَكْنُوْلِيْنَ يَدَّلَا اَوْلِيَاةَ اَوْ تَمَّآ نَيَدَّلَا اٰهْيَا اِي
هِيَآ) . نَيَقْتُمْلَا عَمَ اَللّٰهِ نَّآ اَوْ مَلْعَا وَ تَقْظَلِغُ مَكِيْفَا اَوْ دَجِيْآ وَ
(هبتلا : ۹ هروس زا ، ۱۲۳

دنتسه امش هياسمه هکی رآفک اب ن انمؤم ی ا»
ی ر اوتسا و ی تخسر سد امش رد دیاب و ، دینک داهج
.تسا ن ایقتم اب دنوادخ دینادب و ، دنبایب
مؤد مسق : جهاد با کفار محارب برای دفاع
از کیان اسلام (موجودیت اسلام). که بر همه
مسلمانان واجب است برای حفظ خود و اموال و
نوامیس خود جهاد کنند. چنانکه در غزوه بدر^۱ و

^۱ ر امشبل و ا مسق زا ن اوتی مذا ر د ب گنج
ی لب .تسا ملسا به رآفک توعدی ارب هکی ، دروا
دندوب هدینش نوچ ، دودن یلمس فرط زان آ ی ادتبا
هنیدم کیدزد ، تشگیم رب ماشد زا هکی شیرق هلفاق
ل اوما ، هدرن و خیبش هلفاق به دنتشاد دصق و ،تسا
۳۰ دودح هلفاق ن آ رد . دنریگب تمینغ به ار وا
وبا اهنا ن ایم هکی دنتشاد دوجو ر فذ ۴۰ ای ر فذ

مّلس و هلاّ و هيلع الله ى لصد ربمغيپ ، بازحا و دُحا
دومرف عافد

ديامرفيم دنوادخو

مُهَلَاوَمًا وَ مَهَسْفَنًا نَيِنْمُومًا نَم ى رَتَشَا اَلله نَا
نَوَلْتَقِي وَ نَوَلْتَقِي اَلله لِيَبْس ى فَنَوَلْتَقِي هَتَجًا مُهَلَا نَاب

دندوب صاعورمع و لفون ن ب تهرخم ، نايفس
هكم هب ى دصاق ، دينش ار ربخ نيا نايفس و با نوچ
مه اهنا . درك حيرشت اهنا ى ار ب ار اياضق و داتسرف
هب هلقا تاجن ى ار ب هدرك هداما ار دوخت عرس هب
دندرک تکردهنيدم فرط

، دنديسر ردهب باحصا و ربمغيپ هکيماگنه
شيرق دنداد ربخ ترصد هب و ، دنتفايند ار هلقا
نآرد و هدرک تکردهکم زا هلقا تاجن ى ار ب
ديد نايفس و با نوچ ى لو . دناهدمآ دورف نيمزرس
، دنتسينل اوما فرصدت ر ب رداق نيملمس رگيد هک
هکم هب و هشد عفر رطخ هک داد ماغيپ شيرق هب
دندرگزاب

، شيرق ت عامج ى ا : ت فگ هبتع ع قوم نيا رد
دوخل احد هب ار مّلس و هلاّ و هيلع الله ى لصد دمحم
دصق ءوس دروم برع فرط زا رگا ، ديراذگا و
لاا و ، دياهديسر دوخ ى وزرا هب هک ، دش عقاو
، گنج ى ار ب ى موزل و تسا ظوفحم ن اتلاوما
گنج ى ايهم و هدرک عانتما اهنا ى لو . تسينرگيد
هيضق نيا و . دش هداما مه ربمايپ ر اچانهب و دندش
ن اضمر كرابم هام مهدهفه هعمج زور حبص رد
ماشه ن با هريسز ار بلاطم نيا ام و . داتفاقافتا
لقد هصلاخ روطب ۲ ج ۴۵۶ ى لا ۴۴۰ ص
(فلؤم) . ميدرك

نَمَ وَ نَارُقَا وَ لِيَجْنِلَا وَ ةَارُوتَا فِي فَاَقْدِهِيَا اَدْعُو
 وَ بِدْمُتَعِيَابِي ذَلَا مُكْعِيْبِد اُو رُشْبَتَسَا فِ اَللهِ نَمِ هِدْهَعِبِي فَوَا
 نَ وُدِمَا حَا نَ وُدِبَا عَا نَ وُيْبَاتَا * مِيظَعَا زُ وُفَا وَ هَا كِلِذ
 وَ فِ وُرْعَمَلَابِ نَ وُرْمَلَا نَ وُدِجَا سَا نَ وُعِكَا رَا نَ وُحِنَا سَا
 رِشْبَ وَ اَللهِ دِوُدْحِ نَ وُظِفَا حَا وَ رِكْنُمَا نِ عَ نَ وُهَانَا
 (هَبوتَا : ۹ مَ وُ سَ زَا ، ۱۱۲ وَ ۱۱۱ هِيَا) . نَ نِمْمُوْمَا

ن انموم لام و ن اجات شهيد ربار برد دنوادخ»
 و دنشكيد و ، دننگ ل اتقا ادخ هار رد هك ، درخيم ار
 و تاروت رد تساق قد ه دعو نيا و ، دنوشد هتشك
 هب تبسند دنوادخ زاي سكه چ و . ن ارق و ليچنا
 ار امشد داب تراشيد سپ ؟ تسار تافواب شيوخ دهع
 و يراگتسر انامه هك ديدرك هك ي اهلماعم نيا رب
 تراشيد و . تسار دوسر ي اهلماعم نيا رد تداعسد
 و ، ناگدننگ دم و ، ناگدننگ هبوت رب راگدرو رپ
 نيرما و ، دوجسد و ، عوكر لها و ، ناراك شيايد
 ن انابهگد و ، ركنم زان ناگدننگ ي هذو ، فورعم هب
 : دومرف و «. داب ي هلا دودح

اَوْدَتَعَدَ لَا وَ مُكْنُوْلَتَا فَيَنْ يَدَّلَا اَللهِ لِيَبْسَدِي فَاوْلِتَا قَو
 وَ مُهُومْتَفَقَتْ تُثَيِّدُ مُهُوْلَتَقَا وَ * نَيَدْتَعْمَلَا تُبْحِي لَا اَللهِ نَا
 لَتَقَا نَمُ دَشَا هُنْتَقَا وَ مُكُوْجِرْ خَا تُثَيِّدُ نَمُ مُهُوْجِرْ خَا
 هِيَفُ مُكُوْلَتَا فَيِي تَدِمِ اِرْحَا دِجِسْمَا دَنْعُ مُهُوْلِتَا قَتْ لَا وَ
 اَوْهَنْتَا نِ اِفْ * نَيِرْفَا كَلَا ءَا زَا جَا كِلِذْكَ مُهُوْلِتَقَا فُ مُكُوْلِتَا قَا نِ اِفْ
 وَ هُنْتَفِ نَ وُكْتَا لَا يِي تَدِمُ مُهُوْلِتَا قَا وَ * مِيحَرَ رُ وُفَا اَللهِ نِ اِفْ
 . نَ يِمْلَا ظَلَا يِي اَعْ لَا اِنَ اَوْدَعَا لَافَا اَوْهَنْتَا نِ اِفْ لِهِي نِي دِلَا نَ وُكِي
 (مَ رَقِبَا : ۲ مَ وُ سَ زَا ، ۱۹۲ تا ۱۹۰ هِيَا)

دَنكِيْمَ لَاتِقًا مَشَابَهُكَ يَا سَكَابَةَ اذْهَارِ رَدِّ»
 یَدْعُو دَنُو اذْهَكَ دِير اذْهَ اَوْرِی دَعْتِی لَو دینک هَلتاقم
 دیتفای اجکر ه ارناناً و . در اذتسود ارنانگدنک
 و ، دینار بدناه دنار ارامش هک هطقذر هزا و دیشکب
 رانک رد و ، تسال تقزا رتدب یزیگناهنتف
 هبء ادتبا اهناً هکذا رگم دینکم لاتق م ارحلاد جسم
 گنج هب نانا اب تروصنیا رد هک ، دینک لاتق
 یازستسنا و ، دیر بد نیدزا ارناناً و دیزادرید
 دنرادرب دوش تشر راکزا تسدرگا و . ن ارفاک
 اتدیر بد ناشنیدزا و . تسامیحر و روفغ دَنُو اذْه
 همه دیحوتنید و ، ددرگ لکشخ هنتف ه شیر هکیئاج
 اب زج دنرادب لاتقزا تسدرگا و ، دریگ ارفا
 «. دینکم هزیتس نانشد

مُكْنُو لَتَاقِيَا مَكَّهَ فَاكَنْ يَكْرِشُمَا اُولَتَاقٍ وَ : دومرفو
 هروسزا ، ۳۶ هیا (. ن يَقْتُمَا عَمَّ اَللّٰهُ نَّ اَوْ مَدَّعَا وَ اَفَاك
) هبوتلا : ۹

هب اهناً هکنانچ دینک دربذ نیکرشم همه اب»
 نایقتم اب دَنُو اذْه هک دینادب و ، دنیایم امش دربذ
 تسا

ملاسا دلاب رد هکی رآفک اب داهج : مؤسد مسق
 ن دنار نورید و ، دناهتفرگی و ام هبابصاغ زواجت هب
 نانا هطلسن دربذ نیدزا و ، می ملسا نیمزرسزا اهناً
 نوئشرگید و ، نداعم و تورثو عبانم و سیماونرب
 و یگنهرف و یعامتجا و یداصتقا و یسایس
 یماظن

وَ نَيْرِفَاكُلًا عَطْتُ لَافٍ : دیامرفیم لاعتم دَنُو اذْه
 : ۲۵ هروسزا ، ۵۲ هیا (. اَرِيْبَكَ اَدَاهِجِ هِبِ مُهْدِيْهَاجِ
) ن اقرفلا

«از کفار اطاعت مکن، بلکه با آنان با قرآن

به نبردی سخت و بزرگ برخیز.»

نَورُشَيْدَ نَيِّدًا لِّإِلَهِ لِيَبْسَ فِي ذَلِّ تَأْفِيْفٍ : دَوْمَرَف و
 وَأَلِّ تَقِيْفٍ لِّإِلَهِ لِيَبْسَ فِي ذَلِّ تَأْفِيْفٍ نَمَ وَرِخْلَابِ ابْنَيْدَا قَائِحًا
 نَوَلْتَأْفَتَ لَا مُكْلَامَ وَ *أَمِيْظَعُ أَرْجَا هَيْتُوْنَدَ فَوْسَفَ نَبْلَعِيْ
 وَ عَاسِنَا وَ لِيَجْرِلَا نَمَ نَيْفَعُضَتْسُمَا وَ لِّإِلَهِ لِيَبْسَ فِي
 مِلَاطْلَا هَيْزَقْلَا هَذِهِ نَمَ انْجِرْخَا انْبَرَنَ وَلَوْقِيْنَيِّدَا نَادِلُوْلَا
 كُنْدَلَنَمَ انْدَلْ عَجَا وَ أَيْلُوْ كُنْدَلَنَمَ انْدَلْ عَجَا وَ اِهْلَهَا
 اوْرَفَكَنَيِّدَا وَ لِّإِلَهِ لِيَبْسَ فِي ذَلِّ تَأْفِيْفٍ اوْتَمَانَيِّدَا *أَرِيْصَنَدَ
 نَّانِاطِيْشِلَا عَاطِلُوْأَ اوْلْتَأْفَتِ تَوْعَاطِلَا لِيَبْسَ فِي ذَلِّ تَأْفِيْفٍ
 هِرُوسَ زَا ، ٧٦ ات ٧٤ هِيَا (.بَافِيْعَضَنَ اَكِنِاطِيْشِلَا ذِيْكَ
)عَاسِنَا : ٤

«باید پیکار کنند در راه خدا آنانکه زندگانی
 دنیا را به زندگانی آخرت فروخته‌اند، و به هر
 کس که در راه خدا قتال کند و کشته شود یا غالب
 گردد، اجری بزرگ خواهیم داد. و چرا در راه
 خدا برای نجات مردان و زنان و کودکان
 مستضعف نمی‌جنگید؟ همان کسانی‌که همواره
 می‌گویند، خداوندا ما را از این سرزمین که اهل
 آن ستم‌گرند نجات بخش و از خود برای ما رهبر
 و سرپرستی بفرست. مؤمنان در راه خدا
 می‌جنگند و کفار در راه طاغوت، با اولیاء
 شیطان بجنگید که کید شیطان ناچیز است.»

نِيْمَلْسَمَ ابْنِ رَافِكِ ابْنِ دَاهِجِ : مَرَاهِجِ مَسَقِ
 وَ ، دَنْزِيْمَ نَعَطِ مَلَسَا هَبْ وَ ، دِنَاهِدْرِكِ نَكْشِ دِهَعِ
 دِنِيَامِنِيْ مَذَهْمَ طَنَارِشِ هَبْلَمَعِ

نَمَ مَهْنَامِيَا اوْتَكْذَنِيَا وَ : دِيَامَرِفِيْمَلِ اعْتَمَدِنُوَادِخِ
 مَهْنِيَا رِفْكَلَا هَمِيَا اوْلْتَأْفَتِ مُكْنِيْدِي فِي اوْنَعَطِ وَ مَهْدِيْعَ دِنَعَبِ
 اوْتَكْذَامَوْقِ نَوَلْتَأْفَتِ لَا أ *نَوَهْتِيْدِي مَهْلَعَا مَهْلَانَامِيَا لَا
 هَرَمَلِ وَا مَكُوْدَبِ مَهْ وَ لِيُوْسَرَلَا جَارِخَابِ اوْمَهْ وَ مَهْنَامِيَا
 *نَيْنِمُوْمَ مُتْنِكَنِيَا مَوْشَخْتَنِيَا قَحَا لِّلَهَافِ مَهْنَوْشَخْتِ أ
 مَهْيَلَعِ مَكْرُصْنِيْدِ وَ مَهْرُحِيْدِ وَ مُكِيْدِيَابِ لِّلَهْ مَهْيَدِيْعِيْدِ مَهْوَلْتَأْفِ

وَمَهْبُولًا ظِيغًا بِهْدْيٍ وَ *نَيْمُومٍ مَوْقِدٍ رَوْدُصٍ فِشْيٍ وَ
يٰۤاَيُّهَا ۱۲ (مِكْدُمِيْعُ اللّٰهِ وَ ءَاشِيْنَمِيْ اَعُ اللّٰهُ بُوْتِيْ
(مَبُوْتَلَا : ۹ هروس زا ، ۱۵

دنتسکشبش یوخذ دهع رگان تسب دهع زا سپ»
دربذ رفکن ایاوشیپ ا بس پ، دندز نعط امش نیدب و
دیاشد، دنرادن دوخ نامیپ هب ی دهعت نانیاهک دینک
زواجتزا تسد

بردارند. چرا با قومی که عهد بشکستند و بر
بیرون کردن پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم
همّت گماردند، نبرد نمی‌کنید، که اینان با شما
آغاز به نبرد کرده‌اند. آیا از ایشان بیم دارید که
خداوند شایسته‌تر است که از او بیم داشت، اگر
مؤمنید. با آنان بجنگید، خداوند به دست شما
عذابشان کند و ذلیلشان گرداند و شما را بر آنها
پیروزی دهد تا دل‌های مردم مؤمن تشفی پیدا کند.
و غیظ از قلوبشان برود و خداوند میپذیرد توبه
هر کس را که بخواهد که خداوند دانا و حکیم
است.»

نیملمه ابرهک یرآفک ابر داهج :مجنپ مسق
و گنریند دصق و دناه تفرگ شپیهلید و رکم قیرط
ی ملاما رناعشو و نید فیعضت دصق و ،دنراد بیرف
تسا ادخ هار هک ملاما هار زار مدرم و ،دنراد ار
هتخاسن هداما یرگشا زونه هچرگ ،دنراس فرحنم
دناه دومنذ مهار فی هاپس و

نَوُقْفَيْهِ اَوْرَفَكَ نَيِّدًا نَّ اِ :دیامرفیم دنوادخ
نُ وُكَّتْ مَّثَّ اِهْنُوُقْفَيْسَفِ اَللّٰهُ لِ يَبْسُدْ نَعْ اَوْ دُصِيْلُ مُمْهَلَاوْمَا
مَّهَجْ يَلِ اَوْرَفَكَ نَيِّدًا وَّ نَوُبْلُعِيْ مَّثَّ ؤَرْسَدَ مُمْهِيْءَ
لَعَجِيْ وَّ بِيْطَلَا نَم تَشِيْبَخَا اَللّٰهُ زِيْمِيْ *نَوْرُشْحِيْ
يَفِيْ اَلْعَجِيْفَ اَعِيْمَجْ اَمُكْرِيْفَ ضِعْبِيْ اَعْمَضْعَبَ تَشِيْبَخَا
اَوْهْتَنِيْ نِ اَوْرَفَكَ نَيِّدًا لُق *نَوْرُساخَلَا مُمْهَلَاوْمَا مَّهَجْ
تُسْتَتَضَمُّ دَقْفَ اَوْدُوْعِيْ نِ اِ وَّ فَا لَسُدُّ دَقَامُ مُمْهَلَا زَفْعِيْ
نَيِّدًا نَوُكِيْ وَّ اَمْتِنِيْفَ نَوُكَّتْ لَ اِي تَدُّ مُمْهَوْلِتَاقَ وَّ *نَيْلَوْلَا
۳۶ هیا) .رُيْصَبْ نَوُ لَمْعِيْ اَمِبِ اَللّٰهُ نِ اِ فِ اَوْهْتَنَا نِ اِ فِ لَلّٰهُ هُكْ
(ل افذلا ۸: هر وس ز ا ۳۹ ات

ار مدرم ات دننکیم جرخار دوخل او ما رآفک»
ی لو دننکیم نینچنیا نانا ،دنراد زاب ادخ هار زار
بولغم زیندعب و ،دیشک دنهاوخ ارنا ترسد
دش دنهاوخ روشم مّنهج بهر رآفک و ،دش دنهاوخ
ناکاپان و هتخاس ادج کاپان زار کاپ مدرم دنوادخ
ار همه سپس هومنذ مکارتم و هدهنذ مه رب ار
یا .دناگذر نارسخنانیا ،دهد یاج مّنهج نورد
،دنراد بتراش زار تسدرگا :وگبر رآفک بهر بمایپ
دهاوخ رارق ضامغا و وفع دروم نانا هتشذگ
تشونرس نامهب دننکذ تشکز ابرگا و تفرگ

دردناك گذشتگان دچار خواهند شد چنانکه خود مشاهده کردید. و با آنان به نبرد برخیزید تا ریشه فساد از بین برود، و دین خدا همه جا را فرا گیرد و اگر دست بردارند خداوند به اعمالشان بصیر است».

ره رد رآفک عفد یارب داهج :مَشَش مسق
تظاغ و ی تخس و ءاذیا اهنا زانیملمسهک ی اهلطقن
دندک ساسحا

فَلَا تُكْتَبُ لِي إِلَّا اللَّهُ لِيَبْسُدَ فِي ذُلِّ تَأَقُّفٍ :دیامرفیم دنوادخ
سَأَبُ قَكِي نَأُ اللَّهُ يَسَعُ نِيْمُوْمًا ضِرِّحًا وَ كَسْفًا لِأِي
زا، ۸۴ هیأ) .بَلَايَكُنْتُ دَشَاءً وَ أَسَأَبُ دَشَاءً اللَّهُ وَ أُوْرَفَكُنْ يَذَلًا
(ءاسنلا : ۴ هرود

«در راه خدا نبرد کن، و تو جز درباره خود تکلیفی نداری، و مؤمنان را بقتال تشویق کند و برانگیزد، امید است خداوند ستم کفار را از شما دفع کند، که عقوبت و بأس خدا شدیدتر است».

زا ار نیملمسهک ی رآفک اب داهج :مَتَفَه مسق
و نطو ءلاج هب ار اهنا ،هدنار دوخی گدنز و هناخ
دناهتشاداو ار اهنا ای ،دناهتخاس روجمل او ما لکرت
اهنا لثم و دنیارد اهنا نید هب و نیملاظ لکلس رد هک
دنوش

نِمِ اَوْجِرْخُأَ وَ اَوْرَجَاهُ نِيذَلَفٍ :دیامرفیم
مُهْنَعَنَّ رَفْكَلاً اُولْتَقَوِ اُولْتَقَوِ يَلِيْبَسِي فَاوْنُوْأَ وَ مَهْرَايِدِ
رُاهَنْلَا اِهْتَحْتَنِمِ يَرْجَتِ تَاتَجُ مَهْنَلِخْدُلًا وَ مَهْتَايِسِدِ
، ۱۹۵ هیأ) .بَاوْتَلَا نُسُدُهُ دَنْعُ اللَّهِ وَ اللَّهِ دَنْعُنْمَا بَاوْتِ
(نارمعال : ۳ هرودزا

هدنار دوخ رایید زا و دندرک ترجه هکناناً»
و دندومذ راکیپ و دندیشک چنر نیم هار رد و دندش
نیا) دیشخب میهاوخ ار ناشهانگ ،دندش هتشک
هب و (داد میهاوخ رارق ناشهانگ هرآفک ار لامعا

تسا یراج نأ ریز زا اهرهذ هک ی نأهت شهید
زا تسا ی شاداپ همه اهنیا و میامنی م ن اشخاد
» دشابیم ادخ دز نکیند ی ا ه شاداپ و ، ادخ بناج

مَدَنِيذًا نِعْءُ اللَّهِ مُكَاهِنِي لَا : ديامرفيم زين و
مُهورَبَتْنَا مُكرَايدَنْمُ مُكوجِرْ حِيمًا وَ نِيذِلَا يِفْ مُكولْتَاقِي
*نَيطِسْقَمَّا بُحِيءَ اللَّهِ نَا مِهْيَلَا اوطِسْقَتَا وَ
وَ نِيذِلَا يِفْ مُكولْتَاقِي نِيذِلَا نِعْءُ اللَّهِ مُكَاهِنِي اَمَّنَا
نَا مُكَجَارْخَا يِءَا اوزْهَاطَا وَ مُكرَايدَنْمُ مُكوجِرْخَا
و ٨ هيا) . نَوْمِلَاظَلَا مُهْكَئَلْوَأَفْ مُهَلْوَتِي نَمَ وَ مُهَوْلَوَتَا
(نحتملا : ٦٠ هروس زا ، ٩

«خدا شما را از نیکی و عدالت با کسانی که با شما نمی‌جنگند و شما را از دیارتان بیرون نمی‌رانند باز نمی‌دارد، که خداوند دادگران را دوست دارد. فقط شما را از دوستی با کسانی باز میدارد که با شما جنگیده‌اند و از دیارتان بیرون رانده‌اند و بر اخراج شما فشار آورده‌اند، و هر کس که با کفار پیوند دوستی برقرار کند ستمکار است.»

،ماما نامرف و روتسد هب داهج :م تشه مسق
و دناهدرک جورخ ماما دض رب هک ی ناز گنایغط اب
ماقم و تلوصف یعضتو و اب ی نکشد دهع ن اشدصق
خ تسا و اتمو کد ن در ب ن یبزا و ی و ت یعقوم و
ریگ هزور و هدوب ن اوخ زامن ن ایغاط نیا هچرگ
دنشاب

وَ لِأَقْتِ وَ أَفَافِخِ اُورْفَنَا :دیامرفیم دنوادخ
مُكَلِّ رِيْذِ مُكَلِّدِ اَللّٰهِ لِیَبْسِدِیْ فِیْ مُكْسِفِنَا وَ مُكَلِّ اَوْمَابِ اُوْدِهَاجِ
(هبتلا : ۹ هروسزا ، ۴۱ هیآ) .ن و م ل ع ت م ت ن ک ن ا
چیه نودب) رابنارگ و رابکبسد ی گمه»
ادخ هار رد ن ا ج و ل ا م اب و دینک چوک (ی ر ذ ع
رگا تسا رتهب امش ی ا ر ب نیا هک دینامد داهج
» .دینادب

ل ی ق ا ذ ا م ک ل ا م ا و ت م ا ن ی ذ ل ا ا ه ی ا ا ی :دیامرفیم و
مُتَبِیْضِرَ اَ ضِرَ لَ ا ی لِ ا مُتَلَقَاتَا اَللّٰهِ لِیَبْسِدِیْ فِ اُورْفَنَا مُكَلِّ
ی ف ا ی ن د ل ا ق ا ی ح ا ع ا ت م ا م ف ا ر خ ل ا ن م ا ی ن د ل ا ق ا ی ح ا ب
(هبتلا : ۹ هروسزا ، ۳۸ هیآ) .ل ی ل ق ل ا ا ر خ ل ا

«ای مؤمنان چرا وقتی به شما امر میشود که
در راه خدا برای جهاد کوچ کنید زمین گیر
میشوید، آیا به زندگی دنیا عوض آخرت خشنود
شده‌اید، که متاع دنیا نسبت به آخرت جز اندکی

نیست».

دلایرد قافذ شیر علق یارب داهج :مهند مسق
ی ناقفانم عمق و علق و ،ملاسا

داد اورانی اهن بسدن ان مؤم به دنراد تسود هک
 زا و ،توعدی تشز به و .دندکی نکاری به عیاشد و
 و دندکیم رهاظت ماسا به ،دنیامن ریگولجی بوخ
 رآفک ا بن اشلدی لو ،دندیم تبسند ماسا به ار دوخ
 و دندکیم فیرحت ار قق دن انخس ،تسا نیطایش و
 و حمرد و ،دنیامنم دییات ار رفک ناینب هر اومه
 .دنشوکیم ماسا

نَیْذَلًا وَ نَوْقَانِمَا هَتَّیْمًا نَنْدَا :دیامرفیم دنوادخ
 مَهْبِ لَکَنْبِرْ غَلَّ هَتَّیْمًا ی فَنَوْفَجِرْمًا وَ ضَرَمَ مَهْبُولَکَ ی فِ
 اَوْفَقْتِ اَمْنِیًّا نَیْنُوْعَلْمَ * اَلِیْلَقَ لِاِ اَهْیْفَ لَکَنْوَرِ وَا جِی لَ اَمَّ
 وَ لَبَقْنَمَ اَوْلَخَ نَیْذَلًا ی فِ اَللّهِ هَتَّسِ * اَلِیْتَقْتِ اَوْلْتَقَ وَ اَوْذِخَا
 هر وس زا ، ۶۲ ات ۶۰ هیآ) . اَلِیْذَبْتِ اَللّهِ هَتَّسِ دَجْتِ نَا
 (باز حالا : ۳۳)

رفک به ن اشبولق هک نانا و ،ن اقفانم رگا»
 زا تسد هنیدم رد ن ازاسد به عیاشد و تسا رامید
 هر یچ اهنآ رب ارت ،دنرادنرب دوخ تشز لامعا
 و تراوج ردی مک تدم زج دنناوتد هک ،میزاسیم
 زان اگدش هدار نانیا ،دنیامن تسیز هنیدم رد
 ریگتسد دنوشد تفای اجره ،دنراگدرورپ ت محر
 رد تسا ی هلا تنسو و نوناق نیا و ،دنوشد هتشک و
 دهاوخن لیدبت لباقر اگدرورپ نوناق و ،هتشدگ
 .»دوب

مُکُوْدُرِیِّی تَدْمُ کَنْوَلْتَا قِیْنِ وَا لَازِیْ لَ ا وَ :دیامرفیم و
 ی هِنِیْدِ نَ ا مُمْکِنِمِ دِدْتَرِیْ نَمَ وَ اَوْعَا طِئْسَا نِ ا مُمْکِنِیْدِ نَ ا
 وَ اِیْنُدَلَا ی فِ مْهَلَامَعَا تَطْبَحَ لَکِ لَوْ ا فُرْفَاکَ وَ هُ وَ تَمِیْفَ
 هیآ) . نَ وُدِیْلَا خَ ا هِیْفَ مْهَ رَا نَلَا بُ ا حْصَا لَکِ لَوْ ا وَ قَرِخَلَا
 (هر قبل : ۲ هر وس زا ، ۲۱۷)

«همواره با شما نبرد میکنند تا شما را اگر
 بتوانند، از دینتان برگردانند و هر فرد از شما که

از دین برگردد و با کفر بمیرد، اعمالش در دنیا و آخرت فاسد و تباه خواهد شد، و اینان اهل آتشند و تا ابد در دوزخ خواهند بود».

و ادخ اب نیبراحم یارب داهج :مهد مسق
زا و ،دnnکیم داسف نیمز رد هک ی ناسک و ،لوسر
اب نینمؤم دیدهت و ی نزهار و تراسا و لتق هار
و اهرهش رد تشحو و بعُر وّج داجیا و ،هلسا
دنراد داسف هعاشا رد ی عسدهوک و اهاتسور

اللَّهُ نَوْبِرَاحِينَ يَذَلُّهُ أَزْجَامًا: ديامر فیم دنوادخ
 وَأَوْلَتْفِيْنَ أَدَاسَفَ ضِرْلَا فِي فَنَوْعَسِيْ وَهُلْوَسِرَ وَ
 أَوْفِيْدِيْ وَأَفِلَاخِنِم مَهْلُجْرَأ وَ مَهِيْدِيَا عَطَّقْتُ وَأَوْبَلْصِيْدِي
 قَرِخْلَا فِي فَمُهَلَّ وَ اِيْبُدَلَا فِي فَيَزِيْخِمُهَلَّ كَلِذ ضِرْلَا نِم
 مَهِيْلَعِ أَوْ رِدْقَتْنِ أَلْبَقْنِمِ أَوْ بَاتِنِ يَذَلُّهُ لِأَيَّ * مِيْطَعُ بَادِعِ
 هِرُوسَزَا ، ٣٤ و ٣٣ هِيَا) . مِيْحَرُ رُوْفَعِ اللَّهِ نَأْ أَوْ مَعَا فِ
 (هَدْنَامَلَا : ٥

«سزای کسانی که با خدا و پیامبر نبرد
 میکنند، و میکوشند در زمین فساد منتشر سازند،
 این است که کشته شوند، یا به دار آویخته گردند،
 یا دست و پایشان به خلاف يك دیگر (دست راست
 و پای چپ یا بالعکس) قطع گردد، یا تبعید گردند،
 و این کیفر برای ایشان رسوائی است در این دنیا،
 و در آخرت عذابی سخت در انتظارشان خواهد
 بود. مگر کسانی که توبه کنند پیش از آنکه
 دستگیر شوند و بدانید که خداوند غفور و رحیم
 است.»

نِیْمَلَسْمِ زَا یَا هَفْنَاطِ اِبْ گَنْجِ : مَهْدِزَا یَا مَسَقِ
 نَدُو ، دَنُوشِ رِیْگَرْدِ نِیْمَلَسْمِ زَا یَا رِگِیْدِ هَفْنَاطِ اِبْ هَكِ
 دُوخِ فَرْطِ هَبْ تَبَسْدِ وَ ، دَنُهْدِ یَا تَشَأْ وَ حِلْصِ هَبْ
 یَا هَلَا رِمَا هَبْ اِتِ دِیْگَنْجِ نَا نَا اِبْ دِیَا بُو ، دَنَشَابِ زُو اِجْتَمِ
 دَنُهْدِ رَدْنَتِ

نَنِیْمُوْمَلَا نِمِ نَاتْفِنَاطِنِ وَ : دِیَا مِرْفِیْمِ دِنُوَادِخِ
 یَا رِخْلَا یَا اِعَامُهَادِحِ اِتْعَبْنِ اِفَامُهَيْبِ اَوْ حِلْصَا فِ اَوْلَتْتَقَا
 تَعَا فِ نِ اِفِ اِلَّهِ رِمَا یَا اِلِ اِعِيْفَتِ یَا تَدِ یَا عَبْتِ یَا تَلَا اَوْلَتْاَقَفِ
 تُبْحِيْ اِلَّهِ نِنِ اَوْ طِسْقَا وَ لِدَعْلَابِ اِمُهَيْبِ اَوْ حِلْصَا فِ
 مَكْيُوخَا نِنِ اَوْ حِلْصَا فِ تَوْخَا نِ وَ نِیْمُوْمَلَا اَمْنَا * نَنِیْطِسْقَمَلَا
 هِرُوسَزَا ، ١٠ و ٩ هِيَا) . نِ وَ مَحْرُتْ مَكْلَعَلَّ اِلَّهِ اَوْ قَتَا وَ
 (تَارِحَلَا : ٤٩

لَاتَقِ هَبْ مَهْ اِبْ نِیْمُوْمِ زَا هَفْنَاطِ وَ دِ رِگَا

ی‌کیرگا و ،دیهد حلاصا ار نانا نید ،دنزیخرب
،دریگش‌پیزواجته‌ار یرگید هبت‌بسند و ن‌آزا
زارگا و ددرگ‌زاب‌ی‌هلا رما هبت‌دینک‌در بند و ا‌ب
هنلاداع ار نانا نید ،تشادرب‌تسد دوز زواجته
دنوادخهک ،دیریگش‌پیزهنلاداع‌ار و دینک‌حلاصا
ی‌تسردب .دراد‌تسود ار نارگداد

ناتنار دارب نید و دنامه ردارب نانمؤمه که
رارق محرت دروم ات دیسرتب ادخزا و دینک حلاصا
«دیریگ»

دصقه که می ملاظ اب گنج: مهدزاود مسقه
نید ای، وربا ای، میرح ای، لام ای، ناج به زواجته
می نامیا ردارب رازا و اذیا دصقا یو، دراد ار می سک
دراد ار دوخ

دومرف لمسو هلا و هیلع الله می لصد مرکا می بند
تسا دیهد دوشه هتشکی ملظ عفدی اربس کره
،دشابیم مولظم زا عفادم که صخشد نیا و
دیهد دوشه هتشکرگا و ،تسا ادخهار رد دهاجم
دوشیم و ال لامل ماشد ،دهاجت ایامومع و .تسا
بهفیرشد می لثم

یلع الله نیا و او ملظ مهناب نولتاقید نیدلا نذا
لایق در یعب مهراید نم او جر خا نیدلا *ریدقلم هر صد
ضعب مهنعب س انلا الله عفد لا و الله انبر اولوقین ا
اهیف رکزید جاسم و تاولصد و عبید و عماوص تمدها
قیوقلا الله نیا هر صنی نم الله نر صنی و اریثک الله مسا
(جحلا: ۲۲ هر وسد زا ۴۰ و ۳۹ میا) .زیزع

هزاجا ،دنریگیم رارق هلمد دروم هکیناسک»
هدش عقاو متسد دروم که ارچ دننگ لاتق ،که دنراد
به هکیناسک .تساناوتن اشیا یرایرب دنوادخو دنا
نیا ن اشریصقت و دناهدهد دنار دوخ راید زا قحاند
رگا و ،تسا الله ام راگدروپ ،دنویگیم که تسا
رگید ضعبتسد به ار مدرم زا می ضعب دنوادخ
و اههسینک و اهاسیلک و اهعموص ،دنکن عفد
ناریو و دوبان ،دوشن آرد ادخ رکنه که می دجاسم
یرایر دوخن اروایر دنوادخ که هتبل و ،ددرگیم
«تسا بلاغو میوق دنوادخو ،دهدیم

هکی روطب، ت سا مزلا قح ز ا عافد سپ
، دوشد معقاو ملظ دروم هکی سک دروم رد دنوادخ
هکنانچ دراد تسود ار ی هاو خداد هب دنلب ی ادص
:دیامرفیم

مَلْظَنَمَ لِأَيِّ وَقْتٍ نَمِ عَوْسَلَابِ رَهَجًا اللهُ تَبْحِي لَا

(عاسنلا : ۴ هر وس ز ا ۱۴۸ هیآ)

و ی دب هب ادص هک درادن تسود دنوادخ»

هکی سک ز ا رگم، دوشد دنلب مانشد

«دریگ رارق متسد دروم

دوختیندها جمهک هاگره تر و صره هب
دندارگ صلاذ اذی ارب، داهج ماسقا عیمج رد ار
برقت طقف و طقف داهج هب ن تفر زا ی و دصق و
هدعو اذ بناجزا هکی ناهباو ژ هب، دشابوا ی و سب
ی ناگدنز و بیط ی زور و لامعا ی اقبزا ه دش هداد
ی اهتمعدنزا، هتفای تسدی هلا برقا ر اوج رد
ی م شرایتخا رد دوخل ضف هب دنواذ هک دو عوم
دوخن مؤمن ار داربو و درگ رورسم و مّعنتم دهند
و دو عوم تشهد هب، دناهتسویب و ا هب زونه هک ار
و بار طضا و تشحو عونر هزا ی لاذ ی ناگدنز
دهد تراشد ش یوشت

اللّٰه لیبسد ی ف اولتق نیدلا و :دیامرفیم دنواذ
(دمحم: ۴۷ هر وسدزا، ۴ هیا) (مهلماعال ضین آف
دنواذ، دنوشیم دیهش اذ هار رد هک اهنا)

«در بیمدنیدزا ار ناشلامعا

مّذ اللّٰه لیبسد ی ف اورجاه نیدلا و :دیامرفیم و
وهلا اللّٰه ننا و انسداقزر اللّٰه مهنقرزیا اوتام و اولتق
(جحلا: ۲۲ هر وسدزا، ۵۸ هیا) (نیقزار لاریخ
ی رود نطو زا اذ هار رد هکیناسک نا)
دنواذ، دندرم ای، دندش هتشک س پس، دندیزگ
وا و دیامنی م اطع اهنا هب هتسیاش و نسدی زور
«تساناگدند ی زور نیرتهب

لیبسد ی ف اولتق نیدلا ن بسحت لا و :دیامرفیم و
امب ن یحرف *نوقرزیه مهبّر ذنع عایحاً لبّاتاً و ما اللّٰه
مهب او قحلی م نیدلاب ن ورشبتسی و هضف ن م اللّٰه م هاتا
*ن و نرحیه م ه لا و مهیاء قوخذ لآ م هفلذ ن م
عیضیه لا اللّٰه ننا و لصف و اللّٰه ن م مّعنبد ن ورشبتسی
لآ ۳ هر وسدزا، ۱۷۱ ات ۱۶۹ هیا) (ن ینموملا رجاً

«گمان مبريد كسانى كه در راه خدا كشته
ميشوند مردگانند، بلكه زنده‌اند و نزد خدا روزى
دارند. و به نعمت‌هاى الهى مسرورند و به
كسانيكه هنوز به آنها ملحق نشده‌اند، بشارت
ميدهند كه هيچ ترس و اندوهى نداشته و از
نعمت‌ها و فضل الهى مسرور و مشعوفند، و
خداوند اجر مؤمنان را ضايع نخواهد كرد».

اللَّهِ لِيَبْسُدَ فِي فُلِّ تَقْيُنِ مِأُولُوقَتِ لَا وَ : ديامر فیم و

زا ، ۱۵۴ هیآ (. نَوْرُعُشْتِ لَا نَكْلًا وَ ءَايْحًا لِبْتُ اَوْمًا

(هر قبلا : ۲ هر وس

هرم دنوش هتشك ادخ هار رد هك ار نانآ»

۱ «. دینکی مذكاردا امش ی لو ، دناه دنز هك ، دیناوخم

تحت ، داهج ماسقا نیا مامت هك دنامذ ی فخم

: دیراد رارق ناونع و د زا ی کی

فرط زا تاذلاب و ءادتبا داهج هكنا : ل وَا

ملاسا هب توعد ی ارب ه اوخ . ددرگ زاغآ نیلمسم

ای و ی غاط رب ای و روکذم رگید ضار غای ، دشاب

ای ، دناه درک جورخ و دناه دیروشد ماما رب هك نایغای

و ، دنشابیم لوسر و ادخ اب برامه هك ی ناسک

دنزاسد ل تخم ار هعماج مظن دننکیم ی عسد هکیناسک

. دنشاب ناملسم رهاظب هچرگا

ربمغیب هزاجا اب دیاب داهج زا عونذ نیا و

ملاسلا هیلع ماما ای ملسد و هلاآ و هیلع الله ی لصد

. دیامذ جیسب و ش ترا زیهجت هبرما دیاب مه و . دشاب

تردابم داهج زا مسق نیا هب دیاب نادر م طقف و

ی نائفک مه نادر م رب بوجو و ؛ نانز هذ دنزرو

.تسا

در اوم نیا رد داهج ظفل ماعتسا ایوگ و

.تسا هذد در اوم نیا رد ظفل نآ فارصنا ث عاب

، مراهچ و ل وَا مسقل ماشد ، داهج زا عونذ نیا

. دوشیم مهد و ، متشه و ، متفه و ، م شش و ، مچنپ و

ص اصتخا داهج زا مسق نیا هکینیا رب لیلد

: هفیر شد تایا رهاظ رب هولاع دراد نادر م هب

1 هب ص اصتخا ، هناگ هذز اود در اوم رد تایا هب ل لادتسا دنامذ هتفگان
ل ماشد دوخ دروم رب هولاع تایا نیا زا ی ضعب هکلب . درادذ دروم نامه
دوشیم مه رگید در اوم زا ی ضعب

رِخْلًا مَّوِيلًا لَا وَ لِّلَّهِابِ نَوْنِمُوِي لَا نِيذًا اُولْتَاقِ

(هبتلا : ۹ هروسزا ، ۲۹ هيا)

زور و راگدروپ هب ناميا هك ي دارفا اب»

باطخ) ديزيخرب ل اتق هب دنرادن ازج

(تسا نادرمت عامج به)

نَيِّدًا اَوْلَاتًا اَوْتَمًا نَيِّدًا اَهْيَا اَي: هيا نينچمه و

(هوتلا: ۹ هروسزا، ۱۲۳ هيا) (رَأْفُكْلًا نَمُ مْ كُنُوْلِي

دنتسه امش هياسمه هك ى رآفك ابدن انمؤم ىا»

«دينك داهج

وَ اَكْسَفَنَ لِاِ قَالَتْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ لِيَبْسُدَ لِي فَلَ تَقَف: هيا و

(عاسنلا: ۴ هروسزا، ۸۴ هيا) (نَيْنِمُوْمًا ضِرَّرَح

وت هك ن ادب و زادريد داهج اذ هار رد سپ»

دهع ربدن ارگيد فيلكت و ى شيوخل وؤسم دوخ

«بامذب يغرت (ل اتقب) ار نينمؤم و تسيند وت

زا، ۴۱ هيا) (لَا اِقْتَدِ وَ اَفَاخِ اَوْرَفْنَا: هيا و

(هوتلا: ۹ هروس

چيه نودب) راب نينگند و رابكسد ى گمه»

«دينك چوك (ى رذع

تسا نادرمدرومرد هك تايا نيا ل اثما و

رير هفيرشهيا رد هك نيا ربهولاء و

تسا هذشت ادهاجم و نيدهاجم زا ى ركذ

وَ نَيْنِمُوْمًا وَ تَامِلِسْمًا وَ نَيْمِلِسْمًا نَّ اِ

وَ نَيْقِدْاَصْلًا وَ تَاتِنَاقْلًا وَ نَيْتِنَاقْلًا وَ تَانِمُوْمًا

وَ نَيْعِشَاخْلا وَ تَارِبَاصْلًا وَ نَيْرِبَاصْلًا وَ تِاقْدِاَصْلًا

وَ نَيْمِنَاصْلًا وَ تِاقْدِصْتَمًا وَ نَيْقِدِصْتَمًا وَ تِاعِشَاخْلا

وَ تِاظِفَاحْلا وَ مُهَجُوْرُفَ نَيْظِفَاحْلا وَ تِامِنَاصْلًا

وَ اَرْفَعَمَ مُهَلُّ اَللهِ دَعَا تَارِكاذْلا وَ اَرِيْتِكَ اَللهِ نَيْرِكاذْلا

(بازحلا: ۳۳ هروسزا، ۳۵ هيا) (بَامِيْظَعْ اَرْجَا

نانز و نادرم ى ارب دنواد هك ى تسردب»

رباصد و وگتسار و ربنامرف و ناميا ابد و ناملمس

و ريگ هزور و هدنهد هقدص و عوشخلها و

ى مذ نورب تفع هار زا مدق هك ى نانز و نادرم

رجا و شزرمآ دننكيم داي راي سبار اذ و دنراذگ

«تسا ه دومن ايهمی گرزب

رد ن انز دوشیم هداقتسا ت ایآ نیا زا هک
(دینک تقد) دنا هتفر گن رارقن ادرم ش و دمه داهج
در او ماسلا مهیاء هّمأ و مرکا ربمایپزا ی تایاور -
و ، دراد ن انز زا داهج طوقس رب تالاد هک ، تسا
هب عامجا هک اجنآ ات . میدر ک ر کزار اهنا زا ی تمسقا
ی لمعشور و هریس و لصاح¹ ان آ مسق و در ه
نیا ات مّلس و هلاّ و هیاء الله یّ لصدر بمغیپن امز زا
هکنیا رب تسا مئاقا هر هشد و راصعا ه مهر د ن امز
دراد لاجر هب ص اصتخا داهج

¹.لوقتم و لّصحم عامجا

رأفك فرط ز ا در بند عورشهك ى داهج :مود
زا تسا بجاو نيملمه ربهك ،تسا نيملمه هيلع
لام اب ،رطخ ز ا ى ريگولج ى اربو ،دئنگ عافد دوخ
دئنگ عافد دوخ ن اجو و

ى رطفق دكيد (عافد بوجو) باطم نيا و
دوخ ن ا دجو رد س ك رههك ،تسا ن اسنا ى عيبط و
بوجو هبلقع و .دئنگيم س اسحا ارنا تي عورشه
دسر هچ ات ،دهديم ى عطق مكدي لامتدا ررضع فد
تاياور و تايا ز ا دافتسم ى عرشه مكو و .ى نيقي هب
تسا ى راج زين

اين جهاد منوط به اذن امام عليه السلام
نيست، بلکه در زمان حضور، به آن امر
مى نمايد، و در زمان غيبت از عهده مسلمين ساقط
نمى گردد، بلکه واجب است به آن قيام نموده و
مرد و زن بايد در اين امر مهمّ كوشش نمايند
«كفاية».

،مهذ ،مؤسد ،مود ماسقال ماشد ،داهج عون نيا
دشابى م مهدزاود و ،مهدزاي

داهج رد نائز تكرش دودح

تكرش هز اجا نائز هك ميتفگ هچنا :مود ركذت
رد هك تسا نيا دارم دنرادن ار داهج ز ا ى عاونا رد
هكنيا هذ ،دئنگ هلخادم دنناوتى من ،دروخ و دز
روما رد ك مكو ،گنج ناديم رد ن اشروضد
دشاب مارح زين نيحورجم ى اوادم لثم ،ى رگيد
نادب هظ الله مادا ى ئابطابط هملاء داتسا هكناچ
1.دناه دومرف هراشا

تسا زئاج :ديوگيم «ريرحت» رد هملاء

1 284 ص 2 ج «ن ا زيملا ريسفت»

گنج نادیم به اهراک رد هداقتسا یار بار ناز
باختن لاسگرزب ناز زاتسا رتهبی لو، درپ
تسا هورکم و، دنوش

1. در بُد دُوخ اِب اِر ن اوج ن اَنز

اِر ن اَگد رِب ماما رگا :دیوگ «هر کذت» رد و
ن اَکدوک و ن اَنز زین و ،ن اَشنا ب حاص ه ز ا جا ه ب
ه یهت ی ا ر ب ت سا ز ن ا ج ،د ر ب د دُوخ اِب اِر ل ا سدر خ
م خز و ،ا ذ غ خ ب ط و ،ن ا ز ا ب ر س ه ب ن ا ن د ن ا س ر و ب ا
م ر ک ا ر ب م غ ی پ ا ب ه ک ن ا ن چ .ت فر گ ک م ک ا ه ن ا ز ا ی د ن ب
ن اَنز ر گ ی د و ه م ل س د م م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع و ا ل ل ه ی ل ص
ه ک ،د ر ب د ی ا ب ن ا ر ه ن ا و ی د ی ل و ،د ن ت فر ی م ر ا ص ن ا
2. د ر ا د ن ی د و س د

ر ب م غ ی پ :دیوگ «طوسبم» رد ی س و ط خ ی ش و
د و خ ا ب اِر ن اَنز ،م ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی ل ص م ل ا س ا
3. د ر ب ی م گ ن ج ه ب

و ی ر ا ت س ر پ ر و م ا ن اَنز ه ک ت سا م ز ل ا ه ت ب ل ا
م خز و ،ی د ن ب ه ت س ک ش ل ث م ،ن ی ح و ر ج م ی ا و ا د م
ه ب د ن ن ا و ت ب ا ت د ن ر ی گ ا ر ف ا ر ت ا ق ی ر ز ت و ،ی د ن ب
،ن و خ ه و ر گ ن ی ی ع ت ن ی ن چ م ه 4. د ن ن ک ک م ک ن ی ح و ر ج م
ر د د ن ن ا و ت ب ا ت ،د ن ن ا د ا ب ا ر ی ح ا ر ج م ا س ق ا ز ا ی ض ع ب و
ت ی ا ف ک ا ه ک م ک ن ی ا ه ت ب ل ا ،د ن د ر گ ع ق ا و د ی ف م د ر ا و م ن ی ا
ر و م ا د ی ا ب ن ا م ز ن ی ا ر د ه ک ل ب .ت سا ا ه ن ا ه د ه ع ر ب
ر گ ی د و م ی س د ی ب و ت ا ر ب ا خ م ،ی ک ی ن ا ک م ،ق ر ب ،ی ن ف
ر د ا ه ن ا ز ا ا ت د ن ز و م ا ی د ،ش ع ا و ن ا ه م ه ا ب اِر ر و م ا
د و ش ه د ا ف ت س ا ی م ل ا س ا ی ا ه گ ن ج

زین ا ر ی م ا ظ ن و ن ف ه ک د ر ا د ن ی ل ا ک ش ا و

1. ۱۳۴ هـ حفص رخا «داهج باتک، ریرحت»

2. ۱ ص داهج باتک «هر کذت»

3. ۵ ص داهج باتک «طوسبم»

4. ن اَنز ه ک ت سا ی ت ر و ص ر د ،د ش ر ک ز ه ک ب ل ا ط م ن ی ا م ا م ت د ن ا م ن ه ت ف گ ا ن
ط ل ا ت خ ا ز ا ه د و ب ل و غ ش م د و خ ر ا ک ب م ا د ک ر ه و د ن ن ک ن ا د ی پ ش ز ی م ا ن ا د ر م ا ب
ر ظ ن ،ن ا د ر م ی ا و ا د م م ا گ ن ه ر د ن اَنز ت س ی ز ن ا ج ن ی ن چ م ه .د ن ز ی ه ر پ د م ه
ر د ر ی گ م ،د ن ن ک س م ا ر ا ه ن ا ن د ب ا ی و د ن ز ا د ن ی ب ن ا ن ا م ر ح م ع ض ا و م ر ب
(ف ا ل و م) .ت ر و ر ض ع ق ا و م

هک ی در او م رد هداقتسا ی ارب ، دنز و مایب

هتشد نینمؤم و دوخ میرد ز ا عافد به زاین
 ۱. اهنأ رب بجاو داهج ماسقا رد دنشاب
 بجوم نانز ز ا داهج طوقس : موس رکذت
 هک ی نر ره هکلب بتسین اهنأ ز ا باوڅی لک طوقس
 اهنادب و ، دنادب مز لا دوخ ربار ی هلا ماکحا تیاعر
 رد و دنکت عطا روضد رد ار رهوشد و دنکل مع
 درم رجا ، دیامنظفد ار ی و سومان و لام تیبغ
 بتسا و ا ی ارب ادخ هار رد دهاجم

، ی راصنا دیزیدرتخد ، عامسا تیاور ام و
 هیاء الله ی لصد ربمغیپ روضد نانز بناج ز ا هک
 به هک ار ی رگید تیاور و ، دیسر ملسد و هلا و
 رکذ ا لابقه دنراد تلاد بلطم نیا رب رتغیلدی هجو
 ۲. میدرک

بوخ نز داهج» : دنکیم تیاور ی نیلک
 ۳. «بتسا ندرک ی رادرهوش

طرش تیروکذ : دیوگ «ی هتتم» رد هملاء
 عامد قافتا به نز رب سپ ، بتسا داهج بوجو
 هیاء الله ی لصد ربمغیپ ز ا هشیاء نوچ تسیند بجاو
 ربمغیپ به : دیوگیم و ، مدرک تیاور ملسد و هلا و
 : دومرف ؟ دشابیم داهج نانز رب ایآ ، مدرک ضرع
 «آری ، جهاد بی قتال : حج و عمره». قیرط ز ا و

۱ مزر و نانز ی ارب گنج نونف ی ریگارف هک دورن نامگ نینچ و
 هک اریز بتسا ی دحاو ی اهنفصد رد درم و نز طلاتخا مزلتسم ، ی نامز آ
 اهنأ ی انب هک بتسا رفاک و رنآج ی اهت موکد رد طلاتخا مزلتسا هنوگنیا
 اجنیا رد ام راتفگ نکیلو ؛ تسیند ملسا نیناوق و تاروتسد تاعارم رب
 هک بتسا ملسا تلود دهع رب نیاربانبد و بتسا ملسا تموکد به جار
 ناجزا عافد هار و دزوماید حیحص روطبار گنج و مزر بادآ نانز به
 مروکذم تاروظحم ز ا کیچیه هکیر و طبدهد ناشن اهنأ به ار نانا س فذو
 نونف ریاسد اهنأ به هک بتسا ملسا تلود دهع رب هکنانچمه ؛ دیایند مز لا
 و ی کشزپ ن ف دننام دزوماید دراد نانا به ص اصتخا هک ار ی ئاهه فرحو
 نامیاز ماگنهد رد هک ی ضیرم نانز ی اوادم و ی گلباق و ی حارج ن ف
 ی فنه طلاتخا تاهج ز ا کیچیه هکیر و طبدنتسه ی حارج لمع به دنمزاین
 دیایند شپید نانز و نادرم نیب هذع ی همنم و

۲. میدرک ل قد ۱۵۳ ص ، ۲ ج «روثنما رد» ز ا ار تیاور نیا
 ۳. ۹ ص «داهجلا» باتک ، ۵ ج یردید پاچ «ی فاک عورف»

ریماً زا هتابن بغبصا زا یسوط خیشد ، هعیشد
تیاور ماسدا هیلع نینمؤملا

و نادر م ربار داهج دنوادخ» : دومرف هک هدرک
تسا ناج و لام لذب درم داهج .تسا هتشون نانز
نیا نر داهج و .دوشد هتشک ادخ هار رد هکی نجات
» .دنک ر بصدی و موقا و رهوشد یاهت یذا ر بهکتسا

، ه دش هداد داهج ی نعم ود نید هک ی قرف نیا
و .تسین ناسکی نز و درم داهج هک دناسریم
تفارظ و فعض هطساوب نز هکنیا رگید تهج
نیمهد و ،تسین ی زابرس روما ماجنا هتسیاش ندب
و ،ه دشن ررقم تمینغ زا ی مهس وا ی ارب تهج
¹ .م رادن اشن ی فلاخم باطم نیا رد

ی لو ،ه دش ل قن زین «ی فاک» رد ثید نیا
ظف (رهوش ماوقا) «هریشع» ظف ی اجب
² .ه دش هدر و آ «هتریغ»

دیوگیم «طوسبم» باتک رد ی سوط خیش
هک اجنآ ات ،تسا بجاو داز آ غلاب درم رب طقف داهج
الله ی لصد ربمغیب زا و .تسین نانز ی ارب ی لو :دیوگ
نانز رب داهج ایآ هک ،دش ل اوئسد ملس و هلا و هیلع
و ج د :ل اتق ی ب داهج ،ی لب» :دومرف ؟تسا بجاو
هرمء» .

داهج ه لئسم ن و ماریپ ،ی هقف ثحب اجنیا رد
تلاخذ زاوج مدع ثحب هب نونکا و ،دبایی م ن ایاپ
.میز اد رپی م تموکد و تواضق رد نز

¹ ۸۹۹ ص «داهج» باتک ۲، ج «ی هتتم»
² ۹، ص ۵، ج «ی فاک عورف»

رد عاهقه رظن: مود له حرمة زا مود لصف
و تموكد ب صانم ى دصت زا وج مدع
نز ى ارب تواضق

بصانم یّدصت زواج مدع رد ءاهقف رظن نز یارب تواضقه و تموکد

یفلاخ و لاکشا یاج چیه نیملمه نید
زیاجه جو چیه به بنز یارب مکنیا رد، دراند دوجو
دروم رد اّما و دوشد تموکد یّدصتم تسیند
نآ زواج مدع رب قافتا معیشد یامع زیند، تواضقه
دنراد.

(نّستلها یامع زان) هفیند وبا یلو
لوبقه و اتداهشد هک یروما رد ار یو تواضقه
نز تواضقه اقلطم ریرجنبا و دنادیم زئاجتسا
زواج مدع رد یعفاشد یلو دنادیم زئاج ار
اجنیا رد. تساقفاوم، یّک روطب نز تواضقه
تواضقه زاکیرهن و ماریپرد ثحب هک تساجب
نوچ یلو، میهد همادا هناگادج ار تموکد و
زواج مدع رب هک ی تایاور به ءاهقف زان ی رایسب
دوجوم کرتشم روطب نز تواضقه و تموکد
اهنآ زان شور نیا رد زینام، دناهدش کّسمتم تسا
مینکیم یورید.

یّدصت زواج مدع رد ءاهقف عامجا رکذ نز یارب تواضقه و تموکد بصانم

تاملک و تایرظن لّوا تسامز لا اجنیا رد
هئسم رد قافتا و عامجا ربار اهنآ تلاد و، ءاهقف
مینک رکذ.

رّمتسم و یلمع شور و هرید، ایناژ و
هر خلااب و. میئامد قیقحت باب نیا رد ار نیملمه
میئامدناید ار بلطم ربلّاد تایاور
تارظن زان تسا ترابع هکلّوا هتکن اّما و
ءاهقف.

طرشد: دیوگ «طوسبم» رد یسوط خیش

و ،تقلذ ،زیچ و د رد هک تسان آی ضاق مّوسد
رد لامک اّما :هک دسریم اجنآ ات .دشاب لّماک ،ماکدا
هک ،دشاب درمو ،دازآ ،لقاء ،غلاب هک تسان ماکدا
ی لو .دوب دهاوخذ نزی ارب هجوچ پهب تواقضه
،دشاب ی ضاق نزی هک تسان زئاج :دناه تفگی ضعب
سکنا و .تسان تحیحصل وّال وّقن کل

طقف، دنادیم زئاج نائز ی ارب ار تواضقه که
 رد ی و تدهشده که دنادیم ربتمه ی در اوم رد ار نا
 ،اج همه رد و ا تدهشده و .تسا لوبقمه در اوم نا
 ۱.تسا هتفریذپ صاصقه و دود در اوم زج
 ،تسا هفیند و با ،هدنناد زئاج زا خیشدارم
 .دنکیم حیرصتن آ به ،فلاخ باتکرده چنانچه
 کچیهرده ن ز تسین زئاج :دیوگ فلاخرد
 نیمه به زینده عفاشده و .دنک تواضقه ماکدا زا
 .تسا دقتمه باطم

،دوشده ضاقدناوتیم ن ز :دیوگیم هفیند و با
 نا و ،تسا هتفریذپش تدهشده که یروما رد هتبلای
 ریرجنبا و .صاصقه و دود زجتسا ماکدا همه
 ی در اوم همه رد دوشده ضاقدن زتسا زئاج :دیوگ
 داهتجالها زان ز اریز ،دنکیم تواضقه درم که
 :دیوگ («فلاخ» رد خیشده) س پسو .دوشیم هدرمشده
 :که تسانیا زاوج مدع ربه ام لیلد اما و

اریز ،دراد لیلد به جایتحان ز تواضقه زاوج
 زاوج یاعدا سکره و تسانیا عرشده مکده تواضقه
 مرکا ربمغیپزا و ،دهد هئارا ارش لیلد دیاب دراد
 :دومرفه که تسانیا تیاور ملسو هلا و هیلع الله ی لصد
 و راگتسر ،تسان زان آمکاد و رادماز که ی تلم»
 رد» :دومرفه ملسا هیلع اما و «.دوبدهاوخذق قوم
 دنوادخه که یروما مردان را بر زنان مقدم داشته
 است، زنان را مقدم ندارید». بنابراین کسی که
 قضاوت را برای زن جائز دانسته زن را مقدم
 دانسته و مرد را مؤخر. و امام میفرماید: «سکه»
 ،دنک حیبسته دیاب ،دوشده توفوا زای زیچ زامزده که
 اهتسد) قیفصده و نادره صوصخم حیبسته اریز

۱. ۱۰۱ ص «ءاضقه» باتکه ۸ ج «طوسبم»

1. «تسا نانز ن آزا» ندر م ه ه ا ر

ار ن ز م لس و هلا و هلاء الله ی لص ر بمغی و
ن خسن ادر م هک ، هتخاس عونم ، هباطخ و قطنزا
ی پرد ی داسف تسا نکم اریز ، دنونشن ار ی و
ن آ همز لا هک ت و واضق زا ی و عنم سپ . دشاب هتشاد
ه ه ، تسه زین رگید ی اهزیچ و ملاک و نخس
2. بتسا مز لا ی لوا قیرط

ی ضاقر د : دیوگ «دعاوق» باتک رد هملآ
، نامیا ، ندوب درم ، لقع ، غولب : بتسا طرش
کدوک ت و واضق سپ ، مء و ی گداز ل لاد ، تلادع
هک اجنآ ات . تسین ذفان دشاب غولب زرم رد هچرگ
دجاو هچرگ تسین حیحصد نز نینچمه : دیوگ
3. دشاب طیارش زا ی رایسب

، غولب ، ی ضاقر د : دیوگ «ریرحت» رد و
درم و مء ، ی گداز ل لاد ، تلادع ، نامیا ، لقع
ی ارب ت و واضق : دیوگ هک اجنآ ات . بتسا طرش ندوب

4. دوشیمذ دقنم دودد ریغ و دودد رد نز
، ی ضاقر د : دیوگ «عیارش» رد ی ل د ق قح
و مء ، ی گداز ل لاد ، تلادع ، نامیا ، لقع ، غولب
هچرگ ، نز ی ارب ت و واضق . بتسا طرش ندوب درم
5. تسین زئاج دشاب طئارش هیقب دجاو

زا ار ندوب درم ، «هعمل» باتک رد دیهش
ح رش» رد ی ناا دیهش و ، هدرمش ءاضق طئارش

1 زا ی درم نوچ هک دشاب ت عامج زامن ه ه عجار ل یصفت نیا آر هاظ
ح بیست رکناب ار ماما دسر ب ماما عوکر ه ه دهاوخب و دتقیب بقع ت عامج
ع لطم ار ماما دهاوخب و دتقیب ریخات ت عامج زا ی نز نوچ و دنک ع لطم
دوشن دنلب و ا دصد هکنآ ات دنز ب م ه ه ا ر دوخ ی اهتسد دنک

2. ۵۹۰ ص «ءاضق» باتک ، ۲ ج ، ۱۳۸۳ ه نس عبط «فلاخ»

3. ۲۰۱ ص «ءاضق» باتک ، ۲ ج «دعاوق»

4. ۱۷۹ ص «ءاضق» باتک «ماکدلا ریرحت»

5. ۲۷۴ و ۲۷۳ ص «ءاضق» باتک - مظاک دمحم پاچ «عیارش»

1. ت سا ه دومذ دیئأ ت ار نأ «عملم

درم طرشد :دیوگ زین «كلاسّم» رد دیهد و
نیا تیلباق نز هکتسا نیا زای ضاق یارب ،ندوب
و نادرمدتسلاجم اریز ،تسیند ارادار بصنم
،تسیند و ناشق دلا ،نانا نایم رد ندر و آرب ادص
ربمغیپ و دنکیم ادیپ رابجا اهراک نیا هب ی ضاق و
نز هکی موق» :دومرف ملس و هلا و هیلع الله ی لص
2. «دشدهاوخذ راگتسر ،دوشدها رومای لومت

:دیوگ «ماكدلا ائیافك» رد یراوز بسق قحم
و دیدرت نودب ،نامیا ،لقع ،غولب ،ی ضاق رد
و یگداز للاح ،تلادع زین و ت سا طرشد فلاخ
طئارشد نیا رب اهقف و ،تسا هدش طرشد ،ندوب درم
ن اشنانخس رد طئارشد نیا مامت و ،دندراد رظنق اقتا
هدش طورشم زین ی ضاق مء نینچمه .دوشیم هدید
3. ت سا

رد «رهاوج» رد یفجن نسد دمحم خیش
درم ... ی ضاق رد ت سا طرشد (قحم لوق حرشد
ی فلاتخا طئارشد نیا زا کیچیه رد :دیوگ «ندوب
دزد طئارشد نیا :هدما «كلاسّم» رد هکلب ،ماهتفایند
زا زین «ضایر» رد و .ت سا ق اقتا دروم ام
ی لیبدرا س دقم زا و ،هدومذ لقن نینچ ی رگید
و مّوسد طرشد ی اننتسا هب هتبلا ،هدش ق اقتا ی وعد
دیفق تلادع و مء رب ق اقتا «هینغ» رد و .مشد
لقن دوب درم و مء رد «ق حطاجهن» رد و ،هدش
:دیوگیم هکنیا ات ،ت سا هدش عامجا
ق اقتا ،تیروکذ طارثشا رب ام لیلد اما و

1. ۲۰۰ ص ۱ ج ،مظاک دمحم پاچ «عملم حرشد»

2 «مسالك» ج ۲ ،صفحه اول از کتاب «قضاء».

3. عاضة باتک زالوا حفص «ماكدلا ائیافك»

و هَلَا و هَيْدَاءُ اللَّهِ يَأْتِي لَصْدَ مَرْكَا رِبْمَغِيْبٍ مَلَكَ و ،ءَاهَقْف
:دومرفهكتسا مّلس

مكاد و رادماز هك ي تلم» آن زن است
رستگار نخواهد شد». و فرمود: «زن نباید مقام
قضاوت را به عهده گیرد» و دیگر وصیت آن
حضرت است چنانچه در «من لا یحضره الفقیه»
به اسناد خود از حمّاد نقل کرده که حضرت
فرمودند: زامن ز ربّی لعی ا» جمعه و جماعت
نیست - تا آنجا که گوید: - و زن نباید متصدی
قضاوت شود». و این اخبار دلالت بر عدم توانائی
زن نسبت به این منصب می نماید، و اینکه شایسته
نیست که زنان با مردان مجالست بنمایند، و در میان
آنان صدای خود را بلند گردانند. و نیز از سیاق
روایاتی که از طرف امام برای نصب حاکم در
زمان غیبت به ما رسیده، و دیگر روایات، این
مطلب استفاده میشود. بلکه در بعضی از این
روایات تصریح به قضاوت مردان

ز اوج به مدع هکنیا ضر ف ر د و .تسا هدش
 ز اوج رد گش لقا لا ،میشاب هتشاد نز ت و اضا
 و ،ی مدع هدعا ق ،گش دروم رد و .تشاد میهاوخ
 1.تسا ن انز ی ا ر ب ت و اضا ه ز ا جا مدع ،ل صا
 رد «همار کلا حاتفم» رد ی لماع داوج دیس
 دناوتی مذ نز :دیوگ «دعاوق» رد هملاع لوق حرش
 هیلع (مجنپ ماما زا ر باج ر بخل یلد به ،دنک ت و اضا
 «دوشد یضا ق دناوتی مذ نز» :دومرف هک)ملا سلا
 ل یلد نیا ،عامجا مدع ضر ف ر ب ی لیبدر ا س دقم ی لو
 .تسنادی مذ ی فا ک ار

و ق ا ق ت ا ه ک ی ترو ص رد ر ب خ نیا ه ت ب ل ا
 ه ک ی گ ر ز ب ت ر ه ش ا ب ،دوشد راکنا م ه ا ه ق ف ع ا م ج ا
 هکنیا به ا فاضم .دوشیم ن ا ر ب ج ت س ن ا د ی و م
 ی ن ل ا ق ع ی ا و ق ر ظ ن ز ا ن ز ه ک ه د ش د ر ا و ی ت ا ی ا و ر
 ت م ا م ا د ن ا و ت ی م ذ و ه د و ب ب ق ع د ر م ز ا ت ن ا ی د و
 و ا ت د ا ه ش د و .د ر ی گ ب ه د ع ه ب ا ر ن ا د ر م ت ع ا م ج
 ر د و .دوشیم ل و ب ق د ر م ت د ا ه ش د ف ص ن ر ب ا ر ب ا ب ل ا غ
 ر د ا ر ن ز ت و ا ض ق ه ف ی ن د و ب ا :د ی و گ «ف ل ا خ»
 ،ه تشاد ز ن ا ج ،ت س ا ه ت ف ر ی ذ پ ش ت د ا ه ش د ه ک ی د ر ا و م
 2.تسا ه داد ه ز ا ج ا ا ق ل ط م ر ی ر ج ن ب ا و

د ن ت س م « ر د ی ق ا ر ن د م ح ا ی ل و م ،ا م ی ن ا د و
 ت س ا ن د و ب د ر م ت و ا ض ق ط ن ا ر ش ز ا :د ی و گ «ه ع ی ش ل ا
 ج ه ن د» و «ل ک ل ا س م» ر د ه ک ن ا ن چ ،ا ه ق ف ق ا ق ت ا ه ب
 3.تسا ه د ش ر ک ز ا ه ن ا ر ی غ و «د م ت ع م» و «ق ح ل ا
 :د ی و گ «ع ا ض ق» ب ا ت ک ر د ی ن ک ی ل ع ی ل و م

1.عاضق باتک زامود و لوا هفحصد قفلم پاچ «رهاوج»
 2. ۹ ص «عاضق» باتک ، ۱۰ ج «همارکلا حاتفم»
 3 ر د پ ه ب ق ل ع ت م ه ک د ن م ش ز ر ا و س ی ف ن س ب ت س ا ی ب ا ت ک «ه ع ی ش ل ا د م ت ع م»
 ف ر ط ز ا و ا ه ک ت س ا ی ق ا ر ن ی د ه م ی ل و م م و ح ر م ی ق ا ر ن د م ح ا ی ل و م
 «د ی ا ی م ب ا س ح ه ب ا م ی ل ا ع ا د ج ی ر د ا م

تلاذع، نامیا، لقع لامک، غولب، تواضق طرش
چیھ نودب تسا مء و تیروکذ، یگداز للاح
و. یفلاتخا

مُتَّاقِ دَرُومِ نِيَا رِدْ لَوْقِنْمِ وَ لِّصَحْمِ عَامَجَا
بِتَسَا

و در «مسالك» گوید: این شرایط نزد ما
مورد اتفاق است. و در «كشف اللثام» به لفظ
وفاق آورده است. و در «مفتاح الكرامه» به لفظ
اجماع آورده. و در آنجا مذکور است که: این
شرایط هفتگانه به اجماع معلوم و منقول معتبر
است حتی در «مسالك» و «کفایه» و «مفاتیح».
و در «ریاض» گوید: در میان فقهای شیعه،
مخالفی با این شرایط نیافته‌ام. بلکه در عبارت
عده‌ای مانند «مسالك» و غیر او در همه این
شرایط ادّعی اتفاق شده است. همچنین در کتاب
«شرح الارشاد» مقدّس اردبیلی دعوی اجماع
شده، البتّه به استثنای شرط سوم و ششم (که در
اینجا شرط هفتم است).

عَامَجَا یَاعَدَا مَدْعُ وَ تِلَادَعُ رِدْ «مِیْنِغ» وَ
وَ مَدْعُ دَرُومِ رِدْ مَمْلَأَعُ «قَحْلَا جِهْن» رِدْ وَ ،هُدُومَنْ
«سُورِد» رِدْ وَ .بِتَسَا هَدَشَقِ اقْتَا یَاعَدَا تِیْرُوكْ
،تَسِیْنِ زَنَاجِ نَزِ یَارِبِ تِوَاضِقْ هَكَ تَسَا رُوكْ
رِدْ وَ .دِنَاهُ دُوبِ یَارِ كِیْنِ آعَنْمِ رِبِ نَاكْتَشَنْگِ اَرِیْزِ
نَزِ یَارِبِ تِوَاضِقْ زَاوَجِ مَدْعُ :دَسِیُونِیْمِ «كِلَاسْم»
رِبِ یُنَاجِرِدْ «مِضُور» رِدْ وَ .بِتَسَا قِاقْتَا دَرُومِ
هُدُومَنْ عَامَجَا یَاعَدَا تِوَاضِقْ رِدْ مَدْعُ نَدُوبِ رِبْتَعْمِ
عَامَجَا یُوعِدْ تِیْرُوكْ هَرِ اِبْرِدْ رِگِیْدِ یَا هَاجِرِدْ وَ
اِهْنَادِبِ مِیْتَا بِلَاظْمِ سِیْطِ رِدْ مِچْنَانِچْ ،تَسَا هُدُومَنْ
یَاعِیْ لُومِ مَوْحَرْمِ مَلَکِ اجْنِیَا اَتِ .دَشْدِ دِهَاوْخِ هَرِ اَشَا
1. دَشْدِ مَامْتِ یَنْکِ

1. ۱۲ ص ی ن ک «عاضق»

زا دعب، «ضایر» رد ی لء ديسد موحرم
لمج زا هك، ار تواضقهناگشش طورش هكنيا
نيا رد ی فلاتخا: دیوگ، هدرمش تسا تیروكذ
نوچ ی تعامج ترابع رد هكلب، مپاهتفایند طورش
هدش عامجا ی اعدا همه رد، هریغ و «كلاسمة»
لصا و هدعاق هكنيا رب هولاء: دیوگ هكنيا ات. تسا
ماما هب ص تخم بصنم نیا هك دنکیم اضنقا ی هقف
رظنزا اتسا ءاهقف قافتا دروم بلطم نیا و. تسا
تسا هدش هك ی تاحیر صتو و ی ئاوتف

تشدگ هک هچنآ رب هولاء هئیمز نیا رد ،
 هدیدرگ لقذی ددعتم قرط زا هک هشد دراوی تیاور ،
 هشد لقذ «هقفلا هرضحی لانم» باتک رد هچنانچ
 اریز ،دیزیهرپد تموکد زا» :تسا حکومت
 مختص به امام عالم به قضاوت و عادل در میان
 مسلمین است، مانند نبی یا وصی نبی». البته از این
 منع، قاضی واجد شرائط قضاوت، با اذن از طرف
 امام علیه السلام، خارج شده است. چنانکه به نص
 و اجماع در این مورد اشاره خواهد شد. و برای
 کسی که فاقد یکی یا همه این شرائط است، قضاوت
 و حکومت جائز نیست.¹

تشاد صحت ناکما ام یارب هچنآ دودنیا
 مهیاء الله نواضر گرزب اهقف تا ملک زا
یّدست ز اوج مدع رب نیلمسم هریس تالاد
نزی ارب تواضق و تموکد بصانم

دروم نیا رد لاکشا نودب نیلمسم هریس اما
 نیلمسم هبطاق هک تسنیا هریسی نعم و .تسا ققحتم
 نامز زای نس و معیش ماکد و عاملاء و اهقف زا
 لاد هبات ملس و هلا و هیاء الله یلصد مرکا ربمغیب
 و تموکد هبار نانز هک دناه دودب مزتم یگمه
 نانز هکنیا اب ،دندکن بوصنم ،تواضق و تراما
 ردی قلاخان ساحمی اراد و میهف و لقاء ،دنمشناد
 دناه دودب دوجوم خیرات لوط

ریسبت کرد نانا آراء صحت رثا رد ام و
 ناگتشدگ عانتما هک میاه دیسر هجیتن نیا هب خیرات و
 ،تسا هدوبنی فداست ،نانز ندرک بوصنم زا
 هیاء الله یلصد ماسا ربمایپ شور هب دنتسم هکلب
 یراوتسا و میقتسم هار زای ورپد و ملس و هلا و

¹ «شرح کبیر» ج ۲، صفحه اول از کتاب «قضاء».

شور نیا زازواجته زاجا دوخبور نیا زازا و ،هدوب
دندادی منار

یاربی لوقت رهش دندام ،یلمع هر یسد نیا و
دنکیم تیافک دانتسا

یرما ،نز بصد مدع هک دوشد لاکشا رگا
هدافتسا هر یسد زازا هک ی بلطم اهنت و تسای مدع
ی ماسا خیرات لوط رد نانز هک تسای نیا دوشیم
بوصنم ماقم نیا هب

نآ زا بصن ز اوج مدع لیلد ی لو ، دناه دشن
در اوم نیا رد هر یسه بک سم ت س پ دوشی مذ هداقتسا
تسال اکشا تیا ورد

ل اکشا نودب : دشد دهاوخ هتفگ باوج رد
س ابع ی نب و هیما ی نب دننام ملظ ماکد و اارما
تموكد ماسا تّا رب لاس دصناپ زا شید
دندما اهنآ زا دعبه کی ماکد روطنیمه و ، دندناریم
، تّا نایمرد و . امانمز اتدندومیدار نانا هار و
، رعاشد ، لقاع ، ملع انانز نامز رهرد و هراومه
هک ت سا هتشداد دوجو تّ دحم و رّ سفم ، هیقف ، پیدا
لها زا و هدیسر داهتجا هبترم هب اهنآ زا ی ضعب
ی اراد نانا زا یرایسب و ، دناه دشد طابنتسا
کی ی تّ د همه نیا اب و ، دناه دودب ی وقت و تیحصلاص
زا ی کی هک میاهدیدن ی ذلاوط خیرات نیا رد دروم
بوصنم تموكد و تواضقه ماقم هبار نانز اهنآ
مدع هار زازج دناوتی مذ بلطم نیا و . دنشاب هدرک
ی لّ صد ی دمحم تعیرشد و ماسا حور اب نآ شزاس
ی مذ ماکد هکیروطب ، دشاب مّ لس و هلا و هیلع الله
ی رورضار نآ هک مدرم هّ ماع رظن رد دنتسناوت
دنتک تفلآخم ، دنتسنادیم ماسا زا ی هیدب و

، درکی مذ ی هنروما نیا زا ماسا رگا و
بصن ی ذلاو و ی ناضقه تاماقم هبار نانز اّم تد
تواضقه هبراید و رهشدرهرد ار اهنآ و ، دندرکیم
نیمز رسزا ی مهم ی اهناتسا تیلآو و ، دنتشامگیم
دندرپسی م اهنآ هبار ی ماسا

هب نانز بصن رب ماکد نیا لکش نودب و
زیدن انز و ، دنتشادق ایتشا تخس ی تموكد بصنم
دندوب بغار بصانم نیا ندروآ تسدب ی ارب
زا یرایسب ی تّ د نانا هک مینیبی م خیرات رد اریز

روما و ،دندادیم ب صنم ار دوخن اگرد بو ناملاغ
هنوگچ ،دندر پسی ما هنا بهار ی لاء تا ما قم و مهم
و ن انز به ب صانم نیا ن داد زا هک تفگ ن او تی م
!؟ دندر کی م ی ر اد دو خ ش یو خ ن ار ها و خ و ن ار تخد
م آکد و امومع مدرم هک دوشیم دهاشم هکنیا اب
نیا رد ن انز ن داد تکرش به ل یام ،اصوصخ
و هیلاد ن ئارق نیا هظحلام اب سپ . دنشابیم روما
ن ابزی به هر یسد نیا هنوگچ ددر گیم ن شور هیماقم
و حیصفی ناید اب و ،دوشیم ل دب ایوگی قطان به
دایرف ن شور

ار ی ماسا مهم بلطم نیا داقعنا لیلد و دنکیم
ندشدن شور ی ارب رادقم نیمهد و دزاسیم ن شور
دوشیم هدنسب بلطم

دانتسا اهنآ هب دروم نیا رد هک ی تایاور اما

دوشیم

کب میراچاند اهنآ رد ثحب عورش زال بق
عقوم رد هک ،مینک سیسات ی لک ی اهدعاق و لصا
تموكد و تواضق رد ی رماندوب طرش رد کشد
ندوبند عقوم رد و مینک هیکت هدعاق و لصا نآ رب
لصا نآ هب ،دروم نآ تیطرش رب ی داهتجالیلد
میؤج کسمت هدعاق و

ی تامدقم دیابل ماک ثحب کب ماجنا ی ارب و

درکز کار

ی سررب همدقم ناوئع هب تیلو رد ثحب

تموكد و تواضق باب رد تایاور

لوا همدقم

و اهبعش زای اهبعش تموكد و تواضق
سب ی رمان تیلو و بتسا تیلو نوئش زای ناشد
اریز بتسا هبترم دنلب رایسب ی ناشد و گرزب
ولام و ناچرب تموكد زای تسای ترابع تیلو
رد فرستو مدرم نوئش رگید و وربآ و سوماند
اهنآ

زای تسای ترابع تیلو ،تقیقد رد و

هرهد و مدرم حلصم ن تشاد تسدب و ی ربه
ندیناسر رمث هب و ی هلا ی اهت معن زای رادرب
و نیرتهب هب اهنآ دوجو رد هتفهن ی اهدادعتسا
هبجونیرتلماک

و قئلا دارفا هب بصنم نیا رگان یاربانب

ترخآ و ایند روما رد مدرم ،دوش رانگا و هتسیاش

و ، در بدنهاوخذ رسد به تداعسد و مّعنّتل لامك رد
و ، دش دنهاوخذ را پسهر دوخه قيقدل ماكته وسب
تداعسد نيرتهب و هكذنز نيرتار اوگ به ايند رد
نيرخا به ل اء نيع رد و ، ديدرگ دنهاوخذ لئانء
رد و ، تفرگ دنهاوخذ جوا هك ناسنا تلامك به جرد
هر به دوخه كينر اءرك و ل اءعا جئانء از اينء ترخا
رازاب و ترخا به عرزم ايند بهك ، دش دنهاوخذ دنم
هك اهء مءء مامء از اءشهب رد و ، اءساجناء تراجت
ايبه

ذتلّم و مّعنتم دننک اهتشا و دنهاوخب هچنآ و
دیدرگ دنهاوخب

رارق دواخ یاج رد بصنم نیا رگا یلو
اهناسنا ،دتفا قساف و دساف دارفا تسدب و دریگد
رد ناشیا هتفهذ یاهداعتسا و ،دنوشیم عیاض
چیھ و ،تفر دهاوخن یبزا ی اهفطنه لحرمنامه
مدرم یگدنز و دیسر دهاوخنش بحاصه ی یقد
هبلاغ هیاپ رب ،ناروناج و تاناوید یگدنز دننام
،تفرگ دهاوخرارق یئوخ هدنرد و توهش و مهو
و ،یرگید تامم رد ار دواختاید ی در فر هک
ی م نارگید تکلاف و رقف رد ار شیوخ تملاس
هب لیدبت هعماج هک تسا تروصنیا رد و دبای
و ناگدنرد طیحم هب و دش دهاوخی لگنج عمتجم
.دنکیم ادیپ ریغت ناگدنرچ

**ماما هیلک تیلو رب لاد میرک ن آرق تایا
موصعم**

مود همدقم

هدیه رب ار تیلو ،ن آرق هفیرشد تایا
رد تقیقدهک هدیم رارق یهلا ی درم نانچنآ
تیاده دنوادخ بناج زا و هتفای ی لجتش دوجو
مدرم تایا نیا و ،دنکیم تیاده وا یوسب و ،هدش
و .دنکیم توعد یسک نینچ زا یورپ هب طقف ار
یهاوه یورپ زا موصعم نامه یسک نینچ
و اهشزغلا و هراما سفن زا تعباتم و ی ناسفند
.تساتاهابتشا

اوتما نیدلا اهیا ای: دیامرفیم لاعتمه دنوادخ - ۱

ن ا ف م ک ن م ر م ل ا ی ل و ا و ل و س ر ل ا ا و ع ی ط ا و ا ل ل ه ا و ع ی ط ا
م ن ن ک ن ا ل و س ر ل ا و ا ل ل ه ی ل ا ه و د ر ف ع ی ش ی ف م د ع ر ا ن ت
ن س ح ا و ر ی خ ل ک ل ذ ر خ ل ا م و ی ل ا و ل ل ه ا ب ن و ن م و ت

(عآسنلا : ٤ هروسدزا ، ٥٩ هيا (بلايوأت

رملاي لوا و لوسر و ادخزا نانمؤميا «
ردى عازنامش نيدى درومرد رگا و دينكت عطا
، دينا درگرب لوسر و ادخ مكد هبار نآ ، تفرگ
يارب نيا هك ، ديراد از جزور و ادخ هبار ناميا رگا
» . دراد ىرتوكيند ماجنارسد و رتهبامش

:هك تساو حذ نيدب هيا نيا هبار لادتسا

ماكحازا ىوريب نامها ادخت عطا

ىبرعان ابز هبار قتايا ن مضرد هك تسوا
حور هليسوب و هشد هدا تسرف نشور و حيصف
و هلا و هيلع الله ىلصام ربمغيپ بلق ربنيملا
. دنك راذنا ار مدرمات هشد هدا تسرف ملس

هیداء الله یّ لصدمرکا ربمغیپ زات عاطا اّما و
تسا مسقود رب مّلسو و هلاّ و

ربمغیپ دوخ نایب هک یّ نژج ماکحارد :لّوا
طئارشو دویقو و یّ لک ماکحاردودد نیبعتی اربتسا
زاب ماکحار عیرشتو و یراذگ نوناق هب هک ،اهنآ
ددرگیم

و تاعوضوم رد هک تسای ماکحار :مود
تسای لو هب طوبرم هک ،یگدنز هّرمزور لئاسم
رداصد ربمغیپ زامدرم رب ماما و یّ لاو ناونعب
دوشیم

درادن یّ تلاخد یّ هلا عیرشت ،مسق نیا رد و
زایبمغیپ صخش زای هاوندو رماوا هنوگنیا هکلب
شپو و ثداودو ،مدرم حلاصم هبوا هطاحا تهج
دوشیم رداصد یّ گدنز یّ اهدما

ت عاطا ابربمغیپ زات عاطا مسقود نیا و
ورنیا زای ،دراد تریاغم هینارقتایا و ادخ زای
لصّتم ادخت عاطا هب فطع ابار لوسر ت عاطا
دراد تریاغم رب تلاد فطعو ،هدرک

،یگناگود و تریاغم نیمه هطساوب و
تسا هدمذ رارکت اربت عاطا هب رما ظفد دنوادخ

یّ تیعموم و نامز ره رد رملا یّ لوا اّما و
تراما بصنم هکلب ،دندان عیرشت هزاجا دنشاب هک
فالتخم دراومرد ،مدرم رب تیلانو و تموکد و
اب تهج نیا زای طقف رملا یّ لوا و ،تساهنآ ابر
دنکیرش ربمغیپ

لکارتشای نعید ،لکارتشای عونیا تهج هب و
دنوادخ ،مدرم رب تیلانو و روما یّ دست رد
ت عاطا هب رما ظفد رارکت نودب اربت هنآ ت عاطا
تسا هدرک بجاو (اوعیطا)

اطخ و هانگ زا موصعم دیاب رملای لوا
اب، ربمغیپ و ادخت عطا بهر ما هنرگ و، دنشاب
هکلب، نیدض بهر ما ناشیا زا ت عطا بهر ما
دنوادخ رب بلطم نیا و، دود دهاوخ نیضقانتتم
بهر دوخ ریسفتردی زار رخفه چنانچ. تسالاحم
، هومذ فار تعانآ

دنام اهنا زات عاطا بوجو هکنيا لامتحا و نامز رد تسا نيملمه ماکد ت عاطا بوجو نينمؤملا ريمما و ملسو هلا و هيلع الله ي لصد ر بمغيب تروص نيا رد بوجو هک - ماسلا هيلع مكد اب اهنا مكد هک تسا ي در اوم صوصخم اطخ ي در اوم رد رگا و ، دشابذ فالخم دنوادخ زالا لصاد حلاصم اب اهاطخ نيا هدسقم ، دننک .تسا دودرم - دوشيم نار بجم درم ربا هنا تيلاو تا ذلاب و هسفن دد ي فبالطم نيا هچرگ اريز قبطنم هيا قايس رهاظ اب ي لو ،تسا ح يحص بوجو هک دراد روهظ بلطم نيا رد هيا و تسين لاونم رپ و وحن نامه هب رملای لو ا زات عاطا و دحاو کبس هب لوسر و ادخ زات عاطا بوجو .تسا دحاو قايس

رملای لو هک تفریذ دياب راجان هب سپ مانگ و اطخ زاک ،دنتسه مدرم زای دارفا س کچیه هک دراد قافتا نيملمه همه و دنموصعم یارب ار هيا نيا رد ی ربه و ی ئلاو تمصع هئا یارب هعیش هچنا زج ،تسين لئاق ی دحا ع بطلاب هيا دروم سپ .تسا لئاق دوخ هئاگ هذراود .دنکیم قبيطت اهنا رپ

هدئاف:

و ،دراد نينمؤم هب باطخ هيا هک ورنأ زاک مدرک بجاو اهنا ربار رملای لو ا ت عاطا دنوادخ نيب عازند ،ی رما چیه رد هک تسين ل وقعم نیاربانبد رد عازند دروم سپ ،ددرگ عقاو رملای لو ا و مدرم هب تسا رصحنم (مُتْعَزَانَتْ نَائِفَ) هفیرشد هيا عازند عجرم نوچو .دوخ نيب رد نيملمه تافلاتخا طقف ود نيا و ،تسا مرکا لوسر تئسد و ادخ باتک

هې دياب عازند دروم رد سپ، دنماکدا عيرشت ردصم
ريما و، دراد تلاد هيا هکنانچ، دننکه هعجارم ودنيا
، هومذ ريسفت ار هيا نينچ نيا ماسلا هيلع نينمو ملا
دهورد هومذ رسم هاور ار رتشا کلام هکيما گنه
يا هراک رد» : ديامرفيم دسيونيم وا هې هک يا همان
ادخ مکد هې دياي م شپپ وت يارب هک ي لضعم و مهم
وت رب مکد هک ي روما رد و ، امنل مع لوسر و
هک ، هن ندرگ لوسر و ادخ مکد هې تساهبتشم
هک ي مدرم هې دنوادخ

ی» :دیامرفیم دراد تسود ار اهنأ داشرا
 رملاای لوا و ربمغیپ و دینکت عاطا ار ادخن انمؤم
 ،دیدرک فالاتخا ی دروم رد رگا و ،دیئامت عاطا ار
 .«دیر ادب هضرع ربمغیپ تّس و ادخب باتکر بار نأ
 و رجوع به خدا، رجوع به آیات صریح
 قرآن است. و رجوع به پیغمبر صلی الله علیه و
 آله و سلم رجوع به سنت اوست، که موجب
 اجتماع بوده و تفرقه را از بین میبرد».¹

قَحَطَا یِ لِآ یِ دِهَیْ نَمَفَا :دیامرفیم دنوادخ - ۲
 فِیکَ مَکَلَامَفَ یِ دِهَیْ نَأ لِآ یِ دِهَیْ لَا نَمَّا عَبَّیْ نَأ قَحَا
 (سنوید: ۱۰ هر وسزا ، ۳۵ هیأ) .نَوْمُکَحَتَّ

ی وریپ ی ار بدربیم هار قحده به که س کذا ایأ»
 هدرکن ادیپ ار هار به که ی سکه ای ،تسا رتر او از سد
 سپد. دینکش تیاده و ،دنیگبار و اتسد هکنأ رگم
 ی مذ زاب هار به هشد فرحنم دودخ ریسم زا ارچ
 !؟ «درک دیهاوخ مکده نوگچ ،دیدرگ

ساسا و هیأپ :تسا نینچ هیأ به ل لادتسا
 دنوادخ اریز .تسا قحده تعباتم موزا به ل لادتسا
 «دیامنی م تیاده قحده دنوادخ و گب» :دیامرفیم
 :ی راکنا ماهفتسا هلمج ابدنیکرشم زا هکنأ زا سپ
 هار قحده به که تسده ی سکه امشد عاکرشد زا ایأ و گب»
 هار قحده به اهنأ عاکرشد هک دریگیم رارقا ؟ «در بد
 دندربی مذ

دنکیم میسرتی اهلدا عم ساسا نیا رب س پس
 هک ی سکه ایأ» قَحَطَا یِ لِآ یِ دِهَیْ نَمَفَا هلمج نایم هک
 لَا نَمَّا رَکَیْدَ هلمج نایم و «؟ دربی م هار قحده به
 یِ دِهَیْ نَأ لِآ یِ دِهَیْ «یا کسی که هدایت نیافته مگر
 آنکه خود هدایت شود». سپس فرموده: نَمَفَا

۱. ۹۴ و ۹۳ ص ۹۳ همان باب «غلابلا جهن»

یٰذٰهَبْنَ اِلَآئِیْ دِهِّیْ لَا نَمَّا عَبَّئِنَّا قَحَّاقِحَّا یٰلَآئِیْ دِهِّیْ
یورپه یارب در بيم هار قحده به به که س کنا ایا»
رگم ، هتفایند تیاده که ی سک ای ، ت سا ر ترا و از سد
دوشد ی ریگتسد و از اه کنا

لاعتفا بآب زاء (بِدِهْيَ اَل) که تسا مولعم و
 رد «عات» و «هدوب» ی دتهپ لا «نآ لصا و ،تسا
 هدمآرد (بِدِهْيَ اَل) تروصب و هدش ماغدا «لاد»
 :میوگیم بلطم ن دشن شور زاس پ.تسا
 معادله صحیح حتماً باید بین نفی و اثبات
 صورت پذیرد. مانند جمله «زید آمد، یا نیامد». و
 صحیح نیست گفته شود: «زید آمد، یا غذا
 نخورد»، مگر آنکه بین آمدن و خوردن تلازم
 باشد. پس در هر طرف معادله، جمله‌ای مقدر
 است که معنی به آنها کامل میشود، و معادله به
 این شکل تحقق پیدا میکند: «زید آمد غذا خورد،
 یا نیامد و غذا و نخورد:»

...

و آیه مورد بحث از این قبیل است. زیرا
 «کسی که راه نمی‌یابد مگر با هدایت شدن» عدل
 معادله نیست، مگر اینکه دو جمله در دو طرف
 معادله قرار دهیم. «آیا کسی که به حقّ راه میبرد
 و خود راه یافته و رهنمون شده است، به پیروی
 سزاوارتر است، یا کسی که جز با هدایت و
 دستگیری از او نمی‌تواند هادی و راهبر شود؟».

...

هې و تياده سكره :هك تسانا هجيتد
 دناوتی من ، دشابی من هسفنې و ، تسانا یرگید تسد
 تسانا سک قدی وسب دی داه و ، دشاب قدی داه
 یسک صخشدنیا . دشابی هلا و ی تاذ و ا تیا ده که
 دنوادخ و ، هدوبی لعفو و ی روضد و ا مدع هک تسانا
 ۱. تسانا هتشاد نوصم ش زغ و اطخ زار و ا

تَمِيمًا مُمْهَانْعَجَو : هفیر شهیا ریظنهیا نیا سپ
 مَاقًا وَ تَارِيْخًا لَعِفْمِهَيْلًا اَنْيَحُوْا وَ اَنْرِمَابِنَ وُدْهَيْ
 ، ۷۳ هیا) . نِيدْبَاعِ اَنْلَا اُوْنَاكَ وَ قَاكْرَلَا عَاتِيَا وَ قَلَاَصْلَا
 (عایینلا : ۲۱ هرودزا

رارق ی نیاوشیپ و ناماما ار دارفانیا ام»
 ریخروما و . دننکیم تیا ده ام نامرف هې که میداد
 ناشیا هې ار تاگز ن تخادرپ و زامن یراداپهې و
 ام ی ارب ناگدنک تدابع زانانیا و میدومنی حو
 «. دندوب

نَ وُدْهَيْ تَمِيمًا مُمْهَانْعَجَو : هفیر شهیا زین و
 ، ۲۴ هیا) . نَوْنِقُوْی اَنْتَايَاْب اُوْنَاكَ وَ اُوْرَبَصْدَا اَنْرِمَابِنَ
 (هدجسلا : ۳۲ هرودزا

ی نیاوشیپ (ل یئارسا ی نب) ناشیا زانام و»
 ، دنیا من تیا ده ام نامرف هې ار مدرم ات میدیزگرې
 ام تایا هې و دندرک هشیپ رېصد که ماگنه نآ هې
 . دشابیم «دنتشاد نیقی

هیا :هک ددرگیم نشور هتشنگ بلاطم زان
 روما هې که ، دراد ماما رد تمصد موزا رب تلاد
 تیلو و رب هیا نیا هبل لادتسا و . دیامنی مایق مدرم
 هعمج زامن هبطخ رد ی ضعب زان هچنانچ - هیقف

۱ زان دوخ ریغ هطساو هې صخشد هک تسانا یریغ تیا ده زان دارم
 ترصد هطساو هې هک تسانا ی تاذ تیا ده ی لو . دنک ادیب تیا ده مدرم
 تیلخدم رمانیا رد یرگید زیچ و ددرگ نشور دارفانیا هار ، قدی
 . دشاب هتشادند

تسیند مامت - هشد هدینشد

رد باطم رپ و س یفندی باتک الله دمحب ام و
رد و ،مپاهتشون «یسانشد ماما» مانده ماما تفرعم
ماما تمصعربهکی تایا رگید و هیآ ودنیا زان آ
مپاهدومن مامت و یفاک ثحب دنراد تالاد

مُكَحَّافٍ ضِرْزَلًا فِي ذَهَبٍ فَيَلْخَدُكَ انْتَعَجَ اَنَا دُوَادٍ اِي - ۳
 لِيْبَسْدَنْ عَ كَلْضِيْفِ يَوْهَلَا عِبْتَتَا لَا وَ قَحْلَابِ سِ اَنَلَا نَيِّبِ
 (ص: ۳۸ هرودس ز ا، ۲۶ هيا) (الله)

رد دودن پشناج و هفيلخار و تام! دواد ي ا»
 بامد مکد ق قد هب مدرم ناي م سپ، میداد رارق نيمز
 ادخ هار زا هک نکم ي وريپ سوه و يوه زا و
 «دومند هار و خت هار مگ»

ار تو واضق و مکد ز اوج هيا نيا رد دنوادخ
 هفيلخ و ، هداد رارق ندوب دنوادخ نيشناج عرف
 لامکد هب ي گدنب تافصد مامت هک تساي سکی هيا
 تافصد ي ذاحم هک ي تافصد . دشاب دوجوم ي و رد
 اهنآ تاذلاب دجاو ق قد تر ضد و ، تساي بو بر
 ريذپ ق قحت تمصد اب زج تيفيک نيا و . تساي
 تساي نآ راثآ و مزاول زا تمصد هکاب ، تساي
 هيا : هک دوشد هتفگ ايد هشد م هوت تساي نکم
 ، هداد رارق تفلاخ عرف ار مدرم نييد مکد بوجو
 . تساي هدرکذ تفلاخ رب عرفتم ار مکد ز اوج ي لو
 تفلاخ عرف ار مدرم نييد رد ق قد هب مکد هکنا ايد
 تساي ديقر رب بتر تم ق قد هب مکد بوجو سپ ، هدمند
 سفنو ندومند مکدل صاي لو (مکد ندوب ق قد ديقر)
 . تساي ي ديقر رب بتر تم مکد

هکناچ تساي حيصد نخسد نيا ي لو
 اريز^۱ ، هدمند رکذ شباتکرد - هُرْسِدْ سِدْق - ي ناي تشا
 ز اوج هدافا دوشد دراو عنم و ي هذ زا سپرگا رما
 مکد هکنيا رب دراد رو هظ هيا لاکشا نودبو . دنکيم
 ي هيا تفلاخ عرف م هاب ديقم و ديقر و حذ هب ق قد هب
 . تساي

^۱ ۳ ص ي ناي تشا «اضق» باتک

و هیلع هلا نلص ربمایپ هب دنوادخ - ٤
مُكْحَتَلِّقِ حُطَابِ بَاتِكَا كَيْلَا اَنْلَزْنَا اَنَا: دیامر فیم ملسد و هلا
هیا) . اَمِصْخَنَ يَنْبِئَاخْلَانُ كَتَا لَا وَ اَللهُ كَا رَا اَمْبِسْ اَنْلَا نَ يَدِ
(عاسنلا : ٤ هروس زا ، ١٠٥

ن آ هبات میداتسرف و ت رب ق ح هبار باتک ام»
هداد ناشد و ت هبار ادخ هک و حد

بین مردم حکم نمائی، پس طرفداری از خائنان مکن».

ربتسا فوقوم زیند هیآ نیا هبل لادتسا و قق د نید هطساو مدعو و قق ذرات یعبت موزا راصحنا ی نَافِلِ الْأَضْلَا لِإِقِّحَلَا دَعْبَاذَامَف: هیآ لیلد هبل، ل طابو (سنوید: ۱۰ هرودسزا، ۳۲ هیآ) (نَوفَرُصْت).

ی رگید قیرطی هارمگ زج قق ذرات دعبا یا»

«دیوریم اجک هبل سپ؟ تسه زیند

ادخ هک روطناً، مدرم نید مکد نیاربانبد قق د هبل مکد نامه طقف، دنیا منی و دهیم ناشند و دشابند هتخیمآ نآ هبل ی ل طاب زگره هک تسا نآرق ن داتسرف رب بترتم اری مکد نینچ دنوادخ بتسا هدرک ملسا ربمایپ بلق رب

ربمایپ بلق رب باتک لوزند، هیآ رد سپ ی هلا رارسا هدرادربرد و یحو هدریگ هک - مرکا مکد تآء - تسا (ی توکلم، ی توربج، ی تو هلا) هک تسا هشد دنیا منی ادخ هچنآ هبل مدرم نید بتسا قق د نامه

نَیْبِنَّا اللهُ تَعَبَفَ دَحَاوَهُمُأُسَانَا نَاک - ۵
مُكْحِيلِ قَحَلَابِ بَاتِكْلَا مُهَعَمَلَرْنَا وَ نِيرِثْمَ وَ نِيرِشْبَم
۲: هرودسزا، ۲۱۳ هیآ) (هِيفَاوْفَلْتَخَا مِيفَسَانَا نَيِد
(هرقبلا

نودب و هداسد) مارم کید عبات ی گمه مدرم» یارب ار ناربمایپ دنوادخ سپ دندوب (فلاتخا ناشیا اب قق د هبل ار باتک و داتسرف راندا و تراشب هچنآ رد مدرم نید (باتک نآ) ات، دومن لزانددنک مکد دناه دومن فلاتخا

بتسا ی لبق هیآ دننام هیآ نیا هبل لادتسا

نَيِدَامِلًا اَقْدَصْمُ قَحَلَابِ بَاتِكْلَا كَيْلًا اَنْلَرْنَا وَ - ۶

اللَّهُ لَزْنَا مِمِّمْ هُنِّيْبِ مُكْحَافِ إِيْدَاءِ أُنْمِيْهِمْ وَبَاتِكُلَا نِمِ إِيْدِي
ز ا، ٤٨، هيا (بِقَحْطَا نِمِ كَعَا جِ أَمَعْمُ هَاءِ أَوْ هَا عُبَّتَتْ لَا وَ
(هَدْنَأْمَا : ٥ هِرُوسِ

بِتَكِهَك ،مِيْدَاتْسِرْفِ وَتَرْبِقَّ حِهَبِ اِرِنِ اَرْقَامِ»
هَرطِيْسِ وَ طَّلْسَتْ اِهْنَأ رِبِ ،هَدُومَنْ قِيْدِصْتِ اِرِيْ هَلَا
مَكِدِ هِدَاتْسِرْفِ اِدْخِ هِچْنَأ هِبِ مِدْرِمِ نِ اِيْمِ سِپِ .دِرَادِ
يِ اِهْاَوْ هِزَا وَ ،اَمَنْدِ

وت ذر ذق ذ را هچنآ هب تبسن کم یورید اهنآ
«تسا هدمآ

دیامرفیم هاتوک یالاصاف زا سپ و

مُهءَاوَهَا عَبَّتْ لَا وَ اللهُ لَزْنَا مِمَّ مَهْنِيْبٍ مُكْحَانِ اَوْ
هيا) . كَيْلًا اللهُ لَزْنَا مِمَّ ضِعْبِنَ عَاكُوْنَتَيْنِ اَمْ هَزْدَحَا وَ
(هذئاما : ۵ هروس زا ، ۴۹

،نك مكدهداتسرف اذ هچنآ هب مدرم نیدرد»
ارت هك راهنز و امنم یورید مدرم یهاوه زا و
هداتسرف اذ هچنآ زا یضعب زا و ،دنبیرفند
«دنزاسندتفرصنم

رب ،هتشذگ تایآ دننام زین نیا هبل لادتسا
،قذ هب باتک لوزن رب یهلا ماکدا بترت یانیم
تسا راوتسا

امیف اکومکحی یّ تدن ونموید لا کبر و لاف - ۷
وَ تَيْضَةً اَمَمًا اَجْرًا مَهْسُفْنَا يِفْ اَوْ دَجِيْلًا مَثْمُهْنِيْبٍ رَجَشْد
(ءاسنلا : ۴ هروس زا ، ۶۵ هيا) . بَامِيْلَسْتَا اَوْ مَلْسِيْدِ

«به پروردگارت سوگند، که این مردم به
ایمان نخواهند رسید، مگر آن زمان که در
مشاجرات خود از تو حکم جویند، و سپس در
قضاوت تو کمترین ناراحتی در خود احساس
نمایند و تسلیم محض و منقاد حکم الهی شوند».

و هیلع الله یّ لصد ربمغیب هیا نیا رد دنوادخ
،هداد رارق تواضقه و مکدرصم ار ملس و هلا
ربنیملمتار جاشم و یواعد رد تواضقه هك
یو مکد زا زگره هك یوحنه بدنزیم رود نآ
دنیا منند دوزد لقت و یتحاران ساسحا

هك ،تسا صلادقذ ربمغیب تواضقه سپ
هك ،شترضد دوزد ینیب نشور و تیناروند زا
تافصد و ءامسا هب قلاختم و ،یها راونا هب یلجتم

هلمج نآ زا هك ، دريگيم هيام تسا ق د تر ضد
تسا هيهلا هيك مولع

اللَّهُ يَضِقُّ إِذَا يَتِمُّوهُ لَا وَنِمْؤِمِ نَا كَامَ وَ - ٨
نَمَ وَ مَهْرِمَا نَمُةَ رِيخًا مُهَلًا نَوَكِي نَا أَرْمَا هَلُوسَرَ وَ
٣٦، هيا (.بَانِيْبُمُ لِأَلَاضَلِّ ضِدِّ دَقْفُهُ هَلُوسَرَ وَ اللَّهُ صِنْعِيْدِ
(بازحلا: ٣٣ هروسدزا

راهظا دوزا در اندق د ناملسم در فچيه»
هبش ربمايپ و ادخ هكي تقو ،ديامن هقيلسد و ي ار
لوسر و ادخ مكد هبس ك ره و ،دتنك مكد ي رما
دهندن درگ

«تسا هداتفا یراکشآ ی هارمگ هب»

رارق دودخ نیرق ار ربمایپ اجنیا رد دنوادخ
همهزا رایتخا دهد ن امر فی رما هب ن وچهک ، هداد
رد یرایتخا هک ، ددرگیم بلس دروم ن آ رد س ک
هدارا بنج رد ی اهدارا و ، ربمغیپ رایتخا ل باقم
رد و ، تسا الله مکد وا مکد و ، دنرادن ی و
تسا ادخ مکد هلزنم هب ت ماقتسا و یراوتسا

تموکد ماقم دنراد تلاد هک ی تایاور

دراد ماسلا مهیاء نیموصعم هب ص اصتخا

ماقم دراد تلاد هک ی تایاور اما و
و ربمغیپ» نیموصعم هب ص اصتخا ، تموکد
هلمج زا . تسا رایسب دراد «ماسلا مهیاء همئا
زان یتدحم زای هورگ زای نیلک هک تسای تایاور
دبع ی بازا ، سیع ن ب دمحم زا ، ریهز ن ب ل هسد
زا ، دلاخ ن ب نامیلد زا ، ناکسمن بازا ، ن مؤم الله
هک ، هومذ ل قذ ماسلا هیاء ق داصد تررضد
دومرف

ص و صخه ن آ هک ، دیزیهرپد تموکد زا»

ی نعین یلمسم ن ایم رد ل دعاء و تواضقه هب ملء ماما
1 «تسای بنی صو ایسی بند»

نم» رد ار تایاور نیا ق و دص خیش رگید

هب طقف . دنکیم ل قذ دلاخ ن ب نامیلد زا «رضحی لا
2. تسا هدر و آ «ی بنک» «ی ینل» ظف ی اج

رد ی سوط خیش ار تایاور نیا نینچمه

زا دایز ن ب ل هسد زا دودخ دانسا اب «بیزهت»

3. تسا هومذ ل قذ ماسلا هیاء ق داصد تررضد

1 «فروع کافی» چاپ اسلامیة، سال ۱۳۹۷ ج ۵، ص ۱ کتاب «قضاء».

2 «الفقیه» چاپ کتابفروشی صدوق، ج ۳، ص ۵ کتاب «قضاء».

3 «تهذیب» چاپ دار الکتب سال ۱۳۷۹، ج ۶ ص ۲۱۷ کتاب

دَمَحَم زَا يَنِيكَ هَكَ، تَسَا يَتِيَاور هَلْمَج زَا و
زَا، دِيزِيَن بَبِوَقَعِيَزَا، دَمَحَا نَب دَمَحَم زَا، يَحِيَن بَبِ
، هَلِيْمَجِي بَا زَا، هَلْبَج نَب اللّٰه دَبَع زَا، اَكْرَابِم نَب يَحِي
لَقَد مَلَا سَلَا هِيَلَع قَدَا صَد مَامَا زَا رَأَمَع نَب قَا حَسَا زَا
هِيَلَع نَب يَنْمُوْمَلَا رِيْمَا» : دَنَدُوْمَرْفَت رَضَد هَكَ هَدُوْمَن
رَب وَت حِيْرَشَد يَا : دُوْمَرْفِي ضَا قَحِيْرَشَد هَب مَلَا سَلَا
، رَبْمَغِيْبِي صَوَا يَا، رَبْمَغِيْبِي زَج هَكَ يَدز هِيَكْتِي دَنَسَم
يَا

۱. «دیزی مذ هیکن آن ربی قش»

دوخ دانسا اب «بیزهت» ردی سوط خیش و
هدومذ ل قذ ار شیدد نیا نیع دمحا نب دمحم زا
۲. بتسا

ریما زا «هیقف» رد قودص موحرمی لو
رد: «هدومذ تیاور نینچ ماسلا هیلع نینمؤما
ردی قش ایسی صو ایی بزریغ هکی اهتسشنی سلجم
۳. بتسا هتسشنن آن

هدافتسا سوط خیش و نیلک تیاور زا
نیا هکی بتسا نانچ تواضقه تالاکشم هکی دوشیم
تیاور زا و ،هدومذ موضعم ص تخم ار بصنم
ربمغیپ نامز زا هکی دوشیم هدافتسا نینچ قودص
ماقم رد مورگ هسنیا زای کی زجر ضادن امز ات
بتسا هتسشنن تواضقه

:دیوگیم «لوقعلا تآرم» ردی سلجم موحرم

یاری زج تواضقه هکی دراد تلاد رابخا نیا رهاوظ
نیموصعم هکی تسینیی کش و ،تسین زئاج موضعم
بصنی ضاق دلاد و اهرهش یاری ماسلا مهیلع
دومذ لمدی نعم نیا هب ار رابخا دیاب سپ. دندرکیم
و ،دراد اهنأ هب ص اصتخا لصا رد تواضقه هکی
زئاج نانا هزاجا اب زج یرگید صخش یاری
طقف دیاب: «دیامرفیم هکی اجنا نینچمه. دشابی مذ
قد لاصا ی نعید» دنیشنبت تواضقه دنسم رد ربمایپ
رصد و ص اصتخا هکنأ باطم لصاد و بتسوا
هکی سکی هب هبسنلاب ی نعید، بتسا ی فاضا تیاور رد
۴. دنیشنبت دنسم نیا رد اهنأ هزاجا نودب

۱ «کافی» ج ۵، ص ۴۰۶، کتاب «قضاء».

۲ ۲۱۷ ص ۶ ج، «بیزهت»

۳. عاضقه باتک ۵ ص ۳، ج، «هیقف»

۴ و تواضقه» باتک ۲۳۱ ص ۴، ج، هیگندس پاچ «لوقعلا تآرم»
ماکحا

ی ٹیدد ،تایاور نیا نیرتلماک و نیرتهد
فذا اب علا عن بمساق دمحمی با زا ی نیلکه کتسا
اضر تر ضد زا لمسم ن بزیزعلا دبعا زا بهطساو
تر ضد و .هدومذل قند «ورم» رد ماسلا هیلع

تیلو هر ابرد ی لصفم شیدد هک ار تیاور نیا
 دیامرفیم هک اجنآ ات ،دناه دومرف تسنآ نوئش و
 و رتدلب ش شزرا و رتگرزب ش ناشد تماما انامه»
 هب دوزل وقع هب مدرم هک تسنآ زا تعیفر ش ناکم
 هکنیا ای ،دنباید تسدن آ هب دوزی ار آ هب ای ،دنسربن آ
 ۱ «دنیا من بیعتار ی ماما دوز رایتخا هب

زا ی تمسق دشد هتفگ دروم نیا رد هچنآ مامت
 ن آ رد هک تسنآ ماسلا هیلع ماما تیلو ربل دلاد
 تسنآ هتسایع را صتخا تیاغ

هقیق تیلو ربلاد تایاور

مؤسد همدقم

هکنیا ربل دنراد تلاد هک تسه ی تایاور
 تواضق و تموکد ی ار ب ماسلا مهیلع همدئا
 بوصنم ماء و حنه ب ای ،صاخ روطب ار ی نادرم
 رکذ اجنیا رد ار اهنآ زا ی ضعب ام و دندرکیم
 مینکیم

۱- روایت معروف عمر بن حنظله است،
 که کلینی آنرا بطور مستند از محمد بن یحیی، از
 محمد بن حسین، از محمد بن عیسی، از صفوان،
 از داود بن حصین، از عمر بن حنظله، از
 حضرت صادق علیه السلام نقل میکند که وی از
 آن حضرت پرسید: «اگر دو نفر از ما (شیعه) در
 وام یا میراث نزاعی دارند، آیا میتوانند محاکمه
 نزد سلطان یا قضات جور و ظلم ببرند؟».

تو غاط دزد هب ار همکاحم سکره :دومرف
 مارح هب ار لام نآ انامه ،دیامن مکد و اعفنب و ،درَب
 ن آ اریز .دشاب و ابق دروم نیا رد هچرگ ،هتفرگ

لواتافصد و ماملئاضف شخب ، 198 ص 1، ج «یفاکلوصا»

دنوادخه کی لاد رد ، هتفرگت و غاط مکد هب ار لام
دندرگ رفاکت و غاط هب هک هداد ن امر ف
دیا ب هچ : م دیسر پ : دیوگ ه لظند ن ب رمع
درک ؟

زا هک ار ی صخش و ، دیئامن ص حفت : دومرف
، دنکیم تیاور ار ام رابخا و (دشابی عیش) ه دود ب امش
ار ام ها کحا و ، دنکفای م رظن مارح و ل لاد رد و
ادیپ ، دنادیم

تیمکد بهار وا و ،دینک قبول نموده، و به حکم او گردن نهید، که من او را حاکم بر شما قرار دادم. و چنانچه حکمی نمود، و شما از او اطاعت ننمودید، حکم خدا را سبک شمرده، و ما را رد کرده‌اید، و کسی که ما را رد کند، خدا را رد کرده، و این در حدّ شرک به خداست»¹.

نبدّمحم زار تیاور نیای سوط خیش و
نبدّمحم زار ،نومش نبدن سدن بدّمحم زار ،ییحی
2.تسا هدروآ «بینهت» ردی سیع

قودص موحرمه که در ادی اہممتت تیاور نیای
:هدروآ دوخ «ہیقفلا ہرضحی لانم» رد
ی در ف ،نیمصاخم زای کیر ہرگا :مٹفگ»
رد رفتودن آ و ،دندرک باختنا امش طئارشاد ار
«؟درک دیاب ہچ تقون آ ،دندرک فلاتختواضق
،رت ہیقف ،رتلداء ہک تسنا مكد :دومرف
ہبو .دندرک داصار و دن آنیر تاوقتادبو ،رتوگتسار
دومذتافتلا دیابذی رگید مكد

لوبق دروم و لداء و د رہرگا :مٹفگ
یرترب یرگید رب مادکچیہ و ہدوب باحصا
؟تسیچ مكد تروصن آرد ،دنشاب ہتشادذ

قباطم ہک و دن آ زای کیتیاور رگا :دومرف
(ہعیش) وت باحصا عامجا اب ،ہدومذ مكد ن آ
ردان تیاور و ،دومذ لمع ن آ ہب دیاب در اد تقباطم
اہر ،تسینز روہشم) (ہعیش) وت باحصا نیب ہک ار
ن ادبو .در ادندوجو دیدرتی عامجا رما رد ہک ،درک
و تّحص ہک یرما :تسا ہنوگ ہس رب روما ہک
ت عاظا دیاب و تسا حضاو و نشور ن آ ی تسرد

1 باتک 67 ص ، 1 ج یگند پاجو و 417 ص ، 5 ج «یفاک عورف»
ماکدا و عاضق»
2 218 ص 6 ج ، بینهت

ن شور نأ ی هارمگ و ت للاض هک یرما و .دوشد
تّ حصه هک یرما و .درکب انتجان آزا دیابه هک ،تسا
دنوادخ هب نأ مکد هک ،تسیند حضاو نأ مقسد و
ار نأ دوخ ءارآ هب دیابند مدرم) .دوشیم طوبرم
ریسفت

نمایند).

ملّس و هلاّ و هیلع الله یّ لصد ربمغیب
،نشور للاح :تسا هنوگ هس رب روما :دندومرف
سکره و .ود نیانید تاهبش و ،حضاو مارح
ره و ،دبایت اجذت امّرحمزا ،دیوگ کرتار تاهبش
و ،ددرگ راجد تامّرحم هب دوش تاهبش بکترم هک
دتفا تکلاه هب دمهب دوخ هکنا یب

،دشابروهشم امشزا ربخود ره رگا :مّتفگ
؟درک دیاب هچ ،دشاب هدرک تیاور امشزا تاقتو
قفاوم تنس و باتک ابهکی مکدنآ :دومرف
ذخا دیاب ،تسا فالخم) نّستلها(هّماع ابو ،تسا
دوش

ربخود زا یکی رگا ،موش تیادف :مّتفگ
نانا رظن اب فالخم یرگید و ،هّماع رظن قفاوم
؟تسیچ فیلکت دشاب

تسا هّماع فالخم هکی مکدنآ هب :دومرف
تسا نآ رد دشر هک دوش لمع

قفاوم ربخود ره رگا ،موش تیادف :مّتفگ
؟هچ دشاب هّماع زا هتسد ود

و نامکاد هکی ربخ هب دوش رظن :دومرف
و ،کرتنآ ،دندراد هّجوتنآ هب رتشیب ناشیان ایضاق
دوش ذخا رگید ربخ

اب ربخود ره هب هّماع نامکاد رگا :مّتفگ
؟درک دیاب هچ دندرد رظن قفاوت

فّقوت دیاب عقوم نیارد :دومرف نموده، تا امام
خود را زیارت نمائی، که تأمل در شبهاست بهتر از
افتادن در مهلکه است»¹.

¹ باتک ۱۱ ات ۹ ص ۳، دلج، قودصی شورفباتک پاچ «هیقلا»
ماکدا و عاضق»

نیا زای تمسقلقذ زای سپد «دنتسم» رد
اب دنس رظن زای ثیدد نیا فیعضت: دیوگ ثیدد
هبد هکی نایجات، تشنگ هچنانچ - نآ دافم ناربع
رد اریز. تسینج یحص - تسا هدر و هشتم هلوبقم
زج، دوشد دیدرت واهبت بسنه کی سکت ثیدد دنس
و. درادن دوجو یرگید سک، نیصد نبد واد
هزات. تسا هدرک رکذ دامتعال باقار وای شاجن
نخسرگا

وا هر ابرد هک دشاب حیحص هدقع نبا و خیش
 ،دیایم رامشب قثوم تیاور نیا ،دناه درک فقوت
 هدش لقدم هظنح نبرمع قیثوت و فیعض هذ
 ود نیا زالبق دنس رد ،نیا رب هولاع .تسا
 ثیددلها هک هدش لقدم و ،هدمای یحید بن اوفص
 دشاب حیحصی و اتش دنس هک یربخ حیحصت رب
 ۱.دناد عامجا

زا اما .تیاور دنس دود نیا :دیوگ هدنراگن
 دراو نآ رب هکی تلااکشا همه اب ،نتم تلاد تهج
 و خیش «لئاسر» لضم ،لوصا بتکرد و ،تسا
 یارب تیلو تو بثر بتلاد لامجا هدش رکذ هریغ
 ،یوتفی نعی هئاگ هس تاماقم رد بهعیش یاهقف
 ۲.أَبْنَجُ هیا ریظن نیا و .دراد تموکد و تواضقه
 ربن آ رب هراو تلااکشا ترثک همه اب هک ،تسا
 خیش هچنانچ ،دنکیم تلاد دحاو ربخ تیجد
 .تسالئاق (هدق) یراصنا

،دمحم نب نیسح زا دوخ دنس اب نینک - ۲
 هجیدخی با زا یلع نبن سد زا ،دمحم نب یلعم زا
 :دومرف ماسلا هیلع قداص ترصد هک دنکیم لقدم
 ار رگیدکی هکنیا زا دیزیه رپی» برای محاکمه نزد
 اهل جور و ظلم ببرید. ولی مردی که از شما بوده
 (شیعی باشد) و احکام ما را بداند و بتواند میان شما
 قضاوت نماید، بیابید، و نزاع را پیش او ببرید، که
 من او را قاضی بر شما قرار دادم».³

«بیزهت» رد ار ثیدد نیا یسوط خیش و
 یاجه یلو .هدرک رکذ نتم و دنس نیمه هب

۱.تاداهش و عاضقه» باتک ۵۱۶ ص ،۲ ج «دنتسما»

۲.یلع او حبصتف هلاهجد اموق اوبیصت نأ اوبیبتف ابند قساف مکءاج نأ»
 (تارجد ۴۹ هروسد زا ۶ هیا) «نیمدانم تلغفام»

۳.عاضقه» باتک ۴۱۲ ص ،۷ ج «یفاک عورف»

1. ت سا ه در و آ «ام ی ایاضق» ، «ام ت و اضق»
ی ب ا ز ا ، ذ ن ا ع ن ب د م ح ا ز ا ا ر ن آ ق و د ص و
ت ر ض ح ه ک ه د و م ن ل ق ن ل ا م ج م ر ک م ن ب م ل ا س ه ج ی د خ
، د ن د و م ر ف ا ر ن ت م ن ی ا ن ی ع ه ب م ل ا س ل ا ه ی ل ع ق د ا ص
، «ام ت و اضق» ظ ف ل ی ا ج ه ب ی ل و

1. «اماضق» باتک ۲۱۹ ص ۶، ج «بینهت»

1. هدر و آ «ام ی ایاضق»

«عیشلا ناسو» رد ی لماع رّ د ن ب دّمحم و
زا دوخ دنس اب (ی سوط خیش) نسد ن ب دّمحم زا
زا ، دّمحم ن ب دمحا زا ، بوبحم ن ب ی اء ن ب دّمحم
لقذ هجیدخ ی با زا ، مهج ی با زا ، دیعد ن ب ن یسد
ارم ماسلا هیاء ق داصد ماما : دیوگیم هک ، دنکیم
هب» : دومرف و داتسرف (ن ایعیش) ام باحصا ی وسه
دیدپ امش نید ی تموصخ رگا : وگب ناشیا آمد و یا
اختلافی در میان شما پیدا شد، مبادا به یکی از این
قضات جور و ظلم مراجعه کنید. بلکه مردی را از
میان خود (شیعه) که حلال و حرام ما را می شناسد،
حکم قرار دهید، و قضاوت را نزد او ببرید. که من
او را بر شما قاضی قرار دادم. و مبادا که همدیگر
را برای محاکمه به نزد سلطان ظالم ببرید».²

رکذ دوخی «اضق» رد ار تیاور نیا ی نک
«دنتسم» رد ی قارن ار ن آ زا ی تمسق و ،³ هدرک
4. تسا هدر و آ

ود نیا «دنتسم» بحاصد هک دنامذ هتفگان
فیصوت : دیوگس پسو ، هتسناد حیحصد ار تیاور
ن خسنیا هکنیا اب - تّ حص مدع هب تیاور ود نیا
هجو ت اب ، دناسریمذ تیدد هب ی ررض ام دز ن رد
عامجا اب و ، دناه دشرکذ هر بتعمل و صا رد هکنیا هب
هب هجو ت اب زین و ، دنوشیم ن ار ب ج ض یفتسم ق قحم
هلوبقم و تیدد ود نیا : هتفگ «ک لاسم» رد هکنیا
هب لمع رد عاملع و ، تسا روهمش باحصا نید

1. «اضق» باتک ۲ و ۱ ص ۳ ج «هیقلا»

2 ۳۸۵ ص ، ی ضاقت افسد باوبأ زا ۱۱ باب ۳ ج «عیشلا ناسو»
یرداهب پاچزا

۳ ۱۲ و ۱۳ ص ی نک «اضق»

4 «یرادت» ظف ی اجهب اجنأ رد ی لو . ۵۱۶ ص ۲ ج «دنتسم»
ی نک «اضق» رد نینچمه ، هدمأ «ی دارت»

تیاور اریز ،تسیند حیحص - دنققتم ن آن ومضم
زا دوخ «هیقلا» باتک رد قودص خیش ار لّوا
،ذئاعن بدمحاً

خیش دند و .تسا هدمزل قذ هجیدخ ی با زا
هچنانچ ،دشابیم حیحص ذئاء ن ب دمحا ات ق و دص
ن ب دمحا و ،هدومذ حیرصت ن ادب «هضور» رد
تسا ی عیش و قثوم دوز ذئاء

مرکم ن ب ملسد شمانهک هجیدخ وبا اما و
،هدر مشد فیعضی ئاجرد ار وا خیش هچرگا ،تسا
تسا هدمذ قیثوت ار وارگید ی ئاجرد نک
و ،تسا هدرک قیثوت ار وا ی شاجذ نینچمه
هتسیاشد ی درمی و :هتفگ ن سطان بی لع ن ب نسد
تسا

س مخ باب رد «فالتخم» باتک رد و
ی دابآرتسا ققم و ،هدر مشد حیحص ار وا تیاور
1.تسا هدر مشد قثوم ار وا دوز «لاجر» باتک رد
هجیدخ وبا :هکتسناً بلطم قیقحت اما و
یرادرتش و هدوب هفوک رد مرکم ن ب ملسد مانب
دنرو آی م هینک هملس ی با هب و ا زا ی هاگ و هدرکیم
م تفه و م ششد ماما زا و ؛تسا ی قثوم ص خشد وا
هدنام ی قاب ی باتک و ا زا و .تسا هدمزل قذ تیاور
دندنکیم ل قذ و ا زان اگرزب هک

دوز «لاجر» رد یرتست ی قذ دمحم خیش
ی سوط خیش :دیوگ «هصلاخ» رد هملأع :دیوگ
و ،هدر مشد فیعض ار و ا ش یا هباتک زا ی ضعب رد
نم ی لو .تسا هدمذ قیثوت ار وارگید ی ئاجرد
دنک ضراعت ی رگید اب و ا تیاور هک ی دراوم رد
منکیم فقوت

بارطضا رب ی لیلد نم :دیوگ یرتست س پس
و ی شاجذ هکذا زا سپ ،مبایی مذ ی و هر ابرد ن انا

دناهتسناد قثوم ار وای شک

رب ی نېم خیش فیعضت ،نیا رب هولاء
هک هدرک نامگ و ،هدش بکترم هک تسای هابتشا
هتفگ لآبق و ،تسای هملس ی بان بملاس ،هجیدخ ی بأ
هرمش فیعضار وای شاجن و یرئاضغ هک دش
ناگرز براتفگ نیاربان ب. ی مسا هباشت تهج هب ،دنا
زا و .تسای نشور هجیدخ ی با دروم رد شیدخ
ی بدوخ هملس ی بأ دراد تالاد هک ی لئالاد هلمج
هجیدخ

ود ن دیرختیاور : هکتسنیا ، شردپهذ ، تسا
 دیرخ هزاجا شیوخ یلاوم فرط زا هک دبع
 هجیدخی بازا «بینهت» رد ار ، دنراد ار رگیدمه
 ۱. هملسی بازا «یفاک» رد و هدرکلقد

ی مذی قابی هجو هملآ فاقوت نیاربان و
 خیش فیعضت ربی نتم یو فاقوت نوچ ، دنام
 حیحص خیش فیعضت هک تسا نشور و ، تسا
 یرگید صخش اب ار هجیدخی با اریز ، هدوبند
 تسا هتفرگ هابتشا

دانس ا ب «رابخلا ی ناعم» رد قودص - ۳
 زا ، شردپزا ، مشاه ن ب میهاربا ن ب سی لع زا دوخ
 زا ، ی بوقعی دوا ن ب سی لع زا ، ی لفون دیزین ب ن یسد
 ی با ن ب سی لع ن ب رمع ن ب دمحم ن ب الله دبع ن ب سی سع
 بلاط ی با ن ب سی لع زا ، ش دج زا ، شردپزا ، بلاط
 : دومرف ترضد ن آ هک دنکیم تیاور ماسلا هیلع
 ایادخ» : دندومرف ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ربمغیپ
 تمحر ارم یافلذ ی ادخ ، نک تمحر ارم یافلذ
 نک تمحر ارم یافلذ ایادخ ، نک

؟ دننایک امش یافلذ الله لوسر ای : دندیسرپ
 دنیا می نم زا دعب هک ی ناسک : دومرف . و
 حدیث و سنت مرا روایت میکنند».^۲

ثیدد نیا قودص : دیوگ ی لماع رّح خیش
 ۳. تسا هدر و آ زین «رابخلا نویع» رد ار
 شردپ و میهاربا ن ب سی لع : دیوگ فّنصم
 دامتعا دروم و ثیدد ن اگرزبزا مشاه ن ب میهاربا
 و شزرا هکیروطه ب دناهدوب هاهقف و عاملع همه

۱. ۲۹۷ ص ، ۴ ج «لاجرلا سوماق»

۲ و ۳۷۴ ص . ه ۱۳۷۹ لاس ، یردید هناخپاچ پاچ «رابخلا ی ناعم»
 ۳۷۵.

۳. یرداهد پاچزا ۳۸۵ ص ، ۱۱ باب ، ۳ ج «معیشلا لئاسو»

نېنيسد و .تسيند هديشوږي سكر د اهنأ تالز نم
رد خيشد و .هدوب ناگرزب زا م ه ي لفون ديزي
اضر تر ضد باحصا زا ار وا دوخ «لاجر»
زا م ه «تسرهف» باتكر د و ،هدر مشد ماسلا هيلع
و هدر ك داي وا

و بتسا تسد رد ی باتک و ا ی ارب : دیوگیم
 ی قرعم ی پیدا و رعاشد صخشد ار و ا ی شاجند
 اجنام هر د و هدوب نکاسد ی ر رد : دیوگو و ،هدومند
 هدنام ی قاب و ا زا «هیفقت» رد ی باتک و ،هدرکت افو
 1. بتسا

هعیشد ی اهقف دزد ی بوقعد دواد ند ی اعد و
 2. بتسا ی فورعم تیصخش

ند دمحم ند الله دبع ند ی سیع نینچمه
 رد خیشد ار ملاسلا هیلع نینمؤملا ریما ند رمع
 ملاسلا هیلع قداص ماما باحصا زا دوخ «لاجر»
 بتسا هدر بماند و ا زا مه «تسر هف» رد و هدرمش
 و هدومند داید و ا زا دوخ «لاجر» رد ی شاجند و
 ار ن آ ی تعامج هک هداد تبسند و ا هب ار ی باتک
 3. ددنکیم تیاور

ربخت لاد اُما و

تیاور ار ربمغیپ تیدد هک ی ئاهقف هب نوچ
 ن آ زا ناوتیم ،هدش هداد تفلاخ تبسند ،ددنکیم
 عاتفا و تواضق و تیلو و ا هب اهنأ هک درکل لادتسا
 ی نیشناج ،تفلاخ رهاظ اریز .دناهش بوصنم
 همه ل ماشد هک ،ی بند ماقم رد هیقف هایق ی نعید .بتسا
 رگم ،دوشیم ی بند بصانم و ص ئاصد و ایازم
 دننام ،دشاب هدش جراخ لیلد اب هک ی ئاهزیچ
 .تماما ص ئاصد

هغلابلا جهن رد هیقف تیلو

هب ترصد ملاک زا هغلابلا جهن رد - ۴
 ی عخذ دایز ند لیمک

1. ۳۴۳ ص ۳ ج «لاجر لا سوماق»

2. ۴۸۶ ص ۳ ج «لاجر لا سوماق»

3. ۲۷۵ ص ۷ ج «لاجر لا سوماق»

مٲسد مٲاسلا هٲاء نٲنمؤملا رٲما : دٲوگ لٲمك
قٲمء ٲ سفن سٲسٲس . درٲ نٲاباٲب هٲ ارم و تفرگ ار
ٲ ئاهفرظ اهلد نٲا ! لٲمك ٲا» : دومرف و دروارٲ
؛تسا اهئا نٲرتتٲفرظ رٲ اهئا نٲرتهب هك دنتسه
.امذ ظفد مٲوگ هٲچئا سٲ

رد مٲلعم ، ٲ نابر مٲلاء : دناهتسد هس رٲ مدرم
مؤسهتسد و ،تاجذهار

ی اصداب و ، دناه دنکارپ اض فرد هکی ئاهه شپ
ل ابد هبو ، دنبج بدوخ ی اجزا ی اهدننز گنا بره
، دننکیم تکر د ی داب ره ریم رد و ، دنور ن آ
ی اهیاپ هبو و هتفرگن ی نشور مء رونزا اریز
دناه در بند مانپ راوتسا

وت مء بتسا لامزا رتهب مء ! لیمکی ا
لام بی شابر ادهگزار لام دیابوت و هتشاد هگزار
هچنآ و . دنک و مذق افنا اب مء و ، دوشد مک قافنا اب
زین آن دادتسدزا اب هدمآ تسدبل لام رثا رد هک
بتفردهاوختسدزا

هک هدیدن سپتسا ی مارم ، مء ! لیمکی ا
رد ناسنا ن آ هلیسوب ، دننکی متعاطا ن آزا مدرم
مانگرم زا سپ و ، هدرکتعاطا بسکی گدنز
موکحم لام و مکادمء . دروآی متسدب ی کین
بتسا هیلع

رد دوحی گدنز رد نادمتورث ! لیمکی ا
دنراد عاقب ، تسا ی قابن اهج ات عاملع و . دنات کلاه
اهلد رد ناشراثا ی لو ناهنپ کاخ ریز رد ناشرکیپ
بتسا دوجوم

(دومذ دوح هنیس هبو هراشا) دیشکی های اسپس
یا ، هشد هتشابنا دحی ب مء اجنیا رد : داد همدادا و
و ل محتی گتسیاش هک ار ی سک متسناوتی متشاک
مبایید دشاب هتشاد ار ن آ شزوما

دامتعا دروم ای هک مبایی م ار ی ناسکی لب
هداد رارق ایند رد ی تحار هلیسو ار نید و هدوبند
ی م رخف ادخن اگدنبرب ی هلا ی اهت معذ هبو ، دنا
وا ی ایلوا رب ی هلا ی اهت جد اب و ، دنشورف
دننکیم ی گرزب

دوخ ی لو ، دناق دنلاماد عیطم هکنیا ای

گشاها آردی اهبش نیر تمک ابو ، دنرادنی تر یصب
مولعل محتت یلباقن آهذو نیاهذک ، دوشیم داجیا
دنرادنار .

دوخ ماجلی تحار هبو و هتفر ورف ذناذارد ای
و عمج مرگرسد ایو ، دناهدر پست و هشتتسد هبار
هتسد و دنیو ، دنتسه ایند زیچانتورثن تخودنا
دنیا منی مزار نیاتیا عری رما چیه رد
نایاپ راهچ ، نانیاهب اهزیچ نیر تهیبت
مءهک تسا نینچنیا و . دناهدر چ

مءء نلاماد ندرم هء دريم ىم

ادخ ىار بءءء اب هك ىسك زانيمز ىلو
روهشم و رهاظ ايهك ،دنام دهاوخذى لاء دنك مابق
هءشكذل طابى هلاء حجءءاء .مانمگ و فناذ ايه ،ءسا
دنامك ردقء و .دنورذ نيب زانواذخ ىاهنيد و
؟اهناء دنياك و ،نانيا

و ،ءيلقا ردءاءء رظذ زانمء اءءب نانيا
دناوآء .دناهجرد نيرءكززب رد ماقم رظذ زان
اء ،دنكيم ظفءار ءوآءءانيد و اهءءء اهنا هليسوب
ءنهذ هءيدوب ءوآءءنام و ريظذى ءارفا هءار اهنا
شءاء و مءء .ءنيامذ ءشك ءوآءءنام هءلءرد و
هءروا موءه اهنا ربءءريصب ىور زان ىقيقء
ار هءءا و ،ءناهءفايءءء نيقيش مارا هءو ،ءسا
و لهء ناشيا ءنءاءيم راءشء ناءءرورپ زان هك
ءشءو نآ زان لاهاء هءءا هءو ،ءنرمشيم ناسا
ىلو ،اينء نيا رء ناشياهنءب ،ءناهءفرگ سنا ءنراء
ءنكيم ريبءى لءاءء ءوكلم رء ناشءاورا

ءناوآء ءافلذ ءنانيا و ءر زمين ، و ءءوء
كنءءگان به ءين او .آه ،آه ،كه ءءءر مشءاق ءيءارشان
هءءم .سپس ءءراء فرمود: ءيكر ءءبءى نيبءء ،
اكر ميءواهى برو»¹.

رءق وءءء ءيش ار فيرءء ءيءء نيا
نءءءم نءءا ىبأ زانواذءنءء اب «لءصء»
ءياورام ىار بء: ءيوگوا هك ءنكيم لءقء هاشنءب ىلءء
سئوب نءءم زان ،صاواذق اءسا و بأ ءرء
نءيفء زان ،شرسپ زان ،ءيكو نءيفء زان ،ىميرء
ءايز نءل يمء زان ،ءهاجم زان ،رءصنم زان ،ىرءء

1. 174ءءاء 171 ص ،رءم هءبء پءاء ،مءء باب «ءءلابلا ءهءء»

ی مارم دءلیمکی ا» هلمجی اجب هک توافتنیا اب
«دننکیم تعاطا نآ زا مدرم هک هدیسنسپ تسا
هک تسای شور ملاء تبحم لیمکی ا» هلمج
نآ هطساوب ایندردهک .دنکیم یورپین آزاناسنا
هبی کینماند گرم زاسپ و هومنتعاط بسک
نآ نترفرنید زابللم دوسد سپ ،دروآیم تسد
ات» هلمجی اجبو .تسا هدروآ ار «دوریم نیدزا
رخفوا برقم ناگدنبربی هلا یاهتجد اب

ءافعضقّ دى لو ى اجب هكنيا ات» «لمج» دنشور فب
 «دنىگ دوخ زار مه و تسود ار) اهن اميا تسد و)
 .تسا هدر ك ركذا

قرط زار شيد نيا :ديوگ ق و دص س پس
 و نيدلا لامكا» باتك رد و ،ماه دومن ل قذ هفتلخم
 نيا «قریحا فشك و تبیغلا تابثا ى ف همعنلا مامتا
 1. ماهدروا ار ربخ

هبعدن بن يسدن بسى لعن بن سد خيش زین و
 هدركل قذ ترضدن آزا «لوقعلا فحت» رد ى نارح
 فالتخم ى ئاهفرظ بولق نيا» :دومرف هك تسا
 ات .تساهنا نیرتت یفرظ رپ اهنأ نیرتهب هك ،دنتسه
 ؛هدركل قذ ق و دص هچنأ نیع هب «... تمكد رخأ
 زا دعب ار «وا باتك ناگدننگوگزاب و» ظف ى لو
 «ددرگن ل طاب ى هلا ى اهتجد هكنيا ات» «لمج
 دارفان انيا لیمک ىا» :ديوگ رخأ رد و هدمن هفاضا
 رد وان انيشناج و ،قلذن ایم رد دنراگدرورپ نیما
 توعد و ،دلاب رد و اى نارون ى اهاغارچ و ،نیمز
 ناشر اید قاتشم ردقچ هك ،هأ .وا ى وسب ناگدننگ
 ترغم بلط دنوادخ زا وت و دوخ ى ارب و .متسه
 2. «ميامنى م

ى فوك ى فقذ دمحم مپهار با ق احسا و با خيش
 هلسلس اب «تار اغلا» باتك رد ار تياور نيا زین
 ى با زا ،مپهار با زا ،نسدزا ،دمحم زا ،دوخ دنس
 رد هكروطنامه ،دایز نبلیمك زا 3 هقتزا ،ایرکز

1. ۸۸ و ۸۷ ص ،ى گنس پاچ «ل اصخ»

2. ۱۷۱ ات ۱۶۹ ص ،ق و دص ى شور فباتك پاچ «لوقعلا فحت»

3. چیدخ نبل یضف ،ى فوك ق احسا و با ملاك رد ،هقتزا دارم تسا نكمم
 دارم هكنيا اب و دنکیم ل قذ تياور رایسب دایز نبلیمك زا وانوچ .دشاب
 هشدن تم نيا زا هك ى تياور ریاس هنیرق هب ،تسا بدنج بن محرلا دعب
 (ىوم را تدمم) .تسا

1. ت سا هدروآ ، هدمآ «ل اصخ»

رد دوز «ی لامأ» رد ارنا دیفم خیش و

2. هدرک رکذ مهذو تسید س لجم

ی سلجم رقاب دمحم هملاء مو حرم مام دج و

فانصا باب رد «راونلا راحب» ل و ا دلج رد زین

تیاور نیا ، عاملاء تبحم شزرا و م ا رد مدرم

و «تاراغلا» ، «لوقعلا فحت» ، «ل اصخ» زا ار

ی حرش نآ رب و ، هدمذ لقذ «هغلابا جهذ»

ام : هتفگ نایا پ رد و ، هتشاگذ دندوسد و طوسبم

ی کدنا هک میاهدز تیاور نیا رب یرصتخم حرش

رایسب نیبلاط ی ا رب نآ هدئا ف اریز . ت سا رایسب زا

نیقیه دید اب زور ره هک ت سا راوازد و ، دشابیم

باتک رد ار نآ دئاو فزا یرادقم و . دنرگنبد نآ رد

4. داد میهاوخ حیضوت الله عاشدنا «تاماما»

1. ۱۵۴ ی ل ۱۴۷ ص ۱، ج «تاراغلا»

2. ۱۴۶ ص دیفم «ی لامأ»

3. ی نار هط ی نیسد ق داصد دمحم دیسد مو حرم ریر حذ ملاء ، ام ردپ هدلاو ی نار هط دمحم از ریم مو حرم ، ریبخ هملاء هریشمه ، هماقم الله ی اعا س یفد باتک بحاص ، فیرشلا هماقم الله ی اعا یرکسع فیرش ت سا هدوب «راحبلا کردتسم»

و . دوشیم بوسحم ام ردپ ی ناد ی نار هط دمحم از ریم مو حرم نیاربانبد ملاء ی ا ههداوندزا دشابیم ام گرزب ه دج هک دمحم از ریم مو حرم هدلاو هملاء داماد ی دایا نوتاخی نیسد ح لاصد دمحم از ریم مو حرم ، راوگرزب ، تشاد دوز حاکذ هلابد تحت ار مگیب همطاف و ارتخد هک ، هدوب ی سلجم دشابیم یردام فرط زا ام ی اعا دج ی سلجم هملاء اندو

رسپ یرکسع فیرش ن سطاوبا از ریم ج اذ لضاف ملاء ق قدم ق قحم دمحم از ریم مو حرم هک ، دندرک لقذ دمحم از ریم مو حرم ، ام ردپ ی ناد مو حرم دلواو زا ام : هک دندومرفیم دوز تاید تدم رد ار ارک ی نار هط رد هکیم اگزه ام دادجا زا ی یکی : دندومرفیم ناشیا و . میتسه ی سلجم رد م لاسلا هیلع اضر ترضد رهطم دقرم ترایز ی ا رب ی ا هلفاق ت یعم یثا مامت اهنآ و ، دشعقاو اهن مکرته موجه دروم اهنآ هلفاق ، دوب تکرده ی ا رب ی سلجم مو حرم هک دوب ی نارق هلمجنم ، دندرک تراغ ار هلفاق ندر برتا رب : درکیم لقذ و ا زا و . دومنی م هدافتسا نآ زا هنازور ت نارق ار ن ارق نیا نوچ ، تشگ ض راع ن م رب یرایسب هودنا و م غ ن ارق نیا و . دوب هداد رارق ام هداوناخ رد راگدای هب ی سلجم مو حرم زا دنوادخ درجورب رد : دندرکیم لقذ (یرگسع فیرش ن سطا و با از ریم) ناشیا و ، دنتسه ل و ا ی سلجم رتخد مگیب هنما ی ا ههداوندزا ی نابطابط ت اداس مدیسریم هیلع الله ناوضر ی درجورب الله هیأ تمدخ تقو ره ن م ی ناد رسپ زا امش و ، میراد تبسذ م ه ا ب ردام فرط زا ام : دندومرفیم دیتسه ام ی ا ه

4. ۶۱ تا ۵۹ ص ۱، ج ، ی نایمک پاچ «راونلا راحب»

مټفه دلجر د ار ټیدد نیا ی سلجم مو حرم
 هب «تجد هب دیدش زاین» بابر د «راونلا راحب»
 نیا :دیوگ س پس و دنکیم لقذ ق و د ص ز ا د ن س د ن چ
 «مء ل ض ف» بابر د ن آ ح ر ش د ا ب فیر ش د ر ب خ
 ی ر گید ب ت ک ر د ر ب خ ن ی ا د و ج و ب س پ س . ت ش ذ گ
 ی ض ع ب و د ن کیم ه ر ا ش ا «رئ ا ر س» و «ن س ا ح م» ل ث م
 ۱. دیامنی م ناید ار ن آ ت ا ر ق ف ز ا

ت ح ب ز ا ، ټیدد د ن س د ر و م ر د ا م ا : ه د ن ر ا گ د
 ق ر ط ت ر ټ ک ا ب ا ص و ص خ . م ی ز ا ی ن ی ب ن آ ن و م ا ر ی پ
 . د ی م ا ن ض ی ف ت س م ا ر ن آ ن ا و ت ی م ه ک ی د د ه ب ن آ
 و ع ی د ب ی ن ا ع م ن آ ا ب ن آ ی ا و ت ح م ه ک ن ی ا ه ب ا ف ا ض م
 ز ج ی س ک ب ا ل ق ر ب ف ی ط ل ق ن ا ق د و ی ل ا ع ق ن ا ق د
 ه ی ل ا ع ا ل ل ه ت ا و ل ص د ت م ا م ا ه خ ا ش د و ت ی ل ا و ن د ع م
 . د ر ک د ن ا و ت د ر و ط خ

ن آ ت ل ل ا د ه ب ع ج ا ر ا م ا
 ه ک ی ت ق و ا ت ن و چ : د ی و گ ه ر س د س د ق ی س ل ج م
 و م ا ع ه ت ش ر ، ت س ا ی ق ا ب ن ی م ز ر د ن ا س ن ا ع و ن د
 د و ج و ی ن ا م ز ر ه ر د ه ک ل ب ، ت س ی ن ی ن ت س س گ ن ا ف ر ع
 م ل ا ک ت ر ض د ت س ا م ز ل ا ن ی د ظ ف د ی ا ر ب ی م ا م ا
 ء ا ن ت ت س ا و ه د و م ن ل ک ا ر د ت س ا ه ل م ج ن ی ا ا ب ا ر د و خ
 : د ن ز ی م

«ی لب مهللا» ، و در «نهج البلاغه» اینطور
 مذکور است: «آری زمین از کسی که با حجّت الهی
 به پا دارنده احکام او است خالی نخواهد ماند، که یا
 ظاهر و شناخته شده است و یا خائف و گمنام».
 و در «تحف العقول» به این نحو آمده: «به
 پا خاسته با حجّت الهی، که یا ظاهر و مکشوف

است، یا خائف و تنها. تا حجّت‌های الهی باطل
نگردند و راویان کتابش از بین نروند».

نَیْمُوْماً رِیْمَا دَنْنَام، رُوْهَشْم و رِهَاطْ مَامَا
یِ لُو تَرَضْد دَنْنَام نَاهِنِیْ و فَنَّاخ و مَلَّسْلا هِیْلَع
هَیْقَب دَنْنَام و اَم نَامز رَد هَجَرَ فَا اللهُ لَجَّع رَصْع
نَاهِنِیْ فُوخ و هِیْقَت هَدْرِیْ رَد هَك مَلَّسْلا مِهْیْلَع هَمَّأ
مَسَق و زَج هَمَّأ یِ قَاب هَك تَسَا لِمَتَحْم و دَنْدُوْب
بُوَسْحْم فُوَشْكَم و رِهَاطْ

دندرگ.

و نیظفاد زا دوصقم، لامتحا نیار بو و
رارق نارگید دزد معیدو هب ار مءء هکی ناسک
دنتسه مءاسلا مهیاء همءا، دندهیم

زا دوصقم تسانکم، لواء لامتحا بو و
ظفاد تبیغن امز رد هک دنشاب ی نایعیش، هلمجنیا
1. دنتسه ی هلا نید

عوزرد نافرء و مءء عاقب موزا: هدنراگن
همهرد، نید ظفاد ماما دوجو ترورض و ناسنا
نیار د نخد. تسین دیدرتل باقر اصءا و هنمزا
موزا رب تلاد ی ار ب طقف ربخ قایس ایا هک تسان
رصد رهرد تسان مءاسلا مهیاء ماما صخشد دوجو
زای اهفئاط دوجو موزا رب تلاد ای، نامز و
وقوف ای اهئا هلمج زا هک دراد زین ی نابر عامء
؟ دشابیم ماما نامز رهرد اهئا همهرترب

دوجو نآ هبیش و ماما ظفد ربخ نیار د
هکی ناسک زانیمز» هلمج تسه هچنآ هکلب، درادن
هک، دنام دهاوخذی لاذ دنتسه ی هلا ججد هدنراد ایپ
دنشابیم «دنمانگ و فئاذا ی، روهشم و رهاظ ای

نامز رهرد هک دنتسه ی لکی نیوانء اهنیاء و
وتانیب نانا بهگن و ی نابر عامء زای عمج رب
ی دارفا هب ار رارسا و مولء هک، ی هلا ی اهتجد
لدرد ار فرامء و، دنرپسی م دوخ ریظنق دلا
دوشیم قبطنم، دندهیم رارق دوخ هابشا

نیاق ادصم نیرتلاب ماما هک تسان مولعم و
تسان ق ادصم واطقف هکنیا هن، تسان نیوانء
هنامیکد ملاکنیا: هکتسنیا نخد نیار دیوم

1. بی نایمک پاچزا 61 ص، 1 ج «راونلا راحب»

و تاقبط همه اب تسا مدرم میسقت ددرد
هار رد مّلعتم، ی نّابّر ملاء بهفئاط هس هب، فانصا
هدما مسقتن یا زا دعبه چنآ و، ل هاجدارفا و، تاجذ
ل خاد میسقتن یا رد زیندوخ ماما و. تساهنآ ریسفت
دوریم رامشبی نّابّر عاملاء زا دوخ واسپ. تسا

دندراد اېهه ګنیا ربتسا ی لیلد دوخ نیا و
میسقت نیا زا ج راخ، ناهنپ اېر و هشم، ی هلا ججد
تسیند.

رد ر اصحنه طقفی نأبر ملاء ګنیا لامتحا و
ګنیا رب هولاء، دشاب هتشاد ملاء مهیلاء همئا
ی نأبر هملک ی نعم فلاحم، تسیند نأ رب ی لیلد
بدا و تغل ن اګرزب زا ی سلجم هګنانچ، تسا
اب، تسا بر هب بوسنم ی نأبر: دنکیم لقن نینچ
۱. ی نابقر لثم، س ایق فلاح رب نونو و فلا ی دایز
و ی هلا ن اسنا هب ی نأبر: دیوګ ی رهوج

نینچ زیند ابا زور یفو. دوشیم هتفګ لله اې فرء
تسا ی سک ی نأبر: هدمآ «فأشک» رد و. تسا هتفګ
هتشاد کسمت و اعطا و دنوادخ هب تخس هک
ی نأبر: تسا دراو «ن ایبلا عمجم» رد و. دشاب
و تیبرت، دوخ ریبت و مء اب هک تسای سک
دریګیم هدهع هب ار مدرم روما مرادا و حلاصا

ی لسذ و ی رصع ره رد هک تسادیپ و
و، ن بیم نید دییات رد هک دنتسه ی لداء ی اهقف
هوکش رب و، دنشوکیم تقیق و قد ک لسم جیورت
ت عدب و فی رحه تسد و، دنیا ز فای من آ تمظع و
ملاء و. دنزاسیم هاتوک ار نابلط هدایز اېن اهارمگ
زا هتسد نیا رب دوخ فرژ ی انعم نیا اب ی نأبر
رار سا هب ن اشلد اریز. دنکیم قیبت ګرزب ن ادرم
و. دنهتشګ قق ن ادرم هر مز رد و، هتسویپ ی هلا
هتشر رسد و، هذناوخ راګرورپ ی وس هب ار مدرم
و درف حلاصا و روما ریبت اب ار اهنا ی تیبرت
دندراد تسد هب عامتجا

به که هشد حیرصتد ربخرد ،نیا رب هولاء
هنوگنیا تسد هب ار دوختانید و ججدنوادخ
ی دارفا هب ار اهنآ ات ،دنکیم ظفدی نابر لاجر
هک تسامولعم و .دنیا منلقتنم دوختدنام و ریظن
دهد ماجنا ار راکنیا ات درادن هبیشد و ریظن ماما
زای تعامجهبیشد و ریظن زای دارم سپ
ءامء هرطیسرد هک دنتسه نیلماء ءامء

رارق اهنأ یربهر و تیبرت تحت و ینأبر
 تیبرت و مّلعن انأل مع و ملع دهم رد و ،هتفرگ
 و هدمذی ط ار تفرعم و ملعن ابدرنات ،دناهتفای
 و دناه دراذگ مدقی هلا فراعم زا هجرد نیرخآ هب
 هلمج زا و .دناهتشگل صاو میلست و نیقی ماقم هب
 دنسم رب هک ،هدش ینأبر عاملع و نارازگ هعیدو
 تسد هبار تیاده نامز و ،هتسشن تیبرت و میلعت
 شپد دوخ حلاصم یوسهبار مدرم و هتفرگ
 نیا و .دنیا منی می نابهگذار ی هلا ججدو ،دنناریم
 تسد هبتسد و ،دنامبل سذ هبل سذن انچمه هتشر
 دوشن هتسگ زگره اهناسنا رمع رخآ اتو ددرگب
 و مؤید آن نیز روایت «تحف العقول»
 است که میفرماید: «تا حجج الهی باطل و ضایع
 نشود، و راویان کتاب خدا از بین نروند». و
 راویان کتاب خدا علمائی هستند که به سیر در
 علم قرآن موفق اند و به تربیت علماء ربّانی تربیت
 یافته اند که در هر زمانی وجود دارند.

در این روایت تصریح بر ولایت علماء و
 فقهاء است که امام علیه السلام ولایت را منحصرأ
 در آنان ذکر فرموده و گوید: «اینانند امینان
 پروردگار در میان خلق، و خلفاء وی در زمین،
 و چراغهای او در بلاد، و دعوت کنندگان به دین
 او».

،هدنکن شور ی اهاغارچ و عاقلذن اونع و
 تیلانو و تفلاخش اهمزلا ،ن اگدنک توعد و
 زا ،ی ساید و ی قیقدن وئش همه رد تسای هلا
 نأل حارم مامت اباتموکد و تواضق و یوتف
 رپتیاور نیا هک دنگوس مدوخ ناج هب و
 موحرم هک دراد هک ی اهیلاء نیماضم ابش زرا

رایسب تیاور نیا : دیوگ نآ هرابرد ی سلجم
هدید ابزور ره هکتسا راوازسو دشابیم دندوسد
نیرتهبو نیرتل دتسم هلمجزا ، دنگنبن آ هبن یقی
طئارشلا عماجل داء هیقفیت یلاو درومرد تیاور
دشابیم

بابرد ، ملاءا ءاملع هنوگچ متفگشرد و
خیش و . دناهدرکزکز ارنا تموکد و تواضق
هب «دنتسم» رد یقارنو «بساکم» رد یراصنا
دناهدرکز دانتسانآ

هدرکذ دایه یقف تیلو و هّدا هر مزر د ار ن آ و
 حیر ص هلمج زان تم و دنس رظن زان کنیا اب ،دنا
 .تساهنا نیرتی و قو و نیرتن شور و نیرت
 ی ضعب تّاع هب دیاش :دوش هتفگ رگا
 مّاع» :دنام هدرکذ ن آرد هکتسا ی تایصوصخ
 رارق اهنا رد ،دوخ ی رگنشور و تر یصد اب م اوت
 رمع و ،دناه تشگ نوجعم نیقی حور اب و هشد هداد
 نیمز رد هکی ناهند اب دنناسریم نایاپ هب ار دوخ
 رد ی هلا س دق میرد رد اهنا ح اورا ی لو ،تسا
 هّدع رب ار تایصوصخ نیا هک «تسا ناریط
 نیا تقیق :دناه تفگ و ،دناه دومن لمد ی دودعم
 ن اشراک هکتسا نیقیل ها زا ی ا هّدع هژیو ی ناعم
 سرد قوفام هلمحرم هب و ،هتشگ مّلع و سرد زا
 .دناه تشگ لئان تیرت و

باطم نیا :هک دوش هتفگ دیاب باوج رد
 هیلع ن انمؤ مریم هکنآ زا سپ اریز ،تسین حیحص
 هب رصحنم ار نید هب توعد و ادخت فلاخ مّلا سلا
 ادخ نید هب ی عاد هکتسا تسین ی اهر اچ ،هدومن ناشیا
 نیا هب فصّتم و هیقف و ی نابر دیاب ،ی هلا هفیلخ و
 ریطخ بصنم نیا دناوتی من هترگ و دشاب تافص
 بصاغ هکلب ،دشکب شود هب ار توعد و ت فلاخ
 و حلص ن اگندب هر مزر زان دورطم و بصنم نیا
 .دوبدهاوخ نیبّر قمه ایلوا

بحاص و ماما فرط زان بوصنم هیقف سپ
 رب مکاح و روما هدراد اب هب هک هیها هیلک تیلو
 تباین هب رشبی برم و ل اوما و ضارعا و س و فذ
 طئارش نیا دجاو دیاب دشابیم مّلا سلا هیلع ماما زان
 ضیفتم و رایسب رابخا هکنانچ .دشاب تافص و
 رد ل مع و مّاع دیاب هک دراد حیرصت رتاوتم هکلب

زا و ، دشاب ن ورقم رگیدکی اب رما سی لو و هیقف
ملاء ریغ به ت موکد و تواضق ب صنم ن در پس
عیطم و هدود رود به ی وه ت عاطا زا هک ، سی نابر
دیامنی م ی هذ ادکوم ، دشاب ی لوم رما

ن ب سی لع ن ب ن سد دمحم و بأ ق ثوم خیشد - ۵
«لوقعلا فحت» باتک رد ی نازح بهعش ن ب ن یسد
دیسد ترضد راوگرزب ماما تاپاور باب رد
هبطن مضرد ماسلا هیلع ادهشلا

ترضدن آزارکنم زای هذو فور عمه بر ما
:دنکیم ل قذ نینچ

«دوخ ءایلوا بهی هلا ظعاوم زامدرمی»
تربء (دوهی ءامء) رابحا بهت بسذی ئوگدب و
... دیریگب

و مصیبت بر شما از همه افراد مردم
بزرگتر و سختتر است زیرا در حفظ منزلت و
موقعیت علمای خود کوتاهی نموده و مغلوب -
هوای نفس و روحیه استکباری خود - گردیدید؛
اگر چنین باشد که بر این معنی آگاهی داشتید که:
مجاری امور و احکام به دست علماء بالله است
که امینان بر حلال و حرام خدا هستند». سپس در
«تحف العقول» گوید: این روایت از امیر
المؤمنین علیه السلام هم نقل شده است.¹

:تفگ دیاب فیرشد ثیدد نیا حیضوت رد
مولءی مامت :دیوگ «دیر ملا تمینم» ردی ناڈ دیهش
مءء ،تلامع مءء :دیامنی م تشگز اب مءء ود به
فراعم

و ل لاد و مارح به مءء ،تلامع مءء
و دبو كینق لالا خانشو .تساها ریظن ماكحا
زان دیزگی رود و دنسپانق لالا جلاء تیفیک
تسنا

و كرابتی ادخ به مءء دننام ،تفرعم مءء و
تسا و اتافصد و ءامسا وی لاعت

نیا رازبا ای مولءنیا زاریغ ریگید مولء و
تسا ناسنال امعا زای لمعی اربای ،تسا مولء
مءء و .تسا نشور هاگآ و عبتتم دارفار به کنانچ

¹ و ۲۳۷ ص ۱۳۷۶ لاس، یردید هناخپاچ پاچ «لوقعلا فحت»
۲۳۸.

تجاد رگا هکلب، تسین لمعی ارب زجت لاماعم
 .تشاد دهاو خدی شزرا و ی دوسد دوبذن آه بی لمعی
 ی عرش مولع هکی سک :تفگ دیاب اجنیا رد
 اهنآ رد و هتفرگ ارفی بوخ هبار نآ لاثما و
 و ددرگ رورغم دوخ ملع هبار نوچ، هشد هدی زرو
 زا و اهنآ ظفد و دوخی اضعا تبطاوم رد
 رد ل ماکت و یقرت زا و، دزرو لامها ی صاعم
 و ی عرش روما ماجنا رد و دنام زاب ادخت عاطا
 دنکل ایخو، دیامدی هاتوکن نسو هبحتسم فئاظو
 تبسند، تسای لصا فدهو تاذلاب دو صقم ملع هکی
 و ارب راکت بقاء و هدروخ بیرفش نید و دوخ هبار
 .دشد دهاو خ هبتشم

ی رامید صخش هبار ی درف نینچ س پس
هتشاگزن آ رب ی دنمدوس حرش و هدمذ هیبشت
۱.تسا

هدافتسا نینچ هتشگ بلاطم زا :هدنراگن
:دنوشیم میسقت هورگ هس رب عاملاء هک ،دوشیم
ی هلاء عاقل هب هک ،دنوادخ هب ملء - لّوا
ار ی لعفا و ی تافص و ی تاذ دیحوت و هشد فرشم
تسا هدرک لکاردا

زا ی رادقم هک ،دنوادخ رما هب ملء - مّود
ماکدا هتسناوت و ،هتخوما ار ی رکفت ی مسر مولء
و تلاماعم ،تادابع لماش هک ار ی عرف ی نّزج
دنک طابنتسا ار تسا تاسایس

راونا هک ،ادخ رما هب و ادخ هب ملء - مّوس
ی تسپ و ایند تبّد زا و ،هدومذ ی لّجتش لد رد توکلم
و ،هشد زاب ملسا هبش انیس و ،هتشگ هژنم تیدام
توربج ملء زا ی ناحبس تاحفذ ی قلت ی ار ب ش بلق
هب و ،هدوشگ ری تو هلا جوا رب و ،هتفای تعسو
،هتفایرد ادخ هبار ادخ و هتشگ دیحوتل ها زا ی تسار
،هتفای عاقب ی هلاء عاقب هب و ،هتشگ و اتاذ رد ی نافو
ی اهرفسد و ،هدومذ ریسد قلذنایم رد قّد روناب و
نینچ نیا .تسا هتشگ مامت ی و رب هناگراهچ
ی سکنا و ،تسادخ رما هب و ادخ هب ملء ی صخش
ی و هب ملسا هیلاء ادهشلا دیس ترضد هک تسا
هب ماکدا و روما ی راجم» :دیامرفیم و دنکیم هراشا
تسد علماء به خداوند و امناء بر حلال و حرام
اوست».

ی ناسک ادخ رما هب و ادخ هب عاملاء س پ
دناهتفای ص اصتخا ی هلاء هژیو فاطلا هب هک دنتسه

۱۷.۱ و ۱۶ ص ،ی گنس پاپ «دیرملا قینم»

زا و هدر کدر او دوخس دقمر حرد ار اهنأ دنوادخ
باریسد ار اهنأ دوخ مدء فاصد و ل لازل همشچ
و قیقحت هار زا ار ی حلاطصا مولء و ،هدومذ
تسا هدنامهفن اناآ هب دو هشد

خداوند میفرماید: **هُرْدَصُ اللهُ حَرَشْدُنْمَفَأُ**
يَبْرُنْمِرُونْدِيْءُ وَهَفْمِاسِلَالِ. (آیه ۲۲، از سوره
۳۹: الزمر).

«کسی که خداوند سینه‌اش را برای قبول اسلام گشوده و او را دارای نور الهی نموده است».

وَاللّٰهُ اَوْقَتَا اَوْتَمًا نَيِّدًا اٰهِيًا اَي: ديامر فیم زیند و ارونم کمال عجیب و بهتمحر نمن یلفک مکتوی بهلوسرب اونما (دیدحلا: ۵۷ هرودزا، ۲۸ هیآ) به بن و شمت

«ای افرادی که به خدا ایمان آورده اید! از گناهان بپرهیزید و به فرستاده او ایمان آورید تا دو بهره از رحمت خویش به شما بخشاید، و نوری دهد که با آن راه مستقیم را باز شناسید و در آن قدم بگذارید».

اللّٰهُ اَوْقَتَتْ نِي اَوْتَمًا نَيِّدًا اٰهِيًا اَي: ديامر فیم و لافنلا: ۸ هرودزا، ۲۹ هیآ) باناقر فم کمال عجیب
«ای مؤمنان اگر تقوی پیشه کنید، خداوند برای شما معیار حق و باطل قرار خواهد داد».

و للاح ربر اگدرو رپ نانیما دننایا! ی را
سردی حابص دنچ هک سک ره هذ، و ا مارح
نودب، درپس رطاخ به دنچ ی تاحفص و، دناوخب
بسکی بسپس، دیامدی تیاعر ای دبای ی کرد هکنآ
مدرم ی ارب و، دنیشنب سیردت ی سک رب تفرعم
و تاظوفحم ابار ناشیا و دیامذ رداص اوتف م اوع
دمهفی مذ و، دزاس بطاخم دوخ ن هذ ی ا هه تخاس
هارمگی صخش نینچ هک دنکیم هچ و دیوگیم هچ
هدنک هارمگ و تسا

دوخ هک هورگن یا زا هکتسا راواز سهچ و
هیکت اوتف بصنم رب و هدمذ ی فرعمت هاقف هبار
دایامر فیم دنوادخ هک دوش ضارعا، دناهدز

لَا اِدْرِيْمَا وَ اِنْرِ كِذْنَا عِيْلَوْتِنَا نَعَضْرِعَا
مَدَعَا وَ هَا كَبْرَانَا مِلْعَانَا نَمُهْغَلْبَمَا كِلَا * اَيْنِدَلَا قَايِحَلَا

۲۹ هیآ) .ی دتھا ن مہم آعاً وُھ و ہلبس ن ع ل ص د ن مہ

(مجنلا :۵۳ ہروسزا ،۳۰۰ و

ز جو ہتفاتر بخر ام دایزا ہکی ناسکزا»

م آع ہمہ ہکی نادرگی ور ،دنیوجی مذ ایندی گدنز

ہتشگ ہارمگ ہکی نانا ہب دنوادخ .تسا نیمہ نانا

تیادہ ہب و دنا

«تسا هاگآ ن اگتفای»

هملاء ردقیلاء قّحم ،ام راوگرزب داتسا
ار وا دنوادخ) یّلد نیسد خیش موحر م ،میہف
س لجم رد (دنادرگب دوخ معساو تمحر قیرغ
:دومرفیم ہیقتیلو و ہر ابرد سرد

ہب عاملاء زا دارم :دناہتفگ عاملاء زا یضعب
ہک ،دنات فرعمل ہا زا ی موق ،ثیدد نیا رد ادخ
سواسو زا و ہتفر نورید ناشلد زا ایند تب
ضیوفت و ادخ ہب صلاخا اب ہر اما سفند و ناطیش
نینمؤملا ریمأ ہکنانچ ،دناہدشن اما رد وا ہبروما
:دیامرفیم دوخ ہبطخ رد

و یرصد ر ہر د ار لاعتم دنوادخ ہر اومہ»
ابن اشدوجو یادیوس رد ہک تسا ی ناگندب ،ی اہر ب
رد وا اب ناشلوقع نوردنا رد و تاجانم رد وا
و اہلد رد قّدیادن و تقیقہ رون ہب و ،نخس
مایا ہب ار مدرم و .دنر صبتسم ناشیاءشوگ و اہمشچ
ی ہلا توربجو ل لاجزا ار اہنأ و ،دندیم رکذت اللہ
رد دننایامنہار و ہلدا ن وچمہن انیا .دندیم فیوخت
ہار ہک ار ی دارفا .کانتشہد و فوخم ی اہناباید
ی نأہر ہب و ،ہدومذ قیوشت دناہتفرگ ش پپ رد ہنایم
فرحمتسار و پچ ہب ہک ی دارفا و ،دندت تراشد
و تکلاہزا ار نانأ و ،ہدوتسنا ار ناشہار دناہدش
.دنناسرتیم راوب

رد رّونم ی اہغارچ ہک دنانینچ نیا و
ہتشگ تاہبش رد نایامنہار و تاملظ و اہیکیرات
دنا

ار نأ ہک تسا ی لہا ار ادخ رکذ و دای
و عیب و تراجت ہکنانچ ،دناہتفریدپ ایند ضوع
دوخر اگزور .دزاسن ناشلفاغ قّدرکذ زا ءارش

ی‌هلا مراحم زای‌هذو ،دنیامذی‌رپس‌وا‌دای‌ه‌بار
ه‌بر‌ما‌ار‌مدرم .دتنک‌همزمن‌لافاغش‌و‌گردار
و .دنیامذل‌معن‌ادبزین‌دوخ‌و‌هدومذل‌دعو‌طسق
.دنزیهرپ‌هنا‌زا‌دوخ ،هدرک‌ی‌هذتارکنم‌زا
و ،دناه‌دیسر‌ترخا‌ه‌بو‌هدرک‌ی‌رپس‌ار‌ایند‌ایوگ
،دنربیم‌رس‌ه‌بی‌رگیدن‌ه‌ج‌رد‌نونکا

ایوگ .دَنکیم هدهاشم ار ملاء نیا ءاروام و
 هک یئوگ وت ،دَنبیمی ار خزر بلها یاهی ناهنپ
 ار اهه درپو ،هتخاسق قحمار دودخ ی اهه دعوت مایق
 مدرم هک ار هچنآ دَنبیمی و ،تسا هدیرد نانا رب
 ات .دنونشی مذ نانا هک ار هچنآ دنونشی و ،دَنبیمی مذ
 :دیامرفیم ملاء هیاء ماما هک اجنآ

و تمامذت للاح اب دودخ راگدرورپ ماگرد هب
 نانا یرگنیم ناشیا رب ی تقو .دَننریم هلاء فار تعنا
 یاه غارچ و ،یراگتسر و تیاده رادمچرپ ار
 هکئلام هک ،یبایی مهکیرات و تاملظ رد تیاده
 ی رس و رس نراگتشر فاب و هتفرگ نایم رد ار نانا
 ی لوتسم ناشلد رب نانیما و ش مارآ و .دناه درک ادیپ
 ماقم و ،هدهد هوشگ ناشیور رب نامسا ی اهرد ،هتتشگ
 رد ،تسا هدهد هداما ناشیار رب ی تمارک اب و عیفر
 ناششوک زا و هاگآ ناشیار رب دنوادخ هک ی ماقم
 :دیوگ انذ ار ناشهاگیاج و ،تسا دنونشذ ... تا آخر
 خطبه»¹.

نیا و .دنتسه لله اب ءاملاء قحده ب نانیا سپ
 هب ام تسد هک تسال یلج و عیفر ی هاگیاج ماقم
 ،میربی م هانپ ادخ هب دودخ سفذرورش ذرا .دسرن آ
 .میئوجیم کسمت ی و مرک و فطلا هب و

سپس مرحوم حلّی قُدّس سرّه فرمود:
 بعضی احتمال داده اند، مراد از علماء بالله در قول
 امام علیه السلام: «زمام امور به دست علماء بالله
 است» عارفین بالله است، به قرینه اضافه آنها به
 خداوند متعال. و مراد از مجاری امور، امور
 تکوینی است. و این روایت، دلالت بر ولایت

¹ دمحم - رسم چاپی ۱۴۴۸ تا ۱۴۴۶ ص ۲۲۰، مطبوعه «غلابلا جهن»
 هدهد.

تکوینی علماء بالله دارد. ولی این احتمال بعید است، به قرینه جمله «امینان بر حلال و حرام» (چون حلال و حرام مربوط به تشریح است نه تکوین). تا اینجا کلام مرحوم حلی به پایان میرسد.

ریسفت ز ا «جاجتدا» رد سربط خیش - ۶
 ماما ز ا ماسلا هیلع یرکسع نسد ماما هب بوسنم
 لا نَوِيْمًا مُهْنِمِ وَ :هیا ریسفت رد ماسلا هیلع قداص
 یضعب»^۱، بَاتِكْلَا نَوْمَلْعِي

ی علاطا هک ی ماء دنتسه ی دارفا باتکلها ز ا
 تلء هک ی اهدنکل او سد باوج رد «دنرادن باتک ز ا
 ترضدن آ ز ا ار ام ماوع و دوهی ماوع نید قرف
 س کنأ اهقف ز ا اما» :دنکیم ل قن نینچ هومن ش سرپ
 رب فلخم، دوخنیدن ابهگن، هرا ما سفن رادهگن هک
 ار ماوع دشاب دوخی لاوم رما عیطم، سفن ی او ه
 دنیا من دیلقت و ا ز ا هک تسا راوزد

و این کس جز بعضی از فقهاء شیعه - نه
 همگی آنان - نمی باشد. و اما کسی که مرتکب
 زشتی های فساق عامه و اهل خلاف باشد، هرگز
 از او چیزی را قبول ننمائید، تا آخر حدیث»^۲.

تسا ی قنآقد و فنأطل ی اراد تیاور نیا و
 نیا رد ماسلا هیلع یرکسع نسد ماما ترضد و
 ناید هفیرش هیا ریسفت رد ی سفن بلاطم تیاور
 «لئاسر» باتک رد یراصنا خیش و دنادهومرف
 ملاک رادقم نامه هب هکلب، هدرکن رکنار نا همه
 لئاسد باوج رد ماسلا هیلع قداص ترضد
 بتسا هومن عافتکا

یرکسع نسد ماما هب بوسنم ریسفت و

۱. ۷۸. هیا (۲) هرقه هروس

۲. ۲۶۵ ات ۲۶۳ ص، فجن پاچ «جاجتدا»

و ق د ریغ بلاطم ی اراد هچرگ ،ملا سلا هیلع
هب بوسنم ار ن آ ن اوتی مند هک ،تسا ض قانتم
ترضدن آ زا هکنیا هب دسر هچ ،تسناد ی ملء
تناتم لامکردن آ بلاطم زا ی ضعبی لو ،دشاب
فیرشد تیاورنیا دننام ،تسا تقد و

هک فیرشدربخنیا ،هدومذ فار تعایش و
لوق لوبق ز اوج رب ،تسادپن آ زا ق دص راثا
،هدش هتخانش غورد ز ا زیهرپو ی رود هب هکی سک
شیدی تد و تلادع شرهاظ هچرگ .دنکیم تلاد
.دنادیم ربتم ار ن آ زا

مظاک دمحم دشاب دیسد الله قیا موحرم و
ی تفم :دیامرفیم «هورع» رد هیلع الله همحر ی دزی
ل بقم و ،دشابن ادراگ ایند زا دیاب تلادع رب هولاء
ار دوخ .دشابندجمن آل یصحت رد و ،دشابن آ رب
هبی و .دزیهرپدن ادبن تسویپزا ،هتخادنین ایند رب
شیدحنیمه

ی ناهفصا ن سحلا و با دیس الله یتیا مو حرم
 داریا ی و هب «قورع» بهیشاد رد هرسد سددق
 هجو رب رگانا بلط و ایند ربلابقا هک دریگیم
 و ،تسا تلادع یفان و قسف بجوم ،دشاب مارح
 رگا و .میزاینی بدتفص نیا رکذ زا تلادع دیق هب
 و .تسیند یلقت ز اوج زا عنام ،دشابن مارح هجو رب
 یرگید نایب و ربیعت ز ج ربخرد هر و کذم تافص
 زیند عامل عزا ی اهدع و ،دشابی مذ تلادع تفص
 یفاکار تلادع ،هدرکی وریپی ناهفصا مو حرم
 دنا هتسناد

رهاظ اریز ،تسال اکشان خسنیا رد ی لو
 می می تفم رد حلاصده کلم موزا رب تلاد تیاور
 ایند هب نا هطساو هب کلم نیا بحاص هک ،دیامن
 می مذت عطا ار راگدرو رپرما زج ،هدرو ایند ور
 می می اه کلم درجم رب تلاد تیاور هکنیا هذ .دنک
 نورد تملاسد هچرگ ،دشاب مانگ زا عنام هک دیامن
 و .دشاب هتشگن ق قح ص خشد رد نطاب یافص و
 .تسا دیعبس بی اهلصافی نعم و د نیا نید

هکلم زا ترابع هک ،تلادع نیاربان
 هب ص خشد هکنا نودب ،تسا مانگ زا هدرادهگن
 ،دشاب هدیسر نطاب یافص و ی بلق ی اوقت هجرد
 .دشابی مذ دیلقت زو جم

نیا هب «دیرم یتیم» رد ی ناژ دیهش دیاشد و
 سپ و ،دنکیم هراشا ی هلا روندی نشور زا هجرد
 رد هتفت ی ارب هک می مولع زا مزلا رادقم رکذ زا
 تافص نیا ن دش ادیب و :دیوگیم ،تسا مزلا نید

هېدار ناسنا هکي سډقې وړيدو ۽ هلاک لږ زږ
 و. بتسين کمه، دناسر بې لاء هېتر و هجر د نيا
 هډنې ش شوک هې هک، نيد مه فر د تسا هډمه
 ۽ نابر هډفد و ۽ ډاډ ش شخب هکلب، دوشې مډر سيم
 دنکيم تياند هډاو خب هکي اهدنې ره هې هک تسا
 دنوادخ هې هجوته و هدهاجم و ش شوک و ۽ عسدي لو
 نآ هضا فر د ن شور ۽ رثا و ا ۽ وس هې عاطقنا و
 دراد ادخ بنا جزا

عَمَّا لَّهِ نَّإِ وَ انَّلْبُسُ مُمْهَيِّدِهَنَّا انيف او دهاج ن يذلا و
 (توبکنعنا: ۲۹ هروسزا، ۶۹ هيا) . ن ينسحما

«دندک هدهاجم و ی عس ام هار رد هکیناسک»
میهاوخن اشناشند ار نامدوخ به لوصو ی اهار
«اتسان اراکوکید اب دنوادخ تبا و داد

رد «هغلابلاجهن» رد (هر) ی ضر دیس - ۷
ملاسلا هیلع نینمؤملا ریما هک ی اماندهع ن مض
رصم تموکد ی ارب ار وا و دنداد رتشا کلام به
دندومرف ترضد هک تساه دروا دندومذ هناور

ار ی درف نیرتهب مدرم نید تموکد ی ارب»
وات موصل، دیاین گنت و ارب اهراک هکن ک باختنا
تشگزاد و، دورنور فش زغارد و درواین هوتسب ار
و دشابن تخس ی و ربت خانشار ن آ ی تقوق به
به تواضقر و، دزاسن دولاً ع مط به ار ن تشیوخ
رد دندک تیافک ی رگن فرژ ی اج به ی نادتبا مهف
اهتجد و لئلاد به و رته دندک لمآت همه زات اهبت
تموصل ی ارب دارفا معجارم زا و دشابرتک ستم
روما فشکر به و، دندک ی تحاران و ی گتسخ راهظا
دشابرت ریذپان ش زاس مکد ی ارجا رد و، رترو بصد
تاساسدا راچد اهی ئوگرپ هطساو به هک ی سک
2. «دنامک رایسب نانیا و، دوشن

زا «ام ملا تیاغ» رد بنارحب مشاه دیس - ۸
ی تعامج: دومرف هک دندکیم ل قند «س لاجم» رد خیش
س ابعل و بازا، لصفملا ی بازا دناه درکل قندام ی ارب
زا، هفوک رد ی نادمه ن محرلا دبع ن بدیعس ن بدمحاً
زا، ی رعشاً س یق ن بد میهاربا ن بد لصفم ن بد دمحم
، ریثک ن بد محرلا دبع زا، ی طساو ن اسد ن بد ی لع
ن بد ی لع ش دج زا، شردپ زا، دمحم ن بد رفعج زا
ماما هک ی نامز» : دومرف هک ملاسلا مهیلع نیسد

1. ۸ ص «دیرملا تینم»

2. ۹۴ ص، لئاسر باب «هغلابلا جهن»

هيواعم اډ تفرگ ميمصت ملاسلا هياء ي بتجم ن سډ
درگ مه اډ نوچ . تفر هيواعم تا قلام هډ ، دنک ح لصد
ماما س پسډ . دناوڅ هډ بڅڅ و ت ساخرب هيواعم ، دندما
ملاسلا هياء ي بتجم ن سډ

دومرف و درک تئارق یاهبطخ و تساخرب
 و دوخ یاهتمعد به هک ار یدنوادخ ساپس
 رد ... تساسا پس قحتسم یپرد یپ یاهش شخب
 هیاء الله یلصد ربمغیب: دومرف هبطخ نمض و آله و
 سلم فرمودند: هیچ امتی زمامداری خود را به
 مردی نسپرد که در میان آنها از وی عالمتر وجود
 داشته باشد، جز اینکه نظام و رشد آن امت به پستی
 گراید، تا اینکه اشتباه خود را جبران کند و امور
 خود را به دست عالمترین افرادش بسپرد».¹

نیمه رصتخم «مارملا قیاء» رد زین و
 لقد خیش «سلجام» زا رگید دنس اب ار هبطخ
 یلصد مرکای بنزرا ار ترابع نیمه نیع و دنکیم
 2. دیامنی مرکذ ملسو و هلا و هیاء الله

یلماع رد نسدن بدّمحم خیش موحرم - ۹
 باوبأ زا مهدزاید باب رد «لئاسو» باتک رد
 قودص موحرم زا ،نآ یواتف و یضاق تافص
 و نیدلا لامکا» باتک رد نیسدن بدّی لعن بدّمحم
 زا ،ماصد نبدّمحم نبدّمحم زا³ «تمعنا مامت
 دنکیم لقد بوقعدن بقاحسا زا ،بوقعدن بدّمحم
 بئان) یرمء نامء نبدّمحم زا :دیوگیم هک
 تساوخرد (هجرّف الله لّجء رصء ماما صاخ
 ار دوخ تلاکشم نآ رد هک ارم همان هک ،مدومذ
 سپ . دناسرب ماسلا هیاء ماما به مدوب هدرک ل اوسد

1. مٹش و تسیدتیدرد ، ۲۹۸ ص ، یگنس پاچ «مارملا قیاء»

2. مٹفھ و تسیدتیدرد ، ۲۹۹ ص «مارملا قیاء»

3. دوخ سیفد باتک رد ی نارھط گرزب اغا خیش هملاء موحرم
 لامک ای تمعنا لامکا و نیدلا مامت: دیوگ ۲۸۳ ص ۲ ج «معیرذلا»
 رصء ی لو ترصد تبیغ دروم رد تسای باتک «تمعنا مامت و نیدلا
 ی لعن بدّمحم رفعجی بأ قودص خیش به قلعتم هک هجرّف ی لعن الله لّجء
 لله دمحلأ هلمج اب باتکل وا و دشابیم ی مقه یوبان بدی سوم نبدن نیسدن بد
 (۱۳۰۱ لاس نارھط پاچ). دوشیم زاغاً دمصلا و درفلا سی حلا دحاولا
 تفایتافو یرمق یرجه ۳۸۱ لاس رد یو

هدوبن اشدوخ طخ هب هک تر ضد ن آ باو ج رد
 رد ارت دنوادخ - و ت لا اؤ س ا ما » : ت سا ه د م آ ن ن چ
 اجر ب ا پ ت ی ا د ه و د شر ق یر ط ر د و ت با ث ، ق ح ه ا ر
 ی ث دا و ح ر د ا ما و : ه ک د س ر ی م ا ج ن ی ا ت ا ت ... - د ر ا د ب
 ا م ت ی د ح ن ا ی و ا ر ه ب ، د ی آ ی م ش ی پ ن ا ت ی ا ر ب ه ک
 ، د ن ت س ه ا م ش ر ب ن م ت ج د ن ا ن آ ه ک ، د ی ن ک ع و ج ر
 «م ش ا ب ی م ن ا ش ی ا ر ب ا د خ ت ج د ن م و

د ن س ا ب «ت ب ی غ» ب ا ت ک ر د ی س و ط ب خ ی ش و
 و ، ه ی و ل و ق ن ب د م ح م ن ب ر ف ع ج ز ا ی ت ع ا م ج ز ا د و خ
 ب و ق ع ی ن ب د م ح م ز ا ا ه ن ی ا ر ی غ و ی ر ا ر ز ب ل ا غ ی ب ا
 . د ن ک ی م ت ی ا و ر

ن ی ا ل ث م «ج ا ج ت ح ا» ب ا ت ک ر د ی س ر ب ط و
 1. د ن ک ی م ل ق ن ا ر ر ب خ

ی د و ر ه ا ش د و م ح م د ی س د ه م ل آ ع ا م د ا ت س ا و
 ن د و ب ر ب ت ع م ر د ل ا ح ر ه ه ب : د و م ر ف ی م ه ر س د ا ل ل ه س د ق
 ت ل ل ا د ت ر ض د ن آ ه م ا ن و چ ، ت س ی ن ی ل ا ک ش ا د ن س
 ه ب ه ج و ت ا ب د ی ا م ن ی م ق ا ح س ا ه ل ز ن م و م ا ق م و ل ع ر ب
 م ا م ا ب ن ا ج ز ا ن آ ر و د ص د ه ا و ش و ق د ص ر ا ث ا ه ک ن ی ا
 2. ت س ا ا د ی و ه ن آ ه ی ا پ د ن ل ب ن ت م ز ا م ل ا س ل ا ه ی ل ع

ه ک ن ی ا ر ب د ر ا د ت ل ل ا د ه ک ی ت ی ا و ر - ۱۰
 ح ی ح ص د ت ی ا و ر ل ث م . د ن ت س ه ء ا ی ب ن ا ن ا ث ر ا و ء ا م ل ع
 : ه ک ت س ا ی ت ی ا و ر ن آ و ی ر ت خ ب ل ا و ب ا

م ح م د ب ن ی ع ق و ب ک ل ی ن ی د ر ک ت ا ب «ک ا ف ی»
 ا ز م ح م د ب ن ح س ی ن ، ا ز ا ح م د ب ن م ح م د ب ن ع ی س ی ،
 ا ز م ح م د ب ن خ ا ل د ، ا ز ا ب ی ا ل ب خ ت ر ی ، ا ز ا م ا م ص ا د ق
 ع ل ی ه ا ل س ل ا م ر و ا ی ت م ی ک ن د ک ه ح ز ر ت ف ر م و د :

1. ۳۸۵ ص ۳ ج ۱ ر د ا ه د پ ا چ «ل ن ا س و»

2 ر ی ر ق ت ۲۴۸ ص م و س ء ز ج ، ۱۳۸۳ ل ا س د ف ج ن پ ا چ «ح ج ط ا» ب ا ت ک
 ی ت ا ن ج

«علماء وارثان انبیاء هستند. زیرا انبیاء در هم و دینار به ارث نگذارند، بلکه احادیثی از خود به یادگار نهادند، که هر کس چیزی از آنها را فرا گیرد، نصیب فراوانی برده است. پس بنگرید که این علم را از چه کسی فرا میگیرید. به درستی که در هر نسلی از ما اهل بیت افراد عادل هستند که جلوی تحریف زیاده گویان و اهل باطل و تأویل جاهلان را میگیرند»^۱.

نبدّمحم زای نیلکه که تسا یثیدد نینچمه
 ،دایز نبدل هس زای ،دّمحم نبدیّلع و رافص نسد
 امامت دّمحم نبدمحا زای ،یحی نبدّمحم زای زین و
 نومیم نبدالله دبع زای ،یرعشا دّمحم نبدرفعج زای
 زای شردپ زای ،مپهاربای نبدیّلع زای زین و ،حآدق
 زای سیع نبدّامد

^۱ زای ۳۲ ص ،مّود باب «ملاء تلیضف» باتک ، ۱ ج «یفاک لوصا» یردید پاچ

هک دنکیم ل قذ ماسلا هیلع ق داصد ماما زا ، ح آدق
 یئیدد ن مضرد ملسد و هلا و هیلع الله ی لصد رمغیپ
 م هردن ار بمایپو . دننار بمایپن اثرا و عاملع» : دومرف
 شن ناد و ملع دوخزا ی لو ، دندر اذنگذ ترا هبرانید و
 ی اهر هب ن انا ملع زا سکره و . دنداهن راگدای هب
 1. «تسا هتفای ی ناوار ف بیصن دریگرد

هکنیا رب دنراد تللاد هک ی تایاور - ۱۱
 دننام دنیا دخن انیما ن انا و دننار بمغیپن انیما ءاهقف
 :تیاور نیا

زا ، میهار با ن ب سی لع زا دوخ دنس هب ی نیلک
 هیلع ق داصد ماما زا ، ی نوکسزا ، ی لفونزا ، شردپ
 الله ی لصد رمغیپ» : دومرف هک دنکیم تایاور ماسلا
 دننار بمایپن انیما ءاهقف : دندومرف ملسد و هلا و هیلع
 رد ل وخذ دشل اوئسد . دندر گن ایند ل خاد هک مادام
 ؟ دراد ی نعمه چ ایند

فرمود: متابعت از سلطان ظالم. و وقتی
 چنین کردند، در مورد دین خود از آنان پرهیز
 کنید».²

همچنین روایتی که کلینی از محمد بن
 یحیی، از احمد بن محمد بن عیسی، از محمد بن
 سنان، از اسماعیل بن جابر، از امام صادق علیه
 السلام روایت میکند که فرمود: «علماء امینان اند،
 و پرهیزکاران قلعه‌های مستحکم اند، و اوصیاء
 بزرگان امتند».³

ی اهقف دنراد تللاد هک تسای تایاور - ۱۲
 ل یذ تایاور دننام دنشابیم ماسلا ی ا ههعلقن امیا اب

¹ ۳۴ ص ۱، ج «ی فاکل و صا»

² ۴۶ ص ۱ ج «ی فاکل و صا»

³ ۳۳ ص ۱، ج «ی فاکل و صا»

دَمَحْمَن بَدَمَحْأَزَا، هِي يَحِين بَدَمَحْمَزَا هِي نِيلَك
دَنكِيم تِيَاوَر هَزْمَدِي بَأَن بِيْءَزَا، بَوْبَحْمَن بَا زَا
هَك مَدِينَشْد مَلَّسْلَا هِيلَع رَفْعَجَن بِي سَوْمَزَا : تَفْكَ هَك
نَامَسَا هَكْئَلَام ، دَرِيْمَبَن مَوْم هَدْنَبَن وُجْچُ » : دَوْمَرَفِيم
رَب ، هَدَوْمَنِي مَتَدَابَعَار اِدْخَن آرْد هَك هِي نَاهَن يِمَز و
وَا

میگیرند، همچنین درهای آسمان که اعمال وی از آنها بالا میرفت. و در اسلام شکافی پیدا میشود که هیچ چیز آن را جبران نمی‌کند. زیرا فقهاء با ایمان قلعه‌های مستحکم اسلامند، مانند قلعه‌های شهرها و بلاد»^۱.

رب، نآ ز ا ل بق هلمج ود و ریخا هلمج هب
هدرکل لادتسا ءاهقفی اربت و واضق و تیلو و توبث
ثرا و قلاطا، ءامء اربتیاور نیا رد نوچ، دنا
ی اهب صنم مامت ل ماشد نیاربان ب. تسا هدش ءایبنا
تیلو هلمج نآ زا هک، دشابیم (ءایبنا) رانگ ثرا
هعلق و ندوب نیما روطنیمه و، تسا ت و واضق و
ن. انا ندوب

و لکن انصاف اینست که روایات وراثت بر این مطلب دلالتی ندارند، زیرا آنها در صدد بیان فضیلت عالم هستند. شاهد بر این مطلب این است که در ذیل این دو حدیث صراحت دارد بر اینکه مراد، ارث بردن علوم و احادیث است. زیرا در حدیث اولی میفرماید: «زیرا انبیاء در هم و دینار برجای نمی‌نهند، بلکه احادیث به ارث می‌گذارند. و هر که از آن بهره‌ای گیرد، نصیب بسیاری برده است». و در حدیث دوم میفرماید: «ولی انبیاء علم به جای نهادند و هر که از آن بهره‌مند شود، نصیب فراوانی بده است».

ن انیما و ماسا ی ا هعلق ءامء هکنیا ا ما و
هب میئوگب هک در ادنی داریا رظن نیا زا، دننار بمایپ
هچنآ مامت، ن انا رب نیما و هعلق قلاطا یاضتقم
دوشیم طوبرم ءایبنا بسانم و ماسا ظفد هب هک

۱. ۳۸، ص ۱، ج «یفاک لوصا»

تسا یوتف و تواضق و تیلو و لمجن آزا که
ردار رهش، هعلقه کنانچ. تسا تباث زین انا رب
یروما همه رد نیما و، دنکیم ظفد ثداود همه
یاهب صنم زاتسا هذع نومأم هب طوبرم که
تسا نیما، تلسر

تسا ماسلا هیلع نینمؤملا ریما ماک - ۱۳
تسا هدر و آه غلابلا بجهن رد ارنای ضر دیسه که

نیرتملاء ،نار بمایپ به مدرم نیرتی لوا»
 ار هیآ نیا سپس .«دناه دروا اهنا هچنآ بهتسا نانا
 وَهُوَ عَبْتَانِ يَذَلُّ مِیْهَارِ بَابِ سِ انْذَا ی لَوَا نَّ ا :دومرف تارق
 .اوْتَمَا نِ يَذَلُّ وَ ی بَنَّا اَذْه

«سزاوارترین مردم به ابراهیم کسانی هستند که از وی پیروی می نمایند، و پیامبر اسلام و افرادی که به او ایمان آورده اند».

سپس فرمود: دوست و ولیّ پیامبر اکرم محمد بن عبد الله، کسی است که از خدا اطاعت کند، گرچه از نسل وی نباشد. و دشمن او کسی است که خدا را مخالفت نماید گرچه با او قرابت نزدیک داشته باشد».¹

شیخ انصاری در «مکاسب» بر دلالت این حدیث و امثال آن اشکال کرده که: انصاف اینست که پس از ملاحظه سیاق و صدر و ذیل حدیث جزم پیدا میشود که مراد از این جملات بیان وظیفه فقهاست در احکام شرعی، نه اینکه آنها مانند پیغمبر و ائمه علیهم السلام، باشند در اینکه ولایت و اولویت داشته باشند بر اموال مردم ... تا آخر (دقت شود).

«مایلا دئاوع» باتک ردی قارن موحرم و ،تسا هدروآ یرگید تیداحا هیقتیل او ثحبرد :دنام

ماما زای کجارك «دئاو فلا زنک» تیاور - ۱۴
 مدرم ربنا هاشداپ» :دومرف هک ماسلا هیلع قداص
 حاکم اند، و علماء بر پادشاهان حکومت دارند».²
 هک تسادراو ضارتعانا نیا ناشیارب اما

¹ ۱۵۷ ص ،مکد باب «غلابلا جهن»
² ۱۸۶ ص «مایلا دئاوع»

ثیدح هکاب ،تسینام یاعدم ماقم رد ثیدح نیا
تسنیان آ و ،دنکیم نایدار ی فرعو ی داعرما کی
عاملا هب دوخرو ما رد نیطلاس ن امز ره رد هک
رد وادو دنیامنی م تیعبتا هئا زا و دننکیم هعجارم
دنشابه کی مارم ره

تمحرى دور هاشد الله تياً موحرم ام داتسا
 بهکنیا بهداد باوجض ارتعانیا رب هیلع الله
 افرصد هکتسا نیا زارتلاب ماما تلزنم و نأش»
 رگا هکلب، دهدبى فرعو وى داء رما كى زاربخ
 نایب، ماما روظنم املسم، داتفا قافتاى بلطم نینچ
 عاشنا ماقم رد ماما و، هدوبى عرشد ماكدا زای مکد
 ماکد، عاملع: هکتسا نأ بلطم هجیتد و. دشاییم
 ،كولم رب نانا مكد هكى وحنهب، دنكولم رب عرش
 و تواضق، كولم نأش نوچ و. تسا ذفان
 مدرمى گدنز میظنتد و، دودد هماقا و، تموكد
 عاملع مكد بهطورشم اعرشد روما نیا سپ، تسا
 ،دنروما نیا رداصم هكى ناسك رب عاملع و. تسا
 ادنامكاد

زای دور هاشد موحرم باوج رد: هدنراگن
 ،عراشد قاذم قبط اریز. تسا رظن لاکشا نیا
 رگم، دنك تموكد مدرم رب دراند ققد س کچیه
 قرفن یاربانب. دشاب بوصنم عراشد فرط زاهکنأ
 ار كولم مكد سپس، كولم و عاملع نیدن درانگ
 كولم اریز، تسیند حیحصندرک تیبتد مدرم رب
 تسارتهب سپ. دنرادن ار مدرم رب تیمکاد ققد
 نایب بهرظنربخ هك دقتعم و، میریذید ار لاکشا هك
 لامك رد نیطلاس اریز. دراد عاملع ماقم و لع
 نأش وى ملع ماقم رباربرد دوزهرطیس و تردق
 دناعشاخ وعضاخ عاملع تلزنم و

ى لصد مرکا ربمغیپ زاتسا ى تیاور - ۱۵
 لها و هعیش بتک رد هك، ملس و هلا و هیلع الله
 :تسا هدمأ نئست

1. ى تانجریرقت - ۳۵۱ و ۳۵۰ ص ۳، ج «چد» باتک

«سلطان ولیّ کسی است کہ ولیّ ندارد».¹

ہلا و ہیء اللہ یّ لصد مرکا سی بذتیاور - ۱۶
ترضدن آ، ہدشل قدر ابخلاق مع ماجرد ہک ملسد و
دندومرف

راختفا مّما عاملء ہب تمایق زور رد»
دنامنم تّما عاملء میوگیم . منکیم

¹ ۱۸۷ ص «مآیلا دناوع»

انبیاء پیش از من هستند»¹.

و از جمله روایتی است که در فقه رضوی آمده که فرمود: «منزلت فقیه در این زمان چون منزلت پیامبران بنی اسرائیل است»².

۱۷ - دیگر روایت طویلی است که در احتجاج نقل شده، به أمير المؤمنین علیه السلام گفته شد: بعد از ائمه هدی چه کسی بهترین افراد است؟ فرمود: «علماء وقتی که صالح باشند».

و از جمله روایتی است از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم که در مجمع نقل شده، فرمود: «فضل عالم بر مردم مثل برتری من بر کمترین فرد امت است»³.

و از جمله در «منیة المرید» است که: «خداوند به حضرت عیسی خطاب کرد: علماء را بزرگ‌دار، و برتری آنان را بشناس، که من تمامی آنان را بر خلق خود جز پیامبران برتری دادم، مانند برتری خورشید بر ستارگان، و مانند فضیلت آخرت بر دنیا، و مانند برتری من بر همه چیز»⁴.

از جمله روایتی است که در تفسیر منسوب به امام حسن عسکری علیه السلام وارد است که در آن از حضرت امام علی النقی علیه السلام نقل شده که فرمود: «اگر در زمان غیبت قائم ما علماء صالح دعوت کننده به او، و دلالت کننده بر او، که برگزیده خدا هستند، نبودند، تمامی افراد

1. ۱۸۶ ص «مآیلا دئاوع»

2. نامه

3. نامه

4. نامه

از دین خدا مرتدّ میشدند. اینان در نزد پروردگار
از همه افضلند»¹.

،ام بولطم رب رابخا نیا هک دنامذی فخم
اریز ،در اذت لاد هیقف تیل او ی نعید

و ،تسا عاملع تلیضف تابثا رد اهنأ قایسد
هکلب ،درادن اهنأ تاماقم و نوئش تابثا ربی تلالاد
تسا تکاسد تهج نیا زا

للع باتک رد هک تسا بنالوط بتیاور رگید - ۱۸
هیلع اضرماما زان اناشد نبلضف زا دودخ دانسا اب
دیسرید رگا» :هک دسریم اجنیا ات دنکیم لقن ماسلا
اهنأ زا درک رما و داد رارق رملای لوا دنوادخ ارچ
ی کی :تهج دنچ هب هک تسا نآ باوج ؟دوشدت عاطا
و نیناوق هیاپ ربی گذنز ساسا دیاب هکی تقو هکنأ
هدادن امر فن انا هب و دوشد انب حیحصی اهتیدودحم
دندانگدن نورید دودخ و نیناوق زرم زا اپ هک دوشد
ماجناتیدودحم نیا دشد دهاوخ هعماج داسفث عاب هک
سأر ردی نیما درفن داد رارق اب رگم ،دشد دهاوخذ
رد لوخذ و دودخ زواجت زا ار نانا هک ،هعماج
دودخ دوس و تذل س کچی ههنگو ،درادهگنت ا رطخ
دهاوخذ کرتی رگید داسف و ررض مدع رطابخ ار
هک ،تسامگی تسرپرس و میقن اشیا رب س پ درک
ماکدا و دودخ و ،دراد ماگنی هابتو داسف زا ار نانا
دیانمذ ار جان انا نیدرد ار

ناوتیمذاری تلم و هقر فچی ه :هکنأ هلمج زا
اب رگم ،دشابن کمم اهنأ عاقب و ی گذنز هک تفای
،دریگ رارقن انا سأر رد هکی میق و سیئر دوجو
ی آیند و نیدی رورض لئاسم و ی عامتجا ماظن و
زئاج انا د میکدی ارب اذل و .دراد اپ هب ار اهنأ
ی گذنز ترورض هکی رما رد ار قلخ هک تسیند
و ربهری نعید .درانگ اهر و لمهمت ساهنأ عاقب و
و ،دینک دربذن مشد اب و ا هلیسو هب هکی رادمامز
میسقت حیحص و هزلاداع زرط هبار تورثونیمز
تسد و ،دندان اپ هب ار شیوخ عامتجا و ،دنیامذ

دَنَنک ماتوک مولظم زار ملاظ

و ماما و ربهر و دئاق رگا : بهکنآ هلمج زار
ور تلم، دوشنه درامگ تلم ربظفاح و نیما ی میق
رد و ، دورب نیما زار نید و ، دیارگی گدوسرف به
تعدب و ، دوشد ادیپ لیدبت و ریغت ماکحا و تنس
رما و ، دنهاکب نید زار نیدحلم و ، دنیا دیدپ نارانگ
نادجولاب اریز . دنزاس هبتشم نیلمسم رب ار
ار دوخی ربهر یارای مدرمهک میاهتفایرد

زاینده و ،دندانمند به قانون و رهبرند، با اختلافات و فرقهائی که درخواستهای آنان و افکارشان وجود دارد. پس اگر برایشان قیمی و حافظی برای نگهداری در شریعت نبوی قرار ندهد بدان نحو که گفته شد، جامعه به فساد و تباهی گراید، و شرایع و احکام و ایمان تغییر پذیرد، و اینها تمام موجب فساد جملگی خلق گردد»^۱.

ار تیاور نیا هک تسا راوازسد: هدنراگن
 اریز ،میدهد رارق ماسلا هیلع ماما تیلو و هلازا
 و تسا رملای لوا به مدرم جایتحال لعد درومرد
 صاخ ماقم رملای لوا ناونع هک دش هتسناد لابق
 .تسا ماسلا هیلع ماما

تیاور نیا رد هک یلاع: میئوگب هکنیارگم
 رد ،هدش رکذی لو و رادماز و رهبر موزای ارب
 تساک و مک یب مه ماسلا هیلع ماما تبیغ نامز
 ای ماسلا هیلع ماما دیابور نیا زا و .تسا دوجوم
 ی دارفا مومع روطب ای ،دنک نیعم ار صاخ بئان
 ار مدرم روما هک ،دیامذ نیعتی نیعم طئار شد ار
 نیما ل داءء اهقف زج دارفا نیا و .دنریگ تسدب
 هب ماگآ و تعیرش نانا بهگن و ایند و نید رد مدرم
 .دنشابی مذروما رد ریصد و زور لئاسم

رد «دنتسم» باتک رد هک تسا بتیاور - ۱۹
 :هدش رکذ «یلائلای لاوغ» باتک زا تواضقه شحب
 تسا ملاء هک یدرم لّوا :دناهنوگ راهچ رب مدرم»
 مکاد و دشرم یسک نینچ تسا ملاء هک دنادیم و
 زا ،تسا وی اطاعت کنید»^۲.

هب تبسذ تیاور نیا هک تسا نیا فاصنا

۱. ۱۸۷ ص «مایلا دئاوع»
 ۲. ۵۱۶ ص «تواضقه» باتک ۲ ج «دنتسم»

«ای پدر! به من علمی داده شده که بتو داده نشده، پس از من پیروی نما تا به راه راست رهبریت کنم».

هک تسا ی تیاور فلاخ به تیاور نیا و اریز. دنا هتسد راهچ رب تا ضاق هک دراد تلاد ی ارب هک دوشیم هتفگی سک به حلاطصا رد ی ضاق، عاتفا و تموکد هذ، تسا هذش بوصنم تو واضق. دشاب ملاء و هیقف دیاب ی ضاق هک دراد تلاد اذلا و کلینی در «کافی» از عدهای از اصحاب، از احمد بن محمد بن خالد، از پدرش، و او با حذف سند از امام صادق علیه السلام روایت میکند که آن حضرت فرمود: «قاضیان بر چهار دسته‌اند. سه گروه از آنان در جهنم و یک دسته در بهشتند. مردی که دانسته، به ظلم حکم میکند، در دوزخ است. مردی که ندانسته به جور حکم میکند، در جهنم است. مردی که ندانسته به حق حکم میکند، در آتش است. مردی که دانسته به حق حکم میکند، اهل بهشت است. و فرمود: حکم بر دو گونه است: حکم خدا و حکم جاهلیت. هر که در حکم خدا اشتباه کند به حکم جاهلیت حکم نموده است».¹

زا «بینهت» رد ی سوط خیش ار ثیدد نیا². دنکیم ل قذ دلاخ ن ب دمحم ن ب دمحا
ق داصد ماما زا «هیقف» رد ق و دصد خیش و س پس و، هدر ک ل قذ ار ثیدد نیا ل ثم م لاسلا هیلع:
تسا هذومذ هفاضا ن آ به ار ی لید
«هر کس به دو درهم به غیر حکم خدا حکم

¹. «عاضق» باتک ۴۰۷ ص ۷، ج «ی فاک»
². «عاضق» باتک ۲۱۸ ص ۶، ج «بینهت»

کند، به خدا کافر شده است».²¹

هیقف تیلانو و ماریپام ثحب دودنیا

و یضا و یلاو طئارش ربا هنتن آرد و

راصتقا ماقم نیا رد هدر او تایاور هب و ی تفم

ی دارفا طئارش و ، ی و تیلانو دودح ی لو ، میدرک

ن وچ ، میدومندرکز ، دراد تیلانو اینها ربا هیقف هکار

نانز قوقد هرابرد هک باتک عوضوم زا ج راخ

دشابیم ، تسا

ه دنیا رد هک دهد قیفوت دنوادخ تسا دیما

مینک فیلات ه نیمز نیا رد یراکتبا ی اهلاسر

تموكد رد هیقف تیلانو هرود هب عوجر)

(ملاسا)

و طئارش ربا تسا لیام ی سک رگا لاعف و

دئوع» باتک هب ، دنک ادیپ علاطا تیلانو دودح

«هیقفلا تغلب» باتک و ، ی قارذ دمحا ی لوم «مایلا

نیوانع» و ، مولعلا رحب لآ دمحم دیسد فیلات

قمحر ی نیسد ی غارم ح آتفلا دبع دیسد «ل و صلا

دنک هعجارم مهیلع الله

هتشدگ تامدقم زا یریگه جیتد

دوشیم مولعم ، تامدقم نیا لکاردا زا سپ

رتمهم هکلب ، نیرتگرزبزا تموكد و تواضقه هک

1. «عاضقه» باتک 4 ص ، 3 ج «هیقف»

2 ن ب ی لع زا ، دنکیم ل قذ ل کوم ن ب ی سوم ن ب دمحم زا «ل اصخ» رد دمحم زا ، شردپ زا ، ی قرب الله دبع ی با ن ب دمحا زا ، ی دابا دعس نیسد هک دنکیم تایاور ملاسا هیلع ق داصد ماما زا هطساو اب هک ریمع ی با ن ب دندومرفترضد

«قضات چهار قسمند: اول- قاضیئی که به حق قضاوت میکند، ولی خود نمی داند که قضاوتش حق است. این شخص در داخل آتش است. دوّم- قاضیئی که به باطل حکم کرده، و خود نمی داند که باطل است. او نیز در آتش است. سوم- قاضیئی که به باطل حکم نموده، و خود نیز از بطلانش آگاه است او نیز در آتش است. چهارم- قاضیئی که به حق حکم کرده و میداند که حکمش حق است. فقط او داخل بهشت است.» «خصال» چاپ سنگی ص 118.

ی رما چیه عامتجا رد و ،تسا مدرم روما مامتزا
 تموکد و تواضقه اریز .دشابى مذ نآ تیمها هب
 مدرم ماوقو و مایقو .دشابیم عامتجا حور هلز نم هب
 بناجزا و ی هلا ی بصنم تیلانو و ،تسا تیلانو هب
 هک ی اطساو ابا ی ،طساو نو دب ،تسا راگدرو رپ
 1.ریغ لا ،تسا بوسنم دنوادخ بناجزا

...²

1 دمحم خیشد اللهقیآ ،راوگرزب ملع ن خسد هب اجنیا رد هک تسا راوازسد
 [دعب هحفص رد همادا] عاطغلا فشاکن یسد

2 «اهلوصا و تعیشلا لصا» عیدب باتکزا [لبق هحفص هقیلعت همادا]
 رد ی ضاق مکد نوفد و تواضقه و تیلانو ی ارب :دیامرفیم ،مینک هراشا
 ی ایه خاشد زا ی اهاشد ،معیشد دزد و تسا عیفر ی ماقم تافلاتخال
 و هماءتسایر بتارم زا ی کیزین و ،تسا تاما و توذب تخرد
 :هدما دیجم ن ارق رد .دشابیم نیمز رد ی هلا تفلاخ
 قَحْلَابِ سِ اَنلَا نَبِيْدُ مُكْحَافِ ضِرْلَا اِي فِ هَفَيْلَخْ كَا نَلْعَجْ اَنَا دُوَادِ اِي
 هب مدرم نایم سپ ،میداد رارق نیمز رد دوخ هفیلخار و تام دواد ی ا
 «.امد مکد قح

:هدما رگید هیآ رد

ي فِ اُوْدَجِيْ لَا مَثْمُهَيْبِيْ رَجَشْدِ اَمِيْفِ اَكْ وُ مَكْحِيْ ي تَدَنْ وُنِمُوِيْ لَا كَبِرَ وَا لَافْ
 .اَمِيْلَسْتِ اَوْ مِلْسِيْ وَا تَيْضَقْ اَمِمَّ اَجْرَدْ مِهْسَفُنَا

و حذ هب هکنا رگم ،دسر ن لامک هب مدرم مامیا هک تراگدرو رپ هب مسق
 تسا و خرد ی نافار دوخ هدارا ،هدومذ رایتخا بلسد دوخزا مامت و ل ماک
 ی هودنا و ل لام چیه ،دندهد رارق مکدی عازنرد ار وترگا و دننادرگوت
 بنوگچ «.دنیا مند و ت هدارا میلست ار دوخ لاماک و دننکذ ادیپ و ت مکدزا
 ،ن اج) س پ ماوند رب ادخ نیما ،تاضقه و ماکد هکنا لاد و دشابن نیچ
 نانا شزغلو ،عیفر رایسب نانا ماقم ورنیا زا و .دنمدرم (سومان ،لام
 .تسا ی ندوشخبان

در احادیث درباره بزرگی و عظمت مقام آنان چنان آمده، که کوهها را
 میلرزاند. مانند کلام امام علیه السلام که فرمود: «قاضی در کنار جهنم
 است. و زبان قاضی بین شعله های آتش است». «ای شریح مکانی
 نشسته ای که جز نبی یا شقی در آن نمی نشیند». و در حدیث نبوی است:
 «هر کس در منصب قضاوت نشیند، بدون کار ذبح شده است».
 بسیاری از این قبیل احادیث در این مورد وارد شده است.

ی و ت ف ،دشاب ی لک عوضوم رب رگا ،دنک طابنتسا هیقف هک ار ی مکد و
 درک فرصت دیابنش بحاص نذا اب زج ریغ لام رد هکنیا دننام .تسا
 عوضوم رب رگا و .تسا ماردریغ اب و ل لاد دوخ لایع اب ی ئوشانز و
 نیا هجوز ن ز نیا :هکنیا لثم .تسا (تموکد و تواضقه) دشاب ی ئزج
 تسا ی لداع دهتجم بصنم اهنیا مامت و .تسا ی بنجا هکنیا ای ،تسا درم
 ،دشاب تواضقه هاوخ و ،دراد هماءتبا یذ م لاسلا هیلع ماما فرطزا هک
 ،تموصذ و عازن اب هارمه ،تاعوضوم ص یخشد زا تسا تراپع هک
 هب ی سک باستنا ای ،فقو ای ،ن دومذ مام ل و ا هب مکد دننام نآ نو دب ای
 قراخش و هو ،یوقس دعو ،راشرسدق و ذ هب جایتدا اهنیا مامت .ی رگید
 رگا و .دشاب ی و ت ف رد زاین دروم شوه زا شیبیدیا هک ،دراد ی اداغلا
 و دوب ،دهاوخش عفند زا شیبیش نایز ،دشابن قوف تافصد زئاد ی سک
 ی و ت ف تیلباق هک ی لداع دهتجم ریغ ی دستا ما .ش بلاوصد زا شیبیش یاطخ
 ،رئابک و تامر حم نیرتگرزب زا نایعیشد ام دزد ماقم نیا هب ،دراد ار
 هک میدیدی م ار دوخ دیتاسا و گرزب عاملعم و .تسا رفک ددرد هکلب

تسین زئاج مدرم قوقد رد فرصدت و
تسار یغق درد فرصدت اریز. ادخن ذاب برگم
انامه وا و تسین زئاج وایلو مزاجا اب زجه
تسا دنوادخ

رد یرما تیطرش رب یلیلد رگا سپ
امتد دیاب، دنک تلاد تیلانو و تواضق

یملد حطاصم اب ابلاغ ار اهت موخذ و، دندزیم زابرس مکد زا
میهاوخ ار هار نیمه حطاصم فلسد زا یوریپ هب هراومه ام و. دندرک
۱۳۷۹ لاسد ۱۶۹ ص ات ۱۶۷ ص تورید پاچ «عیشلا لصا». دومید
میرمه بیرجه

مدع اید تیطرشد ر ب رگا و . درک ی وریپن آ زا
 تایا دننام ی داهتجا هّدا زا ، یرما تیطرشد
 میتفایند ی لیلد هریسد اید ، عامجا اید ، تیاور اید ، هفیرشد
 مدع دروم نیا رد ل صا ، میوشد کسمتم ن آ ه ب ه ک
 زاوج اریز . تسا تواضق و تموکد زاوج
 ، ی نادجو مدع اید هب دیاب ، یرگید ق درد فرصد
 ، تسین زئاج ، کشد دوجو ابو . دشاب ی کتم ی دبعت اید
 . تفرگدها و خذ ار ق د ی اج ه جو چیه ه ب ن ظ اریز

۳۶، هیآ (. **بَانِيشِدِ قَحْلًا نَمِ يَنْعِي لَا نَنْظُلَا نِإِ وَ**

: ۵۳ هروسد زا ، ۲۸ هیآ و . سنوی : ۱۰ هروسد زا
 (مجنّلا

هک تسا دراو ی تیاور دروم نیا رد و
 و . دومذ فقوت دیاب ههیشد دراوم رد دنکیم تالاد
 ل صا هک ، تسا ی قوقد لئاسم رد اهنا نیرتزر اید
 . دنکیم فقوت هب مکد زین ی لقع

تالاد هک دراد دوجو ی رایسب تیاور
 رد ن تفر ورف زا رتهب ، تاهیشد رد فقوت دنکیم
 . تسا اههکلهم

زا «لئاسو» رد ی لماء رّ د خیش هکنانچ
 دّمحم زا ، ییحین ب دّمحم زا : دنکیم تیاور ی نیلک
 ن ب ن اوفصد زا ، ی سیع ن ب دّمحم زا ، نیسب ن ب
 زا ، هظنندن برمع زا ، نیصدن ب دوا د زا ، ییحی
 ن مضرد ترضدن آ هک ماسلا هیلع ق داصد ماما
 : دومرف ی ثیدد

هک ی رما : دنانهوگ هس ر ب روما انامه»
 دیابو ، تسا حضاو و نشور ن آ حلاص

از آن پیروی نمود. و امری که گمراهی آن بین است" که باید از آن اجتناب کرد. و امری که شبهه‌ناک و تشخیص آن مشکل است، که باید آن را به خدا و رسول و اگذار نمود. پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: حلال روشن، حرام روشن، و شبهات بین این دو. هر کس شبهات را ترك گوید، از محرّمات نجات یابد. و هر که مرتکب شبهات شود، به محرّمات آلوده می‌گردد، و ندانسته به هلاکت می‌افتد. سپس در آخر حدیث فرمود: بدرستی که توقف در شبهات، بهتر از دخول در مهلکه‌ها است»¹.

ن یصدن بدواد زا ار ثیددنیا قودصد و

²تسا هدرک رکذ دوددندساب

نبدی لعن بدّمحم زا دوددانساب خیشد و

هدرکل قذار نیالثم یسیعدن بدّمحم زا ،بوجم

³تسا

دندسابی لماعرّ د خیشد هکتسا ی تیاور رگید

زا ؛دّمحم نبدما زا ،ییحیدن بدّمحم زا دودد

زا ،دوراج نبد) نسد(ن یسد زا ،دیعدن بدنیسد

ماما زا رگید ی صخش زا ،بادن بد رکب نبدی سوم

یثیدد رد ترصد هک دنکیم ل قذ ماسلا هیلع رقاب

للاح دنوادخ» :دندومرف ماسلا هیلع ی لعن بدیز هبد

و ،دومرف نیعم ار ی تابجاو و ،عضو ی مارح و

هکنیا ات ،هدهند ی ناهتّنس و ،هدرک ناید ی ناهلّثم

رد :دندومرف هر کاری که میخواهی انجام دهی،

اگر از طرف خدا بینه و دلیلی داری، و در هر

امری که میخواهی دنبال کنی، اگر بر مشروعیت

¹عضقة باتک ۳۸۷ ص ۳ ج ۱ ردهد پچا «لئاسو»

²ن‌نامه

³ن‌نامه

آن یقین داری به کارت ادامه بده، وگرنه به کاری
که در آن شكّ داری اقدام نکن»¹.

هضیفتسمه کلبیقنیا زای تایاور رگید و
آدجتاهبش باکتر از اکنیا رب دنراد تالاد و دنا
دومذ زیهر پدیا.

ندوب درم تیطرش رد رگا ،ن یاربانب
ندوبنضرفرب ،مینکآش ،یتفم و یتلو و ،یضا
ندوب درم رب مکدلصا و هدعاق ،ی داهتجالیلد
یاضتقا ،لصا هکنیا هذ ،دیامنی م یضا و یتفم
دراد ار ندوب درم تیطورشم مدع

،نز یتصت تمرحدل لادتسا نیا هیاپرب و
نشور ،تساتیلانو نوئش زا هکیرو ما هبت بسند
ددرگیم

رد تاياور: مود الحرم زا مراهچ لصف
و تموكد و تواضق، نزي دصت مدع
ار عاتفا

و توافقه نَزَّی دَصَد مدع رد تایاور ار عاتفا و تموکد

هک ی تایاور حرش و رکذ هب میزادرید کنیا
تموکد و توافقه زاوج مدع) دروم نیا رد
تسا دراو (نانز یارب

تشدگ البق هک هجیدخ ببا هیحص - ۱

دراد ی اهر هب ام توافقه زا هک ار ی درم دیر گنبد»
امشرب ار وانم هک، دیهد رارق مکد دوخنیدار وا
«دیربید و دزدار ن اتتوافقه و بمداد رارق ی ضاق

ار ی درم» : هک تسا رگید ی تایاور نینچمه

و للاح هک حرام ما را میداند، بین خود حکم قرار
دهید، که من او را بر شما حکم قرار دادم». دلیل
ما در این روایت آنست که امام علیه السلام در این
دو روایت، مرد را قاضی قرار داده، پس مورد
نصب امام، عنوان مرد است. بنابراین مرد فقط
موضوع منصب قضاوت است. ولی زن منصوب
نمی باشد. و قاعده هم اقتضای عدم نصب او را
میکند.

هَجَرَ فِ اللَّهِ لَجَع نَامز ماما هتشون هلمج زا

قافتا ن اتیارب هک ی ثداود رد» : دومرف هک دشابیم
می افتد، به راویان حدیث ما مراجعه کنید، که آنان
حجت من بر شمایند، و من حجت خدایم بر ایشان». در
اینجا «رواة» جمع راوی آورده شده، و راوی
مذکر است. بنابراین امام فقط اجازه مراجعه به
مردان را داده است.

ق لطم ن اشرهاظ هک ی ثیداحا، تهجنیا زا

لثم، دوشیم ودره ن ز و درمل ماش و، تسا
- تسا روکذمل یز رد هک - هظنندن برمع هلوبقم
دنوشیم دیقم ثیدد و دنیا هب

صخش و د دیاب» :هلظند ن ب رمع هلوبقم
 ی سک ،مصاختم را که حدیث ما را روایت میکند، و
 در حلال و حرام ما دقت نظر دارد و احکام ما را
 میداند، او را بعنوان حکم پذیرند، که من او را حاکم
 بر شما قرار دادم». آنچه گفتیم، در صورتی است
 که روایت مقبوله، اطلاق داشته باشد و زن را هم
 شامل بشود، و بگوئیم که مقبوله منصرف به مردان
 نیست.

نادره هب ار هلوبقم فارصنا رگا ی لو
 نز تواضق نامز نا رد هک ورن آ زا ،میریزید
 مه دورطم هکنیا زج ،تسا هدوبند لومعم لأصا
 لوآ زا و دوشیم نادره لماشد طقف تیدد ،هدوب
 دهاوخب دیقه کنیا ات ،درادنق لاطا

هیا ریظنی تایا اما

وَ اَهْلُهَا یِ لِاِ تَانَامَلَا اُوْدُوْتَنَا مُكْرُمَا یَ اَللهِ نَا
 زا ، ۵۸ هیا (لِ دَعْلَابِ اَوْ مُكْحَتَنَا سِ اَنلَا نَبِیْدُ مُتْمَكِدَا اِذَا
)عاسن : ۴ هرود

هب ار تاناما هک هرک رما ار امشد دنوادخ»
 دینکیم مکد مدرم نید نوچ و ،دینادر گزارب نا لها
 «.دینک مکدل دع هب

نَیْمَاوَقَ اَوْنُوکَ اَوْتَمَا نَبِیْدَلَا اَهْیَا اَی :هفیرش هیا و
 لَأَ یِ لَعِ مَوْقَ نُنْأَشْدُ مُکْتَمَرِجَیْ لَا وَ طَسِقْلَابِ اءَا دَهْشَدِ لَلِلهِ
 (هدنام : ۵ هرود زا ، ۸ هیا) اَوْلِدَعَا اَوْلِدَعَتَا

و ،دیزیخاید ادخی ار بنامیا اب مدرم ی ا»
 ی موقی نمشد تَدش و ،دیشاب لدع هب نادهاشد
 تلادع .دینک اهر ار تلادع هک دوشن بجوم
 «.دیزرو

اَوْنُوکَ اَوْتَمَا نَبِیْدَلَا اَهْیَا اَی :هفیرش هیا رگید و
 نَبِیْدَلَاوَلَا وَا مُکِسْفَنَا یِ لَعِ وَا لَلِلهِ اءَا دَهْشَدِ طَسِقْلَابِ نَیْمَاوَقَ
 لَأَفِ اَمِهْبِ یِ لَوَا لَلِلهِ اَفَّ اَرِیْقَفَ وَا اَیْنَعِ نُکِیْنِ اِنِیْبِرَقَلَا وَا

اللَّهُ نَّافٍ أَوْضِرْعُتْ وَأَوْؤُلْتَنِ إِيَّاهُ وَ أَوْلِدَعْتَنَ أَيْ وَهَذَا أَوْعِبْتَنِي
(عاسن: ۴ هر وسزا ۱۳۵ هـ یا) . اَرِيْبِيْخَنَ وَ لُمَعْتَا مِبِنَاكَ
و لدعنا گدنا داپد، نامیا اب مدرم یا»
رضه به چرگ، دیشاب ادخیا ربن ادهاشد و داد
رگا . دشاب امشنا شیوخ و ردام و ردپای امش
دنوادخ، دشاب ریقفای نغ (میلاد دوهشم)

سپهتسا رتر او از سد (ریقف و یذغ) ناشیا هب
 اهر ار تلادعاتهک، دینکذتعباتم سفذی او هزا
 ضارعاتلادعزایه، دینک تشپ رگا و، دیزاس
 «درادی هاگآ امشل امعا هب دنوادخ، دینک

امبمُکحیدمَ نَمَ و :هفیرش هیآ موهفم زین و
 مُم *نومِلَاطَا مُم *نورفاکلا مُم کِنِلوَأفُ اللهُ لَزَنَّا
 (هدنام ۵ هروسز ۴۷ و ۴۵ و ۴۴ تایا) نوقسافلا
 مکد، هداتسرف دنوادخ هچنآ هب هکی ناسک»
 هیآ رد و دنملاظ رگید هیآ رد و دنرفاک دننکذ
 «دنقساف رگید

اریز، دوشی مذقلاط هدافتساتایا نیا زا
 نآ هبات دنتسین مکد طئارش و دودح نایب ماقم رد
 دش کستم ن او تب

تسا نینچ هعمج هیآ رد هکنانچ

مَوید نَمَ قِلاَصِلَا یِدوُن اِذَا اوتَمَا نَیذَلَا اُهیَا اید
 زا ۹ هیآ) بَعِیْبِلَا اوزِد و اللهُ رِکذِی لِا اَوْعَسَافِةَ عُمُجَلَا
 (هعمج ۶۲ هروس

زور رد زامن گناب نوچ نانوئم ی ا»
 و دیرخ و، دیبانتشبد اذ رکذ هب، دیآ رب هعمج
 رد مکد هبرظن هیآ نیا هک «دینک اهر ار شورف
 درادن زامن لصا هبرظنی لو، دراد اادن تقو
 زا هک تسین ی کاب» :دیصد هیآ نینچ مه
 «دیر وخب، دناه دروخذ دیصد ناگس هکی ناهدیصد
 رد ات، درادن قلاط تشوگ عاونا تشید زا هیآ هک
 هب ن او تب، میرادن ی لیلد نآ هب هکی ناهتشوگ تیلد
 دش کستم هیآ

نیا هب تسا رطان طقف تایا، زین اجنیا رد
 تَدش و، دوشد مکدل دع هب تسا مزلا هکی نعم
 تبارق و بدرگذل دع تیاعر عنامی موقی نمشد

لدعہد مکدزا، عابرقا و نیدلاو لائما ی شیوخ و
ی لو، ی ذغہ اوخ، دنشاب ریفہ اوخ. دنکذ ی ریگولج
ود رہ نز و درم بطاخم ہک درادن ی قلاطا
دنیشتب دنسم رب دناوتیم

ہب، دشاب ہتشاد قلاطا ہیا ہک ضر فرب و
ار مکد و تواضقہ ہک روکنم جیحصد تیاور و
دنروخیم دیقہ ہتسناد نادر م ہژیو

مَكْدِ تَبْمَ لِيلِد و د ر ه : دوشد داریا رگا
دیقه به معجارم ات تسیندی تافانم اهنا نید و ،دنتسه
طقف درم تیصوصخه که درادن دی هجو و .دوشد
دوشده ظلام

ملاکردی دیقم رگا : دوشیم هتفگ باو جرد
حیجرت ق لطم ربار ن آت سیابی م ،تشاد دوجو
تسا ق لطم لیلد زا رتی و ق دیقم لیلد نوچ ،داد
،دشاب دحاو ،ود ره رد عوضوم رگا نیاربان
هدنب کی و ،نک دازآ ار هدنب کی : ل اثم نیا دننام
دیقا ر ق لطم ،دیقم هلیسو به دیاب .نک دازآ ار ن مؤم
ر به که تسا نیا ،ق لطم ربه دیقم حیجرت لیلد و .بز
هکی مکد ،مکد رد دیقم ن تشاد تلاخد مدع صرف
هدو هید و و غل تسا هدمآ دیقم هطساو ب ق لطم زا دعب
دوبدهاوخ

«ی درم» تیطورشم به مکد : دوشند داریا
هدافتسا فیرشد شیدد و د زا هکنانچنا ت و واضق رد
دیقه و بقل موهفم هکنیا به تسا طونم ،دوشیم
ر بتالاد لجر موهفم ی نعید) .دشاب هتشاد تیجد
نورید مکد زا ار درم ریغو دنکی درم تیطرش
تسا هدیسر تابثا به ش فلاخه کی لادر د (دنا

لجر ناونع :تفگ میهاوخ باو جرد اریز
عوضوم به دانتسا و ،تسا ت و واضق مکد عوضوم
و دیقه موهفم به دانتسا و بلطم کی ناونع ندوب
،لجر ی نعید موهفم اریز تسا یرگید بلطم بقل
نایب هکنانچ هتبا موهفم و .نن ز اتسا مکدی فد
ن تفرگ رارق عوضوم نک درادن تیجد تسا هدش
نن به عوجر ندوبن زئاجش یانعم ،مکد رد درم
نن میناوتیم ی تقو اریز ،ت و واضق دروم رد تسا
ار لجر ظفله که ،میهد رارق مکد نیا ل ماش زینار

ی اغلا ی ارب ی هجو و ،مینک فذد دوخ ی انعم زا
تباث دوخ ل حم رد اریز ،تسینذ ظفلا تیصوصخ
و تا عوضوم رد فیلکت ک ارتشا ل یلد هک هدش
تسینذ یراج بصانم

دیاب و تسا بصنم تواضقه کذا لصاح
اب ،تسا تباث و ا رب ءاضقه مکد هک ن آ عوضوم
ل ما کدرم دروم رد زارحانیا و .دوش زارحان یلد
ن آ مدع هب مکد ،لصا ،نز دروم رد ی لو .تسا
دنکیم

دشاب تَجِدْ هَكْنِيَا ضَرْفِ رَبِّ بَقْلٍ مَوْهَفْمٍ وَ
 نِيَا وَ، نَزَا تَوَاضِقِي فِزْرِد تَسَا يَرْهَاط لِيَلِد
 سِپ، دِرَادَن تِيَجِد نَوْچ وَ. تَسَا يَدَاهْتَجَا يَلِيَلِد
 ، مِيرَادَن نَانَزَا تَوَاضِقِي فِزْرِب يَدَاهْتَجَا لِيَلِد
 . تَسَا يَدْبَعْتَل صَانَا يِرْج، لِيَلِد هَكَلِب

تِيَاورِي نَعِيد، يَدَاهْتَجَا لِيَلِد هَبْ هَكِي سَكِي لِب
 ، نَزَا يَارِب تَوَاضِقِي زَاوَج مَدَعِي يَارِب، دُوشْد كَسْمَتَم
 بَقْل نَوْچ وَ. دِرْگ كَسْمَتَم بَقْل مَوْهَفْم هَبْ دِيَاپ
 نَا هَبْ كَسْمَت، دِرَادَن مَوْهَفْم هَكَلِب، دِرَادَن تِيَجِد
 . تَسِين حِيحَص

۲ - از جمله روایت جابر از امام باقر علیه
 السَّلَام که فرمود: «زَن نَمِي تَوَانَد مَتَصَدِّي
 قِضَاوَت وَ حُكُومَت شُود». وَ دَر «مَسْتَنَد» نِيَز بَه
 اِيْن رَوَايَت اسْتَدْلَال كَرْدَه اسْت.¹

وَدَا ب تَسَا وَرْمَع نَب دَامَد تِيَاور رِگِيد
 نَب وَرْمَع وَ، دَايِز نَب بَلْطُم رِگِيد لَسْرَم تِيَاور
 .² نَامَثَع

قَوَدَصَار تِيَاور نِيَا: دَامَد تِيَاور اَمَا وَ
 مَرَكَا رِبْمَايِپ تِيَصُو هَك هَدْرُوَا هِيَقْفَر دَاوَن بَاب رِد
 نِيْنِمُؤْمَلَا رِيْمَا هَب تَسَا مَلْس وَ هَلَا وَ هِيَلَع اللّٰهِي لَّص
 نَب دَامَد زَا شَدَنَس هَب قَوَدَص وَ. مَلَسَلَا هِيَلَع
 زَا يَمَامَت هَك، شَرْدِپ زَا دَمَحَم نَب سِنَا وَ وَرْمَع
 نَب يَلَع زَا شَدَج زَا، شَرْدِپ زَا دَمَحَم نَب رَفْع
 نَا هَك دِنْنَكِي مَلَقَد مَلَسَلَا مَهِيَلَع بَلَاطِي بَا
 وَ هَلَا وَ هِيَلَع اللّٰهِي لَّص مَرَكَا رِبْمَغِيپ زَا تَرَض
 مَنَكِيْم تِيَصُو اَر وَ تِيَلَعِيَا: «دُومَر فَا هَك دِيْنَشْد مَلْس
 رِبِي تَقُوَات هَك، اَمَنَت بَطَاوَم نَا رِب وَ يَرْوَمَا هَب

1. ۵۱۹ ص ۲ ج «دنتسم»
 2. نامم

دوبی هاوختداعسد و ریخردی نکت بظاوم نآ
هبات دندومرف رکذ ار دروم دنچ ترضح س پس
:دندیسر اجنیا

و ن اذا ،ت عامج و هعمج ن انز رب! ای اید
نید ه لور ه و ،هز انج عیشت ،ضیرم تدایع ،هماقا
ه) دوسلاا رجد هب ندیشک تسد ،هورم و افسد
درم و ن ز نید درو خرب بجوم هک ما حدزا ما گنه
ن ز .تسین رسدی وم ندیشارت نینچمه ،(ددرگیم
دیابند

و ، دنکت و واضقه مورد مشورت نباید قرار گیرد،
و ذبح جز در وقت ضرورت نباید بکند، و تلبیه
(لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ) نباید بلند بگوید، در کنار قبر
نایستد، و خطبه (روز جمعه) را نشنود، ازدواج را
خود به عهده نگیرد، از خانه بی اذن شوهر بیرون
نرود، و اگر برود خدا و جبرائیل و میکائیل او را
لعنت کنند، و از خانه شوهر چیزی جز با اجازه
شوهر نبخشد، و شب را نخوابد در حالی که شوهر
بر او خشمگین باشد، اگرچه شوهر به او بدی کرده
باشد - تا آخر». در کتاب «وسائل» این حدیث را با
همین سند تا جمله «و قضاوت نباید بکند» آورده
است.

ن آ : دیوگ «هخیشم» رد ق و دص خیش
دّمحم ن ب س نا و ورمع ن ب دأمذ زا هک ار ی تیاور
هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیپ ت یصو ه ب ع جار
ن م ، ه د ش ل قذ م لاسلا هیلع ن ینمؤملا ریمأ ه ب م لسد و
دّمحم ن ب دمحا دماذ و بآ زا ، هاشد ی ل ع ن ب دّمحم زا
دلاذ ن ب دمحا دیزی و بآ زا ، ن یسد ن ب دمحا ن ب
زا ، ی میمت ح لاص ن ب دمحا ن ب دّمحم زا ، ی دلاذ
م تاذ ن ب دّمحم زا ، ی میمت ح لاص ن ب دمحا ش ردپ
زا ، دّمحم ن ب رفعد زا ، ورمع ن ب دأمذ زا ، ن اطق
مهیلع بلاط ی بآ ن ب ی ل ع زا ، ش د ج زا ، ش ردپ
م ا ه در ک ل قذ م لاسلا

ی ل ع ن ب دّمحم زا ار تیاور نیا نینچمه
، دیزی و بآ زا ، دماذ و بآ زا و ا ه ک م در ک تیاور هاشد
زا ، ش ردپ زا ، ی میمت ح لاص دمحا ن ب دّمحم زا
ن ب رفعد زا ، ش ردپ زا ، کلام و بآ دّمحم ن ب س نا
بلاط ی بآ ن ب ی ل ع زا ، ش د ج زا ، ش ردپ زا ، دّمحم
هلا و هیلع الله ی لصد مرکا ربمغیپ زا م لاسلا مهیلع

ای: «دومرفن نیمؤملا ریما هب هک هدرک لقذ ملس و
ی اهناتا»... منکیمش رافسی تیصو هبار وتی لع
تیصو.

تسا نکم ورمع نب دأمد: هدرانگذ
نینچمه و هدمایذ لاجر رد شمان و دشابی بیصن
رفذ دنچ شیدد قیرط رد و ،دمحم نب سنا
نستلها زا ایوگ هک دراد دوجو ل احلا لوهم
دنا.

تیصو زا تارابع نیا معیشد ی اهقفی لو
لقذ هقف باوبا رد و ،دناه دروا دوز بتک رد ار
هدومذ داهشتسا نآ هب ددعتم عضاوم رد و ،هدرک
دنا.

رد ار نانز هب قلعتم تارقن یا قودص و
ار هناگ هدزون ب اوبا هک ی تقو «ل اصخ» باتک
باتک رد ی سربط خیش و ، ی لّوا دنس اب ، در مشیم
دناه در ک رکذ «قلاخلا مراکم»

«تسین نانز رب روما نیا» ربمایپ ملاک و
، هدشن رانگاونانآ هبروما نیا هکنیا رد تسا رهاظ
دنوش اهنا ی دصتم هک تسین حیحص سپ

تدایع و زامن هماقا» هک نخس نیا و
تبغر دروم نانز هب تبسن ، ت عامج و ضمیرم
هک تسا هجوتم هتکن نیا هب طقف تیاور و ، تسا
لاکشال باق هکنیا رب هولاء «تسین ی مازلا اهنا رب
روما هنوگنیا رودص تفگ ناوتیم هکنیا هب تسا
، تسا رهاظ هکنانچ تسین بولطم نانز زا
دوخل احد رب دراوم ریاس هکنیا اب درادن تافانم
عراشد فرط زا نانز ی ارب اهنا زاوج مدع ی نعی
دشابن بولطم هجو چیه هب و ، دشاب ی قاب

زاوج مدع رب هکنآ زا سپ «رهاوج» رد
ل یلدب : دیوگیم دنکیم عامجالقنن ز ی ارب تواضق
نآ رادماز هک ی موق» : دیامرفیم هک ی و بن ثید
رگید ثیدرد و «دشدهاوخن راگتسر ، دشابن ز
نینچمه» دوشد تواضق ی دصتم دیابن ن ز» : تسا
رد هک ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ربمغیپ تیصو
ای» : دومرف ترصدنآ هک هدش ل قن دآمد زا هیقف
هکنیا ات - هدشن عضوت عامج و هعمجن ز ی ارب ی لع
نیا و . «دوشد تواضق ی دصتم دیابن ن ز : دیوگ
نیا رد ن ز هک بلطم نیا هب تسا دیوم تیاور
نادرم اب تسین راوازد و ، دراد ناصق ب صنم
دنب نانآ نایم ار دوخ ی ادص و ، دیامن تسلانم
مهیلع همئا تاملک قایسد ل یلد هب زین و . دنادرگ
فرط زا تبیغ ریغ و تبیغ نامز رد هک ، ماسلا

حیرستی ضربرد هکلب، دندومنیم بصد، بنان دوخ
گشدرن یاربن آز اوجرد هکنالقا لا، هشد درم هب
1. دشابیم ز اوجمد دع قوم نیارد ل صاو، دوشیم ادیپ
زنان ز اما: دیوگ «تمار کلا حاتفم» رد
رباج تید دل یلد هب، دشابی ضاقت سیند

1. ۲ ص «عاضق» باتک قفلم پاچ «رهاوج»

ی نر چی ه» :دیامرفیم هک ماسلا هیلع رقاب ماما زا
 عامجا رگای لیبدرا س دقم و .«دنک تواضق دیابند
 اب ربخ نیا ی لو .درکی مندلوبق ار لیلد نیا ،دوبند
 هکنیا ولو ،دوشیم ن اربج ،دراد ماهقن یب هک ی ترهش
 هب عجار هچنآ رب هولاع .دنک راکنا مه ار عامجا
 ی ارب ی و تیحص مدع و ،نید و لقع ناصق
 ابلاغ ی و تدهش هکنیا و ،ن ادرم ی ارب زامن هماقا
 1.تسا هدش دراو ،تسا درم تدهش فصن

هر ابرد «همارکلا حاتفم» رد هچنآ :هدنراگن
 ی اهریس زاریغ ،هدش هتفگ ترهش اب ربخ ن اربج
 هب دوخ هریس اریز .دمآ شرکذ لابق هک تسا
 اما و .تسام دوصقم ی ارب ل ماک ی لیلد ی ناهنت
 تجد هک تسانعم نیا هب ،ترهش اب ربخ ن اربج
 فعض ی لو ،تسا ربخ دوخ ،مکد ی ارب لیلد و
 دوشیم ن اربج ترهش هب ن آ

نبا و مادقلا ببا نبا و هتابن نبا تایاور - ۳
 نأش زانورید هک یراک هب نر» :هک تسا ریثک
 2.«دوشن هتسامگ ،تسوا

هیلع نینمؤما ریما ملاک تسا نینچمه
 ماسلا هیلع ی بتجم نسد ماما ش دنزرف هب ماسلا
 نیرضاد رد ترضد ن آ ی ارب هک ی تیصورد
 ن آ ی ایاصو نیرتهب زایاصو نیا و ،تشوند
 :دیامرفیم ن آنمضرد و ،دوریم رامشبت رضد
 نأش و دد زانورید هک یراک هب ار نر»
 نامرهقو ،تسالگو ناحیر نر هک ،رامگم تسوا
 3.«تسین

ودتسا نر نأش زانورید هک یروما اما

1.«عاضق» باتک ۹ ص ۱۰، ج «همارکلا حاتفم»

2.«عاضق» باتک ۵۱۹ ص ۲، ج «دنتسم»

3.هدبع -رسم پاچزا ۵۶ ص ،بتک باب «هغلابا جهن»

دراذی نعم

ی اهراک و نائز نأشذ زا هک یروما - ۱
تسا نورید نانا هب ص تخم

تعیبط و نکمت و تردق زا هک یروما - ۲
تسا ج راخوا

ی لیلد هطساوب ،تسا رتیوق مود ی نعم و
ناحیر نز» :هدرک رکذ ترضد هک

ود ره هک ت سا ل متحم زین و «ن امرهقا هذت سا
ن ورید» هملک هک و حذ نیا هب ، دشاب هدش هدارا ی نعم
هبنج و د ره هک ی لک ی انعم کیرد «ار ن ز ن اشد زا
ن آ اب مه ماما ل یلعت و . مینکل امعتسا دوشیم ل ماشد ار
دشاییم مه بسانتم هکلب ، درادن ی تافانم

زا تواضقه و تموکد هک ت سا مولعم و
روما نیرتل کشم زا هکلب ، ت سا ل کشم روما
، ی ماع و ، ی مسج هعد و تردق هب زاین و ، دشاییم
شوه و ، قیمع تریصد و ، کاردات عسو و
و یوق و ی فاک هدارا و ، لیمج ربص و ، راشرسد
فلاخ هنرگو . درادل اعفنا و رثأت ن ود برانگریثأت
ی نعید ، بولطم ض یقن هب و ، دوشیم ل صاد دوصقم
ددرگیم ر جنم ی هابت و ی تسد و ی گتخیسگ م هزا
دیزیهرید» : تیصو نیا رد ماما نخس نیا ایوگ و
و هروا ی هابت اهنا ی آر هک ، ن انز اب تروشم زا
دنکیم تالاد ل صا نیا هب «ت سا تسد ن اشمزع
ابلاغ تواضقه و تموکد هکنیا هب افاضم
دناوتی من ز ی تقو و ، تسین ن کم تروشم ی ب
دنسم رد هنوگچ ، دوشد عقاو تروشم فرط
؟ دریگ رارق تواضقه و تموکد

هیلع ماما لوق حرش رد هدبع دمحم خیش
:دیوگ «ن احیر ن ز» : ماسلا

ن انز هک ی ناسک ل احد و ، اجک تیصو نیا
تما حلاصم رد تکرش و عامتجا هنحص هب ار
وا ی ار بار اهراک نیا هکنیا رتلااب و ، دنناشکیم
؟ اجک ، دننادیم ی راوگرزب

ن آن انخس رد قیق دل مآت : دیوگ هدرانگد
وا و ، دنهدر تار فایدوخ ددزا هک رانگم «ترضد

1. غلابلا جهنبتک بابزا ۵۶ ص هدبع ی قرواپ

به زین «هدم رارقن ارگیدت عافشد یارب بهطساوار
دنکیم تللاد امهتفگ

و فطا و تّقر تلاد، نزرده صلاح
تقلذ هکنانچ، دراد دوجو یریزپرثا و ساسحا
هفطنل وبق) لاعفنا و یرادرپرثا یارب وای عیبط
(نآزان تشادرپرثا و

تسا هدیدرگ قلخ

دنمزاینده که چنآ اب یریزپرثا هیجور نیا و اسرف تقاطی اهراکرد یرانگرتا و هوقلامعا به و تموکد لثم، تسا یرعامتجا یراهدروخرید و هیلعن انمؤمریما تیصو و دراد تافانم، تواضقه که میدشد دروآ دای لابق ار رتشا کلام به ماسلا نیرتهب مدرم نید تموکد یرا بس پی» : دومرف فرد از رعیت خود را انتخاب کن. از افرادی که تحمل سختی‌های امور را دارند، و دشمنان نمی‌توانند او را از پای درآورند. در لغزشها فرو نلغزد، و قدرت تحمل حق را داشته باشد. از طمع در امور نفسانی خویش را دور بدارد و به دقت و درایت کم اکتفا نکند بلکه با نهایت فکر و فهم رسیدگی کند. افرادی را انتخاب کن که در شبهات جانب احتیاط را از دست ندهند، کسانی که به بهترین دلیل و برهان استوار عمل کنند، و از مراجعه ارباب رجوع آزرده خاطر نگردند؛ کسانی که تا مسئله‌ای روشن نشود، قدم از قدم برندارند، و هنگامی که روشن شد، قاطع و کوبنده با آن برخورد کنند. و ثناگویان او را نفریبند، و متکبر نسازند. زیاده‌گوئی‌ها او را از ادراک حقیقت منحرف نسازند که البته اینان در اقلیت‌اند».

راوازسد دنگوس مدوخ ناج به : هدنراگن
روح نامشچ رب روند اب ار تیصو نیا تسا
رب بگرم اب هک، تسا نآ زا رتلااب هک دنراگن
هتشاگن قفشد هنیچرب لاط بآ اب ای، ذغاکت احفص
دوشد.

هیلع ماما هک یراعتسا رد : فیطل یربطم
رسد، هدناوخ هناحیر ار نز و، هدررب راکب ماسلا
ار ام هتشدگن انخسد مامت هک، تسا هتفهذ یربیجع

ن ز تافص ریاسد و ساسحا و تّقر ،تفاظلا زا
وبشوخذ هایگ ینعید ناحیر اریز .دریگیم ربرد
هایگ هتسد هبتغل ردهناحیر و .تسالگ دننام
یباداشد و .دنیوگیم فورعم رطعم هایگ و وبشوخذ
غاب و ناتسوبرد هکتسا ی تقواتی و توارط و
و ،دنامد دوزی عیبط طیحم ینعید راسخاشد ربرد و
هبر و .دنکی گذنزش یوخذ لصا و تخرد رانکرد
،دیدشد یداب هکتسا رایسب تفاظلا نیمه ببد
زارش یوبد و تفاظلا و ،دنکارپی م ارش یا هگر بلگ
.دناسریم ی هابتی داو هبار ن آ و .دریم نید

ن تن یئور نامرهقه نوچه ، ن ز روطن یمه
و دشاب هتشاد ار دئادش لّمحت هک ، هدشن قلخ
رد دیاب ، دنک لّمحت ار روما ق ت ف و ق تر ت لاکشم
ت مارک و تیصخش ظفد ه بدوخی گداوناخر از لگ
. دنکن زواج تّ د ن یا ز ا و د ز ا در پید دوخ

و ، دوشد ل خاد ن ادرم عامتجا رد رگا ی لو
ّمهم روما یّ دستم و ، دنک ت ل ا خ د ن ا ن ا راک رد
ر ب ، ت ا ف ا ر ح ن ا و ت ا ف ا و ل ک ل ا ه م ه د ن ش ک د ا ب ، د د ر گ
و ، د ن ک ش م ه ر د ا ر ش د و ج و و ، د ر ی گ ن د ی ز و ی و
و ف ی ط ل ز ن ا ر غ و ی د ا د ا د خ و ی ر ط ف ی ا ی ا ج س
ش و خ ی و ب و ، د ر ی گ ب ی و ز ا ا ر و ا ر د ب س ا ن م
و ز ی ز ع د و ج و ه ج ی ت ت د . د و ر ب ن ی د ز ا ش ی ن ا س ف ن
و د ی ا ر گ ی ت س پ ه ب و ا ی و ک ی ن ق ل خ و ه ژ ی و ت ا ف ص
ر د ی ن د و ش خ ب ا ن ی م ل ظ ب ل ط م ن ی ا و ؛ د د ر گ ع ی ا ض
. ت س ا و ا ق د

ع ضوم و د ر د ی ر ا خ ب ه ک ت س ا ی ت ی ا و ر - ۴
مّود . ی ز ا غ م ب ا ت ک ر د ل وّا ، ه د ر ک ل ق ن د ش ب ا ت ک ز ا
ن ا م ت ع ی ا ر ب د ر ک ت ی ا و ر : د ی و گ ی م « ن ت ف » ب ا ت ک ر د
: د ی و گ ه ک ه ر ک ب ی ب ا ز ا ، ن س د ز ا ، ف و ع ز ا ، م ت ی ه ن ب
ز ا ه ک ی ن خ س ه ط س ا و ب ل م ج گ ن ج ر د ا ر م د ن و ا د خ
د ن م ه ر ه ب م د ی ن ش مّ ل س و ه ل ا و ه ی ل ع ا ل ل ه ی لّ ص ر ب م غ ی پ
گ ن ج ل م ج ب ا ح ص ا ا ب ن ا د ا ن ت س ا ه ب ه ک . ت خ ا س
ر ب خ ر ب م غ ی پ ه ب ن و چ ه ک ت س ن ی ا ن خ س ن ا و م د ر ک
ت س د ب¹ ا ر س ر ا ف ت ن ط ل س ی ر س ک ر ت خ د ه ک د ی س ر

¹ «ی ر ا خ ب ح ی ح ص ی ل ا ی ر ا س ل ا د ا ش ر ا» ب ا ت ک ز ا م ه د ع ز ج ر د ی ن ل ا ط س ق
(د ن ک ی م ل و ب ق ن ی و ن ت) ت س ا ف ر ص ن م س ر ا ف ه م ل ک : د ی و گ « ن ت ف » ب ا ت ک ر د
ن ی و ن ت ن و د ب ح ی ح ص ی ل و ، ه د ش ظ ف ل ت ن ی و ن ت ا ب ه م ل ک ن ی ا : ه ت ف گ ک ل ا م ن ب ا و
: د و ش ی م ق ل ا ط ا ی ن ع م و د ر ب س ر ا ف ه م ل ک : د ی و گ « ب ک ا و ک » ر د و . ت س ا
ن ی و ن ت ل و ا ی ن ع م ر ب ا ن ب و . ا ه ن ا ی ا ه ر ه ش ر ب م و د . م ج ع ی ل ا ه ا ر ب ی ک ی
ن ک م ی ل و ، د ر ا د ا ر ن ی و ن ت ت ی ل ب ا ق ، م ه م و د ی ا ن ب م ر ب و ، د ن ک ی م ل و ب ق
ع ن م ا ر ن ز ت و ا ض ق ه ک ی د ا ر ف ا : د ی و گ س پ س . د و ش ظ ف ل ت ن ی و ن ت ن و د ب ت س ا
و . ت س ا ه ق ف ی م ا م ت ل و ق ن ی ا و ، د ن ن ک ی م ل ا د ن ت س ا ت ی د ن ی ا ه ب ، د ن ا ه د ر ک

«قومی کہ زمامداری و اختیار خود را بدست زنی دهد، هرگز رستگار نخواهد شد»^۱.
 باتک یاههخسند همه رد تیدد نیا و
 تسا دوجوم دیدج و میدقزا، «یراخب حیحص»
 «یراسلاداشرا» لثم، نآ یاهحرشدمامترد زینو
 رکذ ود نیا ریغ و، «یراقلاددمع» باتک و
 تسا هدیدرگ

«تواضع» باتکردی ئاسنار تیاور نیا
 دیوگیم هک دنکیم لقد هرکب یبأ زا یرگید دنس اب
 یلصد ربمغیپ زا هک یثیدد تکرب هب ارم دنوادخ
 نآ و، داد تاجذ مدوب هدینشد ملس و هلاآ و هیلع الله
 ربمغیپ، دش کلاهی رسک نوچ: تسا نیا تیدد
 دنتفگ؟ تشگی و نیشناج یسک هچ دیسرپ
 هب ار دوخت موکد هک ی موق: دومر ف. شرتخد
 ۲ «دش دهاوخذ راگتسر زگره، دراذگی نر هدهع
 «نَ تَف» باتکردی ذمرت یسیدوبأ نینچمه

رد و، هدر و آ ار ی ئاسن تیدد نیع ۷۵ باب رد
 ی تقو: دیوگ هرکبوبا: هدرک هفاضا نینچ نآ لیز
 لوسر زا ی نخس دایب، درک هرصد دصق هشیاع

تسا عومسم شتداهش هک یدراوم رد نز تواضع: دیوگیم هفینحوبا
 تسالوبق دروم

نیا رخآ هب ار ی اهلجم فوعزا، لیمش ند رضنهطساوب ی لیعامسا و
 هک متسناد ربمغیپ ملاکزا: تفگ هرکبوبا: دیوگ هدرک هفاضا تیاور
 «یراسلاداشرا» زامشش عجزرد و. دش دنهاوخذ زوریل مج باحصا
 ،دنکیم حرش ار تیدد نیا هک ی تقو رد ۵۱۳ ص «یزاغمه» باتکرد
 تموکد و تواضع هب نز عاهقف ی مامت هک تسا نیا بهزم: دیوگ
 مكد نیا و. هداد مزاجا ار نیا یربط ی لو، دش دهاوخذ بوصنه
 هک یدراوم رد نز: دنیوگ هک تسا هفینحوبا و کلام صوصخم
 (فانصم). دنک مكد دناوتیم، تسالوبق شتداهش

^۱ «نَ تَف» باتک ۴ ج و ۶۰ ص «یزاغمه» باتک ۳ ج یراخب حیحص
 هیرجه ۱۳۵۱ لاسر ص ی نامثع پاچ ۱۵۴ ص
^۲ «سنن نسائی» ج ۸ کتاب «آداب قضاء» ص ۲۲۷ چاپ مصر
 (الزهر).

دنوادخهک، مداتفا مّلسد و هلاّ و هیلع الله یّ لصدرکا
یّ سيعوبيا. درک ظفدی هارمگ زا ارمن آ هلیسوب
1. بتسا حیحصتیدد نیا: دیوگ

لقذ فالتخم تارابع و ظافلا هب تیاور نیا
نز هکی موقی: «هدما زینت و صنیاهب و بتسا هدش
تکیه گاه و متولی امور آنها باشد، هرگز رستگار و
موفق نخواهد بود». و در «تحف العقول»² نبع هب
هکی تقوی «راحب» ردی لو. هدرکل قذار تیاور نیا
«اودنسا» ظفدی اجب، دنکیم لقذ «لوقعا فحت» زا
3. بتسا هدر و آ ار «اودسا» ظف

ثیدد «میق» هدام رد ریثا نیا «هیاهن» رد
اهنا میقه هکی موقی: «هدومذ لقذ تروصد نیا هب ار
4. «دید دهاوخذی رانگتسر، بتسا نز

«ناسل» و «یوره زا» «هیاهن» هیشاد رد و
5. بتسا هدمآ «مهمیق» ظف «مهمیق» ظفدی اجب
حلاصدیور: «بتسا روکذم» رهاوج» رد و
یّ لو نز هکی موقن آ دنیبذت داعسد و آنها باشد»⁶.
و در «مستند» است: «به صلاح نرسد
قومی که زنی ولی آنها باشد»⁷. هک دنامذ هتفگان
و، بتسا ضیفتسم و روهشم هّماع دزدن ثیدد نیا
هریسد و خیرات و ثیدد و ریسفت بتکردار نآ
دناه در و آ دوخ

دوخی هقف بتکردار نآ مه عیشد عاملع و
نآ هب عضوم دنچ رد و هدمذ لقذ ناشیا زا
ار نآ دنس فعض هکی و حذ هب، دناه درکل لادتسا

1. یّ بادی فطصم پاچ ۵۲۸ و ۵۲۷ ص ۴ ج «یذمرت»

2. ص ۳۵ یّ ریدد پاچ «لوقعا فحت»

3. ۱۳۸ ص ۷۷ ج دیدد پاچ «راونلا راحب»

4. ۱۳۵ ص ۴ ج «هیاهن»

5. ۱۳۵ ص ۴ ج «هیاهن»

6. قفلم پاچ ۲ ص «عاضق» باتک «رهاوج»

7. ۵۱۹ ص «عاضق» باتک ۲ ج «دنتسم»

هدیسر عامجاّ دد به کی میظع ترهش ابدن او تیم
تسناد هشدن اربج

رد ، ترهش ابدن اربج به ک دوشن داریا
ربخ به عاملاء داننسا دشاب مولعم به کتسا یئاج
تسا مامت اذ اجنیا رد بلطم نیا و ، دشاب هشد
دروم رد : دشد دهاوخ هتفگ باوج رد اریز
، رکذ بتکردار نآ به کس بد نیمه ثیدد به داننسا
ثیدد کی ناونع به کلب ، هدرک داهشتسا نادب و
لادنسا نادب مّلس و هلاّ و هیلع الله یّ لصد یوبند
به ام فیعض تاپاور زا یرایسب و . دناه دومن
زا رتهب ، دناه درکن اربج ترهش ابدن آ فعض
درف کی یارب راقم نیا و ، دشابی مذ ثیدد نیا
یوار قرکبوبا اما و . تسای فاک ریصب و هیقف
و هلاّ و هیلع الله یّ لصد ربمغیب باحصا زا ، ثیدد
و تدابع به و هدوب هرصب نکاس به ، تسای مّلس
تسا هدشی م هتخانشد تقادصد

و تّمذمی و هرابرد لاجر بتکرد و
زا یو یریگ هرانک کلب ، هشدن هدید ی داقتنا
هیلع نینمؤماریم ابد گنج رد لمج باحصا
اروا هچرگ ، دنکیم تلاد و ا تریصب رب مّلسا
مهیلع الله ن اوضر ترضدن آ باحصا فصد رد
؛ هداد رارق ن اوتی مذ دناه دیگنج شباکرد به
دوخ بتکردار شلاد حرشد تنسلها عاملاء
دناه دروا

«هباصا» رد ی عفاشد ی نلاقصد رجدن با
نبا و ، هدوب ثراحدن بد عیفند ، شمسای مرکبوبا : دیوگ
تسا داقتعا نیا رب دعسن با و دنتفگیم مه حورسم
لقن هرکبی با زا ی دهند نامثعی با زا دمحاوبا و
و هیلع الله یّ لصد مرکا ربمغیب م لاغ نم : به ک دنکیم

تبسذ مایماف هب ار م مدرم ی لو ،مدوب ملسد و هلاآ
و .تسا حورسم نب عیفذ نم مسا و ،دندادیم
نیا هب و هدوب حورسم ش مسا :دناهتفگ ی ضعب
.تسا دقتعم ق احسان با ،بالطم

ءلاضف زا و دوب روهمش شاهینک هب ی و
،دوب نکاس هر صبر د و تفریم رامش هب هباحص
اهنا ی مامت هک تشانگ ی اجهب ی دلوا دوزا و
هک دوب وا مه و .دندوب ترهش و تلیضف ی اراد
ی اهرقرق هب هک ی بانط هلیسوب فئاط هعلق زا
هب و هشدن از یواآ دوب ل صتم

ی‌انعم به هر قرق نوچ و ،دمآ ربمغیپ دزد
 ترهش «هرکبوبا» به تهنیا زا تسا «هرکب»
 مّلس و هلاّ و هیلع الله یّ لص ربمغیپ زا وا ،تفای
 لقذ تیاور یو زا مهش دلاوا و ،دراد تیاور
 ۱. دنا درک

هرکبوبا :هتفگ «باعیتسا» رد ربّادبع نبا
 نب عیفذ و ،تسا حورسم نب عیفذ شمس ،ی‌فقت
 ثراح زینک هیمدشردام و ،هدش هتفگ مهثراح
 لاوحا لصفردار و لاوحا ام و .دوب هدلک نب
 ره هرکبوبا و دایزردام نوچ ،میتفگ هیا نب دایز
 ملاغ نم :تفگیم هرکبوبا ارارک و ؛دوب ود
 به کنیا زا و .مّلس و هلاّ و هیلع الله یّ لص ربمایپ
 و .تشاد تهارک ،دوش هداد تبسندوخ ناشیوخ
 زا ی‌عمج قافتا به فئاط هعلق زا هک دوب وا مه
 هلاّ و هیلع الله یّ لص ربمایپ هک ی‌ماگنه ،ناملاغ
 دروآنامیا ترضدنآ به ،دندوب فئاط رد مّلس و
 ار اهنا مّلس و هلاّ و هیلع الله یّ لص ربمایپ سپس
 نآ به ار دوخ هتسویپ ورنیا زا .دندرک دازآ
 هدش دازآ نم :تفگیم و ،درکیم بوسنم ترضد
 مّلس و هلاّ و هیلع الله یّ لص ربمایپ

لقذریهز نب دمحا :دیوگ ربّادبع نبا سپس
 و ،دوب ربمایپ هباحص زا ی‌کی هرکبوبا هک دنکیم
 و ا هیلع ،دوب هدرک انز بهعش نب قریغم هک ی‌ماگنه
 ،دوب هدش ل‌ماک تداهش نوچ ی‌لو ،داد تداهش
 نک هبوت :تفگ و ا بهس سپس .دز هنیزاتار و ا رمع
 منک هبوت :تفگ هرکبوبا .دوش هتفریذپ تداهش ات
 و ا ی‌لو .ی‌را :تفگ رمع ؟ی‌ریذپ ار متداهش ات

۱ دمحم ی‌فطصه هناخپاچ ۵۴۲ ص (عیفذ) نوزفرد ۳ ج «تباصلا»
 ۱۳۵۸ لاسر صرد

مهدی مذتداهش یسک هر ابرد ماهدنز اتداد باوج
مرادن هبوت هب یز ایند نیاربانو و

زا، یفئاط لمسنبا و هنیئعنبا نینچمه و
دندکیم لقد بیسم نبدیعدزا، هر سیم نبدیهاربا
هسد، دود هرک انز هبعشدن بدیرغم هکی ماگنه: هک
زا هیبا نبدایز یلو، دنداد تداهش یو رب رفت
ره رمعن یاربانو. درکی راددوخ تداهش راهظا
،دینک هبوت: تشاد راهظا سپس. دزدح ار رفت هسد
،دشز اجمن اشتداهش و، دندرک هبوت اهنا زارفتود
درکذ هبوت هرکبویا یلو

فیحنی ناکیپن وچمه تدابع ترثکزا یو
هدش هتفگ. درمات دود هدش رغلا و

ی با هبار واملسو هلا و هیلع الله یلصد ربمغیپ
 (ی اهرقرق) ی اهرکب هب نوچ، تسا هداد هینک هرکب
 ترصدن آ دزن هب فئاط هعلق زا و هشدن از یوا
 هک، دندنای قادی رایسب دلاوا و ازا. دمای نیای
 رامشب تلیضف و ملع ناگزب زا نانا بلاغا
 تافو هرصدرد ۵۲ ای ۵۱ لاسردی و. دنتفریم
 زامن و اربی ملسا هزربوبا درکتیصو و، دومن
 درازگ زامن و اربی و و. درازگب.

ربمغیپ باحصا زا: دیوگ ی رصب نسح
 ن ارمع زارت تلیضف ادملسو هلا و هیلع الله یلصد
 ۱. دشندن کاسد هرصدردی سک هرکبی با و نیصدن ب
 ۵ - ابو عیسی محمد بن سوره ترمذی در
 کتاب «صحیح» خود در باب ۷۸ از کتاب فتن
 میگوید: روایت کرد برای ما احمد بن سعید اشقر،
 از یونس بن محمد و هاشم بن قاسم، و هر دو از
 ساحل مرّی، از سعید جریری، از ابی عثمان
 نهدی، از ابی هریره روایت کرده اند که میگوید:
 پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «چون
 امراء شما بهترین شما باشند، و ثروتمندان شما
 سخاوتمندانان باشند، و امور شما با مشورت
 انجام پذیرد، پس روی زمین برای شما از زیر
 زمین بهتر است. و اگر امراء شما اشرارتان، و
 اغنیاءتان بخیلان، و امور شما به دست زنان افتد،
 شکم خاک برای شما از روی زمین مناسبتر
 است.»

یروا تفگش تیدد نیا: دیوگ ی سیعوبا
 م. مراد دایبسی رّم ح لاصد زا طقف ار نا هک، تسا

۱ ۱۶۱۴ ص هرکبوبا (ءاب) بابی نکلا باتک ۴ ج «باعیتسلا»
 رسمرد تضهنه ناخپاچ

دوجو ی بنّاجع سیّرم حلاصہ شیداچار د و
ی حلاصہ درمی و . بتسوا دوخہ بّصّ تخمہ کہ دراد
۱. بتسا ہدوب

زات عاطا ، ق لطم روطبہ کہ ی تاپاور - ۶
تیلو اب اہنآ دافم و ، بتسا ہدومذی ہزار نائز
ضقانتہ لّاماک تموکد و ، تواضق رد نائز
ل: بیقنیا زا . بتسا

۱ ی فطصمہ ناخپاچ ۵۳۰ ص و ۵۲۹ ص «نّیف» باتک ۴ ج «ی ذمرتہ»
رسم ردی باب

۱ - روایت «من لا يحضره الفقيه» است: «ای مردم از زنان به هیچ وجه اطاعت نکنید و بر هیچ ثروتی آنان را امین مشمرید».¹

۲ - دیگر روایت حسین بن مختار است: «از زنان شرور بپرهیزید، و از خوبان آنها بر حذر باشید. اگر شما را به چیزی امر کردند مخالفت کنید، تا در انجام بدی‌ها به شما طمع نورزند».²

از جمله در «نهج البلاغه» است: «از زنان شرور بترسید، و از خوبانشان بر حذر باشید. در خوبیها اطاعتشان مکنید، تا در بدی‌ها به شما طمع نورزند».³

رظن زان ناز ، د نراد تالاد هک ی تایاور - ۷
طوبرم رومار د و ، د نفعیعض لوقعو س و فذ و اوق
رار ق تروشم فرط دیابذ تنطلس و تسایسد ه
د نریگ

هک تسا «هغلابلاجهن» رد هلمجنأ زا
نامز لار خا دسافم زا یکی ماسلا هیلع نینمؤطار یما
و هدرمش نانز تروشم اب تکلم هرادا ار
هک دما دهاوخ شپ مدرم یار پی نامز «: دیامرفیم
برقت نآ رد نانچ نخس و ناگدنک تسایسد زج
زج و ، دیابذ رامش هب ک ریز ، رجاف زج و . دنباين
، نایز ار هقدصد . دوشذ هدرمش فیعض یسک فصنم
و یرترب بسد ار تدابع و ، تنم ار محر هلد و
نامز نآ رد سپ . دنرامش مدرم رب یزار فرس
تسد هب تراما و ، نانز تروشم اب تموکح

1. عاضة باتک ۵۱۹ ص ۲ ج «دنتسم»

2. نامھ

3. هدبع - رسم پاپ ۱۲۹ ص ۷۸ هبطذ «هغلابلاجهن»

همامورف دارفا تسدب هعماج روما ریبتو ، ناکدوک
1. «دوبدهاوخ»

هیلء نینمؤملاریمآ تیصو هلمجنآ زا
اب دروخر بزا لبقه دوخ رکشا هب تسا ماسلا
:هدش رکذ هغلابلاجهذ رد هک ، نیفصد رد نمشد
ار سک نآ ، تخیرگ نمشد ادخی رایه بنوچ»
ی دارفا و ناحور جم ، دیشکن هتشاذگ رار فهور هک
ار نانز ، دینزن همدص دندنامزاب راک زا هک ار
مآکدهبو ، دندهد مانشد امش هب چرگا ، دینکم رازآ
فیعضو ، ن ت فیعض نانز هک ، دنیوگ از سانامش
رومام هراومه ام و . دنلقع فیعض ، هیحور

1. ۵۱۹ ص مکد باب «هغلابلاجهذ»

هكذا لاح و ،میشاب هتشادن اهنا هب یراک هک میدوب
ی نزام زای درفت یلهاجر د انامه و .دندوب ک رشم
و ش دود هراومه و دزیم بوچ ای گنس اب ار
1. «دندشیم عقاو ت تاشد دروم ش ناگدنامز اب

هیلع ماما «هغلابلاج هذ» رد هلمجنأ زا و
هب و ن تشن رتش رب هطساوب ار هشیاع ماسلا
هنیک هبار یو و ،دنکیم ت تاشد ن تفر ل مَج گنج
،دهدیم ت بسن هتشاد ش ترصد هب هک صا ذ ی ا
ن انز ی ا ر هرابرد هبطخ نیا رد هکنیا هب افاضم
دنشاب اجک ره ن انز و ،تسا ه دش ن ایی ی بلاطم
تسا اهنا اب هنانز رکف نیا ،دنتسه ن ز نوچ

رکف ی تسد) هشیاع (هتلاف اما » :دومرف ماما
و رای زنان، و کینه ای که چون کوره آهنگر در
سینه اش مشتعل شده بر وی عارض گشته است. و
اگر او را دعوت میکردند که آنچه با من کرد با
دیگری کند، هرگز نمی پذیرفت. ولی با این همه
حرمت اولیه او (همسری پیامبر) را رعایت میکنم،
و حساب او را به خدا واگذار می نمایم، که هر که
را بخواد عفو، و هر که را بخواد عذاب خواهد
کرد».²

هبطخ ل مَج گنج زا دعب ماسلا هیلع ماما
هدمأ هغلابلاج هذ رد هک روکنم هبطخ رد و ،دناوخ
و ،صقان ناشنامیا ،ن انز ! مدرم ی ا» :دیامرفیم
أما .دراد ناصقن ناشلق و ،کدنا ناشببصن
،ضید مایا رده که تسا نامه ،اهنا نامیا ناصقن
نیا ناشببصن ناصقن اما و ،دناوخ دنناوتد زامد

1. هدیع - رسم پ اچ زا ۱۵ ص ۱۴ ددع بتک باب ۲ ج «هغلابلاج هذ»
2. زیدی ربط و ۲۸۳ ص ۱۵۴ هبطخ ،بطخ باب ۱ ج «هغلابلاج هذ»
ل مَج گنج ن اتساد نیا پرد ش خیرا ترد ار هبطخ نیا ی توافت ر صتخم اب
تسا مدرک رکذ ۵۴۴ ص ۳ ج

أما و .تسا نادر م فصد اهنا تاريم هك تسا
هب نز ود تدهش هك تسا نيا ناشلق ناصق
زا و ،ديزيهرپ ناشنادب زا .تسا درم كيه زادنا
ناشتعاطا اهي بوخ رد .ديشاب رنحرب ناشنابوخ
1« .دنز رونع مط امش هب اهيدب رد ات ،دينكم

رد» :ماما لوق حرش رد هديع دمحم خيش
:ديوگ «دينكذت عاطانا زا اهيبوخ

1. هديع - رسم پاچزا ۱۲۹ ص ، بطخ باب ۱ ج «غلابلاجهن»

ار فورعم هک تسین نیا ترضح دارم
 رما کرت هک دینک کرت نزن تفگ درجم هطساوب
 اصوصذ، تسا هخلص تّس اب فالخم فورعم
 ار فورعم هکتسنیا دارم هکلب دشاب بجاو رگا
 هکلب، هدم ماجنا هتفگ نزن هکنیا هطساوب طقف
 یارب هذ، هدم ماجنا ندوب فورعم یارب ار فورعم
 .تسا هدرک رمان ادب ار وت نزن هکنیا

سّی ط رد هبرجت هک دومرف ی نخسد ماما
 ملاکو، تسا هدم مذقیدصتار نآ ی دامت ی اهلّاس
 نانز زا، رامش تشگنا ی دارفا هرابرد زج ماما
 رتنوزفی نامزاس و شوه هک تسین رادرب ءانتسا
 زاتم رایسب تیرت تحت ای، دنراد ی داء دارفا زا
 تعیبط، تیرت نیا هک، دناهدش عقاوی حیحص و
 هریچ اهنا ی تاذ هزیر غرب و، هداد اهنا هب ی وناژ
 فلاخت هجرد فرژی لّوحت وارد و .تسا هدش
 ۱ «.تسا هدرک داجیا وای لّج یاضتقم

نانز ناصقرد ملاسلا هیلع ماما: هدرانگد
 زاما. دناهدش دانسا تّس و باتک هب ارهاظ
اللّهُ مُكَيِّصُوِيْ: هفیرش هیا زا تسا ترابع ن آرق رظن
نَيَّبْتُنَّ لِأَخِيْكَ لِمَا كَفَرْتُمْ بِهٖ يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوْهُهُمْ
 (سوره ۴ نساء) «خداوند به شما توصیه میکند در
 باب فرزندانان، که مرد دو برابر زن نصیب
 میبرد». همینطور نسبت به زوج و زوجه، که
 مرد از زن نصف میبرد، و زن از شوهر يك
 چهارم میبرد. البتّه در صورتی که هیچکدام
 فرزندی نداشته باشند، و الاّ مرد يك چهارم و زن
 يك هشتم نصیب دارد. همچنین است نسبت در

خویشان پدري چنانچه در حق اجداد و جدّات،
عموها و عمّه ها، خواهران و برادران است.
ما و درومردار نزود تدهشد دنوادخ و
هدروآ باسد به درم كيت دهشد هز ادنا به ن تفرگ
ديامرفيم:

انوكيد مآ نإف مكلاجر نمن يديهش اودهشتسا و
نمم ن اتار ما و ل جرف ن يلجر

۲ هروسد زا ۲۸۲ هیا (.ءادهشلا نم نوضرت
(هرقب

،دیریگد تدهشد بهار نادرم زا دهاشد ود»
نآزا ،ار نزود و درم کی دشندنینچرگا سپ
«دیراد تیاضر نانا تدهشد به کی ناسک
مایا رد تدابع زا نانا یراددوخ اما و
رابخا زا هکلب ،درادن یلید نآرق زا ،تداع
دوشیم هدافتسا

تایا زاتسان کم زامن صوصخرد یلب
طورشم ار زامن درو آجب هک اجنا .درک هدافتسا
:دیامرفیم و دنادیم تراهط به

۵ هروسد زا ۶ هیا (.اورهطاف ابنج مئک نیا و
(هدنام

و «.دینک تراهط بسک دیتسه بنجرگا»
طورشم ار ضیح مایا زا دعبی کیدز نرگید هیا رد
:دیامرفیم و دنادیم نز تراهط به

ن هوتافن زهطت اذافن زهطی تی تدن هوبرقت لا و
(هرقب ۲ هروسد زا ۲۲۲ هیا) .الله مکرما تیدنم
،دینکم ی کیدز دنوش رهاط هکنیا زال بق»

«درادن ی لاکشا دندش رهاط هکنیا زا سپ و
مایا رد نانز ،دراد تلاد هیا نیا سپ
.دناد ریهطت به جایتحا و دنتسیند کاپ ضیح

و از آنجائی که آیه اول دلالت بر لزوم
تطهیر در نماز دارد، با ضمیمه این آیه استفاده
میشود که نماز در حال ناپاکی صحیح نیست. و
ما میتوانیم این حکم را نتیجه شکل دوم از قیاس
بدانیم به این صورت که: ناپاکی به هیچ وجه با
طهارت جمع نمیشوند. و در هر نمازی طهارت
شرط است. پس نتیجه حاصل میشود که: ناپاکی

با نماز جمع نمی‌شود. زیرا شرایط انتاج شکل دوم موجود است. (دو مقدمه از نظر کیفیت باید مختلف بوده و کبری کلی باشد).

مدرسه به ترصد نأ ملاک هلمج نأ زا و
ناوریدو ، نزن از ابرسد امشدر : هکتسا هر صبد

اب و دیدش عجم و ا گناب اب هک . دیدوب اپ راهچ
1. «دیدومذ رارفش نندش هتشک

تسا ماسلا هیلع نینمؤمار یما ملاک رگید و
ن ادرم تافصد نیرتدب نامه ن انز تفسد نیرتهب»
ربکتم رگا نز . لخب و سرت و ربک دننامه . تساب
لیخب رگا و . دریزی من دوز ربی بنجا درم ، دشاب
وسرترگا و . دنکیم ظفدار رهوشد و دوز لام ، دشاب
هرانک دنز همظا وای وریا اب هک یزیچ ره زا دشاب
2. «دیامنی م یریگ

ماسلا هیلع ترضدن آ ملاک هلمجن آ زا و
چیسب گنج یاربار یرکشلا هکی تقورد هکتسا
دیامرفیم هدرک داریا دومنی م
ن انز دای زا دیناوتیم ات گنج لوط رد»
«دینک یراددوخ

ترابع نیا ی نعم رد) هر (ی ضر دیس
یراددوخ نانا اب شزیما و ن انز دای زا : دیوگیم
دنکیم تسسار ی گنادرم یوز اب بلطنیا هک ، دینک
یوریند و ، دزاسیم فیعض ار دنموریند هدارا و
تردقو یرگنرود زا و ، دنکشی م هررد ار ن دیود
ار دوز یزیچ زا سکره و . دهاکیم گنج رد
و . دوشیم هتفگش امر ابرد هذع بَدْعاً ظفا ، درادهگن
و ن دروخ زا هکی سکی نعید ، بذاع و بوذع
3. دیامنی م یراددوخ ن دیشوند

ن انز رکذ و یروا دای هکی ئاج : هدرناگن
و مزعی تسسبجوم گنج رد نانا اب دروخرب و
ناوتیم هنوگچ سپ ، دشدهاوخ روما ی گتخیسگ

1 اب ، رسم پاچزا ۴۴ ص ۱۳ . بطذب طذب باب ۱ ج «غلابلاج هذ»
هدبع دمحمی قرواپ

2 ۱۸۸ ص ۱ ج «غلابلاج هذ»

3 ص ۲۶۰ تمکد زا سپ متفه هرقف مکد باب ۲ ج «غلابلاج هذ»
رسم پاچ ۱۹۶

رد اب عامتجا ماظن و تکلم روما هک، تشاد ع قوت
ود هک - ار تواضق و تموکد، ن انزن تفرگت سد
ی گفتشاً - تسا تکلمت سایدن اکر از امهم ن کر
دیاب ی ضاق و مکاد هک هکی تروصد رد . دنکن ادیپ
و ، دنمورین ی نامیا و ، یوق ی تاساسحا ی اراد
تروصنیا ریغ رد و . دشاب راوتسا ی قطنم
هب و هتخیسگ مه زا ی ماسا تموکد هزاریش
، ی طسون ورق تیربرب .

موسر و باداً جاور و ،ی برغ ماظن شحوت و
تایلبنیا ز اار ام دنوادخ .دشدهاوخ لیدبت رفک
در ادب ظوفحم

یّ تد عراشد هک تسا مّسم بلطم نیا و
ندوب ابار لاسدرخن اکدوک یّ تسرپرسد و تیللو
،ود نیا دوبنابو ،هدرپسندن ز هدی ردپّ دجو ،ردپ
راذگاو (ی ردپ ناشیوخ) ^۱هَبَصَّء هب کدوک تیللو
تبارقه طساوب ،تیللو ی اربردام هکنیا اب .هدش
تسارتر او ازسد ،دنزرف هب دیدش

نیا هب نانز لقع هک تسا نیا رمانیا رسد
لام و نید و بدا هجیتت رد و ،دنکی مذتیا فک راک
ددرگیم هابت دنزرف

جهن» رد ماسلا هیلع نینمؤماریما
(نارتخد) نانز هکی ماگنهد» :دیامرفیم «هغلابلا

۱: دنراد لوبق اار لوبق نیا هکی ناسکلوق رب انب ی نعید
مرحوم شیخ طوسی در «مبسوط» گوید: فقط پدر و جد هستند که حق
دارند دختر شوهر دهند و کسان دیگری از خویشان پدری که وارث
مال هستند، حق دخالت ندارند. تا اینکه گوید: اولیاء زنان سه گروهند:
اول پدر و جدّ، دوم برادر و پسر برادر و عمو و پسر عمو و مولی،
سوم حاکم شرع. (جلد ۴ ص ۱۶۴ و ص ۱۶۵ چاپ حیدری طهران).
لکن مشهور بین فقهاء این است که ولایت به خویشان پدری نمیرسد.
در «جواهر» گوید: در امر ازدواج، ولایت مخصوص پدر و جدّ
پدری، و مولی و وصی، و حاکم شرع است. و اجماع بر عدم ولایت
زن و اجداد او به هر دو قسم (محصل و منقول) منعقد است بلکه در
این مورد هیچ اختلافی که موجب ضعف اجماع گردد نمی باشد. و اینکه
عمو و برادر اولویت دارند با وجود نصوصی که تصریح بر عدم
ولایت آنها دارد معنایش روشن است. تا اینکه گوید: آری در روایت
ابوبصیر آمده: «امر ازدواج به دست پدر و برادر و وصی و کسی که
امر او در مال زن نافذ است، میباشد». و در روایت حسن بن علی
است: «برادر بزرگتر به منزله پدر است». لکن این حکم از روی تقیه
است، یا منظور اولویت عرفی است در اموری که ضرری به حال
آنان (زنان) ندارد و از این قبیل اموری که در هر حال با اجماع فقهاء
امامیه منافات ندارد. (جواهر کتاب نکاح- فصل اول از فصل سوم- در
اولیاء عقد).

به زمان نکاح برسند، عَصَبَه بر آنها مقدّم است»^۱.

دندسرد جاودزا نَسد به نازنی تقوی نعی
زا، ردپ هفئاط یاهدرم یارب اهنا ربتیلو
ربتسا لیلد نخس نیا و ؛تسا مّدم ناشردام
درادنتیلو دوخرتخد ربرداه کنیا
هقف ردّج و ردپ تیلو نوماریپ ثحب
جراخام ثحب هودحم زانونکا و ،تسا روکذم
تسا.

تسا یونعم رتاوتم هکی دایز تایاور - ۹
دندکیم تلاد هک دراد دوجو هقف ابوابا عیمجرد و
و زامن ،تراهط درومرد نز و درم فالاتخا رب
،ثرا ،هّدع ،قلاط ،هقفد ،حاکذ ،داهج ،هزور
و صاصق ،دودد ،تداهش ،تواضق ،تیلو
نیا :دوش هتفگ تسا نکم هکیروطب ،تاید
،دریگیم هیام یحواو همشچرس زا عیسو فالاتخا
نَهْيَاءَ لِاجْرِلًا :تسا دنوادخ ملاک همشچرس نآ و
ربنادرم» (هرقب ۲ هروسد زا ۲۲۸ هیا) **هَجْرَد**
و رترب ادخ ملاک هتبلأ و «.دنراد یرترب نازنی
هروسد زا ۴۰ هیا) **بِأَلْعُاطِيهِ هِ اللَّهِ مُمْلِكًا وَ** :تسا رتلااب
(هبت ۹)

نز نوئش یمامت رد توافقت نیا حور و
و یرکفت ارتاخذ و یندی اوقزا ،هدرکت یارس
یبلق فطاوع

و نایدا همه ربهک تسا ینید هک ماسا و
دهاوخذ رتورف زگره و ،دراد یرترب اهبتکم
بناج زاشیدار نز بناج هنوگچ رگنب^۲،دوب

۱. ۱۹۴ ص مکد باب ۲ ج «غلابلا جهن»

۲. مّلس و هلا و هیا الله یلصد مرکا ربمغیپ زانیس و معیشد ار نخس نیا

و اهتفاً زا هدنگاً طیحم رد هک ، هدرک تا عارم درم
 هبش دوجو لگ و ، دریگزار قایلاد و اهشیاسرف
 یوبی ناسنا و جرد و ، دنامدی قابدوخ ی عیبط لاد
 و ، دیامد ظفد هراومه ار دوخ صاخ نیگار طع
 تسد هب ار دوخ ی عیبط تمصع و ی تاذ ترا هط
 تنایدن ادرم تو هشد ک انر طخ و هئاوید جاوما
 هبعلم ی زابابسا نوچار و اهک در پسند ساف هشیپ
 یاهس وه هب پوتد دننام و ، دنزاسد شیوخ

یو تیمویق ورنیا زا و . دنددش ساپر گیدکی
 روما همهردهکلب ، عاتمتسا یار بطقفهذمهنا - ار
 .تسا هدرپسد درم تسدب - مهم

لثم ، نزل فاوندهک تسادراو ی تایاور
 رهوشد مزاجایب ، هرمد و سج ، هزور ، فاکتعا
 مزاجا ابزینوا دهع و رذو مسق و . اتسین زئاج
 رهوشد مزاجا ابزج هئاخزا و . دشاب دیابر رهوشد
 دورب نورید دیابند

هقفر د و ، تسادایز رایسبت تایاور نیا و
 فالتخم باوبارد قرّ فتمروطه بعماع و هصاخزا
 زا ار نزت یعبت ناوتیم هکیروطب ، هشد دراو
 هبت تایاور نیا رد نالاثما و روما نیا رد رسمه
 زا لامجای و ربار درم تیمویق و ، نیقیروط
 درک هداقتسا تایاور نیا

پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در
 وصیتی به امیر المؤمنین علیهما السلام فرمودند:
 «یا علیّ زن روزه مستحبّی جز با اجازه شوهر

دناهدرک تایاور

¹ نزل فغاند یاهزامد رد رهوشد مزاجا ندوب مزلا دروم رد ی تایاور
 هفغاند زماند اب رهوشد قد هکیئاج رگم .تسیند مزلا مزاجا ارهاظ . میتفایند
 دوشد عیبضت

نمی‌تواند بگیرد».¹

نیز ماما داجسد ترضد مراهچ ماما و
ماسقا رد² یر هُز خساپ رد ماسلا هیلع نیدباعلا
زا تسا ترابع هزور ماسقا» : دومرف هزور
هریغ و نوذأم ، هور کم ، بحتسم ، مارح ، بجاو
: دومرف ترضد ؟ تسیچ نوذأم هزور : دیسرپ
هکنز ی بحتسم هزور

«ی فاک» رد و³ . «تسینج یحصر هوشد هزاجا ی ب
هزور» : تسا دراو ماسلا هیلع قداص ماما زا
4. «تسینز ناجر هوشد هزاجا ی بنز ی بحتسم

در «مرآة العقول» در شرح این کلام گوید:
مشهور بلکه متفقٌ علیه اصحاب این است، که زن
با نهی شوهر روزه مستحبی نمی‌تواند گرفت. و
همچنین مشهور عدم جواز است بدون اجازه».⁵
در «المیزان» از «در المنثور» از
عبدالرزاق در «المصنّف» و ابن عدی از جابر
نقل میکند که پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم
فرمود: «پس از بلوغ دیگر شخص یتیم نخواهد
بود. تا اینکه گوید: قسم زن شوهر دار منعقد
نمی‌شود مگر با اجازه او».⁶

¹قودصی شور فباتک پاچ ۳۶۷ ص رداو ن باب «هیقلا هر ضحی لا نم»
²ن ب لمسم ن ب دمحر رکب و ب آش مسا - عاهن و کسو و آاز مّض هب - یر هُز
یو ، تسا بلاک ن ب هر هز ن ب باهش ن ب ثراد ن ب الله دب ن ب الله دبید
زا رفذ هت تبصد یو . تسا ی عبات و هنیدم ل ها و فورعم ی دنمشناد
رایسبو و ، هوتسار و ان ن نسل ها عامل و هدرک کرد ار ربمغیپ هباحص
یرایسبو و تشاد ظفدر د ار هناگتفه هاهقف ملع : هشد هتفگ . دناه دومن ح دم
ار وای ضعب هعیشد عامل اما و . دناه درک تیاور یو زا تیدد عامل زا
پاچ ۲۷ ص ، ۲ ج «باقلالا و ی نکلا» دناه درک تّمذم ی ضعب و هوتس
ار و اتلاو حال صّفم ۵۷۳ ص ، ۱ ج «راحبلا هنیفس» رد و . ادیص
تسا هدر و آ

³ی شور فباتک پاچ ۸۰ ص ۴ ج مایص باتک «هیقلا هر ضحی لا نم»
۸۶ ص ۴ ج «ی فاک» و ، قودص
⁴ی رمة یرجه ۱۳۷۷ لاس یردید پاچ ۱۵۱ ص ۴ ج «ی فاک»
⁵ی گنس پاچ زا ۳۳۸ ص ۳ ج «ل و قعلاء آرم»
⁶۲۶۹ ص ۲ ج «ن ازیملا»

ی رایسب یاهقرو هققب تگردت ایاور نیا و
 تشید ب تگ و خیراوت و ریسافت رد و هدرک رد پار
 .تسا هتشگ دراو زین آ هابشا و نسد و
 و ،هدرک ی هذ ن ز اب درم تولخ زا ماسا
 ی نامز ات هدوب هتشدن ز هک ی ئاج رد ن تشدن زا
 ،دومرفی هذتسا ی قاب اجنآ رد و ان دب ی امرگ هک
 ن ادرم ی ارب زامن تهج اهنا تماماً ز زین و
 ان انا ت عامج ی اهفص و .تسا دومن ی ریگولج
 زا بلاطم نیا و هداد رارق ن ادرم رسد تشپ
 .تسادیق هلق ریغتت ایاور

هب هاگن زا مشچ هک هدرک رمانانز هب و
 لک زان ادص درم اب ن تفگن خسرد و ،دنشوپن ادرم
 تو هشد ی رامیب هک ی درم ل د رد هک دیاش ،دننکن
 رد ن دنام و باجد و .دیآ دیدپی و رد عمطتسا
 ل قن هب هکی ئاجات ،درک ررقم نانز ی ارب ار هناخ
 الله دبع ز اش دانسا اب «ی لاما» رد ی سوط خیش
 ن ارسپ نسد و میهارباش یومع ود و نسد ن ب
 ش دج زا ،ن یسد ماما رتخد همطاف زا ،نسد
 ی لصد مرکا ربمغیب زا ماسلا مهیلع نینمؤمارما
 ن آ هک هذشل قن ملس و هلا و هیلع الله

رد دوصقم ی ادا زانانز» :دومرف ترضد
 اب ،دنشابیم درم سومان و تروع و دنناوتان خس
 ی اجابو ،ن اشمالاک ی ئاسران ،توکسد هب ن انا توعد
 ی ادهاگن و ظفد ار اهنا تفع ،ل زانم رد اهنا ن داد
 2. «دینک»

1 ربخام هب ی تعامج .تسا هتفگش دوخ هک تسا نامه دانسا نیا و
 ش دج زا ی نسد رفجن بدمحم ن ب رفج الله دبعبو بالضم فوا زان داد
 دانسا رخا ات نسد ن ب الله دبع شردپ زان الله دبعب ن ب ی سوم
 2 «عماج» رد ی طویسد و .فرشا فجن پاپ ۱۹۷ ص ۲ ج «ی لاما»
 عافعض باتک زا (مراهچ عبط زا ۹۸ ص ۱، ج هزمه باب) «ریغص
 مدرکت ایاور ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ادخلوسر زان سنا زان ی لیبع

ماما بهش تیصور د ماسلا هیلع ن انمؤم ریما
 «غلابلا جهن» رد ماسلا هیلع ی بتجم نسد
 ش شوپ ابار ن انز نامشچ: دیامرفیم حجاب از
 دیدن نامحرمان محفوظ بدار که شدت حجاب پاکی
 آنها را بهتر محفوظ میدارد. و بیرون رفتن آنان از
 منزل، پر خطرتر از وارد کردن مرد نامطمئن به
 خانه نمی باشد. و اگر میتوانی کاری کنی که جز تو
 کسی را نشناسند، البته انجام بده».¹

ی فاکل جوزعی ادخراتفگ بلطم نیارد و
 و فیرعدو ی تشهدن ایرودن ایید ماقم رد هکتسا
 .م ایخلا ی ف تار و صقم رُود: دیامرفیم اهنا دیجمت
 عمج مایخنوچ (۷۲ هیأ ۵۵) ن محرلا هروسد
 رب هکتسا یرداچی انعم هبنا و تساهم میخ
 ی ف تار و صقم زا دارم و ؛د ننکیم اپرب نیمز یور
 ظوفحم و نوصم و دننیشن هدرپ اهنا هکتسنا م ایخلا
 س که همه یاربی رگ هولج و ی نامندوخ زا و هدوب
 زا هکی تعامج زا ریسفتنیا و ؛د ننکیم یراددوخ
 هشدل قذ دنشابیم هیلعلاوبا و س آبعن بانانآ هلمج
 نینچ هیانیا ریسفت رد عبیر و دهاجم زا و ؛تسا
 راستقا: تاروصقم زا دارم هکتسا هشد دراو
 هبرظن ماگچیه و ناشیاهر هوش رب تساهنا رظن
 «ن ایبلا عمجم» رد ریسفتنیا ؛د نرادن انانآ ریغ
 دراد تلاد نیسحت و دیجمتنیا و تساهشد رکذ
 و نزیاربی ئوکنید و نسدنیرتگرزب هکنآ رب
 و ینیشنهدرپ انامه وایاربی دیجمتنیرتیلاء
 زایرود و رتست و تفع و باجد

نُهیَّع اوُفکَفَ هَرَوَع وَّ اَیَّعَ عاسِنِلا نَمَنان: دندومرف ترضدنآ: هکتسا
 (فلوم) یتویبلا بنهتاروع اوراؤ و توگسلاپ
¹ هدیع- رصم پاچ ۵۶ ص بتک باب ۲ ج «غلابلا جهن»

ی رده در پ و ی ئامن دوخ مدع و ن ادرم ت عامج
و ن طفتم ص خشد رب ی نعم ن یا ه کی ر وطب ت سا
ت سین ی فخم ریخ

ه کی فاصوا ن یا دو جو اب ، ن او تیم ه نو گچ
داد ت صخر ار ن انا ، ت سا ت رضد ن آ ملاک رد
قتف و قتر ه ب و دنریگ رارق ن ادرم رانک رد ه
ه جاحم و ن در و آر ب دایر ف و ، ی هذ و رما و ، روما
ت سا ت موکد و ت و اضف ه مز لا ه ک ه مصاخم و
؟ دنز ادر پ

ن ی ناوق حور ، دش رکذ ل اح ه ب ات ه چنآ و
م لاسا ت ایرو رض ز ا ه ک ن ز ه ر ا برد ت سا ی م لاسا
دوریم رامش ه

س لجم هاگیاج و تیهام رد ی لامجا ثحب م لاسا ی عامتجا ه فسلف رظن ز ا ی روش

ی روش س لجم رد ن انز دور و زا و ج مدع
ز ئاج ه ک ت سا ن شور میتفگ ن و نکات ه چنآ ز ا
ه یقف دنچ ره ، دبایه هار ا روش س لجم ه ب ن ز ت سین
هرواشم ی ا ر ب اهنت س لجم ن یا اریز ، دشاب دهتجم و
ن امز رد اهنز میئوگب ات ت سین ن ی ناوق ز ا ثحب و
لوصا رد زین ملس و هلا و هیلع الله ی لصد ربمغیپ
تکرش ز ا ارچ سپ ، دندرکیم ثحب م لاسا ها ک ا
دشاب مورحم ا روش س لجم رد

همه رد ، ن امز ن یا رد ا روش س لجم اریز
تلم رب ه ماء ت سایر ، ی تموکد و ی ئلا و روما
ی مامت ، ی ساید روما رد ی ر بهر و داشرا و ، دراد
تموکد ی شم طخ ه ک ت سوا و . ت سوا ه دهع ه ب
ز ا م عا تلم ن وئش همه رد و اهراک رد ار
و میلعت ، ی قلاخا ، ی گنهر ف ، ی داصتقا ، ی عامتجا
اب زین ح لصد و گنج ی تد و ، دنکیم ررقم ی تیبرت

ی آر و بیو صت ا ب و ، دوشیم ما جنا ی و بیو صت
ادیپ میکحت زین (هیر جم هوق) تلود ، ی و دامتعا
تلود هکتسا س لجم دامتعا مدعی آر ابو ، دنکیم
ددر گیم طقاس

ی مومعت سایر س لجم ه بن آ ی راذگمانس پ
، ا روشد س لجم ه بن آ ی راذگمانس ا تسار تهتسیاش
هکتسال ما ک میقت یعقوم ، س لجم نیات یعقوم و
ددر گیم دهعبار روما تلفک

مدرم فرطزا ت لاکو طقف س لجم نأشد و
تسیندی قرفنز و درم نیب میئوگبات ، تسیند

اب ت سایر نیا هک دننکیم نامگی ضعب
 نامگی نیا یلو دریگیم تروصد تیر لیکوت
 زا هچرگ تلاکو نیا :لأوا اریز ،تسیند حیحص
 ،تسیند تلاکو عقاو رد یلو ،تسا تیر فرط
 ی طئارش اب تسا نداد تیمومیق و تیلو هکلب
 ی مذ مدرم رگید نآ توبث زا سپ هک ،صوصخم
 دننک رظنفر صد نآ زا دنناوت

،ن اشدوخ هب تبسن تیر دارفا یارب :باینات
 دسر هچ ات ،درادندوجو ی تیمومیق و تیلو نینچ
 اروشد س لجم یاضعا هب تلاکو اب ار نآ هکذا هب
 دننک ل تقم

هفسلف ی انیم رب :هکذا ملاک ل صد ام
 تیلو دوخ رب تیر دارفا زا کیره ی ملاسا
 ل قتم ی روش وضع هب لیکوت اب ار نآ ات ،درادند
 یارب هک ار ی قد دنناوت ی م طقف تلاکو و .دنیامند
 دخی یلو ،دیامند ل قتم لیکو هب تسا تباثل کوم
 دنکی مذ قد داجیا ی ناهنت هب

عماج دنشاب ی ناهقف رگا اروشد یاضعا و
 نیا رد (دوخ نید نابهگن ،س فذ ظفاح) طئارشلا
 هب ،تسا تباثل ی عرشد تیلو نانا یارب تروصد
 ار طئارش رگید ای ،دنشابن هیقف رگا یلو ،تلاکو
 اعرشد ار ب صم نیا رد لو خد قد ،دنشابن دجاو
 تلاخد ،طئارش دقاف یارب ماقم نیا اریز ،درادند
 و ،ی گتسیاشد و قاقحتسا نودب تسا یلو رما رد
 ی و هزاجا ی بتسواروما رد فرصد

هک ی برغ هفسلف رکفت زرط هب انب ی لب
 ،درمشیم زئاج و دخی رب ار سک ره تیلو
 بتسا حیحص تلاکو هلسم

کید ،ندیمان لیکو ار اروشد وضع ایوگ و

تسا برغزا ذوخأم و ،تسا ی برغ حلاطصا
ی ئاهزیچ نآ زا رظن فرصد بلاطم نیا
هب رصحنم تیلآو مکد هک دش تباث لابق هک تسا
و عروأ و مدعأ هیقف ای و ،تسا ماسلا هیلع ماما
ی لجت توکلم راونا ش بلق رد هک یریب و ریخ
رارق و ارد ل طاب و ق ص یخشد رایعم و ،هدرک
تسا هتسگ هضا فای و هب ی هلا روند و هدش هداد
تبایند هب و ،وا هبار ماقم نیا ماما ضیوفت اب مهنا
ماما زا یو

نیا هکی تروصد رد مهذا ، دشابیم ماسلا هیلع
 تبایذ هب و دوشد ضیوقت و ا هب ماما فرط زا ماقم
 بلاطم هب هجوت اب سپ^۱ دهد ماجنا ار اهراک و
 تروشم هب رصحنم دیاب یروشد لمع ، روکذم
 عنام ، مارم نیا یانیم رب ؛ ریگید زیچ چیه هذ دشاب
 هک تسا ی رابخا اروشد س لجم رد نز لوخد زا
 و ، یئلاو ، یسایس روما رد دیابن نز دنراد تالاد
 رد اصوصخ ، دریگ رارق تروشم دروم هریغ
 : هفیرش هیآ هک میئوگزرگا ، نادرمل فاحم

الله لَضَفَامِبِ عَاسِنَا ی اَع نَوْمَاوَقَ لَاجِرِلَا
 نَهِيَاءَ لَاجِرِلَا وَ : هفیرش هیآ و ضِعْبِ ی اَع مُهَضَعَبِ
 هَجَرَدَ ، اطلاق دارد ، و امثال این موارد را در بر
 میگیرد (دقت شود).

میمصت زکرم هک س لجم نیا نأشد تهجر هب
 و اهنامرف رودص روحم و تکلم هرادا و یریگ
 حور و هفسلف رظن زا هک هچنآ اب رگا تسا نیناوق
 لباقم ، دوشدن یراذگ هیآپ میوشد روآ دای ی ماسلا
 نوئش زا دوخ نیا و ؛ دشابیم هیقف ماما تیلوا
 تروصد ی مومع تعیب اب هک ، تسا تیلوا
 لیفک و ی لو ارنا یاضعا رگا نیاربان ؛ دریگیم
 و . میناوخد لیکو هکنآ زا تسا رتر او اوسد ، میماند
 ، دراد تلم رب اروشد س لجم هکی نأشد و ماقم نیا
 تیمویق هجرد نیرت لماک و تسایر هبترم نیرت لاب
 عَاسِنَا ی اَع نَوْمَاوَقَ لَاجِرِلَا هفیرش هیآ اب هک ، تسا
 تفلاخم ا حیرص « ضِعْبِ ی اَع مُهَضَعَبِ اللهُ لَضَفَامِبِ
 دراد

اما احتمال اینکه مدلول آیه منحصر در

^۱ ماء تبایذ ناونعهب هچ و صاخ تبایذ ناونعهب هچ ضیوقت نیا و
 دشابیم طیارشلاعماج عاهقف هب تبسند

قیمومیت مرد نسبت به زندگی شخصی خود باشد، به حکم اطلاق آیه مردود است. زیرا در آیه قیدی نسبت به قیمومیت وی در امور خانوادگی، و حدّی که فقط دلالت بر قیمومیت مردان نسبت به همسران خود داشته باشد، وجود ندارد. و در این صورت می‌بایست بگوید: «مردان بر زنان خود قیمومیت دارند».

و جاودزا طیحم به بیآرگا اضرف
دنوادخمیسرپیم، دشاب هتشاد صاصتخای گداوناخ
دودحم و کچوک هناخ رد نز یارب هک لاعتم
هزاجا زیچانرومارد و شدوخ

مامت تیمومیه هنوگچ سپ ، هدادن تیمومیه
و ، هدرپدی و هبار تکلمه ی نعیتلم ی اهنهناخ
تکلمه و تلود لیفک و میقه که هداد هزاجا ار وا
ابربار بهک ، تموکد تیمومیه ایآ ؟ دوشد ی ملامسا
و رتمه هناخ کی تیمومیه زاتسا ماع تیمومیه
؟ تسینر تگرزب

نینچ هبار ی ناملسم ای ، تفریذپ ناوتیم ایآ
تیمومیه نز هبار دنوادخ که دیاشگب با ی نخس
، هومذ رانگاو ار ی ناسنا معماجو ، ناسنا اهنویلم
هکلب ، هومذ ی فذ دوخ رسمه ربار و اتیلایو ی لو
نانز هکلب ، هدادن رارق مه درم ابزار طمه ار وا
، نانا روضدرد دوخ نارهوشد عیطم ار هحلاص
رارقن اشبایگردنارهوشد لام و سومانظفاد و
تَاطِفَادُتَاتِنَاقُتَاتِحِلَّاصَلَفَ : دیامرفیم و ، تساهداد
اللَّهِ ظِفَدَامِدِبِیَغَلِّ : «زنان صالحه مطیع شوهر و
حافظ ناموس و اموال وی در غیبت آنهایند». و
در جائی دیگر میفرماید: **لَا وَنَکْتُوْیْدِی فَنَزَقَ وَ**
ی لَوْلَا اَیْلَها جَلَا جَرَّبَتْ نَجَرَّبَتْ . «در خانه های خود
بنشینید و همچون زنان جاهلیت اولی به گردش و
خودنمائی نپردازید».

نایم و ، ی نیشنهناخ نایم ناوتیم ایآ و
و ندر و آرب دایرف و نادر م فصدردن تشگ راکشآ
و هجاجم و مصاخت و عزانت و ، ن دومذ ی نارنخس
اصوصخم تساهماع روما همز لا که اهنیا لاثما
لثم دراد ی پرد ل دج و ثحب که ی روما رد
؟ دومذ عمج ، اروشد س لجم

نانز صوصخم ی نیشنهناخ : که دوشد هتفگ
. تساهدوب ملسد و هلا و هیلع الله ی لصد ربمغیب
ی نیشنهناخ تمکد و کلام هکی تقو اریز

هیا ارچ ،تسا یکی ربمایپ ن انز اب ،ن انز همه
و هلا و هیلع الله یلصد ربمایپ ن انز هب ص اصتخا
؟دشاب هتشاد ملس

ص و صخم ی نیشن هناد :تفگ ناوتیم ایآ
،تسا ملس و هلا و هیلع الله یلصد ربمغیپ ن انز
ی نامندوخ و شدرگ و جریت مدع هب رما ی نعید
دنام ی نامندوخ ی لو ،تسا اهنا هب ص تخم
هیا تارقف رگید نینچمه و ،تیلهاج ی نامندوخ
راچد هک ی سک اب ن دروآرب ی کزان هب ادصلثم
زج رگید ی اهنز ی ارب ،تسا توهمش ی رامید
و زئاج ملس و هلا و هیلع الله یلصد ربمایپ ن انز
؟دشابیم للاح

یلصد مرکا سی بند ن انز رگم نیا رب هولاع
و لقع رد ،ن انز رگید زا ملس و هلا و هیلع الله
ص تخم ن دنام هناد مکد هک ،دندوب رتمک تیارد
ربمایپ ن انز زا ،ن انز زا رگید و ؟دشاب اهنا هب
رتیوق ملس و هلا و هیلع الله یلصد

هناخذ رارق مكد هك ، دنرتن مؤم و رتل قاع و
 ربمايپن انزى ارب تىلاو و تموكدى دصت مدعو
 ؟ دشابن انا هب ص تخم و ملسو هلا و هيلع الله لى لصد
 رد ن دنام هناخذ رد هك مينيبى م هكنيا رب افاضم
 عيشت ، ت عامج و داهج مدع لثم هديع دراوم
 ، تسا ن دنام هناخذ رد همزلا هك ، ... و هزانج
 ملسو هلا و هيلع الله لى لصد ربمغيپن انزى هب ص تخم
 .تسا ه دش ل عجن انزى همه لى ارب هكلب ، ه دوبن

سى بن نامز رد هچ اهنيا لى مامت رب هولاع
 نامز رد هچ و ملسو و هلا و هيلع الله لى لصد مرکا
 هب رما لى نز هك ، ميتفايند مه دروم لى لى تحء افلذ
 و تسایر ، تموكدى دصت و هناخذ را جورخ
 ريمأ گنج هب نوچ ه شياع و . دشاب ه دش ت و واضق
 دروم نامز نامز رد ، دما ملسلا هيلع نينمؤملا
 دسرب هچ ، تشگ عقاو هئطخت و ت ملام و هذخاؤم
 ريمأ اب گنج رطاخ هب هن مهنا ، لى دعب لى اهلسن هب
 هناخذ را جورخ لى ارب هكلب ، ملسلا هيلع نينمؤملا
 رارق ت تاشد دروم ، تسين زئاج نزل لى ارب هك
 . دريگيم

**خبيوت رد هباحص و نينمؤملا ريمأ هيكث
 جورخ ديابن تسا نزل نوچ هك نيارب ه شياع
 دنك**

رد هچنانچ - ملسلا هيلع نينمؤملا ريمأ
 زا و تسا روکذم «برعلا لئاسر قرهمج»
 لى امان ه شياع هب - ه دش ل قن «تساييلا و تماملا»
 :ديامرفيم و دسيونيم

«اما بعد تو در حالى كه خدا و رسول را
 به خشم آوردى از خانه بيرون شدى، و چيزى را
 ميجوئى كه از تو برداشته شده، زنان را با جنگ

و اصلاح بین مردم چکار؟ آیا تو طلب خون عثمانی میکنی؟ قَسَم به جان خودم آنکس که ترا هدف تیر بلا قرار داده، و به این گناه بزرگ وادار کرده، گناهِش بزرگتر است از قاتلان عثمان. تو خشمگین نشدی، مگر آنکه خشم دیگران را برانگیختی! و به هیجان نیامدی مگر آنکه دیگران را به هیجان آوردی، از خدا بترس و به خانه ات بازگرد.»¹

و عایشه با همه تیزهوشی و زرنگی، پاسخی نداشت که برای علیّ علیه السّلام بنویسد جز آنکه به وی نوشت: «کار از عتاب و سرزنش بالاتر است و السّلام».²

تَشُونَهُمَا يَوْمَهُمَا مَأْسُومًا نِيْمُوْمًا و تَبَاثُوَاهُ و دَرَكُ جَاجِحَاتٍ و اِبْنُ اَرْقَاتٍ اِيَّاهُ و دُنْيَشْبُهُنَا رَدَهُكَ تَسَا مَزَلَا وَا رِبَهُكَ هَدُوْمَنُ زَالِقَةٌ هَبْ «بِرْعَالٍ نَاسِرٍ هَرْمَجٍ» رَدَهُ چنانچه دَقْعٌ و دِيْحَلَايَ بَا نَبَا «غَلَابِلَا جَهْدٌ» حَرَشٌ رُوْكُذْمٌ «تَسَايْسِلَا و تَمَامِلَا» و «دِيرْفَلَا

¹ و تَمَامِلَا» زَالِقَةٌ هَبْ ۳۷۹ ص و ۳۷۸ ص ۱ ج «هرمجلا»
۵۵ ص ۲ ج «تسایسلا»
² نام

یّ لصد مرکا ربمایپ هجوز همّسّمّا زا: تسا
 نینمؤملاّمّا هشیاء هبّمّسّد و هلاّ و هیلع الله
 وا زج هک ار یّ ئادخ سسپس، وت رب مّلاس
 مدرم و ادخلوسر نیبوت، دعب اّمّا بتسین یّ ئادخ
 وت باجد و یّ تسه یّ اهیشاد و هناد رد مکد
 عمجار وت ناماد نآرق بتسوا مّرد رب یّ باجد
 ورفار وت یّ ادص ادخ و، رتسگم ار نآسپ، هومذ
 نیا نابیئتشیپ دنوادخ هک؛ زاسم دنلب ار نآ، هتخادنا
 بتساتّمّا

مّسّد و هلاّ و هیلع الله یّ لصد ربمغیپ رگا
 زیند وت رب، دنراد داهجلّمحت نانز هک تسنادیم
 قّدزا، یّ دش نوریپ دوخ قّدزا بتشادیم ررقم
 اهرهشرد ندیدرگزا ارت هکلب، یّ دش نوریپ دوخ
 بتسا هومرف یّ هذ

نانز هلیسوهب، دوشد جک رگا نید نوتسد
 نانز هلیسوهب درادر بفاکشرگا و، ددرگن میقتسم
 دنتسه یّ ناسک، شیاتسلباق نانز. دوشند حلصا
 اب، دنزاسد هاتوک ادص و، دنله ورف دوخ مشچ هک
 یّ اهنماد اب، مرشد و ایج هب هتفایرویز یّ اهناج
 هاتوک یّ ئاهمدق و یّ، گدولآ و مانگزا هدیچرب
 هچ مّسّد و هلاّ و هیلع الله یّ لصد ربمایپ هب

یّ لادرد دروخرب وت هب رگا، داد یّ هاوخ باوج
 هب؟ یّ ناور رگید یّ راوخشبا هب یّ راوخشبا زا هک
 و؛ یّ تشادرب ار ادخلوسر باجد وت هک قیقحت
 مامت هک نادب و. یّ تخاسد اهر ار شترضد دهع
 بتسادخ مّلع مظن ریز رد تلامعا و تاکرد
 بتشگیّ هاوخزاب ربمایپ یّ وسه و، درم یّ هاوخ
 هب و، مدوب هتفر وت هار هب رگا هک مروخیم مسق
 مرشد انامه، آرد تشهب هب همّسّمّا یّ: دنتفگیم ن

ار مّلس و هلاّ و هیلء الله یّ لص ربمایپ هک مدرکیم
،مدیرد ار و اباجد هدرپهکی لادرد ،منکت اقلام
ار تا هناخ .درک مزلا نم رب و هک یباجد
دوخ روگ ار ترداچ و ،هد رارق دوخ هاگهانپ
ی نکت اقلام ار ربمایپ تلادنیا ابه کنیا ات ،زاس
هک تسای تقو ادخی ارب و ت تلاد نیرتعیطم
نید هدننک کمک نیرتهب و .ی شابتا هناخ مزلام
و یوشیم دراو تا هناخ رد هک هاگنآ ی تسه ادخ
!ینکیم گنرد اجنآ رد

هلاّ و هیلء الله یّ لص ربمغیپ زا ی نخس رگا
،ینادیم ار نآ و تهک مروا و ت دایه ب ار مّلس و
نوجمه

مار زخم خورده به خود خواهی پیچید، و
 السلام».^۱ رکذش خیرات ردی بوقعی ار ربخ نیا
 هچنانچ) لَمَج گنج نایاپ زا سپ.^۲ تسا هدرک
 هب رسای رأمع (هدرک رکذش خیرات ردی ربط
 ریسم و شور نیا، نینمؤملا م ای ا: تفگ هشیاء
 لوسر و ادخار نآ ن دومیپ هک یریسم نآ زا، وت
 هشیاء! دراد ه ل صاف ردقچ، دنانه فرگ نامیپ وت زا
 :تفگ بی لب: داد بخ ساپ. ن باظقیلاوبا ای ا: تفگی و هب
 یدرف هراومه وت منادیم نم هک اجنآ ات مسق ادخ هب
 قح دن خسه هک ار ادخ رکش! رأمع بی اهدوب و گقح
^۳درک یراج وت ن ابز رب ن مع فذ هب ار

هبر دب عن بدّمحم و، دوخ خیرات ردی ربط
 ن بدیز: دننکیم لقن «دیر فلادقع» ردی سلدنا
 هک ای ماگننه تشون هشیاء هب ای همان ن احوص
 درک رما و، دومنت و عد دوخی و سهبار و ا هشیاء
 م لاسلا هیلع نینمؤملار یما فارطا زا ار مدرم
 دنکارید:

زیچ هب ام و، یرومأم ی زیچ هب وت، دعبأما
 ام و، ینیشنبد هناد رد هک یرومأم وت برگید
 وت ی لو. دتفارب هنتف ات میگنجد هک میرومأم
 ی تشون همان و، یدرکش و مارف ار دوخت یرومأم
^۴یراد زاب دوخت یلؤسم زا ار ام هک

ی ارب ل مج گنج نایاپ زا سپ س ابعن با
 هشیاء دزن م لاسلا هیلع نینمؤملار یما مایپ ن دناسر
 م لاسلا هیلع نینمؤملار یما: دیوگب و ا هب ات، تفر

^۱ «دیدحالی بان با حرش» زال قن هب ۳۵۶ ات ۳۵۳ ص ۱ ج «هرهمجلا»
 ج «تسایسلا و تماملالا» و ۲۲۷ ص ۲ ج «دیر فلادقع» و ۷۹ ص ۲ ج
 ۴۵ ص ۱
^۲ ۱۳۷۹ تورید پاپ ۱۸۰ ص ۲ ج «ی بوقعی خیرات»
^۳ ۵۴۸ ص ۳ ج «ی ربط»
^۴ ۳۱۷ ص ۴ ج «دیر فلادقع» و ۴۷۹ ص ۳ ج «ی ربط»

و دنیشتب هدرک نیعم اذ هک ی انا خرد هدرک رما
 ، دوشل خاد دادن هز اجا ی و هب هشیاء ، دوش رقتسم
 :تفگ هشیاء . دش دراو هز اجای ب س ابعن با س پس
 ام انا خ هب هز اجای ب میتشادن رواب ، س ابعر سپ
 هب :تفگ س ابعن با . بی نیشنب ام دنسم رب و ، ی یارد
 ی انا خ ن آ و ت هناخ و تسین و ت هناخ ن یا مسقا اذ
 هک ی بای رارقتسا ن آ رد هدرک رما اذ هک تسا
 و ت ماسلا هیاء نینمؤمار یما کنیا . ی در کذت عاطا
 ، ی دما اجنآ زا هک دوش رهش هب هک دهیم ن امر فار
 ۱. ی درگ زاب

هکم رد هشیاء هک ی تقو رد رتشا کلام و
 :تشون ی و هب هیدم زا ی امان ، دوب

هلا و هیاء الله ی لصی ئاذخ ربمایپ هجوز و ت
 رگا ، بی نیشنب هناخ رد درک رما ارت دنواذخ ، ملس و
 رد و ت ریخ هک هتبل ، ی نکت عاطا ار اذخ ن امر فار
 ار دوش ی اصد ی هاوخب رگا و ، دوب دهاوخن آ
 دوش ی اهوم و ، ی نکفیش یوخزا باجد ، ی رادرب
 و تات ، دیگنج م هاوخب و تاد ، ی نک راکشاً مدرم ربار
 ، ددنسپی م و ت رب اذ هک ی ئاج و ت انا خ هب ار
 ۲. م نادرگ زاب

و امیر المؤمنین علیه السلام پس از جنگ
 جَمَل نزد وی رفت، و با چوب بر هودج او زد و
 فرمود: «ای حمیراء! آیا پیامبر تو را به این کار
 امر نمود؟ آیا فرمان نداد که در خانه بنشینی؟ به
 خدا با تو بی انصافی کردند کسانی که تو را از

¹ رد ی دوعسم ه ۱۳۷۹ ل اسد تورید پاچ ۱۸۳ ص «ی بوقعی خیرات»
 ۴ ج «دیر فلاقع» و س لدنلا اراد پاچ ۳۶۸ ص ۲ ج «ب هذلا جورم»
 ۳۲۸ ص

² ی بان با حرش «زال قند هب ۳۵۸ ص ۱ ج «برعلا لئاسر قرهمج»
 ۸۰ ص ۲ ج «دیدحا»

خانه بیرون کشیدند و زنان خود را در خانه نگه داشتند درحالیکه تو را آشکار ساختند».¹

مَدْعُوبٌ هَرَّ كِبَابًا هَكَ، دَشْدَه تَفْكَ نِيَا شَيْبٍ وَ
هَيْءَ اللّٰهِ لِيَّ لَصْدَرٍ بِمَغِيْبٍ هَتَفْكَ هَبْ هَشِيَاءٍ جَوْرٍ ذَوَاوَجٍ
اَوَّلُوْهُ مُوَقَّحٌ لَّفِيْ نَدٍ: هَكَ، دِرْكَلٌ لَدَتْسَا مَّلسٌ وَ هَلَا وَ
ةَاْرْمَا مُهْرَمًا «مَلَّتِيْ كِه زَمَامِ كَارِ خُوْد رَا بِه دَسْتِ
زَنِيْ بَسِيَارٍ دِر سَتْكَا رِ نَخْوَاهِدْ شَد».

رَا كِنِيَا رِبَارِيْ وَ زِيْر مَعْنَبِ اللّٰهِ دَبْعِيْ تَد
، نَايِيْد تَحَا صَفْ هَمَّ هَبْ هَشِيَاءٍ وَ ؛ دِرْك تَمَلَامِ
يَا رِبْ هَكَ دَا دَن خَسَا پِيْ وَ هَبْ وَ تَشَادَنِيْ بَاوَجِ
وَ هَلَا وَ هَيْءَ اللّٰهِ لِيَّ لَصْدَرٍ دَمَّحَم تَمَّا نَايِمِ حَلَا صَا
رَد نَدْنَامِ بَوَجُوْ هَكَ تَفْكَ وَ . مَدَشْد نَوْرِيْد مَّلسٌ
زَا نَزْنِ دَمَّا نَوْرِيْد هَكَ يَتَقُوْ هَبْ تَسَا صَخْمِ هَنَا ذِ
يَنِيْشَن هَنَا ذِ تَحْلَصْمِ زَا يَوْ قَا يَتَحْلَصْمِ ، هَنَا ذِ
نَا مَوْلَظْمِ دَايِرْفِ هَبْ هَكَ دَا دَن خَسَا پِيْ زِيْدُوْ . دَشَابْ هَتَشَادَنِ
تَسَا رَتَلَا بَبَا جِدْ زَا اِدْخِ دَزْنِ دَا هَجْ وَ نَدِيْسِرِ
، تَمُوْكَ دِنُوْمَا رِيْدِ اَم تَحْبِ اَجْنِيَا رَدِ
. دَسْرِيْمِ نَايَا پِ هَبْ نَزْتِيْلَاوِ وَ تَوَا ضَقِ
لِنَا سَمِ رَدِ سَكْرَه : هَكَ نَا مَلَا كَلِ صَحْمِ وَ
هَبْ شَلْدِ وَ ، دَشَابْ هَتَشَادِ يَكْرَبْ ذِيْ عَا مْتَجَا وَ يَرْكَفِ
وَ هَرِيْسِ هَبْ وَ هَدَشْدِ نَشُوْرِيْ هَلَا مَا كَحَا وَ هَقْفِ رُوْدِ
رِبْمَايِيْدِ تَنَسِدِ

¹ ۳۶۷ ص ۲ ج «بهدلا جورم»

و مّلس و هلا و مهلاء الله یّ لصد ماسا ردقیلاء
ادیپی هاگآ و تفرعم ماسلا مهلاء نیموصعم هّما
ماسا هک ، راوتسا ساسا نیا هک دنادیم دشاب هدرک
نانز یارب میکد عراشد و ، هدهان ناوناب یارب
میکد دنوادخ هک تسان یزیچ نیرتهب ، هدرک ررقم
ربنز دوجولیمکت یارب ماسا عراشد و اناد و
، هدیرفا یو دوجورد هکی ترطف و تاصذبسد
عیمج هکی ماظن نامه . تسان هومذ یزیری پ
. تسان هدیرفا طابضنا و ماظن نامه ابار ملاوع
ربار وادوجو و ، نزمیقار درم هک ماسا
و ضحم ریخ هظحلام هب ، هدیسخب ینوزف نز
. دشابیم ماتت حلصم

، تسان تیعاو ابقباطم هک تسان یّ قد ملاک
ار نز قّد ، لمع نیا ابق تقیقد رد دنوادخ و
دوبذ نینچرگا و ؛ هدرک اطع رتراشرس و رتلماک
هدش بلس یو زای عبیط و یلوا و لیصا قوقد
ضرع و لام و نتسبز و تاید و رمعرد و ، دوب
زواجت اریز ، دوب هتفر متس یو رب ایند و نید و
و متس نیرتگرزبش نیرفا نوناق و میلس ترطفزا
. تسان قّد ندهان اپریز و یّ دعت

تسان راوتسان لصا میرک نآرق

نیا ، میرک نآرق زان تسد ، نانموم ی
و ، دیرادنرب یرشد تداعسد و شخبیدازا روشنم
راکفانش وارته هک هدیسو پراکفا و لطابء ارا هبارنا
تسان یرشد دولاً سوه و صقان و دودحم
رادقم نیرتمک نآرق مکحم تایا زان و ، دیشورفد
نآ هجیتن هک دیهند سپاو مدق کید و ، دینکن لزانند
. دوبدهاوذ تکلا هوی هابت و طوقسد

للهاب مُكَنَّزُعِي لا و اَيْنُدلا ؤاِيحُلا مُكَنَّزُعَتِ لَاف

(نماق ۳۱ هروسزا ۳۳ هیا) **رُورَغَلَا**

«زندگی مادی شما را نفریبد و دنیا شما را از مسیر الله منحرف نسازد. و طیبیات روحی و عقلانی خود را در اثر افکار متهوّسانه پائین نیاورید».

عناق ی شوخان هب هتخیمآ یاهی شوخ هب و
یاههوک نوچن مؤمهک ادیوشم

یاهن افوط هکنانچنا تسا راوتسا و دنلب
هک ی زیخ گرم و زیگنا کلاه و مافدرز نیگمهد
دنازرلی مدار و دزویم برغ و قرشد بناج زا
ن آرق میقتسم طارص و یهلا راوتسا هار رد هکلب
هب ار امشد دنوادخ. دینامبر او تسا و مکحم، شیوخ
مدق تباث و راوتسا ترخا و ایند رد قح هلاک
۲. در ادب

وَ قِرِشْمًا لَبِقَ مُكْهُوَجُوْ اَوْلُوْتِنَا رَبِّلَا سَيِّدَا

هروسزا ۱۷۷ هیا) **لِلّٰهَابِنَ مَا نَمَرَّبِلَانِ كَلَا وَ بَرِعَمَلَا**
(هرق ۲)

«خوبی آن نیست که رو به شرق و غرب
بگردانید و لکن خوبی کسی است که به خدا ایمان
آورد».

تّند و ادخل و سر امشدن ایمر د هک دینادب و
مناقق ح هب ماما نیا و ،تسا دوجوم و ا تریس و
،تسا امشدن ایمر د هجر فی لاعت الله لّجعد دمحمل آ
ره و تسا نومذهر نشور هار هب ار امشد هک
درادیم رب امشد هار رسزا ار ی عنام

۱: فاقحا ۴۶ هروسزا ۲۰ هیا زا سابتقا
وَ اَيُّدَلَا مُكْتَايِدِي فَمُكْتَابِيْطُ مُتْبَهَذَا رَبَّنَا يَلْعَا اَوْرَفَكَ نَيِّدَلَا ضَرْعِيْ مَوِيْ وَ
ضَرْلَا يَفَنُورُ بَكْنَسْتِ مُتْنُكْ اَمِيْنِ وَ هَلَا بَا دَعْنَا وَرَجْتِ مَوِيْلَا فَا هِبْ مُتَعَمَّنَسَا
نَ وَفُسَقْتِ مُتْنُكْ اَمِيْدِ وَ قَحَلَا رِيْغِيْدِ

۲: میهاربا ۱۴ هروسزا ۲۷ هیا زا سابتقا
فَرِخَلَا يَفِيْ وَ اَيُّدَلَا قَايَحَلَا يَفِيْ فِتَبَاتَلَا لِقَوْلَابِ اَوْتَمَا نَيِّدَلَا اللهُ تُبَبِّيْ

و هانپ ارنا ،تسا امش میرک نآرق نیا
کیرات یاهبش رد ار امش هک دیریگب دوخ نابهگد
یاضف هب و ،دناهریم تاهبش زا یهارمگ و
هک ی نآرق .دزاسیم دراوش خبیگدنز و ناشخرد
تسا اهی رامید همه ش خبافش

گناب و دیریگ تسد هب ار نآرق نیا
و ،دننانز میق ،نادرم :هک دیهد یهاگآ و دیروآرب
ملاعلها همه هب و ،دنراد ی نوزفنانز ربنادرم
،نیرکفتم ،نارادماز ،مآکد ،نادنمشناد زا
نیا هک دینک نلاع اهنآ نارکفنشور و ناداتسا
ی اهر اچن آن دومپرز جناسنا هک نشور هار تسا
و ،تفاید هاوخن آن زا ریغ صلاخ هار و ،درادن
،نآرق نیا هیاسرد زج سوه و یوه ی اهتفا زا
نامه هک ی گنشت زا و .تسین ی تاجد و تدار
رگم دوشی مذ ادپ ی صلاخ تسا تیهاج شطع
ددرگ مزات و رتاهماک ار اوگب آنیا زا هک

ور ماسا هدی دوز هبن ایناهج هک دینادب و
 ارنا ماکحا و ،دوخ مانپ ار ن آرق و دروا دنهاوخ
 دنهاوخ رارق شیوخ یارب ماگهانپ و معلق نوچ
نُیْدِلَا نَوُکِیَو :دشدهاوخ ی ناهج ماسا نید و « داد
لِلَّهِ هُکْ ». (آیه ۳۹ از سوره ۸ انفال)

زا ۸ هیا) **نَوُرُفَاکْلَا هِرْکُؤَلَا وَ هِرِوْنُذُمُّ اَللهُ وَ**
 (فصد ۶۱ هروس)

«و خداوند نور خود را به کمال خواهد
 رسانید، گرچه کافران را ناخوش آید».

دهدیم هبلغن ایدای مامت ربار دوخنید و
 ۱. دیاش وخاندان ناگرشم دنچره

هدومیدار قدهار هک دیاب دهعتن مؤمسپ
یَبْرَ رَمَآلُق :هک دوشن فرحنمل ادتعا قیرط زا و
طَسِقْلَاب. (آیه ۲۹ از سوره ۷ اعراف) «ای پیامبر
 بگو: پروردگارم به عدل و داد امر فرموده
 است».

بَاتِكَلَامُهُمْ اَنْزَلْنَا وَ تَاتِيْبِلَابِ اَنْلُسُرُ اَنْلُسُرَا دَقَل
 ۵۷ هروس زا ۲۵ هیا) **(طَسِقْلَابِ سُنَا اَنْلَا مَوْقِلَانِ اَزِيْمَا وَ**
 (دیدد

«به تحقیق ما پیغمبران خود را فرستادیم و
 با آنها کتاب حق و عدالت را نازل نمودیم که تا
 مردم را به راه عدل و حقیقت دعوت کنند». و
 حق همانا راه مستقیم و معیار وحیدی است که
 امور با آن سنجیده میشود.

۷ هروس زا ۸ هیا) **(قُحْلَا ذِيْمُوِي نَزُوْلَا وَ**
 (فارعا

۱:فصد ۶۱ هروس زا ۹ هیا زا سابتقا
 ولو هک نیدای هع هرهظیل قحلا نید و ی دهلاب هوسر ل سرای ذلا وه
 نوکرشما مرک

«میزان در آن روز حق است».

هیا). نَوْفَرُصْتِي نَأْفُلُ الْأَضْلَا لِأَيِّ حَلَا دَعَبًا ذَامَفَا

(سنوید ۱۰ هرودزا ۳۲)

«پس آیا سوای حقّ به جز گمراهی میتواند

باشد؟ پس به کجا میروید؟».

رد هچنآ به به کتسا ی سک هاگآ ناملسم کید

زا به کماوع راتفگ به و ، هدرکل معتسادخ باتک

ی ئانتعا دنناریم نخس ی ناسفندی اهاوه ی ور

دشابه تشادند

ی تدی راصننا لا و دوهیلا کدعی ضررتنا و

الله ی دهنن ا لقم هتلم عبتت

كءآج يذلا دعبم هءا وها تءبءان نءا وى ذهءا وه

۱۲۰ هيا) . ريصنء لا وى لؤنم الله نم كءام مءلءانم

(هرقب ۲ هروسزا

«اى پيامبر هنگامى يهود و نصارى از تو
خشنود خواهند شد كه از آنها پىروى نمائى. بگو
هدايت، هدايت الهى است. و اگر از آنها پىروى
كنى پس از آنكه به راه راست عالم شدى، ديگر
براى تو يار و كمككارى از جانب خدا نخواهد
بود».

اميقاً انيد ميقسّم طارصى لى بى نادى نذال ق

نذال ق *ن يكرشّمنا نم ناك ام و افينء ميهاربا نلم

*ن يملءا بى لله ي تامم و ي ايحم و ي كسند و ي تلاص

هيا) . ن يمسّملا ل و انا و تزمأ كذب و هءا كيرشء لا

(مءعنا ۶ هروسزا ۱۶۳ ات ۱۶۱

«بگو پروردگارم مرا به راه راست هدايت
كرده، دين استوار و پاىر جاى حضرت ابراهيم و
او از مشركين نبود. بگو كه نماز من و عبادت
من و زندگانى و مردن من تمام براى خداوندست.
او كه شريكى ندارد و من به اين دين و راه صحيح
مأمور شدم و اولين مسلمان در اين راه ميباشم».

هءار باطم، هءرك مامتار ن خسا اجنيا رد

ى تلايصفتاى باطم ن دشى ذلاوط و . ميربىم ن اياپ

.تسا هءوب عوضوم تيمها تهء هء، دشء هءاد هءك

،هءقف، شيدء، ريسفت، ن آرق رظنزا الله دمءب و

هءشى فاكثءبى عامتءا وى مءءءا هءب و خيرااء

هءاد هءعوا قباسد هءچنأ هءار ام دنواءء و .تسا

مىمءءزا ءوبءءرا بءن آ هءك، دناءرءق قفوم مءىءوب

زاجم هءئسم نوما رىپ «ى لائللاءا رءشء» هءاسر

،ءموءء و ءواضء روما رءنءءا لءءءنءوبء

لأسد ناضمر كرابم هام رخا رد ار هلاس نیا كه
سایسد و میدناسر نایاپه بی رمق یرجه ۱۳۹۹
نیرخا و ،تسا دنوادخ نآ زا ترخا و ایند رد
۱.تسا راگدرو ری دمدم ام ملاك

عَمِ اَنْبُتْكَ اَفْلُ وُسْرًا لَّا اَنْعَبْتَا وَ تَلْزَنًا اِمْبًا اَنْبَرًا
(نارمعل آ ۳ هروسد زا ۵۳ هیا). نیدهاشلا

۱:سنوی ۱۰ هروسد زا ۱۰ هیا زا سابتقا
دُمَحَلًا نَأْمُ هَاوَعَدُ رُخَا وَ مُلَاسِدِ اِهِيْفِ مُهْتَبِيْحَتِ وَ مَهْلَلًا لِكَناْحَبْسِ اِهِيْفِ مُهَاوَعَدِ
نَ يَمَلَعُلًا بَرَّ لِّلّٰه

«پروردگارا ما به آنچه تو فرستادی ایمان آوردیم، و از رسول تو پیروی نمودیم پس ما را از شاهدین قرار ده».

نَمِ اِنَّا بَهْ وَ اِنْتِيْدَهْ ذَا دَعَبْ اِنْبُوْلُقْ غَزْتْ لَا اِنْبِرْ
لَا ۳ هروسد زا ۸ هیا (بَاهُوْلَا تَنَا كَنَّا تَمَحْرَ كُنْدَا
(نارمه

«پروردگارا دل‌های ما را پس از هدایت آشفته مگردان و از جانب خود بر ما رحمت فرست، بدرس‌تیکه تو بخشنده‌ای».

ةدعقلا یذمود و تسید زور رد هلسر نیا
دیسر نایاپ هدی رمق یرجه ۱۳۹۹ لاسد مارحلا

ی هلا نارفع و فعر بر او دیما
نار هط - ی نار هط ی نیسد نیسحتّمحم دیسد